

Croniken van den Stichte van Utrecht ende van Hollant

<https://hdl.handle.net/1874/339834>

Van Mss. Sonder Titel.

n:10.

Kaas VIII, 1. pol. K. n. 8

Hs.
8 K 8

1801

Perk. 161 fol. Fol. 1—156: 240 × 168; fol. 157—161: 215 × 148. Beginletters en opschriften in rood. Fol. 1—156: XV^{de} eeuw. (Sommige stukken, die verbleekt waren, zijn met een latere hand bijgewerkt); fol. 157—161: XVI—XVII^{de} eeuw.

Joh. van der Beke, Cronike van den Stichte van Utrecht ende van Holland (vertaald uit het Latijn). Met vervolgen tot 1426.

Fol. 1a begint: *Eerseme gloriose vaderen* enz. Fol. 161b eindigt: „... ende dair wert dootgeslegen mitten Engelschen Heer Jan van Hodenpijle Ridder Costijn.”

Naar dit handschrift uitgegeven door Matthaeus, *Analectâ*, III, p. 1—407. Zie over dit hs. S. Muller Fz., *De aankoop der Hollandsche hss. van Sir Thomas Phillipps te Cheltenham* in *Bijdr. voor Vad. Gesch. en Oudheidk.*, R. III, dl. V (1889), blz. 118; dezelfde, *Lijst van Noord-Nederl. kronijken* (*Werken van het Historisch Genootschap*, 1880, N. S. 31), blz. 39 vv. Ons handschrift (Middlehill n. 3244) is daar (blz. 37) ten onrechte onder de Latijnsche Beka's gerangschikt.

Uit de bibliotheek van Sir Thom. Phillipps, *Middlehill*, n. 3244.

V. d. Beke, chronyke der Biscoppes
van Utrecht & Grave, van Holland.

Ex Bibl. Munchenbruck N° 204
n° 32 h^u B. Schellings. 1877
ms. 83

Sir J. P.
Nichols Hill
3244

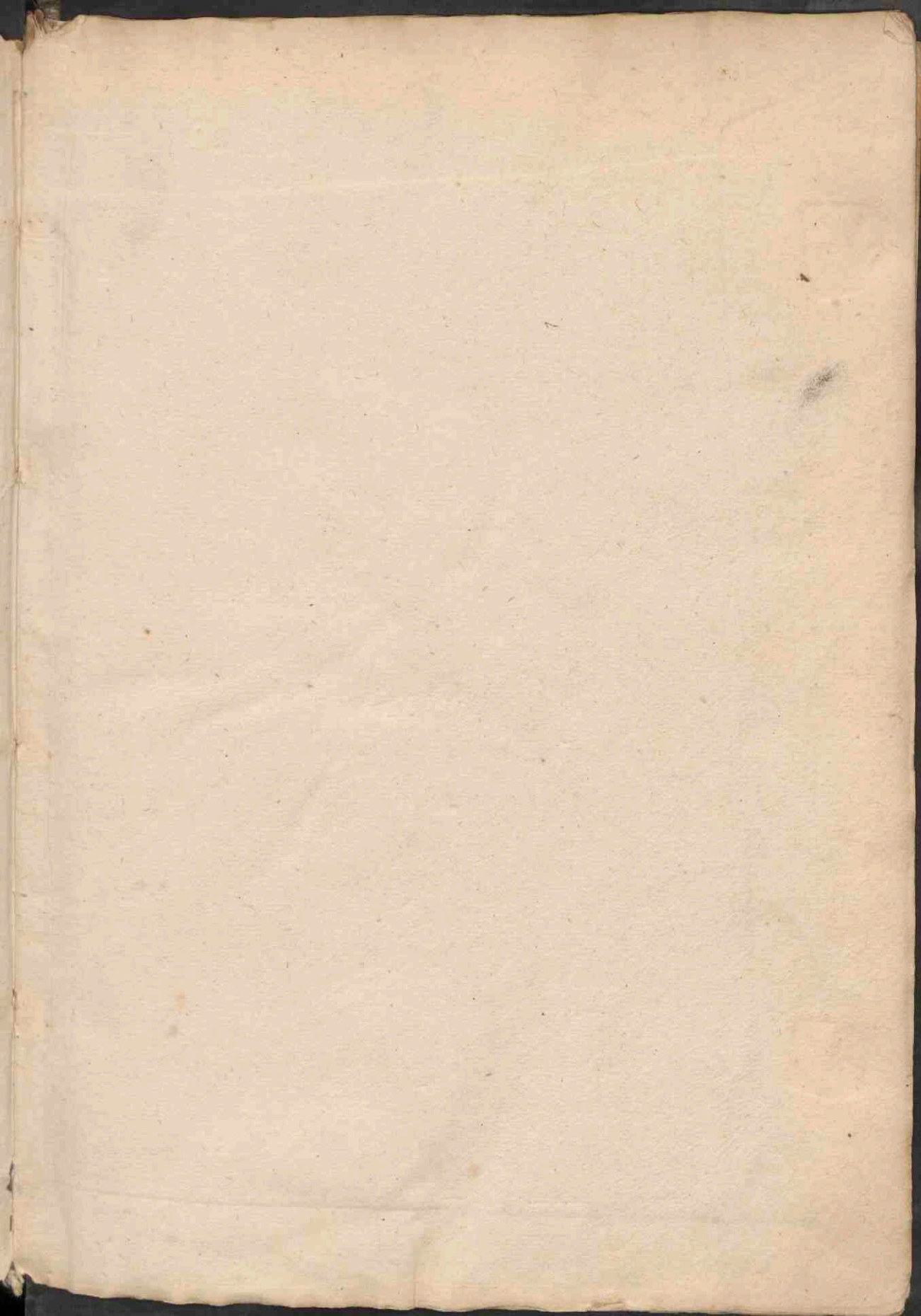
Univ. Bibl. Utrecht

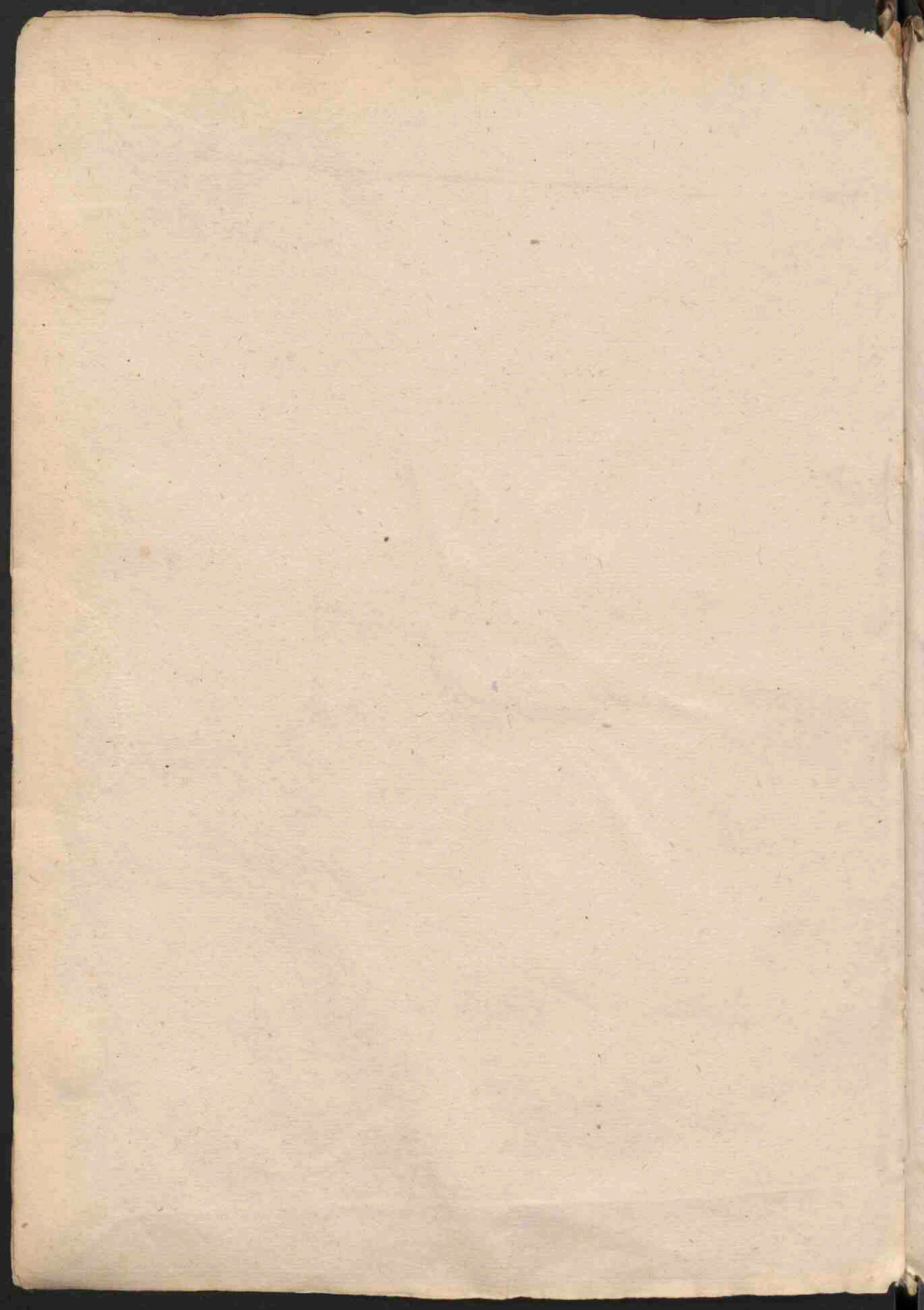
Hs. 8 K 8 (1801)

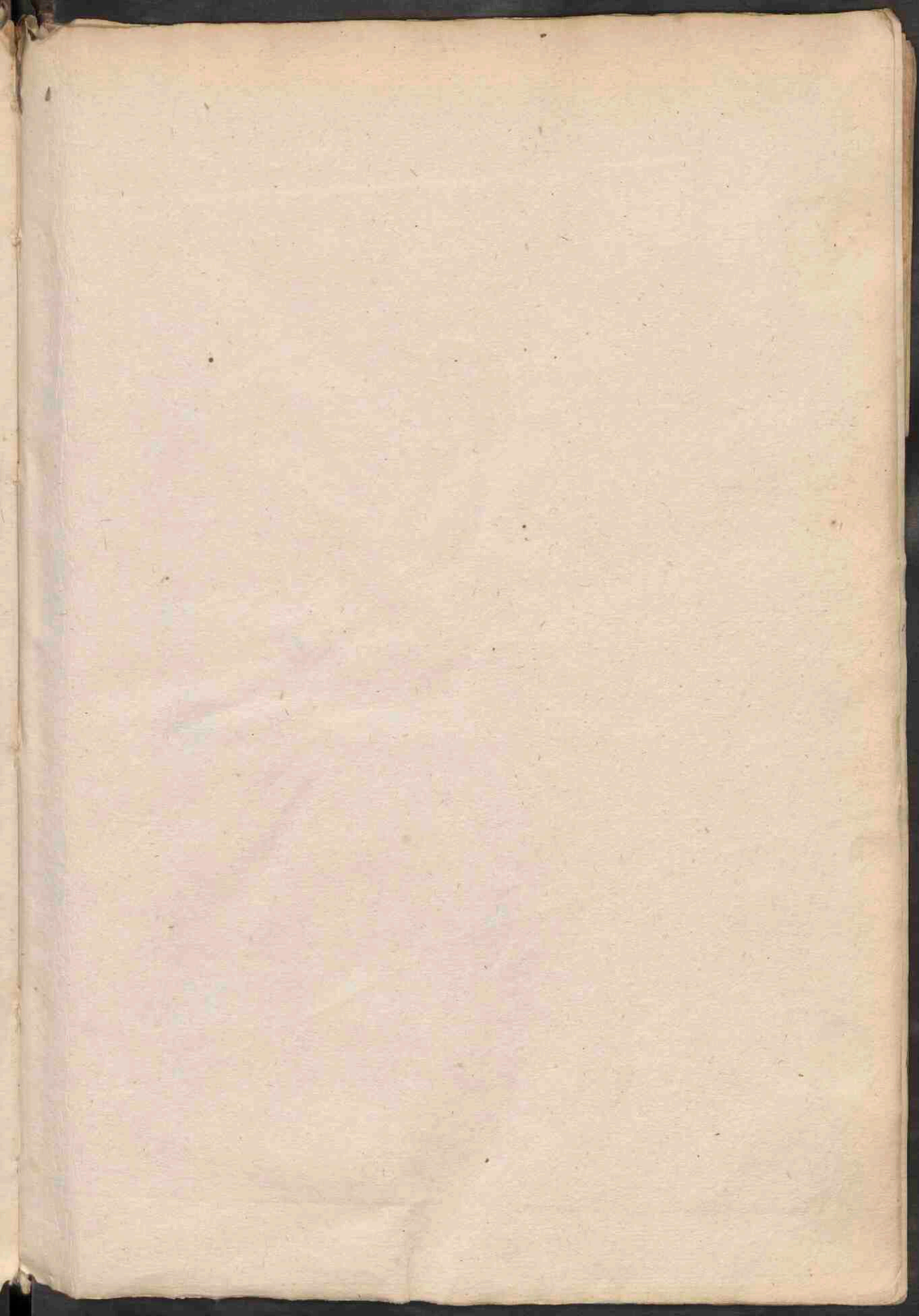
Joh. van der Beke,
Cronike van den Stichte
van Utrecht.

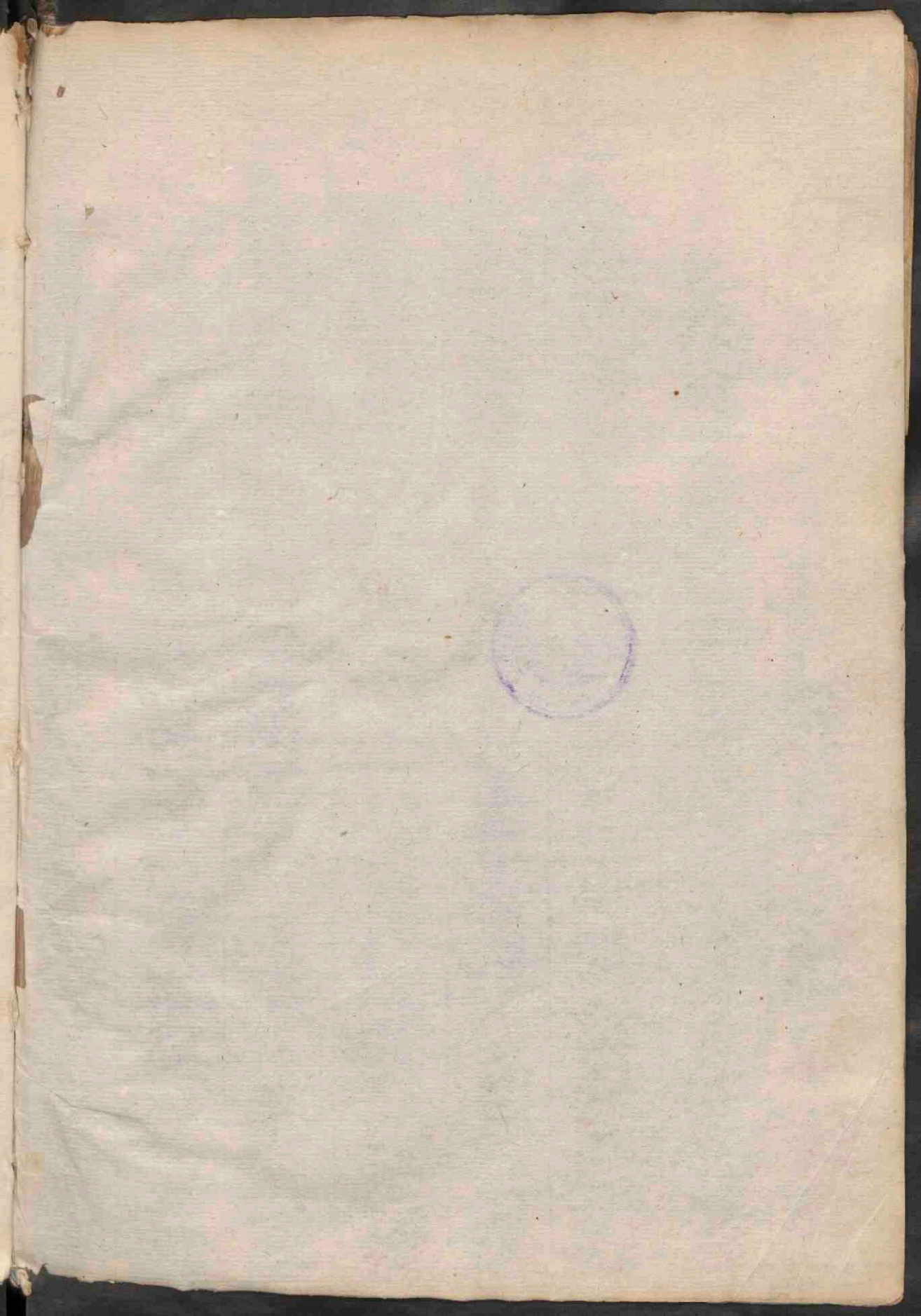
Mr

Ultima descriptione marem superius An. 1696. 6. Febr.

1.
Vername gloriose vader edelen princen
heren Johanne bisscop der heyliger kerken van
Vtrecht Edelen hertogh Willem van beieren pa
lenygra ende prince der landen van holland Jo
nes vander Beke onbiede page blyscap ende salicheyt vercreuen ende lege
ert te scriuendie Jaerlyche histoeren daer off wy ulber hey
licheyt doen verstaen dat wy die werken ende daden der hey
liger bisscopen van vrecht ende der grootmoedigher princen
van holland vergadert ende bescreuen hebben mit groten vli
te en arbeide en ghesicht wt jaerlyche hystorien croniken be
kenen priuilegien wt dichten en wt brieuen dair wel naer
seuen iaer ouer ghearbeit hebben vp dat wy die ghedencke
nisse doorgroter princen en hoeren ouermode hier vrecht
dier systrieren met ewelic vergheten bleue En want die
gesten der vorser der bisscopen ent der princen also wel onder
menghet sijn dat mensche niet lichtelyc geschezen en mach behou
delic der gesten haren rechten ganc te behouden Daromme
hebben wy desen tegenwoordige historie bi een gesoeyt
vergadert en bescreuen van hare beyder gesten so wy aller
coortste mochten welke hystorie wy ulber drauidelyc senden
dair in te lesen om een sachtlyc vortoringe En op dat ghy
dair in leeret hoe goet ende hoe mildelic dattet is vber
luden onschynge te hebben vrede want ulbe velen almenhier
na bescreuen vint was van eenre gheloue en van eenre ma
nyere ende sonder middel onderdanch den Roomschen keyser
eer holland in vboen wt gedeelte vanden rycken coninge
en dair om so hout ondermalenden vrede en behouf alle
vrientscap ende wederstaet ulle vanden vanbuten ende

veremicht v ende uibenwle mit onghescheidenre vrientscap en yt
dat ghi eendrachtelike vrede ende vrientscap houdt so en mach
v mittor hulpen gods wemant deeren I ghij te vele steden
in desen cronken onderwonden moghet Ist dat ghi dese hysto
rie neernstelic ondersoect want oeconden denphilosof Die
ghescreuise der verledeure tyt sijn waachtige teyken der
teghenwoordigher ende der toecomender tijt Nu wille wy
gaen ter materie Des Weres Ende wantet waerlyc recht
ende waerdich is so beghinne wy alre eerst onse cronken dat
is die tyt te beschriuen vanden ghenen die alre dinghen is
beghin ende eynde

De ghin bond werlt tot natuuitas

Over om vanden iaer dat onse verste vader ghescepe
was v^m C en xxv v^m die achte kalende van Janua
rio v^m die sonnendaghes nacht wart ghebooren in bethleem
der stede in iuda die verlosser onse heer ihs xps waer god
ende mensche vander saligher maghet marien in des keisers
Octavianus xlvj iare die de eerste was diene Augustus hiet
oude was een ghebieder ouer all die werelt Dese Octavia
nus hiet mit wden Augustus dat is te verstaen die endinc
vermeretende oick want dat Julius cesar niet al gheedbon
ghen en hadde ant Romseke ryck dat danc Octavianus
also dat al die werelt was onder sijn ghebode Na sijnre doot
qua een keiser hiet tyberius inden jaer ons heren xlvj I
wienstiden xpus ghecrust was Ende na hem inden iaer
ons here xlvi quam een keiser en hiet gavius En na dien
qua een keiser en hiet claudius inden xlvij iare En dar
na inden iaer ons heren xlvij qua een keiser en hiet Nero
die ven ghesete was en dat ryck begonste te beblecken en
ouermide sijn omute werken die viderlike oefeninghe ver
gat want hy daghelic visschede mit gulden zeghenen Et
gheroet mit coorden van ziden Ende die hele stadt van

Romen dede hy ontstellen mit brande ende na veel stude die
 hy hadde inden stadt. so dede hy syn moeder syn sustar ende
 syn broeder mitten slaen. Ende die syn meester en yffe
 broeder was dede hy inden lade laten ter ader en also was fins
 van Ende na dat hy sente petrus die cruce en sente goaldels
 ontsoefden so dede hy den verstand dit versta verdriet. Des
 naer also die trouwliche hystorie hant dede sinnyge liden vanden
 Raet om dat sy sine wreethet kerspen sonder menten ende
 misdaet doen ende sinnyge sonder wat verstadt verdruue
 vanden Welken tuden eden nimen waren die een hiet granus
 en dander Anthomus. Granus was een vanden edelen senato
 ren en Anthomus was vanden vanden tuden. Granus qua
 mit siner tuden scap wanderende in gallen en in in arden
 nen daer vant hi inder woestine stenelech water. Die sel
 tymerde hy een palas als men lere ende dan die sel
 ne stude van hiden dygge aqua gram. Anthomus die toech
 doer germanen dats door durtland en qua in hollant daer
 hy biden stroom des Ryns makede een veste inden Jaer ons
 heren heb die om ghedenkenisse syns namen langhe tijt hiet
 Anthonna ende dat selue lant besat Anthomus voorseit ende
 syn nacomdinghe langhe tijt mit crachten. Ja so langhe dat
 die slauen ende die Wilten die stadt wonden die Anthonna.
 hiet en vermelden als men hier na begeruen vonden sal.

Dier na in onlanghen iaren ouermids der mensche son
 den die god an hem wreken woude so quame ghoerpet
 mit groter heer cracht meniggherhande vele wt carvarien en
 wt broeclande vanden lande dat scandrianna heit die oumids
 d' verheuyghenisse gods al europen dats een deel innd werelt
 daer vomen en dit lant in leyt iamerlike quelleden en ver
 melden en mit groten bloedigen stude en manslachte wonden
 sy vele comenken die aldus ghenamt waren alse gypides
 alam serman wandali auaryn diemen ouk sumen hiet en

sluven diene wiken hiet. Want die gypdes beddungen ptaben
almen. Donnen a ser in somer. Donnen pannon. Pandah. Hon
nen effrike. stoten. nunt. tafalangen. hune. Wome gallen. sta
uor diemen. Wiken hiet Wome al hollant. Die wike vel dat
men wiken hiet na dat sy die stede die Inthoni hiet gypdes
trucert hebben. Die trimma den sy een rasfel sinderlinge wist dat
widen wreden welke sner name ontfint ende hiet Wikenborch
Dier na langhe tijt make den. die wiken een cendrachtichheit mit
ten wieser dat sy worden den Rim te voren en mit een cracht
veruecten al clant van gallen. En also die romsche historien
sen was in duar tijden en kerken heeft die Valentian hiet die
pl. kerker na Iohus castor en vernam swelke die maer van
den ontrieden volke ende hiet verlostheit en ve gades te dan
nyffens een machtich heer en hiesse hem dat onghetor sam
ge wist. Weder te staen en te bedrouen I gypdes dat die
wider vallan ende beddungen dat onghetorsamighe dier ende
teyest al hant sepe dat was in myn uede ende vermede
dat rasfel te wikenborch en Wine alre wist die priesten in
ons haren land. en w. En konde van duar alre mit
zoghe ende mit groter coninc. Was meysende kerker dan na
dat somer was.

Oker na een del uren de radus kerker was in dier tijt
den was een coninc in asymantije die dier tijt was hiet
ende diee hollant in sijn beddane ende dode al d macher een
casfel van sinderlingen groter tinneminge was die de nome
vaden latijn trawertu dat is te diersehe een ouer van die
men alre ouer van ende vertelde den rasfelen van vercoer
comansupe van nigerhande goede die biden Rim ut ende h
der sinter zee omme wassen montagigen van ritere W
gipmanent die eerste kerke in die eer der spetits hine tho
maes in ons haren land. en w. ph. Dier die priesten alre in dier
om te bedrouen dat viessche wist mer die alre was al om met
Wine dat hietmechte wist mogende coninc te kerker dat hiet
gipone te haren lande en braken die eerste kerke en dan na

met Vlaen onbeghe so magden sy al land.

Hollandt is een vryde bestreue eenē loeck die heet de
 ghetate van. inden yd. lo is een dem troum
 en ghelegen den Rijn die in die zee gaet en
 streekt recht aen den Rijn die veldt aen vresland end
 neerwaert aen die lantensche zee westwaert an die neder gael
 len en an vlandich en is een lant ind en waterich alle sine
 mitten al men die zee en des ydē ombauhyt ghesijt enen
 gstant en heet den en Water en neeren en sinderlinge gret
 vresland waer an die veel luten in sijn en die aerde is
 tot sijnighe sieden haer vresland en oec sijn die luytchen
 met veel sieden den veldt luytchen in vresland. Waer hi een
 goede lacht is hi te veel sieden ydē moerich
 nature of maect die onkerke te lo nen en is een vryde lant
 als inden goede die lant zee end liden ruieren waert. Men
 vellen lant die haffste ghetate is vresland in forme in de
 lant met vresland heet hi vresland. Want aen d'vresche
 land heert hi neder ghelegen den neder zeeden neder haff
 d'het ende neder neder talen. Hi die veldt te gret van luyt
 aen sijn van aen vresland van sijn sieden van aen lant en
 den van zieden. die aen lant en neder vresland van aen lant
 met d'vresche ghetate. in vresland. Hi die toe af ghetate
 nome van lant d'vresche heet de ghetate vresland. nader d'vres
 sieden lant ydē ghetate vresland. Want die veel lant vres
 lant in pluch te luytchen met in lant vresland. Want aen
 een lant te is gheschieden.

De prince van vresland die die handinge sijn ghetate
 betruken lant te dat neder lant en vresland
 en d'vresland al hollandt al sijn hi die bet vresland sijn
 in die ghetate alle in een lant en in een ghetate
 vresland lant vresland marcellus heet die van die te was end

een die meeste heert de vromer gaf die herke en
eerste gaue En coninc ier dienen den calen heert en
wonsche heert gaf die gheschap van holland die eerste heert
licher en vpdar wy te linc anghen dit alle te se linc
Se vanden bapom van vrecht en der gheschap van holland
so is ons behaefte dit te ontfangen met vromer van
Engeland

His die enghelghe hertog in hant se quame die neder
zassen diene nu gincoullke quame die vrecht niet en
yffet den sepen in linc anghen dit alle te se linc
Wende dit linc en de hertog die te linc anghen
te linc die heilige leuener te linc anghen die vrecht
te linc anghen die van hant te linc anghen die vrecht
in dingo bestruce is Van die te linc anghen die vrecht
wende den van hant te linc anghen die vrecht
gaf die hant te linc anghen die vrecht
te linc anghen die vrecht te linc anghen die vrecht
crine en tot syn 20 ier te linc anghen die vrecht
Fair na ghinc die ionghelinc van dachden tot dachden vpeft
meide en secht ont ginc die te linc anghen die vrecht
qua tot sinte cybert in hant te linc anghen die vrecht
en is hem na ginc te linc anghen die vrecht
den leuener al in te linc anghen die vrecht
hien anghen te linc anghen die vrecht
cybert te linc anghen die vrecht
den ouerinc. Hier na als gheslachte hertog seft so sende seft
cybert te linc anghen die vrecht in garmannen vpeft
anghelougen volke hant te linc anghen die vrecht
ebangeliem. Van dese sefte cybertus wart seft
niet te linc anghen die vrecht die hi mit synen
anghelouge hant te linc anghen die vrecht
ghedan synen hertog over hy vrede in engeland

machte **Willibrodus** sich dat hi co. Kiloer met luere mochte
van sinen afgode. En hi hiet sulen dan gheschiedde hadde want
hy te inde dat hi weder varen woude in asstrancric en die
moete bekoerde onghedocpte inden gheselue stercken woude. Ende
vergaderde vele peper en ghem dat mede was casteel van. V
frachter dat in dien ende. **D**at nder oostvancrick machten daer
hi inste bispute thomae sibe in ghed. ru. ende verfallen
lich nabede een boed hinc in die **v**. **D**e heiligen cruus. **I**n
jaar one heren v. **S**ieb. dat hi in serie en wyde die eerste ron
te om die beschroming. **D**es castelems van vrecht en si machien
hadde ene scharen te name conftum zat sacrament der heiliger
dagon.

Willibrodus die eerste biscop tut vrecht

In den jaer one heren v. **S**ieb. **W**illibrodus die edel heige ver
sch in sine willibrodus grom onstandicheit te vrede
dat heilige eullangst. **H**iermede was gheschiedde boese an sinte
kinderen. **D**u hi te **K**ouen varen woude om te halen die heilige
die deaste **A**lle also ghel. en **A**lle vromene woude anstet in
een vseten. **D**at hinc mede hee der hinc vupins. **D**er vorse
prouster **A**lle. **V**andellike ontfinc ende dinc den in ha
te patero hanc beechlic in come poud manel in een aerdscen
byscop ende hysten hi som ven seuche tijet en gis ham vone
alle name ende hinc elomene. **E**nd alst dē elomene die bene
dictie vanden paco hadde ontfinc is hi **A**lle ghesceert in
duutsch land. **E**n op die selue stede dat sine thomae kerke
hadde ghesceert bi den casteel tot vrecht. **D**ede hi molken een
clascas kerke van canomken. **E**n dat in ghesceert bi seadele re
sien der byscopo stool. **W**ant hi die selue kerke by si me eerste
aenductien woude ende hadde mit sijn selue hanc.

Dit heilige
kerke nu ver f mach mit rechte heten een conuulle
ghesceert. **W**ant die conuulle mit aue en mit vrede heb
ben ver schert. **I**n **W**elken kerken wel heilige priesteren in
vont den heiligen ghesceert. **D**er wien god vele miracule ghes
ghedacten leide in haren kerken en in haren doer. **I**n dese kerken

sijn gheprouent ielche canoniken van groter waerdicheit die
in horen biden met en wisten diech noch naech te loue den name
des heil In deser herden sijn reliquies en herlich van van men
ghande santen ghesante dionis die herse in groter wesen
in laerdicheit Ende die sijn die mede in nighellande van
in machigen keyseren te sinen beuauen.

In den jar
Ons heil in edon Laet die herte en mee ste heil van vrie
ryck na des heogen pappes sine vreden doot gaf hi die verste
gaue der like van vrye ende die om groten strijt negghens den
onijheou same **io** rabodus dan hi vele wiesen doot slouch en
diane der conne nile waachen **io** sicut kaerl was ghebeten
marcellus hi als hi die **io** rabodie van blomme had slachten te
en in ghesiden om dat hi hem vromede sijn **io** sicut die
van den joden schen Jan waer vermaen **io** sicut die
aardse bisscop van zenuere ginde ghesen wstone die hi
varen sude in vrieclanc en heil in sine amant die wiesen be
keren de hi dan quam in beide hi mit sijn herlyge herse
die **io** rabodus die gheselce mit herlygen gheselce **io** sicut
in vrieclanc vonden dan die in doogen sal mit gheselce in
mebet **io** sicut die vrieclanc van quam sine die vrieclanc
die herlyge water ende der herlyge gheselce sine gheselce
sude doen **io** sicut die van die vrieclanc in die hi vrieclanc
meeste gheselce van sine wiesen waren of in herlyge of in
clighe verdoemensse **io** sicut die herlyge bisscop in vrieclanc die alle die
wiesen in vrieclanc mit gheselce en vrieclanc die vrieclanc in
die herlyge verdoemensse **io** sicut die die die herlyge teech hi sine
vrieclanc van herlyge vonden en sine teech herlyge mit
vrieclanc vrieclanc der herlyge hebben vele gheselce in die herlyge
le dan mit herlyge sijn herlyge sijn herlyge herlyge **io** sicut
wart die **io** rabodus herlyge herlyge herlyge **io** sicut die
der den herlyge dan na jamerlyge gots **io** sicut die
sijn herlyge herlyge die herlyge herlyge herlyge herlyge
herlyge in vrieclanc ende openlike herlyge herlyge die herlyge

ellange en onghedoyte ghelouige te dopen. Enre melc ghe-
gen te armen prysen te wpen ende in elken doupe her-
schern.

Non willen wy niet
vergheten die miraculen enre ghenaden die god son desen
byscop heeft ghedaen die wy bescreuen hebben in den boe-
ken van sinre heylicheit // Het gheschiede toe comt tot dat alle
die van sinre gheselschap waren leden om vasselen gheen dufft
als als sy mit hon waren leden enre guden toe die lof-
vissaren van sinen gheselschap en sy en hadden gheen lof-
dutt waren edas sicut des die heilige vader mede hadde mit
sinre heiligen discipulen. **I**nde heet ene die hon beuulicheit was
sinre wonden wercken ende dat in een elken euelen gracie die
ghyne die heilige bisscop die toe alle en die goddinn
om waren ende vuerde wort gelyc vuer sonre aerde hoep van
vasselen waren. **A**ls dat alle duffte punten vuer sinen vuer
ende duffte enre on die heilige die bisscop die si dufft van be-
houden se boueden sy end boueden die aemulicheit des scypers
Ende die selue sinen is in een dufft hant helle. **H**er by ghemac
enre geyeten nu. **D**es duffte sine willende put //
gheschiede dat des selue sine donere die aemulicheit sine
war in een gant die willeren om dat haden mit sine
in woende te beferen waren hant gheloue dan vuer by een
leede ghemact in marcus den affgod dufft hant dan in marcus
enre asfode alle leede des heilige bisscop te maect hant en
mede sine man die beuulicheit des affgods ende slouch sine
bisscop mit eenen seluende ap-
te hant affgod ghedien was te sicheen metre heiligen
leede ma- die selue man denan ouer mede golde was die
gheselschap vanden manre rechtenont ende als ghesquert die
hy optoe de den dufft sicut onpalublike enre heilige bisscop
bleef ghesant ende onghesquert ouer mede die gracie golde
enre bescreuen die in hy pr-
duffte in elken doupe dat ellange
vassendiche.

In den ier ons hen viij. ende p. die suande plus van w
 uenib sterf des sene Clement die Willibrodus hiet ende giff
 onsen sepper sijn ziele na die hi die heilige kerre van vrecht
 eorheit leuchte had xl. ier. Diee lidamo yfwaert wert in een
 closter van sinte benedictus onder die optreuen hiet ende is
 yfgeleggen inden secht van twee die Willibrodus in wer ende
 selue yfgestichte hadde ende verhoert mit menig herhande wel
 deden mit sijn. e. discipulen gade die som van haren onder
 aenomen was der groter graae ende mirakel of ghesaede ouer
 inde sijn verdiente de claerheit in sijn leyden te staen sijn.
 Des heilige luyt op die hi in leuende hie was sene hi sijn discipu
 len in allen boeken. Duden hiet sijn sechte den onghelouigen welke
 te leeren den wech der ewighe saligheit dan off was aduillig
 ghesant in sionland dan hi seide de versamoyngden bekeert
 bekeerde inden heiligen gheselue. **I**n die sachtiche vp die su
 hadde ende sijn leue sechte nyet hi in god. **I**n sionland mit sulke
 d. balende van ihus ende van te graue. **I**n sionland mit sulke
 eeren als hem leuende. Diee bekeerde mede veruert is mit menige
 duessen ende wert alle dinge gheuert mit menigge duessen
 van den bersten liden. **I**n die heilige confesijn. Was onder al
 le. **I**n diee Clement mede gheselue veruene p. die hi gheselue
 was in die hi p. meent nie die hi die eerste impresse
 tuerrecht was die is die eerste in die. **I**n diee Werenssi
 die die een heilig priester was die wert ghesent in die la
 rue te prediken die heilige ewangeli en berreche die ker
 ke en gheft die oester doort en mit exempel sijn heiliche
 leuene. **I**n diee saken die hi veel lude ten gheselue en hi ruste in
 ops die op die xij. balende. in sionland. in diee legu
 nen te est. **I**n diee in voreiden sene Clement die Willibrodus
 hiet een kerre yfgestichte hadde in die oere one verlossen. Die h
 ealden die quapen daten ghesingen in een land die nabien
 hiet ende predaten op die die ende teggen van diee wort
 in passen die s. omstanghen die crone der martelen want
 s. diee ghesent worden voer gheselue optre v. nouat van
 p. diee. **I**n diee s. Clement van trouwe hulper

ghemeenthe die oefeninghe der herden verminden ende hielden te
aen die leere des heiligen gheseloue **Bonifacius die anderde**
bischof van Strericht

O Lange tijt was in verstaen **Willibrordus** van der ellendige
werelt ghevaren was omme kerke van vtre was sonder
herder versamende hi een heylige zecnt van bisscopen en ouerdrac
ghen dat si den eersame priester **billone** ordmeerden bisscop
tot menze doe en merrede **bonifacius** met hi en wer tot vtre
bi vade kaerls des trogen en nam aente regieren die kerke
die sonder troest stont in die name gods op dattet volc dat
hi in voertiden bekeert hadde met weder en keerde totten af
goden do si ghy liden waren met dat hi se honden nuhten mit
sime her niden anre gode ad allen ruyten gheseloue
des idel bisscop woude in meeren den dene ons kerke all
sichte van sinonke elasten kerke inden **des kerke** heeft
nise biden beddinge van sijnge woude **des kerke** heeft
vol name als nuen loest nuer ghemeenthe is si ghesien ouer
sinister die is heyt die dunt se kerke van veracht onder ir
den vermaest en vormulder was **des kerke** in honden
ouden en in gheselouen toe in te en met woude **des kerke**
in **des kerke** in sime **Willibrordus** **des kerke** heeft
en **des kerke** den in **des kerke** in **des kerke** heeft
ghelouet dat nuen in seker in sime **des kerke** heeft
also si in seker **des kerke** in **des kerke** heeft
in sime seker in **des kerke** in **des kerke** heeft
bisscop **bonifacius** loest die kerke van vtre **des kerke** heeft
ghetrouwe **des kerke** die kerke **des kerke** heeft
wonne in die herden te bekeeren **des kerke** heeft
des kerke heeft

I desen tijden is een
wydracht op ghemene cussen den bisscop van **des kerke** heeft
der kerken van vtre na die **des kerke** heeft
van vtre bij gheste zachtnes des **des kerke** heeft
van swessen had ghykiet te liden **des kerke** heeft
welken hage **des kerke** die **des kerke** heeft
per hude mit rijck van ghemene **des kerke** heeft

vryssche wyl bekere sijn totten gheloue mit sijne leere die
 hi met en dede noch sijne predicte noch en leede noch en bekeerde
 die vriesen mo si bleue al onghelouich ende horden der tijt toe
 die **Augus** die ouerste bisscop des staets van **Rome** desen wyl
 knecht gods willicardijs sijn die die vriesen te bekeren diert
 wyl bekeerde wijen gheschone op als ic van s hebbe **In** na
 al die bisscop van colen **Die** sal die **Willibrardus** die hooft
 ge man bekeren hadde **In** hem d'elken in die staet en s onder de
 paus van **Rome** **Die** middel mer die in onsen hem sijn dan
 ic hem in **die** die te gheloude ende oec vrede liden **Die**
 die **paus** **Die** paus **Die** gues yfeler ende ordinar die
 hi gheschone hadde dat hi sijn den eer sijn leere willicor
 die **Die** d'elket sijn wesen van bisscop staet onder de paus
 van **Rome** die vriesen te bekeren **Die** een gracie d'elket om
 onghelouich **Die** het die bisscop van **Colen** **Die** vriesallen
 een fundamet van eenre kerke hadde **Die** bi ver sijnomste de
 lach ende die horden ver mole hadden **Die** hi ver sijnomste de
 bisscop van **Colen** **Die** gheschone was **Die** had ic v dat ghi nu
 weder ontbede v onded ende een antel **Die** oft recht sijn ende
 op v wille is die te die bisscop van **Colen** weder gheso so con
 sijn **Die** en sijnket vrie vrie maghe **Die** **In** is die ghi
 sal die van **Colen** **Die** vrie vrie vrie middel so wilt mi
 sijn den epen vrie vrie sijn **Die** **Die** paus die paus
Die **Die** maecte ende sijnke vrie sijn vrie mit vrie mo
 ghescheide vrie sijn ende vrie vrie al die ghesche die hiet te
 ghesche sijn **In** is die vrie vrie vrie ander vrie sijn
 die of vrie in vrie vrie vrie vrie als een vrie vrie
 die hiet op die ic hem volgen magge **Die** sijn hiet sijn
Die **Die** vrie van vrie die vrie die onlanghe
 die vrie na een d'elket vrie vrie **Die** so vrie vrie
 die vrie vrie sijn vrie vrie

Iden hiet ons heren vrie in hie vrie vrie vrie
 hi godliken insprekinghe d'elket ghesche sijn mar vrie
 die vrie sijn ordinar die hi een vrie sijn man die vrie
 ghesche hiet bisscop te vrie vrie vrie vrie vrie mit vrie
 sijn mede bisscop **Rome** **Die** vrie vrie vrie vrie vrie vrie

hunde stulke ende besel diuone. **N**anc bongrunder sijn
 ende bovcilso manken en der te Wel **W**el heiliger wofpunghe
 manne ende vanen den vlat dnedar en quame in vncstland vore
 onghelougen welke dan si haer tenen sloeyden opt land end
 rufen der ven luctel **D**in na lomsacus die om ledi der Wyl
 heit Was legonste vofstandelic te lootsenpe die ewangelie des
 vreden also dat sijngh vanden vrcsen legonste of te laten
 haer ongheloucheit en nunc van de wet ons heren ihu xpi
Mer de die oude manne die alre des mensche salheit hant
 weder stont die mit al sine crachten en verlicte een bladige
 putre neggen die heiligh leeders die haer honden te sterue
 dan of te laten des duucle manne die haer ouder ghewerit
 hadden **M**er dese heilige bistop die mit ontfach dat die vryfse
 de vry wocdant vofte vofte vrid stacte sijn diuone en opene
 sine loek en het met of sijn prediken den onghelouge vofte mit
 ten vreden der vllighen salheit **M**er die vhschouder stop
 een haer oren als een dorf serpent ende v vreden met haer
 sy de vrechde gae mer mit spere vromt slacidoi slacggen
 dach die nonas mder maent die **I**onus heit der heiligen
 vofte totter doet te die vren die vllighen leeders van die pme
 end gaue hem vllighen totter pme die in een stid sijn die do
 dnum hiet om die name ons heren ihu xpi te same ggaert vren den
 en in dat honsche palms mitten zegg der martelic alle gge
 carone sijn en pndar merre so haeten die ver vrede vnsen des
 heiligen bistops vofen ven stuchen v viden en also dat her stien
 ggeloue we hie en lande te kerre **M**er die gdelic vofte beplie
 dat hie al vofel vatter vofter an ggeputst en vout
 vofe al der viden hand die in ggestrene stont die heilige
 slygh her der vllighen leeders **E**n als dat ggestret vofte
 vofte vofte vofte sijn vofte vofte vofte die si van
 vofte heiligen vofte gge vofte vofte sijn vofte vofte vofte
 vofte te mltie vofte vofte vofte vofte vofte vofte vofte
In der ggestret van vofte vofte vofte vofte vofte vofte
 en vofte vofte vofte vofte vofte vofte vofte vofte vofte
 vofte vofte vofte vofte vofte vofte vofte vofte vofte vofte

kerste der heiligen martelaren die quame sijnighe kersten ende
 verstaende van loquame van desen heiligen martelars en waren
 dier ende swelke over den vliet en quame tot vrie in sijn
 saluatie kerste mit groter overdocht alse benonelic was met
 sijn bonifacius lichaem des heiligen martelars ouermidder mirakel
 die god vercoent is ghesont tot sulden in een chesker in sijn
 bndictus on den meen sachte van meel dat hi in veriden mid
 wesen van ketonen in groter oren ghesimmert hadde te
 ellygen loue sijn name die dese ghebrige martelars niem
 gersand dinge gheschiede en in groter ere ghesche
 want van deure kersten liden. Dese bisscop van god vruer
 coent was de ander aerdsche bisscop tot vrie die nu sijnre Ale
 mens die de willeken die hiet die vns seide sachte xij. ier
 erke berichte ende bishoppe. Ind na sijnre doot was sijn
 vrie vrie nach hant men ende want in sijnre bidden hem was
 aerdschen bidden. Want de kerste van sijnre ghebrige hem was
 die overlopende rye was die sijnre pleet na hant mede
 en binnē en ter tijt die nu quame die dene ende slaegten
 dat hi na alre vrie inden scapen van vrie. so die die vrie se
 de hant dreech van bise doorn ende dreech. Want het ghebrige
 kerma en hadde. Ind die om want die bishops van vrie ghe
 me tou en hadde en om in maede so en maeten si iosef te Ro
 me niet verstaen om die maedige bishops benonelic. Ind
 die maeten si nemē van in maeden sijnre benonelic van hant
 naesten aerdschen bisscop alse alre en deden in sijnre linge tijt son
 der bishops nistat. Nu en salme dat met slaegten niet van
 hi liden die hiet wille die god het ghesien om sijnre heil
 ghebrige martelaren die. Een pime mit vrie vrie sijnre die w
 digne hiet mit onulliken vrie vrie vrie de liden in die
 oerste en in die wyleste en maecte al vrie en destre
 vrie oft een kerstine liden en alle die die in vrie de
 hi onulliken vrie. sachte hi die in vrie die heilige martelars

Gregorius die derde bisscop van vrie

H

hi sijnre bonifacius
 die aerdsche bisscop die sijnre hadde don vrie vrie
 om te vrie den dinge ons hant in vrie ghesche dat
 hi quame in een vrie chesker liden seide van vrie vrie

auer vander meele dan een aldysse was hiet adula ende was
een eerfame vrouwe die ontfenc den heyligen minnheit **die**
aen on hem herberge en haerte van hem te horen en ghe
stelijke hou dan sy of verbetert moechen worden en als dese sel
ue bisscop gheseten was een tassen en nieten danne goede
ten sonde. **Die** was dan een edel kent van ym. iaren out ende
na des clascers sede legghend die benedictie vanden bisscop
in weghen bou dicheit hem allan die daer saren **In** hi lie
dan een sermaen end bestaet sijn vint van sijnne lise met
ene ghesede als gheschouelic was **Conse** lincfarcus lincfarcus
die sermaen van miltre te vertellen ende di ghesone herten
die dan by saren mit omme als comficken dattet selue **hond**
gregorius hiet alle dinc after end volde den bisscop na.
die inden seluen tiden an nam om die wille van doringen
te lekenen **Ende** die hond bleef liden bisscop ter tijt toe dattet
sijn wille iaren hadde dattet te verstaen totter out van omme
iaren dattet nre van hen en stode was een ghetronck
in vreesden inden weerden gode. **Die** na als lincfarcus wa
legghende mit groen ^{dit is om tonggelaughe rolt te bekennen} den zegghe der martelien te ni
eruyffen en stete gregorius bisscop der kerken van vrel te be
sen na hem **I**am hi **die** was hende hem **die** heiligen wi
sen man des hij wel werdich was van hee groen minne gaede
torenheit. mildichout dese gregorius was in sine stichte die vint
one clauelike bescreuen inden boeck van sijne legende **Die** sel
ue bisscop sende lobbimū martellimū ende **die** broddu me luid
van ouer ysel den welke te prediken die ewangeli **Ende** die si veel
wiles besceorden de stant lobbimū **die** oudenskel en waer tot onsen
hae in desen tiden **Inden** jan one hen vij. **ende** km. **die** was die ghe
sien steren ghesijc of sy snelle vande hemel gheschpen hadden als
dat dan veel liden **waerde** dat die waerheit ende come **waer**
Die greg. die een heilich buchter gode **die** lunde lange tijt
en was vergrift en heual gode sijn volc ende sijn clef en
gghedragen tot sine saluacions kerke en ontfenc dan gode heb
aem en op die vij. stakende van septemb gaf hi gode sijn sal
ghe hede **Die** selue buchter waer legraue in die selue kerke
werlike als hem toe lehonde dat die dat bysom van vrel

langhe en lancher Wijslic

Albriicus die vierde biscop van Brecht

An een sijn vader die albriicus hiet en was gheboore
 die enghelind van ene bispom dat eboraco hiet die
 om da ope is ghevoen dat ic hi is een canonic onder kerken
 van vint en die dese van seide greef een out name man was
 wert hem te hulpe gheeft dese selue albriicus die die clef en dat
 bek des seides Wijslic lancher also dat dese selue greef. von seide
 dat hi na hem bispom wesen soude **Des** albriicus sende sijn lue
 ges. der heiligen bispom van menser in vrieslant dat hi dat vlc te
 horen soude en die afemighe der afgoden wt verdruue **In** desen ti
 den inden ier ons heren vij. en non. vint een man ene steen
 par of kiste inder sear van Constantopel **En** een man inder kiste
 mit sustanigen brief in hem vpe is gheboeren inder myl Consta
 en ick ghesone in hem **D** somme die selue myl bispom searf in vrie
 tmeue ende heremus hesta sijn **Albriicus** van vrie sommich
 de ende roet wt gide na dat hi dat bispom van vrie sommich
 iaren Wijslic berecht had en is gge. **A**echt in die selue kerke
 die von seide is en mit sijn vrie vrie **D**ur eolike begraue

Theodudus die vifste biscop turt

Albriicus doot

Der een sijn vader waer ghevoen theodudus die
 vijfte bispom van vrie die een gloriek kerken was onder den
 vriesen daer hi veel of lue eende **In** desen tiden als inden ier
 one heren vij. en non. **W**ilrichindus die hage van hiet van
 of ghesat is mitten vriesen ver seite hem tege kavel den co. du
 hi tege seite siet en mit seite ver vrie veel vriesen die van
 doer vrie en makeden hem onder dien **Theodudus** was
 in vrie van deser kerke die in die von seide kerke ghevoen
 gen wert dan hi mitten von vrie ruste een sijn hiet

Harimartus die vifste biscop turt

Als als theodudus

Die mit de bispom doot was **H**art ghevoen harimartus
 die vij. bispom turt van Wijs man en een wessene gheet
 predikant **In** desen tiden als inden ier ons heren vij. de

voughen een deel loyghen van Rome den paus Leo dan hi ghinc
 in die proesse die die meere letime hiet en men truce d
 raech op sine marcus dach en staken hem sijn eghen wt ende
 warden hem sijn tonghe die hem god weder gaf beide sien ende
 sprake ende wroggheden mit onrecht ende seiden dat hi valsheit
 gheschieden hadde ende om dese vliednachten te seuen so qua
 haert de grote coninc der tyfberichte inder apostolike linc
 op wort sechlike verstat van Rome toe Ende als dese w. der ste
 den begonste te ghesalen De quame die senatour en dit room
 sche volc mit groten saren en brachten mit hem veel heilicheden
 vnde heiligen ghesceen en leiden den w. mit blyscapen in
 sinte petrus kerke en de wonsade paus Leo sette de coninc
 in sijn haest een gulden crown op dijn schouen dach als onse
 heil ghesceen wort vnder oermer maghet ende all die volc
 songhen den coninc hogen liden lof in deser maniere haert de
 keiser ghescreuen Van gode den groten en vreesame ghebe
 den der coninc hem si lanc leuen salheit en zeghe hiet
 men gheen ~~coninc~~ ~~al die gheue die ghesceen vnsuren dan~~
 een w. die haert hiet de stat van Rome me aachte leste en
 dat hi die sluc stat van ouermide dat hi die blyscap machten
 en die romen verlorne humulus die bisscap ven set
 als sine dachje veruult wone stant hi op die v. kalende van
 septemb' en gaf gode sijn ziele Also hi een blyscap die bly
 dom mit groten aenheid hadde leucht van vrie dan me ander
 met of en vint noch in aomken bouken noch in ghesten dan
 dat hi legandus mit desen wonsaden vreden

Dix fridus die seuende bisscap turtrecht
 Anmakar de bisscap doot
 wort een bisscap tot vrie die wifridus hiet en was
 die vij. bisscap van godelike man en een guader tieren aona
 dach en een wijse cleit inden tiden alpin' inden iare ont
 hien van en ho. Stephanus die paus quam weder in vrie
 vrie en hiet dan haert en seest inder stat van Rome
 en gaf dan die keiserlike beuolging op die w. led. w. k

oder op er ingaer d sine bedde naet dan dese selue berste die
 alle sine he gheblome hadde als dan die een latharus hiet
 en die ander ledwijnke en als er ingaer d sin wijf ghestome
 was n im hi een wijf hiet Judich der hingen d'haer-ven ber
 gen die sin selte na moete was om dat onghenotse hulle
 hie d'ant bisscop vrede die ghesat by dese selue midich van de
 se selue berste en son die aent die aelstet ene edelen man
 die dan na co en berste was bin wien die wisse graue in
 holland sin berstet ontfer tot ene manken die die gra
 ue en sine naemichgh tot deser tijt toe hebben beracht **Fre**
fridus die bisscop von s'yt wut een ouerma en hiede gode
 lief en hi was lefacht vnder sijghen langge tijt en soe
 desen leuen op die der d nonas in october en wonden inder
 mitten miden bisscop die von hem en
 van s'ider kerken

Fredericus die achtende bisscop turt

Fredricus een hant ggeboron kind dat desen luiden dat
 want hi noch ionc was en want van d'ijghen berch
 ter sine edelen moeder tot v'it en lorden dan in goudeluse
 mit affhande en mit ghesten en leuallen d'ant die neder
 scupen gode **Fre**fridus die bisscop von s'yt nam die selue
 sine hi hem als een veroren soen ende hoden sonderlinge
 dat berde in zeden en in hantien en pempde mit geelken in
 s'arben dat hi na hem bisscop warden soude van sine hantsette
 waren so heeft die kint so wijflic en so loflic ghesdient mit
 godeshuse die hem die bisscop ges all die ondrue die prester
 scap toe helpen den. Dan na alle dese bisscop v'it fridus ofhuich
 was quam ladeluck die kerse neder mit sine meghen lief
 den wue mit neder sint van achmaengen v'iten sijn en ont
 liet ditme fredericu dien hi hief hadde kiese soude tot ene
 bisscop der kerken van v'it den hi alle hant gaf v'ingheren
 soef en ornament des bisscops en al was hi noch bisscop nachan
 die sine bisscop v'it fridus in sine meghen liden **Fre**
 die die wijghe ghesdient was en die londen hantlic ghesten

Was gijeloot die kerker te houden hof en gaf totten alle die dan
waren van menigker welsche spisen. Des anderen daghes als
die somme op geguen. Als en wel na te middel op ghesamen.
Als sprac die kerker-bisscop fredeat an mit satten worden
in deser manieren hene seer die clest der stad van vrie he
urt di gijetoren tot ene vreden harte op dattu mit dijnne
heiliget here casien en bekenen sult dat sondighe velt dat
is walscheren een eyland in dme ghesichte dat sijn berust
is mit groten sonden. Dat mit of siet dat mit allene die bre
de rinter susier met wese die sijn meten mader. Wan
om wi di bezwaren biden welschinge god dattu affalt on
ghelike menschen congnierste en pynste mitten zeende
en gijete is so en herte met da en verbanest en als sie
der raue die walt du hende so ver sultre hi en undelom d
aldus. hier kerker alle moghenheit heeft mit gijelonden
mit ene groten leskeren. dan om lid u alle groten mo
delighe men gijet mit seggen wilt dan welsche seiden der
wa warden van deser vrisse legghene te eten. Die kerker
mact datmen des vrisse wese vanden hest sal begynnen
te eten. want man houde u met moeghe dan in ande
van deel des vrisse. Die bisscop sate edel vnder du heere
te rechte gijelonden. Wan om du die een edel p mact en
een hest des velt sijn u di eerste luresse er u totten sterte
come alle totten mit van walscheren. want gijet een wiff
tueghene die wese en tueghene gijet te rechte der bisschopen.
Indich des hogen dichter van bekenen die welsche moghenheit
is een velsche wiche van welsche hest come u v ver
mane h affaltor penitencien als dan te hest t die gijet
of staet ende het gijet mit so segghe u v die v die of come
sal sate ende verdriet. Die gijet mit aneguen en moeghe.
Want god die sijn onkuusheit ende over spelers an deelt god.
Die sijn heilige bisscop die velsche sate en sijn v die
mit velt gijetuge der heilige here. hestert welschellken
verstaet hem die kerker ende het gijetende en hestert die

onghewilicheit. **W**ij van hem te doen. **E**n die heilige bisscop na on-
 lof cranden keiser en is tot rive heilich gheset in sijn stoel
 dan hi paderlinge in cristen in achmaeten te gheue en in be-
 dinghen leuede en die veruallen stede des tempels en des af-
 teels dede hi weder maken. **O**ulange dan na den dese bis-
 scop mit ene guden wijnde te stepe in walgheren in tlant
 om te wargiere dat wilt en hilt dan sijn heiligen seide
 dan licheiden somige liden ouermide paderlinge des he-
 ligen bisscops en ontfengen penitencia. **M**er sommiche wa-
 ren werhart van herten in hon quactheit en gremen hon-
 wapen en dringeden den bisscop te doen lachten. **W**an om
 doe die heilige man van dien wer en dan na qua dat
 barbarische wolt in dat eiland en floecg den is en kinder
 doot mit veel fransisen en wonggen in sijn. **D**ese heilige
 en vanden menighen ande dermoor. **D**oe en qua om vrees
 bisscop van dan na al sijn gheset. **D**oe en qua om vrees
 lant dan hi ver nam a rime onghedane die s hadden in
 der dresoudicheit die hi te male mit groten volichelike ar-
 beiden. **D**oe liden heren verdreef en lual sijnce adulfus
 die een onoma. **W**et sijn saluatore was. **D**ie kerke van
 scaueren en als hi al sijn saken wel veldende hadde wot
 hi weder salichlic tot rive. **L**udouing die keiser die hem
 ontfach dan langher te bliuen mit sijn ve linden. **W**ine
 welke woude sijn a beid den heilige bisscop in andaren
 sijn te beken mit hote snekelike wonden en mit gro-
 ten gauen die s hem sende mer die heilige ma en was
 mit te liden mit wonden noch mit gauen hi en meende
 affus dit onghewilicheit hullelic te seiden en sende enen
 behaefeliken brief den keiser van vaderlic heit. **W**o hi onge-
 penitencie des bannes gheuen woude. **W**an om die keiser in
 neover mid des vianse maes negghene den bisscop grote mit
 legreep en vsterde hie sijn. **D**oe brenghen machte die
 dan na tibe qua de sijnche dan te worden dat sijn hon-
 stowe dat s den heilige bisscop. **D**oe souden en gheue tot

vaf ende syden dat si die kerke knechten waren en seden heilig
bisscop vander stadt van noerwylt yffelboetschap syden den 11. daer
die heilige bisscop verna hi godliken inspreke dat gysenaket sijn
mar telic en liet den ilken vreden totten einde coninc missen
verbeiden en als die ellangeli gysen was so gysen die bisscop
open staede ende syde den volc van sermoenen sijnre saluati
kerke en siede te voren sijnre mar telic te hant instas ende
die goede dwast gysen was die gysen die heilige bisscop mit
sijnre ornonante in sijnre sijnre ellangelijte sijnre dan hi go
de liet om volstandighe sijnre passien In die liet hi den bo
den tot hem come en sijnre clerck die sijnre dwast die een
sijnre van hem gaen after sijnre saluati oncau Die sijnre
die heilige bisscop totten monden In die uille boetschap die
ic wakenelic wel vlyste der gysen in die stadt quamet Die
toeghen si gaen missen wt. hovan mouille en der stakke den
heiligen bisscop ende spraken dese scamperke wonden ouer
leggeven die heeft die kerke van die die si lange
dinet gysen heuef. Dan hem de heilige bisscop op and
wonde hant kinder nu gysen volbracht hebt uille vauillen
boetschap en hant gysen in pijn v sijnre vijn heen te lopen
ende sonder merre so liepen die mondenans vijn dien en wese
ouer den vijn en brochten der bladighe kerke in die uille boets
schap vander heiligen mar telic dat Die nep die heilige bis
cop sijnre clerck en siede sijnre ic heen gysen ter dat om die
wanheit om die dreyet en om die gysenheit nu ruyet
te sijnre sonder menre die puester stap der kerke vijn vijn dat
hi mijn hant legauet mit lecherker vauert of gysen
nisse en mijn gysen sijnre tot heer in die ellighe bisscop Die
als die dat die heerde nep hi lude mit groten wone so dat
vilt beroude ende gysen hant wipen en liepen totten sijnre
den bisscop ende als si stonden ontvont hem al sijnre sprac die goede
mar telic yffelboet aldus Trederis ende lude kinder ventu
gysen ic onch deel inden hant mitten heiligen mar telic so bidd ic
vijn v om alle sijnre ende dat v ges lude vijn pligge wat

om die kerfommen openlan overfful die hier te linden loem
 so fullen come die den en defrueren al die biffcom In als die
 gijfiet is so gaf die halige biffop die lincopi ende gijne mider
 craft die mar schuer kerfen font die wegheden selue in ene
 fack ende began selue die pfalmen der inggheien ende sprac
 aldus ic sal behagen den hec inden lande der leuendis. Dese
 biffop leet sine marck mit vier ene heren vij. En hooftvij.
 op die xv. kalende van auguste den wien vel minacten fijn
 ghefiet an laue ende tot eren ene heren namn ihu xpi. die
 biffope lende in walfsch lant en in durtfchel wintame den out
 faldiggen dat de ontfaldiggen martelans verbontde hem te
 finen om den ouer dact der kerfus ende der ontfaldighe qua
 we. Gregorius die piens die fete als hi die yfen in een
 fi mider in manrijc en fande hidenen d. d. Dese die biff
 clafies kerfe die hi den kloten penenae d. d. Dese die biff
 fop van amiere gaf die kerfomme van fere ene wile ende
 fettefe in ene nome clafies dat trian her al den hon pon
 teiae te den Die pman van manrijc die coen lochan in
 der kerfus son tot die kerfer en hi ggemene wille so fetten
 fime inden fceel der meggentheit In fallor wj merken dat
 van die tyt die fime lmfacius gijf dat was totter tyt we
 dat dese halige biffop fredric gijfiet wert fijn verbede hooft
 vier in welle uen vij halige biffopen gijfellest hitten den
 welle grefte en leuen verinde verfinenisse we tyt leftruere
 fijn agher litan Wan om die nacomelinge met lefendiche lo
 kenne en moggen

Affricus die neghende biffop

Nder passien der heiligen martelars des biffops fredric
 was een huetel wjdicht mider clafie ende mider volke we
 die beordich was te lefeten der heiligen biffops fceel Doringhe
 coen d piroft casten ene rken man die biffom te lereghen en
 die ander coen Affricus die des biffops fredrics brader was
 met hi ggemene wille der clafie en hi fime dult anome
 tot sine saluacoe is die verfede priest of gijfiet en affricus
 wert mider groten loue gijfiet in sine braders fceel In den tian

in eene stad die huynd hiet ghelegen in brachen dan verghedert
laet my daghen en mynachten vanden hemel in inden sine tiden
na sine vredeney gheuen die hi wou sproken hadde die hi sterue
sunde begonde dan een alte groten rama. Want die danen ende
die sweden en die normans waer gheerden vele sepen mit oughe
talliken vlypmenten en bedeluyngen wel landen en maecten vele
beduyghe sinden inder heilige kercken. Alfric die die nu
ghende bisscop was tuur die was vol d'gheden en mild ende
storf up sony balende van december in vreden en wart begru
uen in sine saluacion kerke bi sine broeder volken

Lutgerus die tiende bisscop tot vryf

Als alfric die bisscop
van sony gheschiet was wart gheuen die tiende bisscop
tot vryf in sony condaeg huan. In sine tiden inden iare ons
heren vij. en hi. locharus die bisscop sach dat hi der d'ne wret
hiet met wledersalen en machte die gheue hi alleen gode te die
uen en sijn redder te wleken en gaf hi conuente en mit wille de
monnen vanden lande. Dat kerckelike sine ousten sine led. Wye
die dan onder. Galtge aen in een clerke. Der punnenic ende
fesse mit hi bouede in die penitencie met langhe. En als hi ge
storie was huan die d'ne en die oughe om sijn ziele als
dit den gheue die biden h'haen souden d'ne d'ne dat lich
aem togge haer en gheue. Die diele dan die monnen in h'ou
ghede dan s den quaden gheue mit veraggheden vande lich
aem. Lutgerus die bisscop sony op die y balende van mar
en gaf gode sijn heilige salige ziele na dat hi een vlypico leucht
guede die heilige kerke van vryf. Des lutgerus wart gheuen
totter wou s'ouere kerke en biden wleken van s'ouere bisscop lague

Hungherius die elfte bisscop tuur

Hungherius die elfte bisscop
die bisscop lutgerus
door wart gheuen die elfte bisscop tot vryf en hiet sijn
gherius een wysman vrad sam mild ende redelic van huan. Nide
uer ons heren vij. en hi. quame die d'ne ende die normans mit
h'ouen sepen in hollant dan s alte groten stuyfhar broechen en mit
groter wretgheden d'ne d'ne dan die maxse stad van al d'fen
lande dan hi prache kercken waen alfric sony dan na quame
die s'ne d'ne tot vij. en stonden die stat an sonder aflaten

me seut en me sningher mit bliden se kuyt en se ster dat si die
 star bouwe mit berender hant en die casact bouwe si mede en
 dese bloedighe rouwe slaggen die dese wel na dat en worpen die
 poorte toe en bouwen te arkeat ende vorderle en mule vinder
 seide en vinder casade mda. **Also** dat huynghe die bissap mit
 licent amonsken onghinc mit groten anote en qua totte com
 loyarus mit claster te pumene op dat sijt dan onthouden mach
 te. lotharue wart berot mit onser muchden en van commelike
 guede tereheden gaf hi den canonske der kerke van vaf. **D**es
 van edele laghe op dat si dan mede te viden sijn machon.
1513 **I**n die aemuechen dat si dan godels dienste machon den
 muelken en na dese vermuchden sy als hant van hille en quon
 in hionemerlant en brasten dan de heiligen confessor kate sijn
 te adelter en den heiligen priester van naert. **H**ieron
 slaggen sij sijn haet af en worpen neder een alte stant castel
 bi voo hord der Wilmer des coninc aumdehuus. **D**ie toe gre
 pen die meghboeren hollandse cluypen en setten hem ter
 thet asact god verhanghe se. **D**ie den en slachte die
 thet den dat die van hant h. die bou en die and ghesel
 mit sonder kuyt. **D**es hollandse en veygen die boue mitte
 synderen en vordue in vinder lunde.

In die hant **Diederic die eerste graue**
 ons heren vijf en hyn. **D**ie die co. van manerij die
 hant die met hant en wart namade een raomste co. mude en
 was loelike van die was die grem hant van en sit tot een
 te tijt tot plide die was van seide en vernam dat die den
 verbaet geden hallme en die vol die gheslegen en om bed
 wille huynghe der edelen graue se gaf hi Diederic die den. **P**rin
 cen **Walterus** hreder. **D**ie die kerke van eymonde mit hore
 te koren ende fundem die van fundem die saghe noot tot
 te van tuyen van binghen mit lesere prunice h. se zel
 mit der coninc gulden vuyger hyn dan sijn lecke in ghesmet
 was die sprac aldus **I**n die name der draoudugeu Raaf bid
 ghesiden gode co. van manerij **W**anar onser coninc welkone
 dat wij onse hant en trouwe ere en loer daggen sulden mit ga
 we en mit loue hant dienst se die wij verfaen alle ghesinghe

hersten luden die nu sijn of namaels wesen sullen die desen brief
sullen sien of horen lesen dat qua in onse teggenwonden die de huyt
die edel grane en hat ons dat wij gheue wonden ons edel prince
die waldenue broeder was mit d toe behoert dat is van slijgac
die hage wort totte von trappe ende kungem tot wus den wij
ghenoyget sijn ende weerdlic onsaen hebben als arast is oide
ghewe onsen heile ghetroulle mane diderij von sere al die
von seide lant mitten duonst luden die dan nu in sijn of van
namaels in wonen sullen mit bosch mit maeste en mit werde
en mit water en mit al dat hem toe behoert ende ghetrouwe dat
hem wemat sinder en die nach vrede dat in de en want
wij willen dat dese gheue wiste ende seide sijn en ghetrouwen
totten ellyggen daggen so hebben wij desen brief beseghelt mit
onsen vingghen sijn van goede gegheue tot padele In Jan ons
heren vij. ende viij. des negghenden daggen von sere solus
Duchonacinas **T**est sere diderij heure sine nacomelinge
in ene rechten manken leseren langge tijt en hebben die werde
denen vten eynden des roomsthen rikes aracheliken veruyget.
In ludowic die co. van aelmaengen der von seiden comes braed
gaf oc desen grane diderij verinde bed. sine wus dat co
vingghenme heine dat foreest van lusa want hi een von not
vdder lade ende onder alle vdder sijn zeer te prisen dan hij
hem lesrouen hantuesten of gaf serefande aldus **I**n die eer
der heiliger dionoudagat **I**n wijck bider sijn gode omme
van aelmaenge wij doen versawen onsen ghetroulle die nu sijn
off namaels comen sullen dat heine onse wij die conigynne
of ons hat of wij gheue wonden onsen heuen ende ghetroulle gne
diderij van holt een foreest die wus die hiet en an sine graeffsaj
ghelegen is en dat water dat dan daer gaet inbaert en wus
merst en werde lant en onlant kostij ende heide dat dien foreest
toe behoert ende wij die enmer ghenyen sijn onser gheselme
bede vol te den ende niet te wargheven hebben gegheue onsen
ghe in wulden gne diderij lonserf dit foreest mit al sijn coebe
horen also als von sere is wiken te ghebraken hem ende sijn
nacomelingen wike te besiten ofte wapen of een wad te gheue
en om dat wij willen dat dese gheue ten ellyggen daggen houden
wart so hebben wij desen brief beseghelt mit onsen vingghen sijn
van goede gegheuen mit Jan ons heren ghetem te vij. en viij.

op den dertien dach van april Dese dideric was die eerste graue
 van holl. en was gheschapen mit gonde dan in gheslacht van
 lulle van vader verillen diene lere hiet ende alsne seer so llae
 hi ghesoren van coninckher gheslachten der princen van vranse
 rijst die die palen van sijne heerlicheit won sat treghen de
 denen comenchten verliken bestorand. Dese dideric hadde een hach
 ghesoren wiff die gona hiet dan hi enen son bij wem die costen
 deric hiet oke in veel dogheden edel was Dese gne diderick
 als hi oude was dede hi van groter deuotion tamenen tot egnun
 de een clooster van houte dan hi in sette de nonen van sinte bi
 dictus orde die hi vrenten gaff van sine goede dan si seloue
 nootwiste of hadde Ende van dien selue cloester wart eene
 nonen inghesent van gode dat hi den graue diderick ver
 maende dat hi woude op doen sente edelberts graf en dat
 heylige ghesceente doen bringhen in die nonen clooster Ende
 mittien dat de priesters des heyliges vaders graf op wanne
 so vancme des heylige vaders cleet dan dat lichaem in ghe
 wonden was al heel ende onuer teert Mede wart dan ghe
 wonden een gfulden cruus op sijn borsten dat medicijn ende
 al hiet neghene meniger hande hiete En onder sine graue
 ont spranc een fonteyne dan noch hiede wel wans wt blec
 tet. Inden jaer ons heren vij. ende lxxij. op die vij halende
 van januarij ruste bisscop huyngherus in vreden na dat hi
 mit al hies en mit ludger dat bisdom hadde berecht van vranse
 oghij jaer die ondmids d' deren vuerheit verdreue was
 van sine erghene stool wan om men nu niet wete en can wan
 hi begrawe is

Die vnlste biscop en hiet odilbaldus

Onder bisscops huyngherus doot wart gherois die vij
 bisscop tot vranse die odilbaldus hiet en een heylich
 man milde gprechtich ende guet wullich Inden jaer ons heren
vij. ende lxxij. quame die deene mitte noormas ende destru
 vonden al wulstche land ende die uers dan na vermel
 den si alt land van ardenne mer haert die keysa die die

groue gheete was qua mitte tabaerden en mitte durtfeyen en
micht negghen den onadighen luden **Her** vermits der ker-
stme zonden s en mocht hi se niet verbinne mer ten lesten
maecte one een bestant om te spreke vanden paps dinc one ouer
droech dat godefridus der noozmane kame kerste zonde lla-
den mit deser von wande dinc one hem gheue sude de coninc
lotharing dochter te winc die ghesela hiet en one sude
mit han gheue die promittie van priestland in mede gane
ende dat ghesude ende dan na wouden die vresen den
von selden cominc niet ande danich wesen die hij ledwanc
ende gaf han een smadhe eyghenscap s dat elt manfche
moste draghen ene laste om sine hals dant mensc vechte
vaert an hanghen mochte of si hem tot enigher tijt verfer-
ten negghens des conincs mogghenheit mer dan na in
corren iare wart die to. godevant doot gheslage mit
menighen denen vermits godes wankre in die betu ende
dan gheslachten wert manich kersten blaet die si in vor-
tiden ghedoot hadden **Juden** uor ons hen **ix.** vp die ydus decembre
uor edilboldus van deser werelt en gaf sine steper sine woud
ghesude da hi dat bisdom yppin iare berecht hede Van desen
bisscap edilboldus schrijft die abt van quamenie in sine cronike
dat hi was een heyligh man die turt verlick begraue is en
nist dan mitte heiligen vaders

Ed Edilboldus die xij. de biscop turt
Nd der doot des bisscaps edilboldus wart gheue die
vijf biscop turt die edilboldus hiet die dat bisdom
berichte ene curre tijt // In deser tijt als op die ander nonas in
october iuste dinc die eerste graue was van holland en
was oer heer van groot deels van ostfriesland en was een
onnes naert prince die sijn land manche lessemde tuytles
der denen aenheghinghe ende gena sijn elijf starf vp die
vij ydus van Januarius en is begraue wt egmonde mit
cloester bij haren man dat si wist ghemert hede van

Gout dan sijn nonne in sette die gode minchlike dienden

Diederic die ander de graue van hollan

Ande als dideric ghescoene was die verste graue in
holland wart dideric sijn enigge sone die ande graue
tot holland en verhoue in sijn vaders stede als een ridders
name. Dese nam een wijff die arhidus hiet en almen
ghelooft so was sijn doot coninc Lodouic docht van franc
rijc dan sijn bij wan ene sone die armulhus hiet en een sone
die gbertus hiet en was een aerdsche bisscop van Trier
ende een doctier die arhidus hiet die benemide ston
was. Dese graue dideric na sijn vaders doot begonste
sijn in teldinghen te werden mitten vriesen dan sijn te
ghen oekende ende streeft so dat hij verban en hem ond
dinch muete ende om dat selue onlach vanden vriesen so
dede dese selue graue dideric die cloester dat sijn vaders
ghemaect hadde van houe tot egmonde en dedet oec ma
ken van staen en nam die nonne van daen en sette dan
in monken van sime benedictus ende die daghetes goede
dunst dan in deuotlike deden en ofe nide ware dat sijn
die vriesen het weder staen monken dan die nonne. Dese
selue dideric gaf der kerke van egmonde grote goede
te resten en gaf oec een loet dat hiet hystoua tripten
en den repte van vier veldinghen die hie verduket
is met die hien gonde en mit die hie ghescoene die
dan en staet. Het hildigond summe van holland gaf der
selue kerken van vriesen mildicheit een outen castel die
altemael gout is dan vromgherinde die hie staete in
staet en als nie siet so wart vander selue casten ghesco
len een staen die ant alre ouerste vander casten ston die
des ridders met sime sijn al die oecor te verduken plach

In desen tiden leuet sinter Jeron biden bisscop van vreceft
en biden graue dederic van holland mit miraculen tot eynde
de ghesceit die in voor tiden te nooertich gurester was en
vanden dene wort ghescof dat omheest was **Sjillboldus**
die bisscop van vrecle kerche dat bisdom hiet v. maanden
en starf op die vij. kalende van october en ruste in onsen
kerke de mede beghuen is inder seluer kerke

Rabodus die vier tiende bisscop tuen
Nal die egiilboldus die bisscop beghuen was ouermids
wel armulic des conincs van vrancrij so leuet
hij bisscop ghesleut al was hij node die vier trende bisscop
en hiet radbodus een heilich man wel ghesleut armulic
en haer ghesoren. Want die co. Radbodus die der vrecle
co. was sijn moeder en vader **Fr. gumbart** die een dse
bisscop van colen was sijn arm. Dese name Radbodus be-
druet so veel in onsen dumsche als een bod van groten
loue. Want die bisscop was van groten rade. Want hi was
een vort inden co. pallais van vrancrij en een filosofes
die name hiet hadde desen radbodu mede con. conste vol
conclijc ghesleut en dese selue bisscop bescreef vele doctere
van sijn **Willibord** ende van sijn **bonsfars** ende mede
so dicke hi een heel vol ambacht die nu hadde des dumsche
singhet vp sijn nu tijns dach **Enslao** Dese bisscop als
hij nam een die heilige abijt des bisdoms van vrecle die
leude hij altoos in vasten in bedinggen en in achmoesen te
ghene sonder aflaten totten eynde van sijn leue en al sijn
tafelen ghesote wijn dronke ouer haer maelijt en waenden
die die heilige man wijn ghesdronke hadde so dranc hij
alleen hemmeche clare water ende die wina een man die
gumern hiet en liet den bisscop die hi moste drinke van
sijn dranch met die heilige man en hanghet met. met

Des selue gūmar na al heymelike des bisscop nap ende dranch
 dan wt eenē groten dranch en hort hier een groot miracul
 Want dat selue water was verwardt in den kessen Wijn
 Wan om gūmar die pover verhoert ghemaden lat den
 bisscop en die heyligen man gaf gode danc en hem selue met
 vande terke dit dan ghesact was **Dese selue bisscop** plact
 te sieten inder stadt van denenar want die stadt van vtr
 vermaede de denen legghen was **Het ghesaede** dat die
 bisscop vp can tijt qua tot vtr om te verrecken mit denen
 en die steden dan die heilige vtr lagghen mer die denē
 die des met gheschengen en wonden quime hem neghē lo
 pen mit machte ende verboden hem dat hi niet vtr en
 ghynghe die die heilige bisscop vermaede vnderlike dat sy
 aen newe soudan kerstne ghesoue en of laten haer pijnlyker
 die kerstne te doden mer ha die heilige man meer pijn
 de die quade pijnes te bekeren ha sy en quathede meer
 becoet worden en drogheden den heiligen bisscop doen te sta
 uen een buteren doot **Ende** als die bisscop sach dat hij die
 verleen sijnderen met bekeren en machte verbande hije en
 vermaede die **Ende** verhoert qua een blyen vanden hemel
 ende verbernde die denen so dat sy uwerke haer leue ende
 die kerse die dit miracul sagghen velen te wapen en sloeyte
 die dan dat die dan vtr ende ughē mit zgt vtr
 stadt van vtr **Dese heilige bisscop** haerde mitron seruen
 der ghemien vele teconend dnyghen sine heymelike vrienden
 dede verstaen **En** ludovicus die een sedug uoghelme was tot
 eenē tijt brochte mit hem twee clercken van sine vtr lant
 tot desen bisscop ende lat hem die hie priesters vtr woude
 mer dese bisscop want luffende mit blyen vtr en sprac die
 ne saen mit die die uer van mi sal ic sterue ende du salte wesen
 een heide van deser kerken ende so salte dese selue clercken mit
 vtr selue priesters vtr **Ende** dan salte weder maen
 desen sael en vele stadt van vtr als als sy te vtr was **Dan**
 na vtr dese bisscop **Hadobius** in vtr lant dan hij sonder
 zgt het want van apenurde hem die maghet maria in maed

gods miten groter clarheit ende hie in hie. gheleijcken agnien
 ende teclan die roene maghden ende sijn den eer sijn bishopen al
 die lieue sijn en ontfich dij met om te sijn weyken Wonden die
 du dieke hebste ghegret. ende du sijdest met on weyken
 dieke van deser sekte. Wel onygen sijste mer du salst hie
 na met langhe luen om desen don die ver gijne die ony
 gion claerheit en dan qua so sijn dinge als na sijn hie
 te begripen moeste. Die heilige bisscop brunone vander sijn
 ten ende sijn ghe van sijn heymelike gheselto sijn hy in de
 nichke dinge van hie grote seconheit. hy ghesien hie vander
 maghet nara com gijne des hie die ende na mede
die hie in v. m. xvij. qua hy wt drenten en in hie sijn met
 hi te hie de sijn die in hie dese uny gijne. ende ten hie
 de. ende vp die vij. kalende van decemba. ruste hij salu hie
 inden hoer. dese heilige bisscop was inder zwaren pliggen der
 denon ppij. ier ende hie die die kerke welye dien die elst
 miten wylle wylle groeus inder kerken tot denue dan god
 vele miracelen doet in die ende des heilige confessors den gijne
 die lshaffie sijn.

Valdricus die 28de bisshop turt

Als me vint der lshanden hystorie hem die roonste
 id. vant te rade van groter deuode die hi na ende
 die bisscop des heiligen confessor deot brunone sijn sijn
 de versieren mit dergien en dan den sijn brunone versieren
 op den stoel des heiligen confessor mer als die ende versien die
 die wrede denon die stad gheslonne hadden en dstruact en
 als wylt des bishops mede versleggen en veruget dan om
 sijn die id. dan sijn sijn te ridder sijn ap die deno wder te
 sijn en die sijn die sijn bishop mit sijn ridder alke wapene
 sijn in de wader makede. In hie om na de heilige ende
 sijn sijn gheode die ende bisscop tot v. p. valdricus en al sijn
 sijn so was sijn sijn sijn die groe na sijn een edel sijn
 te. In desen tiden so ont sijn een fonteyn die blidich was in

die stede van geneuen inden selue dachte worden alle die de
 ne verflaggen van dat sy waren van om dat die bisscop
 van vier na dat die dene veragete en verflagge waren
 so souste hy weder sijn stede en comuerse al omme dan hy
 velc waerne op settede ende gooch wijgusen en verlernede
 kerken dede hy weder omme die zalen en ande veruallen
 omme die dede hy weder maken // Deze bisscop nide waer
ons heren 10. ende 109. von hy in • maken om te spreke al
 rehande om lau der kerke van vier en als hy sine leedstep
 ggeduen hadde nam hy onlos vande w. en werde mit hem die
 heylige heymen der ma. telue pdaam. benym en agneus en
 brichte in die selue kerke tot vier dan hy se settede mit gro
 ter machten en hier toe so vint hy ouermids heruelste ape
 larmge van gode die heymen da heylige beuenside lebu
 in pleghen ogeri wvomi edulfi en radodi mit welle hei
 lige parone hy die kerke van vier haechlic vertuerde nide
 waer ons heren 10. en 109. Salder der saligget ggeden
 senisse bisscop die een out man was von tot gode op die 17.
 salende van janarius na dat hy sy waer mit groten loue
 die kerke en die stede van vier hadde weder ghemert die
 totter me de kerke gheruert wort mit welfer wruert
 dan beginne mit te heyligen von uadren.

H colmarue die 10bi de bisscop tuert

Is bakere van desen leuen ggestande was so wort volc
 man die 17. bisscop tot vier ggeordmeert een man
 van goeden wille en een geet heylig ma // Inden dachten als in
den waer ons heren 10. en 109. op die ander nonde in mede
 die ruste die ander didere grane van hollant en wort leg
 nen te ermonde bij sine vader inden closter De didere en
 sijn vader kerken dat gressing van hollands corfisse c. waer in 10.
 en verdreue die wrede dene aucteche wt heren lande en vrou
 hselgind sijn wiff ruste in gode in die 17. dach van aprilis en
 is begrauen in dat selue closter bij heren manne

N clertne die derde grane van hollant

1. gne didere doot wort armulius sijn soen die derde

ginc van hollant en na een wijf die luegierd hiet en was
een dochter der keyser van greeken die theophania was ghe-
naemt. hi was een suster der keyserinne van roma die theo-
phana hiet. Dan hij bij wan piere die na hem ginc. Was
en sinderen of sekane. den lochiginc. dese armulffus was
ginc met vijf uer oide. hadde altoes onlogge tieghens die
lustvnesen inden iude. als inden ier ons heren ij en vt.
vp die da de yens van december stauf wolmarus die bisscop
en is bejnam ander dinkerke van ver.

Valdellmus die xij^{de} bisscop tuir

Als als wolmarus die bisscop sijn leue ghepene had
die wart na hem gheset valdellmus die die xij^{de} bisscop
was een ginc man van groter dachden en heich gheboen
inden daghen als inden ier ons heren ij en vt. ende pom vp die
xij. kalende van october wart een strijt ghesa oke op ene
sletten veld te wesen tot wmkhemade hiet een dorp in
westvriesland dan zedeke en stouche quame wighewoen van
graefflap van holland. Ende als oude lude segghen se waer
die hollanders zan vermaert van groten doeste want si ghean
water en woude ten [] was al sone armulffus die ml
de ginc viel in sijn ghebede en bij gadlike indloven wijsde
hi een sude dan me graef een putte dan geish water ut vly
ede. En hiet en binne quame die vriesen te stude op die
si mit groter aecht dat holl heer bedreue en te stoue moch
ten. En dan tieghens die ginc armulffus mit ludende biju
ne mit blenkende hameere en mit gheslagenende rechers qua
hi te ghamoete dan vriesen dan hi ene biterd strijt tieghens
micht. En nu ende alder vromer kempde der holland vele doot
gheslagen waren se die strijt verstaert tieghens den van
streuē ginc die alsan ter doot stude vermaerde ghesengemisse
goeds om rghomeen onbau is doot ghebleue ende maer ty
ghemaert ende is van dien ghevaert mit claesta tot cymode

dan sijn wenaert is ghedaen mit rouwe en begiue mit si
 ne ouders. In desen tiden is ghesiet een groot cepte in dese
 heilige gine dat wij in desen trouwe willen sijn op dattet
 die kersten ghelouge luden hier na onoghen wete. Want
 open wirtvondmedach ghelvaenlich is dat vele volcx totter
 kerke tegmonde pleghet te come nader onder ghelvanne
 om te vertragen die gine der absoluacien vande Abt van eg
 monde. Die steerde die srook dan dese wist gine onder
 begiuen lach. lichte van langhet onthout en dan wt ghinc een
 roke van sater lichten oft mirre en wistvoet hadde ghelwest
 burgard sijn wiff die ginnie ruste vp die ander wus in
 mere ende wart begriue bij hare man in von side claster

Dit die bierte gine van hollant

Naden misvalle arnulfus des milken prince se didere
 die derde gine aldus gheuoet ghelvoeden die vierde
 gine van holl en nam te wue des moghende hogen decht
 van zassen die valhans hiet dan hi tve zome biwan ten die
 didere hiet die na he gine van hollé wart en ene die floite
 hiet die na hem gine van aestrueshant was. In desen tide stont
 een poluar in apuken dan die scifte in ghegroenot was
 vp de kalende bin mere onder zome upganc salic hebben een
 gulden haest. Een sint russin die daer gheuungen lach gref ond
 chaest runde stude of vanden stime alsoot vander poluar. wt
 gheuet was op den zehue daech en vre en vnt dan ontalliche
 stur. Dion hi gaf ende verlossde hem selue dan mede. In
 desen tiden als inden iare ons heren 15. an 1011. ruste in go
 de baldellin? die bisscop vnde herde was. ny. iare der ker
 ken van vnt op die gine in mere. en is begiue mitte bi
 soxen wiff van vnt

Anstadius die bisscop tuert

Als baldellin? die bisscop gheuoet was so is
 Anstadius die wistfa een Macole gine was. Wart
 nu clert en onfmo arme en is vanden ghemene lude van
 wt ghecoren te wesen die vnt bisscop. Dese anstadius also hem

god myn af so gaf hi vele goede ende cruce van sine vnderliken
one wt begraf der heiliger kerke van vire dat hi te voren
hadde beseten in die grafscap van reysterbant en die graf
scap plaec bij tpeel te wesen die dur na inden ier ons her
en en v. gheleijc one soen diene' a sijn en lief heeft verlost
dit hofte van beide oghen Dele anffindus stichte een cloester
van sinte benedictus oude vpte heilige luyge in die eer ma
non der moeder godes Juden cloeste na hi selue aen dat hey
lige abijt en bleef dur in heilichste leuende tott ende van
sine lue en ruste in gode Juden ier ons her en viij. ep
die v. manas van ouere na dat hi xv. ier dat bispom van vire
wijste hadde berecht. Wan nemt die tyt des heiligen
vader hegeerde sinen smicheden te weten yemat vand' daem
kerke vande canonike of vande monike van sinte poulele
spudt hem lichte wesen en larent hem weten

Adelboldus die xij. biscof tutel

Anffindus doot des heilige bispom wart ghecore adel
boldus die xij. bispom tutel een wijse man want hi
was des kersere hoecste raet Dele adelboldus inde ier
ons heren en ende xij. dede hi neder bresen dat oude wiert
dat balere i ghetymert hadde ende leide vna fundamet en
vermerde die doanfert van mens ende mede die ker
van tpeel die hi leide in corte ier volbrecht herde eerlic Juden
ier ons her en ende viij. openbante een scere diene comen
het langhe tijt al aوند ende groot gheleijc den bulle In dien
seluen ier ghesiedt groot onloghe tusschen den bispom van vire
vnde den graue van holland die bij deser saken toe qua For
grane was aldar en het videric bano dien adelboldus die
bispom van sijn ghegoet hadde ontrent ledighe die met en ruste
en te vreden en te moen den sine videric van holland die
sine van holland versamende en groot spet en sicut neyge
den sine videric bano dien hi oer wan en na hem mit aucte
al sijn goet en wisp. hem wt al sijn besetinge. Adelboldus
die bispom die dat swaren na vergaderde een groot spet ende
allende sine mit wisp. sijn gheleijc op sijn goet ende sijn in sijn
gheleijc ende op tusschen den graue daer om stude En her
om inden swaren sijn en viij ep die v. dus van julio

qua dese selue bisscop mit onwonde kamere mit climende
 lufene zedelic totter stede dan me stude soude **Dan** tieghe
 qua gwe dinc van holland mit blenkende kamere mit re
 uerliche hieen mit haer ne trockende wt sine tante stouelic
 opten groone veldt en sonder merre vergaderde die bisscop
 mitte hollande en wachte manlic om die zeghe dan ghesae
 de een blaedich sijn aen beiden yden mit ten leste wart
 des bisscops heer so crant rouwende vele groet moedigher
 primen die daer doot bleue van sine volke inden stude.
Als Wegerus der kerke aduocet. **Wilmgg** gode zoe gwe .lax.
 alger en **Wasserg** ridders. en ande vele ionghe ridd' ende
 wapenuers mit groten prijse **Adelboldus** die bisscop die he
 gear ledioefde alst yheen wonder was om dat ver heb
 vergaderde van mens een ver sly heer van stouie wapentu
 res om ander werf te studen tieghen dat hollis volck.
In dan tieghens versamende gwe dinc von sice mit lufone
 sine broeder een onuermoet heer dan hi ander werue
 mede stude woude tieghen den von sice bisscop al vpte xij
 dach dan na volghende dat was op die m. kalende van
Augustus inden selue uer doe vergaderde die von sice
 primen ander werue te stude dan vele misraals aen ghe
 stude aen beiden yden want dan bleue doot aen des bisscops
 adelboldus gwe momer man die daer wonder haer
 gheslagen worden als volkardus die prieser was beitel
 dus drapen **Johes** ende **godesfridus** gwe hiden **gabuar** **Wol**
tellus **hubertus** ridders smert en herne man **Jouheer** mit
 vele wapenuers en dan versos die bisscop ander werf de
 zeghe die hi hadde dan hi nochtan grote stude van volke
 of nam en wart te ride dat hi woude rechte tieghens
 die miesen des selue uers en die te verstaen om te wre
 ken sine vader **In** dan om is te kerse **henric** mitte her
 tege godeuert vander mesel hem te hulpen come mit ve
 le momer ridders **In** als die hollandere mitten miesen
 vergaderden opten steygen veldt en dan stouelike volda
 om den zeghe te veranghen so qua dan een vroselike stam

repende vlet vlet Ende alreymt wort verbaert dat helle
vult vnder vrescher stemmen die sy hoorden en vleggen van
ampre des wort die meeste hoop doot gheslagen ende hoge
gode vaert voernam bleef dan gheuanghe van sine vande
ende ghebonden Dese manslachte ende die verlies ghespede
den hollanders ouer-mide die ver-sienheit godels op dat
grame dno kenne soude in hem seluen dat een god is die de
mensche veretmachedicht ende verhest Dese selue gen dno
qua dan na in sine maet dat hi ver ouer-mea ende ver
socht die heylige stadt Juden iare ons heren is en vij. so
Wart volmaert die doonliche tuwe vande bisscop adalboldo ende
ter Winyghe Dese kken qua kersa-henric mit vij. bisscopen tu
trif die dese selue kerke op die vij. kalende mid maend van hi
mo eendrachteliken Wyedon ende heylighden mit hennre benedic
tun in die eer godels Dese bisscop adalboldo dede besnue Wu
des bisscops hoghe manne waren ende wat gode si mede verfect
waren op datter selue soude te ellighe gedenckenisse Van
is die hoge van Arabat die hont vande stichte te leen die
stadr van Tele ende dat dan te behaert ende al kumpen sijn
tot tuemont toe en datter te behaert en sijn Arabat wat
dat hi hiet bisscops droffout Die grame van vanden was
die andere ende hilt vande stichte die vier ambachte Die g
ue van gheke was die dende en hilt vande bisscop te leen die
gracscap van zurpheen al ghescheel ende half quinc en die
maere deel van teche waerde en van doemke waert ende
s ghesete bisscops iugger Die gne van helle was die
vande ende hilt vanden stichte zeelend en vande deel en holland
en Wartland en hi hiet bisscops mar-sale Die gne van
leue is die vyfte en hont vande bisscop te leen vanden rche
en mede war inder-ban allen dat hiden nu lach en hi was
gheseten des bisscops kamarine Die gne van kenne was die
zeste en hilt vande stichte te leen die korthynnetten van
trif orde ander dinst mede en hiet des bisscops door-waerd
Die hiet van kint was die seunde en hilt vande stichte
vande gheke Die is met besnue van hie si gheuoemt

waer en is gesete bisschops seker. Die heer van ghor was
 die vij. ende hilt vande sichte meest al sijn goet en is geseten
 bisschops port waer. Die heer van hutsaer is die vij. ende
 hout vande sichte te leen die amerd en dat dinc toe behaert en
 is ghecoemt bisschops kamer dragher. In den jaer ons heren vij.
 en xxxvij. vntie v. kalende d. van december voer die bisschop a
 delboldus tot gade na dat hij of thidam van vree trouwelick
 hadde berichte vrom jaer die legname is vnder deenlike tuere
 die hij betamelic ghemert hadde in die vrie gouds en goede
 sinter moer tyns

Die xx. ste bischop en hiet bernoldus

Hier delboldus die bisschop hejnen was so wut een grote
 wylracht om ene bisschop te wesen wan om die co. doen
 niet neder qua tot vree dese wylracht te saren en vrede mit
 hem ghesete sijn wylf een ischelle vrouwe. En wut die con
 gheve miste bi dwin digne ghuer. Was om een sijn te vman
 dier hi sijn een dierp haer a sio leet inder priestar huus de
 bernoldus was ghecoemt ende co. vree haerlike vort om een een
 dracht te maken inden apitel ende als die wylracht comen
 met en vrede so bleef apitel ten lesten oen den con. die
 hi hem serte soude ene besoude wesen man des waerdich waer
 dat bisdam van vree te berichte en in desen van die congh
 in een sijn van sondinghet steone vrede en ombaet de co.
 mille loetsap biden priester bernoldus. Ende die co. verblid
 om dese leggherde loetsap alst ghen wonder en was en gaf
 desen seluen priester die bisdam conanete vngghelme ende
 des bisschops staf. En als bernoldus die xx. bisschop gheendme
 erit is marite hi vrede mitte p. mae van holt. In desen tiden
 als inder jaer ons heren vij. ende xxxvij. vntie v. kalende van
 Januarij die groot moedighe ghe dinc die pilgrim van alie
 rufale was scarf en wut lof uo tegmonde in closter
 by sine ouer onderader die al sijn dagge on lochd. ende
 berichte holland crachtelike vrom jaer. Willibrodus sijn wif
 die ginnie na haers mans doot is hi weder gheuare in vrie
 en sijn vntie vij. kalende van julius en is dinc cerlic legue

Dinc die 6. ste graue van hollant

Die graue dinc doot die pilgrim van alie was is dinc
 sijn ouste saen ghesult en ghemact die v. ghe van

helt die een corte tijt die gvaesslap ghebrachte **I**nde selue
jaer starf die keiser toenact ture en dat inghele dat sijn
lichaem is ghebloue in die dampen **E**n hemme des selue kei-
sers zwaerheit is sijnst gheore en verhoert nide conculien
steel **D**ese keiser hemme woude en ene conne tijt die slawe
bestide en met grutter heer naert slouch hij sijn conne in
oest vande comarke **D**ese keiser had in sijn gheselschap een
zuster die een nonne was dan een canonic grote minne aen
lyde die hij met subalen wonden dan toe drochte dat hi
hem onlaste tot haer te come nide dampen nacht **E**n als
hi twee al hemmehe te gader slapen so viel dan een alre
sinderlinge groot snee en dat moeghen sijn begonde die de
keiser des nachts te verdrue wan om die canonic in ga-
ten seghen was hoe hij tot sijn pabellicen come mochte op
datme liden niet sponen sijn misdaet x met en vername
Toe wart die een cort naet ghecome dat die van seide
nonne na den canonic op haer scouder en droech ho tot
sijn pabellicen en gheue al ruyghinge achter w op datme
mit ofgeen side mit weda fere met come moeghen niet spore
en mochte besenen **O**p die zehue nu was die keiser op
ghestaen vrede ouermude seghen die hij in sijn hee had ha-
jen dat begone onbeghe wyllic gonden mochte **E**n sach
dan een vranster van sijn inder nabel van vone dan
vriende ghesichte en lachede goeder werke in hem selue **D**
na als die zonne op was ghegaan badt dese rife keiser
den canonic dat hij draken waer nider missen entie elkan
geliclyc **D**ie canonic dien sijn consuetude wroeghed ander
meende dat hijt in gheeme wint daen en woude dat hem
die keiser hat of smespede of drocht hij en mochte niet
liddesken **I**nde als die keiser sach des canonic wroeghed
consuetude de liet hij af sijn begone haer duende **D**ie ver-
sece een dferme en een abbe en behaerde lerd den keiser
te gheue **D**ie dede die keiser van hem come den canonic
en die nonne sijn zuster en sprac aldus houe breder dese
dferme die ons versegene is die gheue wint dy en lude dy
dat in dy niet meer onder wyndes nonne te viden **D**ie sprac
hij tot sijn zuster was boert aen een roem wint en die
abbe die ons versegene is gheue wint dy entie seghen vande

die me gods en wij bidden dy dattu dy met meer rade laet
 ste vande canonicke en als hi die ghesproke heeft so onder sage
 hi de miden en staende hem die dese hofte conque sijn
 hi ghesloere dat hi die ghelden mistuet leude mit edingh
 vermaent In desen tiden als miden ier ons here ay ende sijn
 verhoer gne die sine vande dat hi door doordrecht met
 vande en mochte dan hi wart door gheslage opne vande in
 nape van sine vanden Dese gne die en hadde wijf noch
 sint en was gne tot helle 10. jar sijn lichaem wart gheuo
 ert tot eywoide en mit wemende Wtaert dan bejuen

Floris die eerste graue van hollant

288
Floris die eerste graue van hollant was verlamende redder en
 haent vedsen ande knappen vanden lande en name flores
 des konincs sijn broeder die te wote gne van vruellat was
 dese flores na een wijf die gheertraue hie en was hinghe
 hmanes dochter va yssen dan hi bij wan dideur flores en een so
 in maghet die maghet hie die de w. philips van manarje te wa
 ne na nu hiers vaders door In desen tiden so stichte bernoldus die
 bissop tot vrie tot comen edighe gheldenclonisse sijn lous edue
 seise tot vrie die van in die en sinte petrus des apostels die
 ander in die eer sine johans baptiste Entre halve canonsen
 van sinte almarus sette hi tot duenter dan hi stichte een
 kerk miden eer van sinte lelium des heilige iosephs Die
 aldre die de heilige iustidus ghesacht had ten hofte berghe
 die sette hi nief dan hi stichte een closter kerk miden eer
 sine paullets apostel Dese eer sine bissop starf en voer te go
 de miden ier ons here ay en hie op die vuy kalende in au
 gusto na dat hi dit biskop hadde verucht van ier die tot
 in ee gheuoert is en dan bejuen in da kerke des pinte
 der apostelen

Willen die eerste bisop tutrecht

Willen die eerste bisop tutrecht was gheuoert Willen
 die eerste bisop een groetmoedich man en een stouwe vech
 ter In dase tiden als miden ier ons here ay ende hof flores
 dese gne van hollant een onuer iuert pinte om vrafte te
 doan van sijn broeder vergaderde hi een moghende heere
 en cooch tieghes die sijn die sine broeder ghe doot hadde
 die hi nu teghe verlam ande onderdeit dan vele lude doot

bleue het gheschiede dat dese schie ghe hem seer verhoer op sijn
grote vromicheit en so hij ver more. Welc gheue hij des middags
liggen slapen onder die stame van allen veldt in d'air
ende daer quame onuerhade die vande die vanden vanden in
den sotte die de schie ghe onuerhade. Die vande die vanden die vanden
den ghe doot mit vele sijnre wapen. Die dan mit hem
sliepen op die puy. kalende van julij. Die ghe die ghe in
oesterre slind van. waer en was ghe dat hest na sijnre hest
doot puy naer ende waer ghesuert tot gheonde mit de sijn
ende daer begrane mit groten vanden.

O **Dinc die Gh. graue bay hollant 2.**
heer traut die gheue van hest na ghe hest die
mans doot berichte sijn hest in waer dan na sijn
man die volrecht inet ende die vanden in vanden ghe vanden
delijns van vanden vanden die dese volrecht berichte hollant
van vanden vanden vanden sijn hest vanden vanden die hest
van vanden vanden dat hollant vanden vanden vanden ende sijn
troost ende dat die vanden vanden vanden ghe vanden die of in
hande eens vanden vanden vanden vanden vanden den roomliche
to. dat hi hem vanden die ghe vanden vanden vanden die vanden
van ghe vanden en vanden dat hij ouer mids hulpe des hest
den hest godvandt dat vanden vanden vanden vanden die
hollant mit crachte. Ende hier om vanden waer ons hest in. ende
hest qua die hest godvandt mit vanden vanden vanden mit vele la
mere mit trompe en mit vanden in hollant. In dan vanden
qua ghe vanden die vanden vanden mit vanden vanden vanden
mit vanden vanden vanden vanden mit vele ghe vanden vanden en als hi
vanden vanden. Wat dan vanden vanden vanden mit vanden vanden
ghe vanden vanden en is vanden vanden vanden vanden die hollant
is dat vanden vanden vanden vanden vanden vanden mit vanden vanden
en mit sijn vanden vanden vanden vanden vanden vanden vanden
alt vanden vanden vanden vanden vanden vanden vanden vanden
vanden vanden vanden vanden vanden vanden vanden vanden vanden
des vanden die vanden vanden vanden vanden vanden vanden vanden
vanden vanden vanden vanden vanden vanden vanden vanden vanden
hulpe vanden vanden vanden vanden vanden vanden vanden vanden
vanden vanden vanden vanden vanden vanden vanden vanden vanden
en vanden vanden vanden vanden vanden vanden vanden vanden
die vanden vanden vanden vanden vanden vanden vanden vanden
die vanden vanden vanden vanden vanden vanden vanden vanden
die vanden vanden vanden vanden vanden vanden vanden vanden
die vanden vanden vanden vanden vanden vanden vanden vanden

nachen ginc van vlaenden Ende omme desen so was hroge gode
 naert op die vriesen die hij verblan en onder dede. Dat ghe
 staet was uer ons heren in en heren. Bisscop willam die altoec
 sijn waerde hilt teyghens ionch dinc van holt. Die tinnede
 een stat calder tot yselmonde. En doe die hroge godesuert
 mitten hovel holland in uer hude bereygt qua ten van ionch
 dinc enuemen en hi waerhan den hroge godesuert als hij
 ginc in sijn heren huse en stat heren een doot worde. Da
 wart dese van sijn ginc tussch gheueert en stat aldan. Dat
 waer ons heren in en heren op die v. kalende van mere scarf
 bisscop willam in sijn naste naste na dat hij tynsom van vrie
 bereygt hude sijn waer en is tussch gheueert en dan beginc
 mitten anderen een sijn bisscop.

Coenraet die xxiijste bisscop

Ende na bisscop willam dat wort een ghecooren die coen
 raet ginc die xxiij bisscop die keiser hem te die vrie
 de also gheheten beleiden. En naet teghen plach te wesen. Dese
 coenraet ter tynsch pende keiser hem te die verhuysen van oest
 vulland die die martijne den ginc van holt mit ghebel
 gheuonen hadden. Dese bisscop coenraet volghende tussch
 toe yselmonde mit huse mit ginc. Wyngusen en besetet
 mit sijn manne in die uer ons heren in en heren. Wart te in
 de ionch dinc van holt. Dat hij mit ginc robrecht sijn sijn
 uaders mit ginc sijn vrienden ende magge den bisscop coen
 raet beseteten vande opten casteel van yselmonde om sijn ind
 he erue mit ginc te trigen. Coenraet die bisscop die dat
 wel vernam vermaend al hirmelike sijn vidderschap en hirm
 ginc en bar hem dat hij in sijn ginc quame op ene benoon
 den dinc arde sonda metre so is hirm bisscop vghelide ve
 gaderet een groot hant mit binnere omme hant. En dan
 teyghen die hollandse mitte staete van vlaenden sijn stouck
 le mit ginc blanke teyghen en mit trampe in selke te
 sijn. Daer waert een dinc van den ne want de magge
 ren kempen vielen dan neder indert stude van heren vrie
 En mit ende als die sijn langge gheuonen in die vrie
 daer van bisscop partre vele vrie als die sijn ginc
 hirmbert? die vrie van de vrie. Vrie van den vrie van
 hirm contact vrie vrie ende ginc staete sijn hirm

ende burgheer ouer in des Welcke des bisschops heer seer de moet
verloos ende liep ongedelic te stepe so dattu vele verdrac. Die
bisscop coem aet sach dat die selle scrijt enmer merende ende
dat grote verlies sin. sine volke mede aersaende was zijnde
lij hem tron-sit casuel te besitte ende die von-borghen ont
scutte te besterme. mer die hollands die stormet met en fruste
mit blaan en mit magneeten so dat sy die Wychuse des casuels
seer te brocken en die vlamme verdrue mit scutte die borgh
saten rinde muur. Also dat bisscop coem aet um node moste op
ghene dat casuel en al holland en Jouch dnt milke quijt te
salden. Ende als die ghedien was. Ende Jouch dnt de bisscop
groot aet en lieten mit sine liden vrike in sin salde uuren.
Jouch dnt die nu is die souerde gne van holt is mit zegge
en mit loue. Weder ghesceert in sin gueschap van holland. En
nam een wijff hiet Catharina des maggande groge dochter
van zaffen. Sin lij by wam een zoen die florens hiet die na
se gne wart en een dochter die hiet machiel die een stome
Jouch dnt was. heden inden als inden Jaer ons heren 17. en 18.
op die v. kalende van decemler gaf dese gne dnt gade sin
zede na dat hij holland hadde kericht xv. iaret en hij sin ff
xxx. iaret na sijn vider. door des regnerde sijn maed y. iaret
rebricht sijn siefvader om iaret. groge gideaert merter. ho
uet om iaret. en bisscop Willon een iaret dat maect xv. iaret
En Jouch dnt xv. iaret. dat maect xxx. iaret. En sijn licha
me leit bij uen tot esmonde inde cloester op die v. kalende
van nouember. Inde iaret ons heren van seer onte g. unne. W
alidis stouf op die xij. kalende in decemb. en die begrauen
inde cloester by hant man van seer

Herijns die om de graue va hollint
Al der gne didric ghesorn was wart flores sijn
zaen die om. gne ghenaet in holt en nam een wijff
die petronilla hiet en was des keyfers kechurus zuster. dan
hij by wam in. zone ene didric ene florens en enen simoen
en een dochter die gade wic hiet en was sijn van lichame
moedsam van hant. Dese florens was geseeten de vette en
was sijn van hant. maect sin van hant inde sijnre aetmissen

alle luden onbinnich ende ymanant siddelic Ende had ouer du
 eiffen ende rijghden dan auch am sine veruaders In desen
 yden dede bisscop coenact tot sijne elyger meorien staeten
 conlaken van canonsen aen die west gide vander stadt van
 vort in die eer onser vroullen dan hij den gront also slijck
 vant dat hij tsonder vanden prlaerne met gast maken
 en moete **Des** was uider met selan gheselschap een vriese ende
 fiet slikenus ende vermat hem op sin lyp die kerke wel te
 fonderen dan hij off erste groot gheelt **Waer** om dese bisscop
 gaf des vriese zoen zuerlike presentie en milde gawe also dat
 hij verma vanden zone die hemelike messsare ende voltrime
 de die von selde kerke van stone werck in die eer onser mou
 ven van om dese von selde vriese greep niet op desen bisscop en
 vliede ha hi en ter doot brenggen moete **En** dan na inden
 ier ons heren en **per.** na dat bisscop coenact misse ghesdaen
 had en hij sijn hemelic ghebet ghesdaen hadde en hij alleen in
 sijn huus was gaen legghen slapen qua dese von selde vriese en
 versach dat hij dan selde ende stonde toe haede ende ouer mids
 des vriese uide toech hij sijn mes ende stac doot den eer same
 bisscop **Dese** bisscop burchte die bisdom vromer en opte rij.
 sulende van more wart hij iamerlike vermoert en begrauen
 neder schuer kerken die hij stichte in die eer onser vroullen
 ende die vriese qua onghestaet ende ongheliet met stede

Burghardus die xxijste bisscop

N dat bisscop coenact die iamerlike vermoert was
 wart ghesce die xxij. bisscop en het burghardus een
 heylig man nake ende vriedsam In desen yden sende die pri
 uerit end cardmael die gubehandus fiet en die qua in gal
 len vt die hij dan wt verdrue moeste die onvulle der
 sinnen **En** als dese Cardmael vort mit rechte tuezghe
 end bisscop die dan of burchte was **Ende** dese bisscop die
 onfonden die hem ledinggen hadden woude weder sine ope
 me gheelt **Des** selde dese cardmael die hgaet was van
 vullen rusten laer de mansigen ondel ende luten wort gaen
 dat godhe ondel vliete selen is en openbau dat eens by
 scaps gracie is een gawe des heyligen gheestes **Ende** oft

gheen manscap en hebste om Simon magus oec manscap des
bissone so sprec **Floria pater et filio et spiritu sancto.** Dese bissop
die die aen yge sproke was om simone sprac sander anste
ende besteydelic **Floria pater et filio.** mer hi en mochte niet
sprefen et sprouen so. mer doe hi vande bissop gheset was
sprac hij dat veers oncomelike wt **Floria pater et filio et spiritu**
sancto. Inden iaer ons heil m. c. en vij op die xx. kalende van
Junius ruse **Burchard** die bissop in onsen heer na dat hij
om iaer dat biskop om vree hadde bericht **In** wart lagia
ne in die doornlike biden bissop die wec hem gheset had
den **Inden** selue iaer wart doot gheslagen vnsine vanden
Adolphus die domproest van vree

Godebaldus die xxijste bissop tute

Ande als burchard die bissop aflinc was wart ghe
rozen die xxij. bissop **Ende** hiet godebaldus een ghes
tieren man wijs ende gheschickeliker minner van inden iaer
ons heren m. c. ende xxx. de sancte dese van salde bissop van
claefer in een broecklande dant eenlic was van monke ende
van nonen tot oef biscot in die een marren der elligh maghet
ende since lauens des hoggen man telens Ende om dat me in de
claefer Wilmer die reghel pruise plac te hande so hiet met
der onden kerken van plac groet ver simen ghe te besen
want dan bloet alre stronngeste die reghel van since bon
dictus on de Dese bissop per drif die reghul canonken
te middelburch om hiet onca sin leue ende sette dan in monke
vande onden in van pronon stren de hi nam van and la pe
dit since in schuel clae ster In desen tiden was vele con plie in de
stade van Romen om on bin der herhger kerken In op die
tyt was godebaldus siet so dat hi den paues ontloet hij sin
maisten bissopen mit breuen dat hij van ande met come en
mochte Ende kat oet moedelic den paues dat hij om die een
der herhger kerken van vree hem in sin nacome linge Wes
ghew woude die bissops insule die hi on langhe tyt met ghe
hadt en hadden Alexand die paues was die derde af so
ghenoemt de on sin sin heue bissops godebaldus breue
vriendeliken Ende om vrient scap die hi on der langhe hadden
so dede hij sin bede vriendelike ende gaf gen en sin nacome
linge bissopen tot vree die insule Die reden wan om dat

Die bisschopen sonder misfale waren is ghenoech gheseyt hier te
 voren in sime leuue leuen. In den iaer ons here van sech gheue
flouens die d' wete hiet ende hoederlic der kerke na rre
 Was sturf op die vi nonas in martio na dat hi xxx. jan die
 graeffstap van holland in grote vreden hadde becoest ende wart
 begrauue bij sijn ouders tot gymorde inden cloester den hijn ruste
 eerlic onder ene man moersken Petronilla sijn wijff die veel
 aelmoesen gaf den hant mans yele ende die sacche een cloes-
 ter van norme van sime benedictus onde. In die eer van onser
 vroulden ende sime laurentius des gheuosen marteliers bij hooe
 taster dat iemswaer hiet die dan na op die spalende van
 Junius ruste in gode ende is inden selue cloester beghue mit coste
 liser vruert

De Wit die v. de graue van holland

N gheue flouens dat wart die sijn zoon die op gheue van
 holland en nam een wijff heet sophia en was oeten dache
 van rumerghen dan hi bij wan ene florens die na hem gheue in
 holland wart ende rre die gheue van leuue wart Ballwin
 den bisscop ende pelgrim den boegheue Sophia die abdyffe
 gaeddyge die nome en petronille een seuen ionctou In dien tude
 als onden iaer ons here 11. c. xxx. wart kaiser henric die nij-
 fet ruyf ende beuelde den der nature seuen Wes mygheband
 ghemelt is inden middwaerde des spars der dumberke in een
 hoestede dan in vintiden des kaisers Leemraets myghebande
 ghesert was die sijn ouerinde vader was ende lotharius die
 edel hage die gheue Dideric een was Wart ghesert tot enen
 kaiser van den pincen ende hoestifien ghesert ende rreheue inde
 conincen stoel Des kaiser na der kerke van rre die graef-
 stap van oestberggen ende van Wes ber yge oesteruysland en gaf
 se die graeffstap van holland In desen tuden was in vruert ic so
 grote droochte van groter herten inden somer dat alle sonne
 putten culen rrueren meren ver droghet waren so dat die
 ende clouede ende inden clouen quam vier dat beinde vruert
 lant die mens met gheseligen conde In den iaer ons here 11. c.
ende xxxij. Wart die bisscop beswaert me zetter en nam
 een die onden ende alijt tot oestber ock na dat hi die bisscop
 van rre vruert hadde beucht die dan na sturf op die
 andere yde van nouemb en inden cloester hadde eerlic beghue

Onde als **Andries bay kuyff die xxv^{te} biscop**
godelalbus doot was wirt ghecoete **Andries die xvij^{de} bis**
scop En was gheborn van fuyck een wijs man redlic en vreed
saem In desen tude gwe d'icent die goerne wrake daer son
de om sijn onduaders doot die tot hamert gheslage wart
En leide manlike laghen om herma van fuyt te staen ende
also naer stahke dattet menet zene noch vrede mochte Doch
om leste dat die biscop **Andries** von seel menig he vesse om
dede en arbeydet dat hij den onde sijnf ende met in die hat
vraech en maecte een vuse zoen en vrient scap Also dat harma
soudde doen tymeeren een claster von gwe d'icp ziele van
holland en dan toe gheue van sine goede dan die monike
op leue mochte En hier ome is ghesacht dat claster tot s^{an}
te marie waerde in die eer onser vroulike En dan worden
monike ghebracht van laudme vander onde va p'romostert
die dan gode diene zouden en bidden von gwe d'icp ziele
In desen uer ons heren ay c. en xxij. op ene wyne tyt als
vriestland mit yse ouer gheleuyghet wort te veyden v'ega
derde gwe d'ic een groot heer ende toech in westvriestland
dau' tregghen quame die vriesen mit p'esse en mit saue dau'
sij vasten t'leue s'iden op ene dach dan veel vriesen dat bla
ue En dat v'eder scap van holland die de zegge w'omen die sijn
w'eder ghesceert in holland mit veel gheuange In desen tiden
florens die me den zil'u te namt v'erttem tregghens gwe d'ic
sine brueder wan ome dat hi holland runne moste en v'or
totte westvriest en wart haer hulper tregghens sijn brueder
ende toech mit haer hulpe en v'erb'ande alckmaer die kerke
en onloggede een gans uer tregghens die kenonars En hem
sijn bij ghecomen manne lude van milber macht en van natu
ren gheuech en togghen mit desen florens mit heert'achten
en mit al kenonarl en v'erb'ande al t'ant en gwe d'icp lo
nighe mede al tot haertain toe en tregghen den nacht togghen
s'v'art in vriestland En uer d'ic v'ersamende een deel wape
tuers ende oueruel die g'one die mitten vriesen an ghespanne
wape tregghen hem en na sine wil hi d' z'el' g'p'ete of nam
loq'ari die k'op' die haer beyde am was verna die
maer van dese t'lijdracht en s'inde een s'ime p'inc' in
holland dat hij die t'leue brueders zane soude En als dese
t'lijdracht gheset was begonste dese flort ene milbe sijnf

dan hij wt telck na om doot gheslagen wert **W**ant goduaert
 van artsburch ende harma van kuyt ende vermoerde ghuon en
 hanc ghebroedere hadden een wijf en hiet ghelewich en was
 alden heer-zuske dochter en arnoldus van reusen haer
 mans **D**ese ghelewich na harma van kuyt in sijne hadde
 na dat haer vader en haer moeder ghesorene waren **W**ant
 hij haer oom was **D**ie gheue die dese ioncfrouwe diamer
 waren an saggen dat flore manlicheide ende sine dogter en
 wonden hem hulden en gheue hem dese ioncfrouwe tot an
 winc **H**er die gheue harma van kuyt en goduaert en mitte
 hulpe vanden bisscop andries en wonden dat hile met hange
 en weder-stont gheue storp mit alle sine hulpiers die van vris
 licht om anre vande keiser of om hestie van ghe sidere
 so gauue hij storp in hoor-stat en weder-wt te come als hem
 godelic was **E**n deden hem oec mede hulpe tot veel adan.
 Also dat dese storp verbrande midt stichte beymonde in verma
 denisse des bisscop andries herma van kuyt als dit ghesiet
 was wonden laggen al heymelike om ligggen en wien desen
 storp dien hij mit openbaer manschap mit machte weder-staen
 ende leyde hem laggen buien der muir vnde stadt en hude dan
 sijn wapenuers dant heymelike was vnder nachten als flore
 wt come soude om te iaggen mit sine iongste gheschap als
 hij gheseloue was **E**nde als die dach op ghinc en die zone
 verlichte die aerde ende die ripe opte veld lach qua flou
 ewelic vter-stadt mit songhebringe die vissenaers waren
 en qua onuerhaeds in sijne vanden lagge als die met en
 wiste **E**nde als hij dat sach sloeg hij sijn pier mit sporen
 en ruinde hem den brestel ende keerde hon te stat waer t
 ayt hij stortede tot alsteden vnder mitten paerde en sine
 vanden veruochgeden en slaeggen dant mit grote wyde **T**
 tharus die keiser die hude leyde dan toe was tot sijn
 neuen doot en nam thman van kuyt mit rechte sijn pin
 cen name en oordeal die waerdugeat sijn name die te ro
 ren ouer alle landen gheue van kuyt gheseten was **E**raue
 diedric van holland ver mit machte vden lande van kuyt
 en wazp die caeser neder ende verbrande die doupe ende
 vermelde al die verlicheit of ene wofone waz **E**n harma
 ver dreef hij wt sijn lande **E**nde ten lesten wort herman

na des keesers lofharus doot Des ginc dindip man ende woer
hem hulde en qua weder op sijn goet En die bisscop Andrie
Went weder in sijn bisdum gheset inden selue iare van ridders
die sulcoft hiet En affine seit so was hy mede sculdich aen
flouf doot en ontqua vten laghe Die ginc dinc om hem ghe
lent hadde en zellam ouer den scoom mit sine praeden die
hem seer verblide om den doot die hy onegaen was En maecte
dinc na van sine castiel dat leuue hiet een claester kerke
dinc hy mede reisfende en mede te loec gouds dat hy den doot
also onegaen was Ende dan worden in gheschicht geschijde
manne monken da-ouder van premonstere die ghesome wor
den vten claester van sine marion waerde inden selue iare bis
scop Andrieus sette die vij. priestere vnder kerken tot scaere
om haer onersam leue en bracte dinc weder van oesthac
borde monke ende nonen van colents vergaderinge Desse bisscop
beraete dat bisdum ghe iare ende scarf inden iare one gen
m. c. en xxxvij. op die v. kalende van iunius En wart beg
ue mitten andere versame bisscopen tot vref

Die bisscop **herderbertus die xxiij. bisscop tute**
Andrieus gheschouen was wart ghesoren een die hede
her die xxij. bisscop een ghesadich man en soude inge naer sijn
die praepscap in gaden regimete te bringhen en hi was ghes
re van beron Desse bisscop wer tot Rome om zake die wort
dinc sijn waren en als hy weder qua vanc hy groot dinst
in droue land want die burghers van groningen onderlinge
vachten en stonden ende visten sine wuldinghe kerke mit
grotten dinc huse oft een castiel ghesceest hadde en scouiden
danc wt en dinc an mit scatte ende mit sijn hese En om dese
omrust so qua desse bisscop sonder maere tot groningen ende
wan dese onstadinghe hude vnder kerken die hij dor toe drag
te dat hi hem zwoeren vanden goodshuse met meer te ma
ke een herghuse naech een oorstiche huse of die hi die scadt
met om muir en souden Maer desse bisscop die sijn tle braden
met verheffen en woude ten grotten stad des so gaf hy des
bisdums den enen te loen van hem te houden die burghers
niscap van groningen en den anderen die castelenscap van
robaerden Rome dan te voren plaghen die bisscopen selue
of gaer maer scate die heorticheden te berichten die hem
nyemant ginder naech moerisse dan in dede In desen tiden
Dette die palenstue vanden sijn castelom van kungem

die d' d'ere van holland sijnre zuster man merende die t'lee te
 verdoest en hem en mochte nrenant weder staen vnder des
 prins wagen Die bisscop vergraderde die t'eghens een cleyne
 deel wapeniers te p'erde d'aw huyseleect Die ake overste
 der d'uat s'ge hem vermat te beleden en qua t'egghens desen
 palen s'guc bi hem mit grote g'ghelude van l'asine s'roet w'get
 hem open volde dan vele l'ide doot bleue en vele g'gheraget
 worden die man l'ofschout stelen s' bleuen doot **Pete** van
 h'olen die g'ue en dan wart g'ghenange **Pete** die g'ue vande
 palays **En** wart wt verf g'ghenart dan h'ij in hoefcher va
 g'ghemissen g'gheluden wart **En** als g'ue d'iedne van h'oflar
 ver hoerde dat h'ij h'ue z'laghet g'ghenange Was en s'ijn h'ar
 vande bisscop ver s'legghen alde ver wonne Was **De** ver same
 de h'ij al s'ijn macht ende ver souce ridder scap en besat die
 stat mit ridder scaps raecht al omc mit tente ende p'ull'ho
 ende rechte s'ijn mugn'ien **En** als s'ine instrumenten op ge
 recht waren **Die** h'ande ver m'el'ic en ang'elic Was dan
 h'ij die stad mede scame en die mu' vnder stat me
 de breke woude ende die w'oninggen mede ver m'el'ic en al die
 stat te verberne **Die** bisscop die also veel volck mit en
 hadde dan h'ij die grote h'ar mede ver d'ruue mochte man s'
 h'ij ter nade come h'ande mochte s'ijn stad en bedacht hem als
 een goet h'ande dat h'ij woude s'ijn h'of ende s'ijn ziele stouceli
 ke sette von s'ijn scapen en s'ijn stad verlossen vande h'arden
 soem dan omc h'ij te same dede come s'ijn c'esch ende s'ijn volc
 dat am dede dese h'andige bisscop een s'armon **Ende** dan ten
 die g'gheloot h'ij den luden die l'ike waren dat s'ij l'ide kane
 en h'ij horen h'ue van d'uen digge over stat met en g'ghingen
 mer dat s'ij opter muren bleuen en haer stad besaende
Dese bisscop dede haesteliche s'ine g'gheselike t'oder aen ende
 g'ghinc ter poorte wt mit cruce en mit vane en gaf hem
 schuen en die mit hem waren wellicel'ic in staende tot mar te
 hem **En** aldus g'ghinc die meen c'esch over mit w'itten rocken
 voren en est na s'ine staet **Ende** die bisscop alre neg'ra s'ie g'g'
 c'heet mit s'ine c'arante en d'roech in s'ijnz hant die l'ix
 en des mers die Was dat loec dan h'ij den g'ue va h'olle
 me de ver m'el'eduen woude en alle s'ijn h'eijps **En** als s'ij l'ute

1111 qe

mit heere des ghebellue worden **D**oe wert dan een ghe-
meer inden tamen vint die hollanders als sy saghen die ruyen
ende die witte lude waerden sy dattet in gheschone quame mit
ten bisscop om mit hem te sarden **D**oe gheschoot ghe vident
sonder merran die bazune te blasen en die muill haeren te
schorcken **E**n die kameren te neme en tieghen des bishops heer-
te sarden **E**n als die hollanders waerden sarden en s **D**es bis-
scops heer- vafte by quame saghen sy die **d**ie vloetshoofte en
meer mede begheerden dan te sarden des sy hem alre seer
verwonderden **D**oe sy saghen des bishops wisseluyge heere hul-
den sy haer handen stille ende en maecte gheen vloetstoringe
En scaphans als ghe vident die sach bedacht sy hem schar-
ende staende han ende wat beveret mit gheeren wille ende
versuchte han **E**n dede of sine gelme mitte toyke vande
salde mit te lulle en sijn gude vande en onghesoyet se
snelde sy wonden bisscop ende lue hem ghevande en bat hem
dat hij dwn-lycom met op hem en dede **E**n die bisscop
nam op desen won sarden ghe dinkelike om dat in
beroude was van sijnz misdiet dwer na so bleue dese wie-
sede pman affot hem god mgaf gheroude vrende **E**n al
hoer saghen so bleue s te same ghesonden mit nimen **D**an
om die lufte van ghe dwer gaf dese bisscop de pilus ghe
oran quijt van sijnz vngghenssen **E**n **P**itta gaf sine mit
sijn casael tot beuigen en on sicut **D**eder van hem te leen
En onlingge hiet na dese selue **D**ette die een wonderlike
scon man was wat uwerlic dwer gheslegen van Jan na sta-
like **E**n otte van holland sijn zuster zom als sijn ei suonen
wat ghe van beuigen **D**ede wat mede caseloten ghemaket
inden jaer onsen h. c. en xxxviii. ghe dwer van holland
mer pelgryn tot iheru **E**n de anders uere qua hij **D**eder door-
vrahen en versoyte den paens **D**an hij gaf sine peter onda-
cen uerlicsen tims berde vanden claeser tot eymond ende vanden
cloeser tot remissan **D**er onghesoye salkingge **D**eske claeser
van sijn vor vaders gaden ghesucht vanden fondamete ende
eerlike gherouet mit heeren goede **D**ie paens **I**nnocentius
die ander also ghecomt heeft dese vde ver same cloesers
om swan totter-gerhiga **D**erke van **R**ome mit hore besatage

Die hi nu hebben of maecte hebben moghen mit eyghedome
 an heeft die gheschiet mit sonderlinge vryheit en privilegie
 die hi onder paus sijn sonder middel kint die bisscop die
 deser gracion een veruolghet was qua tot eynde ende de
 de dan lesen inder selue kerken de privilegien die die
 paus den cloester gegheue hadde **En** also veel als in hem
 was so start hiet mit sijn ^{ya vryheit} eigene braue **Inde** uer ons hare
 17. c. ende vlij. ontfer die stat ^{ya vryheit} vande brande diene met los
 selen en mochte en brande wel na altemael **En** verbrande
 inden selue onghewalle sinte martijns kerke sinte pieters en
 sinte paulus ende sinte Iohans kerke met sijn saluators
 kerke bleef onuerbrant nahtan dattet cruce diert aen ghe
 naghelt was mede verbrande dat groot wonder was **Inde**
 sinte steuene ontuer bleef onghewet **Die** reike capelle die
 vult bij sinte saluators stat ende bij stamens vanden die wel
 liden dus hiet in die ^{ya vryheit} des heiligen cruus die verbrande mede
 ende al dat dan in was sonder sijn saluators beelde dat
 bleef onuerbrant **Nahtan** dattet cruce diert aen ghenaghelt
 was verbrande alre mael ende die ingheden mede dat beelde
 wort bruyt inden brande **Maer** om ment nu hiet dat bruyt
 cruus **De** qua die clef mit groter deuocien mit teo gheome
 ente ende name dat heilige beelde ende leydent mit groter
 eeren ende waerdighen al singende ymme en salue in sinte
 saluators kerke diert noch staet inden sacre ans ghen 17.
c. ende l. op die 17. idus van nouemb **naer** bisscop heder tus
 tot gode na dat hij die bisdom van vry hadde veracht 17.
 ier en wort beghnen in die doonkerke tot vry die daer
 te waren die graefstap van oestbaryge ende van westbaryge
 vandes 17. coemactes ganden ontfer

N **hartman bay** hoort die **17. byste** **bisshop** **tutys**
 dat heder tus die bisscop ghescreuen was wort dan
 een tebydracht inden capitel want die heechste na
 me der kerken van vry als die dinc **ghe** van holland **gen**
 ne **ghe** van gheske ende die dinc **ghe** van deue **had** den dat me
 kiesen woude **hman** van hoorn den dompraest sijn geuoed
 te caken **bisshop** te vry van vry die **by** ghes van vry
 ende van deuenter mitten lancult liden **dat** me **re** dinc

mitten heuel bisscap maecte her die moeghede parte des ym
verdructen daer die onsele gauen der burggers in der lanc
heden En graue Sideric brachte desin herman mit hie vrede
bissdom ende maecte hem onderdanich al die son verhes wa
ren Dau na ette i aer sende die p... d... mael
die daggede beyde dese conen tot lude En daer...
des yon side herma biden schud aridmael ende den...
naet dat hi dit bissdom behilt en is die yom bisscap va vort
Dese herma was sifte un zinne ende goder tere so dat in
sine ieghe wonduchter doot sluyge sieden want hi en mach
te die burggers un lanne mit beddinghen noch haer wachte
met verheden noch haer onderfaten luren mit led wuyghen
dat si hem onderdanich wesen wonden Under de son bisscap her
man begonme die eerste yhen als ut naest onder vanden son
in vort iden i aer ons heren ih. c. en lxxij op die v. kalende in
apelle Die was die maen al wond ancrent der onddnacht
openbaerde een groot ondd mane in gheue vorte vord
mane al om en om klenkade oft een ragghebygge gade yf
weest ende vnder schure maen stane niet raven cruis wike
ende screkede al vnder maen al totten nigge en die sterte
die inden omghe stonden en lichten te min met grote verd
beumghe giffade die en duerde wel xv i aer lanc waer
of dese in steden destrueert warden hyrcolis dmasie anse
cyhen cassina daer alte veel mesche in dat bleue in manne
ende un wunen en kyndar wel xvij In desen selue i aer dy
truwede ferser vnder die stadt van meylane ende woyp
die maen weder ende verbrante die stadt En doe na daer
Pabolfus die aerdyge bisscap die herlyge die conighe lichone
ende vordse tot colen iden i aer ons heren ih. c. ende lxxij
die reggen die wismiepen wt die me dreghers spet en ver
branden die naeste dorpen van holland ende mede dat kers
pel un zende branden si en worden mede grote roof un
dion die vidders un haertom die stoute onlochs manne
waren inre dorghiden un d onddoop quame manlic tege
en sloeghen wt vriesen doot in sijn wodar mit eue ge
sacert omme haerfen iden i aer ons heren ih. c. lxxij stuyff

no.

no.

bisshop van ma ende ruste in gode na dat hy ny ier bisshop wut
 ged 7 wuost. ende stuf op die ny salende van aprilte ende
 wart beginne mede doomperte tot vnf

Godefridus bayrenen die 10de bisshop

Nl bisshop hermans doot quam kerke vrede tot vere
 ende mitte wijslic die vlijdacht des caputels als vande
 bisshop te krefen dse dat godefridus van **rene** die domproofft
 was wart ghecoren die 10de bisshop een heerlic man van gro
 ten moede **giden** ier ons heren ih. c. ende leyn. op die nonas 28. m.
 van augustus bleef graue duene in vreden doot die die graef
 stap van holland wijslic kerke vrede ier en wart beginne
 tot gmaide inden docter. dien hy onlanghe dor te varen van
 den p. eis verleggen hadde p. uileggen en v. r. h. dat hy en
 enpa sijn d. s. s. middel onder don p. u. te s. h. **de**
 p. s. die graue bleef na haers mans doot in vasten en te
 smyssen en in v. s. te g. s. sonder aflaten en was s. d.
 v. d. een heerlic wijs. **Want** god door haer min ap. d. d. d.
 by s. en leuen. **Want** dese heerliche vrouwe lededaert was ghe
 g. m. tot s. i. i. i. m. g. l. s. s. en die qua by onghewal onder
 moordenaers dese pijden doot te slaen en haer d. m. o. t. e. n. e. m. e.
 dese moordenaers ouer m. d. s. v. d. v. n. t. s. i. i. t. e. i. a. c. o. b. d. e. d. e. s. e. g. o. d. s. i. l. l. e.
 s. a. e. n. d. a. t. s. i. g. e. m. m. e. t. v. e. r. v. e. r. m. a. c. h. t. e. n. a. c. h. m. g. h. e. u. e. w. i. s. e. e. n. m. o. c. h. t. e.
 s. i. h. a. e. r. e. n. d. a. n. **ende** s. y. g. e. n. d. a. t. s. i. h. a. e. r. g. h. e. e. n. a. r. t. z. d. e. e. n. e. n. m. a. c. h. t. e.
 e. n. l. e. s. e. r. a. m. w. a. s. m. e. t. g. o. d. h. e. r. a. r. t. z. e. n. e. n. d. e. s. t. a. n. h. a. e. r. m. e. t. g. h. e.
 a. n. a. s. e. n. m. e. s. d. e. s. e. w. i. l. d. e. r. o. u. e. r. s. a. l. s. s. i. d. i. t. m. i. n. a. p. e. l. s. a. g. h. e. v. e. r. s. i. c. h.
 t. e. n. s. i. h. e. n. e. n. b. i. d. e. n. h. a. e. r. g. h. e. m. d. e. d. a. n. l. e. d. d. i. e. s. a. l. i. g. h. e. v. r. o. u. l. l. e.
 d. e. n. a. c. h. m. a. c. h. t. i. g. e. n. o. n. t. f. e. r. m. y. s. s. e. n. g. o. d. w. i. l. d. i. e. m. o. o. r. d. e. n. a. e. r. s. d. i. e.
 h. y. h. e. m. v. e. r. g. a. u. e. **dese** vrouwe die god heue hadde 16 de
 w. i. l. d. e. s. t. e. n. t. o. t. a. l. e. m. d. i. e. a. l. d. a. n. s. a. l. i. c. h. t. e. i. n. s. t. e. m. g. o. d. e. o. p.
 d. i. e. n. y. s. a. l. e. n. d. e. v. a. n. o. c. t. o. b. e. r. e. n. w. a. r. t. d. u. e. r. l. i. g. a. u. e. t. o. t. a. l. e. m.
 m. d. e. r. d. u. u. t. f. e. r. h. o. p. t. a. e. l.

florie bay hollint die 10de graue

Nl g. u. e. duene doot wart g. u. e. florie sijn soon die
 g. u. e. van holland dese nam een wijs die **ida** des meffe
 den. romis hem ic dacht van stotlant. dan hy by van die d. d. d.
 die na hem g. u. e. wart van holland en **willi** die na hem g. u. e. w. e.

van oestruessland ende **flors** die dampcriffte tusschen **den** **reder**
die een rechter in **kennerland** was ende **confratelle** **leuene** **hij**
hag **adelhet** ende **margriet** die **ginnne** van **deue** **laet** **In** **de**
sen uden als inden iaer ons hen ij c h legende hem die dren
ten te ver-setten tieghens **den** **bislap** om die **bu** **thij** **ue** **scap** van
grominghen en aegghen in haer hulpe sonigge **bu** **ggers** van
vryf en sonigge **manne** die leen **hilden** **vander** **kerke** in **vrye**
Want die **bislap** ver-mat hem dat die **bu** **thij** **ue** **scap** hem vry
aen ghecome **was** **Want** **hfridus** die **bu** **gger** **door** **waer** **ende**
ghenken **zaen** **afte** **ghelaten** en had **per** **des** **hfridus** **noen**
Wonden hem **onder** **Winden** die **bu** **thij** **ue** **scap** **Want** **hy** **na** **hy**
re **dochter** **ghebo** **en** **waren** **ende** **hy** **manen** **ghe** **Wonden** **des**
gauen **hannig** **van** **ghe** **tre** **op** **dat** **hy** **met** **syne** **hulpe** **te** **bet**
Wenden **soen** **moeghen** **des** **bislaps** **auwe** **van** **vryf** **ons** **inde** **Wies**
hulpe **des** **bu** **ggers** **en** **des** **bislaps** **dienst** **manen** **desen** **van** **for**
wonghelinge **den** **bislap** **Wonden** **op** **ene** **toorn** **mit** **syne** **ridderen**
dan **syne** **sonder** **eduel** **ghe** **uangen** **hadden** **mer** **by** **Wsen** **na**
de **goue** **Dudric** **van** **for** **mit** **deue** **quam** **hy** **van** **dien** **met** **die**
goue **van** **ghe** **tre** **mete** **bu** **ggers** **ende** **mete** **dienst** **manne** **des** **de**
castelens **veel** **mornisse** **mit** **menighe** **forne** **mit** **an** **uelsen** **mit**
singghen **dat** **si** **so** **dy** **ghe** **scap** **aen** **rechte** **so** **langhe** **dat** **hy** **hem**
of **handen** **beide** **Wipthuis** **ende** **sonne** **huis** **en** **rechte** **een** **mag**
noel **dan** **si** **den** **toorn** **mete** **mede** **Wen** **pen** **Wonden** **die** **bislap**
die **hiet** **in** **zen** **Reduct** **was** **en** **Wel** **na** **van** **al** **syn** **hulpe** **to**
begghen **was** **hid** **den** **goue** **flors** **oet** **moedelic** **ende** **vriondelich**
sonder **affaten** **ende** **ver** **maende** **dat** **hy** **hem** **te** **hulpe** **quaten** **in**
deser **noot** **Ende** **goue** **flors** **ver** **saende** **sonder** **mer** **re** **een** **groet**
hipe **Wapentue** **re** **meer** **dan** **hy** **te** **doen** **hadde** **en** **was** **den**
bislap **een** **groet** **hulper** **en** **quame** **mit** **die** **stede** **kende** **die**
bislap **ende** **die** **goue** **ende** **stede** **die** **stede** **sonder** **affaten**
dan **lunde** **waren** **die** **goue** **van** **ghe** **tre** **ende** **die** **van** **baen**
bu **thij** **mit** **Wghen** **riders** **dien** **den** **stom** **en** **dat** **aen** **rechte**
manne **Wider** **stonden** **Die** **on** **logge** **stom** **Wel** **na** **een** **iaer**
de **sende** **die** **royser** **rieder** **romade** **den** **aen** **stom** **bislap**
van **colen** **die** **dat** **dadung** **so** **dattu** **bislap** **van** **vryf** **na**
ij **mit** **ende** **ru** **hede** **hfridus** **hij** **der** **die** **bu** **thij** **ue** **scap** **van**
grominghe **mit** **molten** **pruilegium** **ut** **per** **ons** **ons** **haren** **ij** **c**
for is een groot huiff op ghe stam tusschen gode frido den

bisscop van vryf ende den gñe van holland want sommighe kersten
 ende coninghen gauen dat selue land totter halloers toe de prince
 van holland als haer ende lotharius Ende sommighe and kersten
 ende coninghen als hamit ende coemnet gauen dat selue land
 den bisscop van vryf. **Daer omc gñe flors dat land al ge**
heel besette woude ende den bisscop godmaert dan-almacel
 wt uerdruen woude dien hij alte gaer in cotten tiden van
 sine vande verlost heeft. **Die bisscop die nu van alle sijn**
hulps v beggane is bid nu den kersten dat hi hem helpen
wil ende verlossen ende moggheden gñe flors van holland
Die kersten sach an des bisscops godmaerts noot en qua sel
ue neder ende ver sende tijant dese vlijdracht van desen ja
ren met vriendeliker goen en maecte die oude vrientstap
Weder leuende In den jaer ons heren 1371. c. huy. quime die
Wesum wesen mit vele stidders ouer een water dat heet oefe
noerde ende wort tot almact op dat si wort mochte trecke
ende besouen benemerland. Dier wut van haer sijn se
dat die van almact ver lozen huy. man die ellich leuen
gebben ghecocht om cranche ver ganche leuen want is digh
te verhten om des niders land so yt ac dogget te steruen
om des niders land die vriesen als si die yeghe ver wigghe had
den ver branden si dat stede sijn sonder die kerke almact
ende die herte si onuerbrant met ghemene rade als dat die
w vriesen ghemoch ggeselike sijn die de ridders va gaerde
dwt gheslegen hadden In den jaer ons heren 1371. c. huy. als
nider wijner die vrieslant leu oren was mit yse en men
auer al rypen mochte die gñe flors ver gadorde een mach
tich heer ende qua in een doerp hiet scarle ende wart te
rade haer hij die vriesen mochte lestriden inden met te van
desen leude so saten op een deel ridders die stout en moe
dich waren neghen dattet die gñe weder niet ende reden
in vriesland ende ontstaken den een doerp dat stagghe hiet
ende name den reul roose wor hem die vriesen die ghem
like stelen in haer laghen achten des cleme darne haer
hufen ver brande en haer goet rmede op dat si haer nu
den neder trecke mochten ende haer weder fierre he mach
ten behynderen En als dese vriesen ridders zeer leuwer

waren mit heren roof en heer manden die hoor onthoupe vres
ende dan te vernolghen ende aldus hem seiden die quante die
vresen wt haren laghen dan si ghesloten ward in hare nedelof
chen en in andere vres hermelike steden ende onderhepe de vres
seiden ridders han weder keren ende wosten mit hem ene groten
svijt Ende tin lesten so meerde der vresen partre also seer dat
sornigge ridders brake haer mande dan en quame mit groten
myte tot graue flore die ander ridders sijn werend hant dat
bleuen Als simon van andwerpen een alre saen ionghelinc Wal
lem van wnhout bondelbijn van haesten gheijt van de pisse
florans vuest. Maart van egmond. hiram van castrichem. gheijt
van monstir en tuernant van noerich En haer hejame werde
gheweert tot egmonde ende mit groten vone daer leg rauen
des iaers dan na vlyghende op snte iulius dach vergaderde
die vresen een groot heer op dat si alre naer d'fruerie stude
dan neggens quame die ridders metter gheweent in kenemer
lant beide te water ende te lande ende mider ver seer yper ga
der nige werden xxx. der alre seer seer vresen doot ghesla
gen Ende als die doot waren onthoupe al dat ander ghe dier
te vreslandt wart sonder meer saden want die hollanders
so luttel pende hadden dat si niet vlyghen en mochten ende die
surte van vlaender quame oec laet gheonouch die den graue
sneiden om soue In coeten in en dan na qua graue flore mit
groter her waert in vreslandt ende verbrande wnfel en no
vndroep ende ver wort in cessel ende in vresingghen die he ley
de onder d'armch Woeden dan hie of nam mij. maert sliere ende
hij mit vresen het side dan na ver hie tot alpe en ver sech
te sephion sime moeder grafte Inden jaer ons heren w. c.
lxij. inden he ffe qua een groot sorn van wipide so datter
zee water qua vlopen mit groter haest ander stadt muen
van vres so ditme zee vres dieme belc hie mit mider stadt
muere met seghene Inden iare dan na op seer macht worden
ghesien veel bliften dome die hie hie hiden dat al die ghene dier
heer den ver wonderden den naesten iaers dan na worden die
rome ende dat gras wres inden lenten tijt veel meer en
oer dan plach te wlyssen Ende die vresen lenden oer ende
breeden ontrent auer moule hie hie messe en krippe ionge
in desen lande mider iaer ons heren w. c. lxxij. de ghesole

Dit leuende lichaem ons heren ihu xpi wt tliken siken tot
 vris als wt buerker ende wt sinte iacobs sike en men
 confiet met gheuyden wt ghesien hadde **T**an na opte
 vris van meere qua een zwaer plagge van water alsoe
 groot dattie vlet al tlant bedecte en mit sine herden
 sinom huse ende loom nider toech **A**ls dat vele vrede liden
 waerden dattet een milde dhuue ware ende die werlt an
 der werf verdranke soude ende hadden so duerich ghesceest
 oft hart van stroom was sonder tluuel die stad van vris
 en soude met langhe ghesaen hebben **M**er die ontfarmicht
 gods minde dat water drie daghen daer na so dattet al
 watselien weder keerde in die zee en al die dorpen die o
 trant liden zee stonden worden verlost vnder noot **H**ilha
 dus die cesamigge abt van sinte paullets tuis datt een
 sermeen op sinte iustiaens dach die daer naest quam en
 vermaende dat gemeen volk dat si alle gode bidde soude
 vasten en hoer achmissen gheuen dat god sine toorn woude
 late sinken om die versumenisse die den ghesaet was anden
 lichaem ons heren ihu xpi of die stude soude in coeter
 tijt meer plagge liden die pphete des heiligen vaders en blaef
 niet sonder waerheit want des seluen daghes te vespere
 wart een groot brand so dat onser vrouwe kerke verbrade
 ende dan toe dat meeste deel vund stat. **W**an om godefridus
 die bisscop die hem ontsach gods toorn en ouerdrach mit sine
 cles en gheboet alle goede ghetouge mensche in alle sijn
 frichte te misen **E**n des woensdaghes na pinxten ginc hij
 seluer mitter cles karuact en versicht die heilige steden
 mit deuonen biddende dat god sine toorn woude late vallen
 en nep die sinte an dat si bidden woude ven ons **D**ese
 vrisse bisscop tot sijne ewighe ghedenkenissen so tinner
 de hij my casteel den goeden sinte martin alsoe die hoest tie
 ghens die graesschap van ghetre **W**illenhoue tieghens die
 heerschap van vriesland thoutward tieghens die graesschap
 van holland **E**nde warden tieghens die onghen samichat
 sijn selfs volk op dat hij van desen casteel sijn selfs palen

befente mochte Ende als des bisscop dat bisdom van vrye
iaer Waerdeliken hadde berecht tuse hij in vreden En gaf sine
steppen sine ziele In den iaer ons heren m.c. ende lxxxvij. opte
vij. kalende van junius ende is begraven bij sine wonningen her-
de betamelike mid' doomburke van vrye Want hij altoes te loue
en te dancke is om sine doechdelike werke

Baldewijn van hollant die xxxix^{de} bisscop was
Ende als godefridus die bisscop legue was wart gheco-
ren lisdellin die ander als ggenoot die xxx. bisscop
van vrye een goedhertich man ende zuer van leue ditme me-
ent dat hij maghet starf Ende sine broeders waren sine flo-
rens van hollant die die doompwaest van vrye en d'ete
die sine of castelen tot lenthem En by hulpe van desen
iaghede by alle ruers wt sine sachen en berechte dat sint
somighe iaer hadde vrede alle byghers name haer stude
recht van hem Ende des ghehijc ontfanghen alle minne hon-
leken Sonder allene die hertoge van brabant ver smede dat
hi die value met te ade en ver sechte die de sine in ghehe
wort te leene hilt van desen herte van vrye Want om die bisscop
in die value doech mit aachte en ver dreef dan wt de sine
gherant mit alle sijn hulpers Die sine gherant die zwaer-
lic na dat verhoer van so grote heerlicheit ver samede een groot
heer wscp van wapenruers en belant deventer m. daghe lae
mar die kerse meder quā al daer en lenam den strijt en
settet in vreden langhe tijt ende gheleot te honden aer lende
rijden En linnē dier tijt dat die vrede suerde starf sine
gherant van ghehe en en liet gheen linderē En die bisscop
quam ander wāf met ghebrande art en ver brande vele
depon in die grieffstap van zuephoen en vrede veel woof
van daen Braue die d'ijc van cleue die des bisscops zuster
gilde ta Waue ver samende een groot heer van Weyffcaron
wapenruers ende riddersclappen en ver wēste een groot deel
vinder grieffstap van ghehe En sine van hollant dede wt
groten schade inden land van ghehe Want hij all die beesten
die in die value lauen dreef in die stadt van deventer opte
die nu gherant sine broeder sine wart van ghehe v'sach

dat die onlogge van sine vande annat aen zwaerre ende
 meere wart en dat hij mit sijnre cracht allene so vele pei
 con met en mochte weder staen ende ver oecch vten bisdom
 van colen van mansere wt drabant en veer graeffchap va
 ker ggen m. sudaenaers dan hij mede besat looy. videro
 sinne deventer die den bisscop toe behoerden in vanden
 lanck **Falderlin** die bisscop als hij hoorde dat sijn stede
 in node was ver sinnde hij een raachsch haert ouer mids
 hulpe gne storf sijn broeder en den gne van cloue sijn zlla
 gha dan hij gne **Diten** mede ver druce woude vnder
 stadt van deventer mer die keiser videric die den scrijt
 node ghehengen woude qua ander we re uede ende onder
 vanc dat ende makde onder hem een vrendelike sprake
 ende sette gne otten mede heerlichat vnder velue vp al
 sult recht als sijn vor vader o dan in ghehadt hadden ruste
 lic te besaten toe tyt toe dattie keiser bij rade sijnre pomte
 dan of een oortel gane na recht ende na gheuonghen **Inde** ier
 ons heren m.c. looyrij bij goetsdiche des paeus alexand ende
 bij gheboden videric des gloriosen keisers so helbe die keis
 erne een ontallic velt gheuonue dat cruus te mesc vnde **Car**
Smale hemre die de paeus al daer ghesent hadde als om dit
 heylige lanc te vercrighen ende die stadt te vercrighe van
 iherlm die de sondaen gheblomma hadde als bij ver rade haer
 hugen van tripoli ende oec mede om dat heylige cruus te ver
 gaderen dattie agaren hadden gheuoert in barbarien van
 welker ontallicher heerbaert die haest pime was videric
 die roomsche coninc en keiser **philippus** die co. van franc
 rijk **Richard** die co. van enggeland **Videric** hteoge van
 maanen **Conrict** hteoge van oester rijk **Florens** gne van hollad
philippus gne van vlandere ende anders vele here ende
 piman die keiser sechte raet an ene heyligen heromte
 hoe hij dat keisem heere best bestuurde mochte die clu
 sende and waerde hem ghetwaerde dattie selue keiser in
 waere verdrenke soude eer hij van ouer meer weder in
 sijn land quaem ende hier om en voer die keiser met
 ouer die middel zee mer raech om door bolgher wout ende

ver wort ouer sinte krispin ende wort makede hij sine walt
mit desen vons pincen totter heiliger stad van israhel in walt
mit aacht stede ende longhe castel ende stote vesten paze
ten al tote hu toe ende macht veel sanden teyghens die
loughe heyden dan hij zeghe hadde mit groten heren **fride**
uar ons heren i. c. ende pt. **D**ese sene kerker inden sonet
alst heet was ende hij ver wort was inden weyge ende yfme
in een riuier sijn zwaert of te dluen ende hem te veracten
ende verliet hem dan op dat hij zblomen coste ende quam
inden stroom dan hij viel so groot dat hij den kerker wamp
ouer dat hij ander dat water sach daer hij ver dreente als
die heremite vons pincet hadde ende wort begrauen in
antwoeghen in sene petrus kerke mit grote wane ende mit
dreeffeyden **I**n desen sene ian scarf gwe florent in holt
tot antwoeghen vp die salende van augusto **I**n wart begruen
inden schuer stad bides d. tombe **W**illam die des van sene g
ne florens iongher son was ver sellede hem mit hoge mede
ric van zblauen ende was bij hem na sijne anders doot v. uact
die in vele stunden dar hij teyghens den heyden macht walt in
zeghe hadde **fride** ouer mids sene wghendicheit sene sattu
kerstine wome danielan in egypten dat sene was ende sene
dintet met wome mochte dar in slougghen sijn doot alle die ne
ten ende alle die onghelouige agam die dar wome walt **D**ar
die g sime van holland die sel vroude gheboren in wome
gheslachte van van desen leuen vp die ij. v. d. van ianuario
ende wart begrauen inden dreeffey tot middelhouth

Diederick die eerste graue van hollan
Die die gwe van holt storf tot antwoeghen ghelene
was wart die dinc sijn son die op gwe van holland
ende nam een wyff die adelicheit hiet des edelen gwe die
nec dochter van cleue dar hij twee sinderlinge stoon doch
teren bij walt die een adthede ende die ander hiet ad
delicheit wart geygeuen jonker hanc van ghe **fride**
dar nam gwe bodeluyck van van teyghen alle der luden
wille van holland **I**n desen tiden is wille van hollant w
gheromen in hollant ver her uact van israhel dien graue
dinc eerste wadelic ontfinc mit bescheijfer weerdicheit

ma onlanghe daer na dese heere nuers ende loyghenaers.
 souden groten mit tusschen dese braders so dat Willa in het
 land ramede ende toech in vriesland onder die dreefters ende
 mit dien vriesen macht hij alle daghe aen die vrie ste dorren
 van holland die vriesland naest gheleggen waren Ende in die
 schue tyn quam gwe buldelbyn mit ghetwarynd hant in wal-
 charn ende bloude zeland omme dat sine lande naest ghele-
 ggen was van om gwe diderit in seghen was in lende zee
 ende versamede een groot heer an elken partren hij rade de
 vorsten van sine lande en hij nam mit hem dat een deel ende
 vrie tregghens die vlamigge ende dat ander deel het hij in
 adelgheden der gravenen sijn wyff die vriesen rade te rade wach-
 ten Ende als die gheauen was gwe dese gwe diderit mit si-
 nen soepen te roepen tot zeland want tregghens den gwe buldelby
 ene groten schijt en versaggheden mit aachte vrien palen in zee
 land Adelsghede als een onuer uoede vroulle qua mit haren
 kammeren en mit trompen mit haren wot van egwonde tot alenae-
 op dat sy na haers haeren ghesleden die onker samigge vriesen
 met rechten lende stonde **Her** Willa die soute rades brochte
 daer een groot heer vanden vriesen tregghens die hem mit ont-
 sach te souden tregghen dat hollanische heere En affine verfa-
 mende te souden so vlogghen die vriesen van Witsel en van vrie
 dorp om een sone van ghetde die si daer of ggenome hadde
 vande gwe ende heten hare Willam ende die ander vriesen
 manpze heere lues die dier dreuen worden vande kene m-
 aers in een siede of in een lende en hadde wot na al om ende
 om beft daer sy in stonden ende vochten mit hare Willam
 so stouche dat sy dan wot quamen mer dat ongheluc en te
 ggen sy hare Willam met mit haer selfs versummissen
 en daer na bleuen sy alcos bij hem ende ghetruilde afcos
 wot. Ende als gwe diderit die vlamigge wot zeland ver-
 dreue hadde qua hij weder in holland **Halde** in die
 bisscop van vrie. **Diderit** die decomproust en vrie die
 castelen van benghen die Ware gwe diderit van holland

ende huer-Willams zuster-zonen **D**ese quamē in honemaco
of sy enige mamer- van vrede make mochten daer- sy die dū
drachtige broeder mede vrede make mochten daer- aldus
ouer-Druggen wāt by goetdinken dese- vns-feder-heit dat
Dideric sūde thuen graue van holland wāt- hij die outste
wue mer- haer- Willa sūde onfaen van gūe Dideric te
ken die graeffchap van cestrussland en waer-mer- sūde
Dese selue Willam vāe- tollē van gjaar-uhet in- 1160 sūde
hebben ende waer-mer- sū- broeder- onghenoret- laten **E**nde
als dese pars ggemaket was tusschen dese broeder- vāe- haer-
Willā in cestrussland dan- hij vāendelike gūe is onfaen en
timmer- de daer- een castel by cester- zee ende hadde die wyl
onloghe tusschen den gūe van nuwe daer- hij op een tijt dōt
slouch- meer- dan v. man ende dōdanc al tland in sine heur-
haget In den iaer- ons heren m.c. lxx. als die bisscop van vāe
die tēbente mer- dīente crachtliche beuichte en he- vāen
ouder- wā- morisse in te doen so hadde dese bisscop ene caste
leyn tot- cōuerden die stōt- hiet- ende die plaats onredeli
he te statten die wagger- ende die ken- en die daer- toe le
den ende die den gūe van bechen toe beken den dat- hij de
bisscop dāt- claghete als dāt- die bisscop van- lēstā dese castelen
te hanc- dede **H**er- dese stōrens verhaude inden hanc- als
die daer- om met- en gaf- de qua- die bisscop mit- heur- tōcht
ende beuicht die vesten van cōuerden daer- hij so seer- sonder-
affaten an staende dat- dese stōrens begheerde hem op te ghe
uen mit- sinen saepden en dat- castel mit- sine tēbehoere den
bisscop ouer- te leuēren **D**ie bisscop nam- dat- castel en be
uacht te beuēren een- nēder- wt- holland die hiet- ghu- sebre
cht- possehoen die al- die dīente wīschit- berichte **H**er- die
bisscop van- quader- auenēuen- stede- desen wīsen- nēder- af
ande maecte- gūe- otter- castelen van- cōuerden die sū-
broeder- was- en- den- dīentigen- wille- tot- ene- rechter- ende
hij- on- fē- dat- castel- van- cōuerden- in- sūne- macht- dat-
hij- langhe- begheert- hadde- ende- vāe- dan- op- thonen- mit-

all sine gheinde hier en binne lach voluert van ceuorden
 nach gheuanghen op die hoest en nam te wone een hoed ghe
 boren maghet ende by haer muender hulpe wart ghe
 niget ende ghehket mitten bisscop die dese selue ionghelic
 een deel van sijne iuders lant ontfien soude weder en hij en
 soude hem noemer meer tregghens den bisscops versetten het
 die ydel woorden ginge en wach mitten ydelen lippen wat
 als nu inghe als volker vten sloce was versamede hij men
 de ende maghen al heymelike. ende brochte alle diene die
 hi onhoorsam worden sine otten ende tregghen hem waren
 Ende die van groemigen sloeghen eerst haer recht doot
 ende muerden haer stat al om tregghen den eet dien hi in war
 tiden den bisscop ghezeloren hadden ende die drento name
 des bisscops reuten in die ebente en kinde die doep in ce
 uorden mitten woelbruchte alte mael Die bisscop die die
 herde conuenticke nam die die drenten ieghen hem wa
 peteden versamende een auctich heer side qua in drento by
 ceuorden ende vatrecht rechte wrake vande ongehoersamige
 leden ende die sine van leuiche qua by die ander side by seer
 wach in die drento ende winc hem van sine vande her sine
 otte van ghehe diene reonde dat hi die drenten sterfede
 qua al heymelike mit sine rade in des bisscops hulpe en di
 dingde in eldissen ditme vrede maecte ende vruendelike zae
 hilt so dat die van groemigen souden gheuen in ghesken ende
 die van drento pij en die souden in come tot deuener In
 die niet van dien te seiden eer die bisscop ghesetert was
 sine misdact ende scout als hem ghesaen wou en alle g
 de saken die inden onleghe ghesaen waren In als die
 ghesetert was qua die sine van ghehe mit die ghesel tot deue
 ter en legem te dadingen tregghens den bisscop. Die om die
 bisscop dede die ghesel in vanghemisse sette te wone des sine
 In hier om is dese van side sine woonich ende reet van
 dien onker seho en hier en binne versont die volker va
 ceuorden Die sine otte van leuigem in des bisscops zaben
 vele te doen hadde en hi die castel van ceuorden niet wel
 deyt en hadde versamende een deel wapentuers en wa die

casteel mit huesten ende vout die gramine mit al hie ghesch
de die bisscop die hem hie om verbedreft verlesse die g
uine ende gaf weder dese gheselen vout ende verlamde
een milde heer daer hij dat meeste deel vande drante mede
verbrande ende fornde d'gheleijc ant casteel tot coerde ende
als die ghesiede qua phlips die eerdse bisscop van toren en
Coen aet die aerdse bisscop van menfe **E**nde d'vrien d'ant g
ue an spanne. **W**oude mit welke vout coerden en quame tot
denenter ende omdaerant aldus an beuden yden een vriet
scap die onlanghe daerde als die **P**oelof die een castelem was
van coerden ontfan soude vanden bisscop coerde mittu die
te in allen manieren als die oude privilegien begrepen hadde en
verdie scade die daer ghedaen was soude hij gheue an vaden
ghede **M**arch **H**er die g'ue van conghem als dese voutfede
bisscop van daen gheserden ware en **W**oude des segghens met
honden verlamde een groot heer van sijn breder weghen
daer hij des andren daghes mede silden **W**oude tregghens den
heer van coerden **E**nde als hij sine tene gheslege hadde
te vste ende het tregghens dan auant g'ginge legonste die ion
ghe d'kufen te steruusen en te scuten te g'gens die drante
die als seer scuten ende gheschout werden mit drante dat sy
mit dreue eeren weder seerden ende liepen so seer dat al des
bissops heer veruuert wart en lieten haer paltsen scaren
en vloghen swelke van daen **H**er die bisscop als een omuer
uert man nep weder met manke stem ende vergaderde
weder een d'vyn hope ende bestont daer mede tregghens die
dranten mer die drante die haer hoop vimmer aen meer
den en des bissops hulpe omuer aen vnuerde so d'vrie h
scap mit ende meeste **W**isen hij node ende oppa manke met
ten anderen in desen sude kleue opp. man doot ende **L**. vddew
mit veel wapentuers ende scutte g'henange **D**aer na qua dese
bisscop op die ysel ende verlamde een milde heer van vder
scap ende den scade die hij ghesiden hadde meande hij te v
ken op den grane van g'ghe als op horen mede vverfere ende
verbrande die vake mitten naesten dorpen des daer hij ghe
legen waren ende rouede al die hij vant **D**an tregghen
quam die g'ue van g'ghe mitten drante en d'vruerde
homerstem ende smighe coerne vndes bissops amier en

staende die stadt van Douenecx vij. daghe mit magnolien ende
mit anden instrumenten. mer die krooge van brabant die die
als snerste sate was van desen onloghe om dat hij ver sone
de sijn leen te ver seke als vander value bes ende he schue
inden sate en quam indes bisscops hulpe nu een deel vrede
ende arlepe die tusschen so dat hij vrede maeste end corte
tijt cutter tijt dat kerker hem is meder quaem mit neder
land die den sryt sere tusschen den gne en tussche de bisscop
vnde heersayne vnder valuen mit sijn gulden syffel En
als die kerker van dinc ghesonden was braken die drent
den vrede die daer ghemaket was. Want alle die renten
die de bisscop in drent had gaue si den gne van ghehe vher
om die bisscop bij rade sijnre prelare var op te mense ende
clagge de den kerker dat nelle gheselt En als die kerker
verhaerde die instact waert hij zeer lincert mit desen en
graf den bisscop ludevinn als sijn neue mede te stude gro
te hulpe die onrecht mede te wrofen En des v. daghes op
die op palende van mede nu des bisscop ten duggen leue
als hi omijraet dit biscom van vry met groten onloghe
hede lerecht die van daen tot vry ghemert is ende bey
uen mit betameliker wraert als hem te beherde

Herint van vserburch *xxxij^{te} dnt* *ca* *hollnt die v*
 le bisscop baldeuinn beguen was qua gne die dnt van *bisoppen*
 holland ende gne cete van ghehe mit ghesluyender
 aacht meder stadt van vry ende sarden groten mit en dscant
 onder den ggenen die den bisscop fre sen souden en maec
 ten die manne vnder sarden ende die canonike tllndracht
 vnd Gulke vanden caputuers coren die dnt van holland
 den doompriost die des bisscops baldeuins broeder was
 die dnt ghescomen is inde daer bleeff ghetrouwelic in
 gne die dnt van holland ende al clant van vry mer die
 ander canoniken keran arnoldu van vserburch die doompro
 est tot douenecx ende daer bi houens gne otte ende all
 der lant ouer vst ende als kerker hermit des tllndracht
 verma sende hij dnt van holland sijn neue mogher sijn

ende staft eide setten mit bisdom toe tijt toe dattet waerlike
recht inden hof van Rome gheende was Wilharm dattet bis
dom behouden sude Ende als ghe dideic is ghemacet een
mombuer en een besermer des bisdoms so waer hy wone opt
castiel te hoest mit al sijn ghesinde en versamendes bisscops
recht wilsken als hem die kaiser gheboden hadde mer ouer
mide des gheuen met van ghehe so ouerant hy des met van
den lande van ouer yst. want hy hem rieghen was. **W**er om
ghe dideic versamende wt holland wt zeeland die vromf
te die hy daer vant ende toech mit onwillonden bampere en
verbrande al dat hy vant en waerde van hem groten roff
van mengherhande goede Ende sinder merre ver gader de
ghe **P**ete van ghehe een deel wapentuere mit banniere en
mit hieue en reuolghede ghe dideic als hy swelkpe mach
te al toe hemeluyghe toe ende waende hem den roff out
neme mit waeste en mit aachte te stonden can der smaet heu
die hem ghedien was En als sy te same quame begonste daer
een blasich seint ende dan waert groet gheschiet va arm
borsten van zwaerden van sauen van paerden wrenschien dat
antelic was te horen Ende van herten als sy an lenden ziden
groten sude ghemome ende gheseden hadden en ghe ote rde
hem allentken onclap die slouch hy sijn paert mit sporen
ende rmede aachter waert ouer die noede ende die graue
van holland reuolghede dat vhende roff en rucper sinder
hinge vele ruder seep ende ghemeeente volck En als die
ghesacc was ghe wille van aemrestand waer lide hem dat
sijn broed ghe dideic van holland zegge ghetborne had
de en qua toe haest om sijn broeder te siene ende als hy
me sich ghesiet hy honte de aame dit hi en rengte ende
sinder in des kaisers pnsen ende sloen dan ruce en also
ghesuede onlanghe daer na bract ghe wille van sloe
ende qua al hemuchse van ruyghemse Ende op die hope
der bester mensse qua hy tot graue Otten van ghehe van

hi hem hilt een corte tijt in gheselschap van groter bisscop **De**
 se gine **Die** sende des gine William Wel mit herlige lande
 die hi daer was een wijs man en vrome waer om dat hi he
 gaf sine dochter die adalheit hiet te wive daer hi by wa
 enen florens die namaect gine van holland wart. en **die** die
 bisscop was en dillam die een rechter was en **die** die **Ab**
 disse tot vromsburch was ende macha die die een herlige no
 me was. **Ende** als die brulofte hegghe tot staveren ghesaden
 was se **Wart** gine William hegghe in oest vriesland ontfaen
 inden seluen iere worden verfaent alle elghdracht die hi on
 derlingen hadden die gine duerde van holland en gine **Die**
 van gheste **In** deser manieren also dat hem gine **Die** ten
 van gheste soude neme tot ene wive adalheiden des gine
 duerde op dochter van holland **Mer** si staeu berde in corten
 tijt daer na ende waerde leguen tot vromsburch inde claefer
 nur wulle **Inden** iere ons heren **p.c. xviij.** duerde en **Ar**
 noud bisscop tot vrom ouermides den werden ende des paues
 Innocentius hadden sijn van haren plare ggenome en arnold
 selst dat bisdom ende is ggeboet die **xxx.** bisscop tot vrom
 die onlanghe daer na op die vij ydus van aprille sturf
 inder stede van komen ende daer leguen daer na dese sicut
 paus conferende desen seluen duerde van holland en maet
 ten die **xxxij.** bisscop tot vrom ende heren van dan ward tot
 sinen wilke dat hem beuden was ende als dese duerde open
 wech is ggegaen tot vrom wart so sturf hi tot pueren ind
 stede ende is daer leguen mit sulker vruaert als hem se
 taende **Dinc land are die xxxij^{te} biscop tuen**

N Al deser elgher bisscopen doet wart ghtore die
 denc van **Ar** priost tot indrecht een hoch ggebo
 ren man wijs en ggeradich. **Des** wart ontboden tot certi
 lien daer hi was om des kerkes loodscap en quam tot vrom
 so hi verst mochte ende vint dat bisdom zwaerlic beladen
 van pout **Wart** om dat hi by raede van sinne priost eerst
 iere in oest vriesland vp dat hi daer mit bede of mit rechte

vande vriesen verflamen mochte een deel gheles **H**ier Willem
van holland die dier op die ont ginc was en boonds met hiden
dat sijn volc emighe stittinghe ginc ende van den bisscop also
mit ghebbapend hand mit claster tot sauer als die wissel
ghe daen waren ende vanden wete tot ooster- tot Romighe
monike ende vriesen die godes ontfaghen dachten dat sy nu
vande des ginc onbetonheit mochten vullen mit ordel daer
vllugher-maledixien ende name den bisscop mit ghebbet
mer grauen vangenissen. **E**nde als die ghesiet is graue
dederic van holland ende ginc otte van ghehe verbonde he
te sanie toeghe den bisscop om dat dese sijn bisscop te
gheinc ginc willem die ginc diederic broeder was en ginc
otten vllugher was die manlike sijn beovert hadde **O**tte
ginc van ghehe vortrecht onder-han al thant van over- yst
in sijn heer- scap en verdract dat. **W**at des ambachte vande
ende besette deunter mit sijn luden ende ginc dederic van
holland verbooste al thant vande sijn der yst en sloech sijn vanc
belien van vort en beset die stat al om oide om met hiden ver
hangenissen godes wart ginc otten looflyche gheuanghe vande
her toge van brabant onder ghelede **P**itten des berfere ende
Dulfus des dompreeft van colen **H**ier om ginc diederic van
holland die van sijn vande ginc **P**itte van ghehe **W**at des hage
handen van brabant ende hinc vande beset van vort **O**ide quam
mit groter macht en beset des hagen lofch **D**an sijn quam
des vij. daghes in september mit wapender cracht en vort
des her toghen broeder Willem en hemer van kint mit vele
vnder- scap en mit groten loue melode hij weder te varen in
holland **E**nde hinc en binne versamende die hage van brabant
wat gheveen pincen in sijn hulpe als **D**en aerdschen bisscop van
colen **E**nde den bisscop van hiden **D**an hage van hinc en den
ginc van vlaender ende mit dese hulpen onder- liep hij ginc
diederic van holland sijn weder- fere **E**nde als hij dat sach dede
hij van ginc medahter sijn kincen ontvijnde ende sijn kinc
van hagen **E**nde in een dorpe dat he sijn hinc sette hi hem
ter wech toeghe dese vort- fere pincen mer mit ende vort
die hollanders ver- wonne ende graue dederic wart al dan
gheuanghe vande als bisscop dederic **D**ie sach dat hinc holland

ende gheschiedt sonder lesen ende sonder harde waren verstaen
 so hij mit bede ende mit ghyfte weghaeren inder sijn daer hij
 haer sijn mede in holland tere ende haelde ene groten roef dien
 hij inden auont stonde binne der seker muen lichte **Die holla**
sege ridders mitte ghemeyne die hem herdehc na verleden
 om den roef weder te crighen vangen somighe ridders vande
 achter stan ende inden weder-buren bruden sijn somighe dorpe
 inden sichte des anderen dagges als die sijn op ghinc ende
 al dat gras bedoulet was sat dese bisscap bij vade op na de
 son liden en reet met luytasten inder sijn in die ruhen en
 verbrander te mite ende lesar zuyssen al om en want mede
 ende toech in soumen dan hij veel sate aren vande ghyne
 die dei jaen pte waren in desen jaer is graue die dene in
 holland ver ende los gheslonden vaders hagen vangen se in
 burland want dese sijn gne gaf den schuen hage **in** mat
 vande stode die hij hem ghydaen hadde **In** desen sijn eyden
 sijn oef vermet bisscap die dene van ver ende gne die dene
 van holland ende sijn vredehc ouer en ghybricht en dan na
 al hier dagge vrende ghyroulle waren **inden jaer ene her**
en. ende in. was gne die dene sieck tot d' d'recht ter d'art
 toe ende begonde hem seure te bedaghen die gne **William van**
asturesland hem so verre was en hij ver sijn doot met met
 hem ghyssprocken en hadde vnder-graesschap te ver-luuen ende
 mede dat hij hem sijn zinghe dogter die **du hiet van ston**
 maghet te hant te hysken tijt warz ende in sijnre hant met
 kanten en hadde **adelheidis die gubne dochte in horen sijnre dat**
 sijn dese dogter gheuen vande te vane ledellijck gne in laen
 als met ene vrende pimeen na horen goet dinken die graef
 scap van holland te benoijen **Graue die dene van holland gaf**
 hier en binne die scap sijnre zuell op die ymonas van **no**
uonker na die hij holland mit vele conloghes hadde lichte
vij. jaer lanc

Graue Willem die xij^{ste} graue van hollant

Onde als gne die dene doot was ende gne ledellijck dat
 vernum jaer hij haestelic van hollant ende qua tot
 d' d'recht ende also als adelheidis te varen ghyordmeert
 hadde so gaf sijn gne ledellijck van laen **da her dogter**

Die van coninclichen gheslachte ghebooren was mit ginnen bliscap
te bliue ende dat was alre uuerste te sene dattet wille ende
dat ontfane des moghende gine als coit is vergheten dat
adthedis die gine aftra wert sette des dodec bruaert an
derste honde freeschike brulofte ende bliscap **Hic** was meer
des ginen licziam wt gheuert tot egmonde ende bidon gine
die war hem gheschiet hadde in sene scouwens impelle en dan
erlic begrauen. In desen verma gine willa dat sijn brueder
dat was en qua ter sijn hude voubuch en en mochte niet
ghelofde argghen dat sijn sinder anpate tot sijn brueder gine
come mochte. Ende als die wtuaert was ghesdaen heerde sijn
Wedet sinder bruaert tot westwiesland des vele lude mit hem
doegden ende sijn mit hem scapelic verbonde als statens
sijn brueder die dampsicht gine **Pete** van leunge sijn com
huop die cstelem van leyden **Philips** van wassenan **Ermo**
van haertem van wylmghen **Jan** van rijnwink **Wouter** van
monde en **Jellrecht** lamuert in des **Dese** om lode gine
Willa van westwiesland dat hy gine sinder anpate tot egmo
de of tot hon liden want die vtefte van holland waer des
ouerdraghen sine wonden vanden edele bliue niet kericht
wesen en s en wonden acht vnde vrende prime niet te
recht werden. **Hanc** willa die alre hermelike onbedeen
is qua ouer mids ghedenkenisse **philips** van wassenan al ver
holen in die hauen tot zeezee dat hy rechte wort ontfanen
wert vanden zeevischen haer en gine vergheten **Wouter** van
egmonde orde **Jellrecht** lamuert mitten kenemaer s quame
binne haertem ende makeden affullen storm negghens gine lode
blijt van leen en negghens **Florden** die wbedulle van holland
also dat gheschiet te van aemstel ende die sine vloghen nider
donker nacht wt haertem en pijnde hem te come ter stad
waert van vref om daer te onthouden **Ida** die ionghe ma
ghet die der moeder raet onkeren moeste en mit roggher
van meren ende **Pete** van bueren en alle die ridders scutte
ende sijnrechtte ende alle die gine ledelike toe behaerden
vloot mit groten anpate totter vefen van leyden ende meen
den hem daer te verweren negghen haer vanden **Hic** dat
ongghetemde volst van kenemerland mit **Wouter** van egmonde

horen ledes man volgheden hem na sachlike ende dit wile in
 vint quam met philips van Wassenan horen ledesman die
 bij ende stonde die casteel mit scutte mit slingheren ende
 mit andere instrumente aen die rime en anden toorne so die
 dese von-fede ridders moesten hem nodelike op gheue dit as
 taal. Want si met en hadden te eten en gaue hem dit casteel
 op mid sienemare machte **F**raue Wille ver na haefliche hae
 die dinghen ghesche waren qua in holland en seonde **D**en
 sijnz nochte mit hoerre cameriere in tessel en hij dwant
 al holland tot hem en hij dede al sine wille mitten gheue
 goet die ueghens hem ghesche hadden **F**raue lodewic van
 laen die hem conner mende hier of te wicken ver samende
 in sijn hulpe die bisscap van ludic den hooge van hymburch de
 gheue van vlaenderen om sijnre hem te helpen mer hier en loue
 had hi sonderlinghe grote trouwe op den bisscap die der w
 hulpe van verp die hi tot sijnre hulpen vercreghen hadde
 om **v**ralance ende belouede hem mede dat hi holland in sijn
 re hant ontfien soude te lieen ende op deser von-wande veel
 dede sere hi den bisscap sijnen broeder te ghesche **I**n als wil
 lam die ver na makede hi wouter van oymonde en delbert
 kampert hofmans vanden kenemaere **p**hilips in Wassenan
Willa van terlinghe maecte hi hofmans vande vrylander
 en hij seue in zeland die hi al dat inghebaer wile mede ver
 cregh in sijn hulpe **p**hilips en Wille von-sap maecte ij casteel
 mit scutten wijghusen des so stant een inden lof die boualen
 hi stonde den doompreeft aduullic te belbaren ende dit and
 stont in zelandemkerdam die boualen hi gheue oete van hantem
 te leserman **W**outer en delbrecht dese von-sap ridders gheue
 mitten kenemaere mit sepen ende grauen den dijs al die
 ende deden al demsterlant houwen mitten water en verbrande
 al mede dat hi daer vanden ende wonne daer groten roef
 die hi mit hem vanden in kenemaer-land die bisscap die der
 die die wicken waude open wony die in junio die onrecht
 roef seue die indrecht in holland die hi die **D**en gheue
 van boualen veragghede vanden seide ende verbrande veel die
 pan **I**n als die al wile vergaen is die die des bisscap op een

faat paert ende gheboet dat heer hem te wylgen te wien ende
nam ghesel van effen dorpe bij sonder tot dat sy quame te
visten die de doompreeft kluorde die hy storme woude mit sine
scouten wapeniers daer trech die bisscop dese vesten sonder
grote verliese want die ridars die daer op saggen begaue
den doompreeft en rmeden en senden si en wouden tieghen
den bisscop niet doen Ende aldus en hadde die doompreeft
gheen hulpe daer hij dat casael mede honden maghe tieghens
den bisscop ende wart daer gheuanghen en op die heest ghevoert
ende daer gheset in seker heiden Des anderen dach als die
sime was op ghegaen so troech dese bisscop mit sine riddersen
te landen daer qua tot hem gwe lodewijk en had juwe hollar
aen hem ghebbonghen daer vele der meester en der ouerster
van holland toe quame tot gwe lodewijk en maecte mit hem
enghe ende verthoude alcos sine vrienden te blauw als jan q
sijn en jan en yschant van haerlem aen nouw en hamit van
nylwinde ende wouer van juwe ridders ende dese g heh ga
ue seker gheselde grane lodewijk brune haerlem te come
sonder enich weder segghen en maecte hem onder danich die de
pen sonder remants weder segghen ende verthoude hem vande
varspede alse weterdehe was her her tieghen quamen
die kennemaers die in allen dinghen verhoen waren die totte
onlogge behoufflic waren om te souden weghens dese von fode
jumeen inden slechte her dese gheselinge en wngheende
ridars aensigghen die verthoude des wste ende onder vange
desen strijt haer de wijfelic ende den dese wtbauw de sig
ggen aldus alsoe dattu kennemaer von die misdaet dien
hij in warden in aemsterland dluustiken ggeduen hadden
sonden betalen den bisscop ende den gwe lodewijk v. port
ende sonden mit horen scapen viedelken wederfuer En als
den gwe die ggeduen was die bisscop en die gwe lodewijk
die mi von gheen onghelich ver naert en waren verth an
den sente aechten de p. en al albrecht kennemaer besietinge
en wa sachten in pilgrimaedse senuw aelbrecht kerke des
heiligen confessoris tot eynwoude en hebben aldus al holland
bedwonghen dat in alleen pten ggeduist was en inomat

van haeren weder-saken weer en vermat. **I**n als gñe lodewick
sich dat hij gheen weder-stoot en hadde had hij den bisscop dat
hij weder in sijn sticht wer en als die ghesaet was quam die
gñe van namen in Walcheren en begonste dat te veruechten
wilde gñen Weygen van vlaenderen hughe van veem ver gñe
setde alle die gñe in zeeland ende dede gñe lodewick onse
dun en veragghede gñe William wt zeeland. **F**raue William
die nu gheen zefter stede en heuet in holland is ghecome in
een visscher-schip ende daer mit netten bedect wart. en also wt
sijne viander-handen mit wonderliker auctuere ontgaen is
al salende. **H**er als hughe van veem in gñe lodewick Weyge
is druffaet ghemact van al zeeland so ghinc hij mit honerde
olmate mit sijne machte. **W**an om die zeelands mit condrach
tijtue makeden ende setteden hughe of standelike en dede gñe
William saken ouer al en maecte hem weder gñe. **I**n als gñe
Willa die verma die dede hij al dese gheskennisse mit hermelike
fresue te beten. **H**ouet van egmonde. **A**lbert lincmaert Willa
van terlinge. **P**hilips van Wassenae en bat hen oetmoedelike
also veel als hij mochte doen om haeren Willen dat si op ene leuen
den dach te lenden quame met also veel gheswapender hiden als
si mochten lesten ende dat si gheen sijn en legonen hij en
ouer daer hij tregghen den gñe lodewick. **F**raue lodewick ver
nam datne zeelander hem tregghen waren ende dat die bene
maers in die wapen hepen en quam mit heeraecht lincme lē
den op dat hij die kenemaers ghemacte met cruchte en dan na
tregghen die zeelander stede. **D**ie kenemaers die hem zeer
haesten hier tregghen hepen ongedelt est. **W**erde ander sonder
ordinauen ouer om si haeste verfaet ouer vanden gñe die
hem onlogges verstanden ende daer ouer vele doet ghesla
gen. **E**nde die ander die ten scepē niet comen en consten die
hepen op die brugghen ende wonden hem dan in melles
verberen. **H**er als sde brugghen so see verfaeden was mit
so vele wapentuors brac si ende niet inder. **I**n dan verdrē
te een grote meniche vanden kenemaers inden rijn. **P**hy

hys van wiffenau. Wouter van gmonde ende Albert Linnwert.
sijn snelle ghesloopen ouert laghe ende so ongaen der Willa
van teplinghe die de vintze weder stont so hij langste mochte
wart daer gheuinge. sine lodelinge als hij dese segge gheslam
ne hadde ver hij weder tot ver stoten mit graver een apt
grane wif ende slach dan sine tente. In desen qua ghe
William mit starcker heer tracht wt zeeland en sette sijn palde
hoen in col op dat hij des anderen daghes zonder vertreck
studen mochte tregghens sine lodelinge ende verdrue wt sine
niderhopen crue. Graue lodelinge die dese maer verma sende
om den htoge Willa van hmborch om te pteue of hij enige
zame of vrede dan tusschen ditonghe mochte. Hier dese sel
ne htoge die hem onloghes ver stont qua weder suda vrede
ende sonder zame ende serde wat hij ghesien hadde en wat
hem gheandwert was ende ghesloet sine tenten op te bre
ken en en bloude dor heere niet ver wachten mer sonder
merre ruede hij holland ende sine lodelinge het daer tente
ende paltheam staen en punde hem te vaf te come so hij
alre haestelofte mochte ende gaf den hstap die gheuingen
riders van sine soude. En sulc van lodelinge ridere die
van groten haeste van lapen liepen en vielen in die zelen bi
ten leyden ende verdructen daer. En smighe ander sijn
verdwacht in onbegheuen ende sijn vermort en van groter
moetheden doot ghesleue. En sulc ander vanden vlienden
stoten wt haer platen ende pansieren ende worpense van
him ende wt haer helmen ende selken ende sijn al vliende
doot gheslegen of gheuingen. Graue William die de vhen
den al naer stekke ghevolgtet is haest wel ridderschap ge
uanghen ende ghedwong haer paltheamen haer prouende
ende manigherande cleynoet. Ende aldus is sine lodelinge
van loon wt holland ggedraue ende dan nama meer we
der te beren. Ende als die ghedaen was wart Willa va
saghet mit groter eeren in sijn niders lant en is ghema
ket die vij. sine tot holland. Onlange tijt daer na te sac
sine William van holland mit ridderschap volpaerts ende
florans traisteel van assere ende haer vesten. En daer om

die ghe gheuyt vunder aen die des bisschops brueder was nu ver
 mit die van vief en ver brude doordrecht tot puluar. Ende ten
 lesten sijn die bisschop die dierc van vief ende ghe willa ver
 zant mit minlike boden die dus tusschen daedingden in deser
 maniere dat ghe willa den bisschop soude gheue von sine scade
 die hij hem ghedaen had in lb. ende soude homie die enen vol
 ende alt sijn weder gheuen ende mede al die dienste manne
 die die bisschop hadde ghelonne in holland zonden des graue
 die dienste manne wesen. **In** des ghelekes al die dienste manen die die
 ghe van holland hadde wonen inden sachte stede des bisschops wese
Ende die toe ghe willa met v. ridders wollen en bar voet
 wor die doonkerste tot vief ende lut den bisschop dat hij ver
 gaue hem om dat hij den selue bisschop in vanden tot stuer
 ont dierste wot gheuanghe van hem en mit gheleke an ghe
 tate hadde die bisschop die dierc die in desen onlogge wel gade
 ghelonne hadde losse sijn erue dat hij ver set hadde. **Episcopi**
 sijn sloten ende bicaelke sijn scout dien hij inden haff te Rome
Erue willeam na iden sijnre wichten doot onfene die graef
 scap van holland vanden keiser te leen die hij daer na langhe
 tijt in goeden vreden leste ende wel berichte. **In** desen tuden sauf
 hancus die come van scothland des ghe willeams com was van hel
 land ende dat rijt onfene een te leen vanden come van ongheland
 daer om ghe willeam die een rechte erfnaem was vande rijt
 van scothland makede een verban mitten come van manerick
 ende ver smeede wel soepe en ver in scothland daer hij seide ende
 lande wan ende zegge richte. **In** als ghe lodebysse van leen
 dat vernam ver samande hij van milles vrende ende myghen
 ende meende al hameleke te come in holland die wile dat ghe
 willeam daer buten was. **Ende** hier om is ghe willeam weder
 te stepe ghegaen ende mit loue en mit zegge weder comen
 sijn vaders land vp dat hij die graefscap die sijn vader er
 ue was ende hij zeket ende in ghelonne hadde om een onfene
 erue van sijnre moeder niet en verlore ende dat hij sine van
 den met crachten wt die palen van holland keerde. **Inden**
jaer ons heren in .c. op die nonas van december iuste bisschop

deden in gode binnē deventer na dat hij dat bisdom p̄n iac
hadde leucht ende wart gheboort van ouer v̄st tot v̄re ende
in der doompkerke biden v̄erbisshopen cerlike begraue

Otte bay ghele die xxxij^{ste} bisscop turt

Ende als die eerste bisscop die dierc ghescreue was qua
men tot v̄re h. adelfue van Colen. Dite van monfci
gheraerd van ofenbrugge en ḡue Willem van holland ende
Dite van ghele en biden den Capitel om een welcke bisscop
ende om hore lede. Will wart ghescreuen die doompkerke van
zuyphen die xxxij. bisscop een ionc man daer van verfaen
stoon van densten ende edel en broeder des ḡuen van ghes
re. Dese Dite en was mer xxxij. iac out. Ende want hij
te ionc was woude hij te Rome yren om onlof vande p̄uue
te criggen biden iac ons heh 17. a. en p. die onlanghe daer
na te noorthusen sc̄t an die saghe op die vij kalende in d
paule na dat hi dat bisdom hadde leucht in groten vreden
ijs. iac. ende wart begrauen in die doompkerke mit betanich
ker. cer. Dese ionghelike was van groter onderstaen in regh
telken saken ende harde vroet en verstaenich in allen saken die
ghemeen ontan

Otte land hipe die xxxij^{ste} bisscop turt

Na dat bisscop Dite die van ionghen iare was bej
uen daer rieghenillon die waren dese v̄orgheuoonde
ḡue van holland ende ḡue van ghele en verriegten ande Ca
putel mit haurre lede dat Dite een iongher broed vander
hipe wart ghescreuen die xxxij. bisscop die mit consente des
aerdstien bisscops van colen ontent die bisscops benedya van
de hore tot vranckenwerde. Ende daer ontent hij mede dat
wontike rachte vander keiser v̄edene. Dese Dite losette
al sijn sloten w̄stelic ende onbauhe ende nam dat cruce an
miten keiser ende van ouer mer. ende dat sc̄tst hual hij
harmen sijn broeder trouwelic te v̄richten. In desen v̄den wa
ren alle vermaerde ridders die een hiet Router en die
ander hiet Waellijn. Router was ghescreuen wt brabant
en Waellijn wt holland het ghescreue dat dese alle heue
ghesellen souden v̄den tot amen tornop ende des v̄orgheuo
v̄re ḡinghen sijn in een heise daer sijn mit v̄mageden misse

haren wonden eer hi inden tornoy reden die ghesaede dincen
 misse sanc vanden heiligen ghaeste. Ende als die misse wt was
 begonnen hi een misse van onser vrouwe. Ende wt die vrouwe
 onser vrouwe die minde so hande hi haer misse al totten ende
 der waerheit die der werltiker een gheench was veer in
 den tornoye als die eerste misse ghesaen was daer hi groec
 a. bert dede om een riddersken lof te veranghen. En als
 wouter die benedynen ghesen hadde vand' ander misse dede hi
 haersteke sine wapen an ende veer mit sine ghesinde zede
 hien inde tornoye. Ende teerste die vrouwe in die laen quam en
 dan in wat was et ridders moede en vroude ter herberge vanden
 uelwyn qua geen toegens en na wouter sijn gheselle vanden
 lic in sijn arme ende sprac hem aldus toe. alre edelste ghesel
 le god moet di leuedien die hiden aen desen dagge dit ghe
 rucht vanden loue haest ghesonne en wile ridders veer tude
 vrouwe neyghede sijn haer en lichaede. Want hi wil inste dit
 hi op dien dach inden tornoye met wel gheselbest en hude.
 her de dese vrouwe den lof sijn name den eruide haer te
 namen ende reppen sonder aflaten verblonden te hem de
 sijn ende sprac tot walelome hene gheselle weet dat ic in
 desen dagge inden tornoy met en qua. Want daer du wech ghy
 ghes haerde ic daer na misse van onser vrouwe ten gride toe.
 En die heuet my desen lof lohouden als die mine naam bepu
 den will. Waer om hi alre lieffte gheselle hi aflate willen
 dese waerheit eer ende aen nemen van ghesacht leuen dat ne
 mei meer verganche is. Ende sonder merre ghyngen dese elke
 ridders in een closter hiet hermenode en name aen die eer
 de ende dat abyt daer hi in leuden alreghen ander hane der
 heiligen hiden ende vrouwe leerde sijn zouter van legimie
 totten ende en las sine psalmen bet sin remant die daer
 was vanden broeders. Ende als hi op ene dach duotelsken
 ter berker ende ter missen was ende leyde sijn hande mit in
 nighen ghebede op waer sprekende so viel een gulde cruus
 vanden hemel in sine handen tot een topken dat sijn bede go
 de bequaen ende ontfantelic is en dat selue cruus brochte
 adelherde die ghesonne van holland van danc tot romboch
 mit closter ende gaf den closter vele totte wiet hi in alreusen.

In altemuel sonder den meesten roorn **W**ant die borchfater vnde
 castel desen tiddit vorse hadden ghemacet en gaderen dat ghe
 meen vnde van zall ghetruost hadde tot onghesam-finnichet
 die gne van ghehre die hem zeer veronbaerde om des bisscops
 zage en vrees in sijn hulpe den hroge wahaue nu homburck
 en die gne hennic van rene mit 11 ridders en lut mede de
 ionghe gne flarens van holland dat hij hem mede helpen woude
Side dese ffreons qua die let op mit al te veel stopen en ver
 brande des bisscops huus tot ghemme hadde vianchike **I**n dū
 neggen die bisscop otto von streue mit hulpe ghemerts des
 aerdschen bisscop van brune sijn broeders en viderics des bis
 scops van montre sijn neue ende heermans vande sijn sijn
 broeders versamende 11 ridders en woude sijden ieggen dese
 von side pincen al omme-naert **H**es die bisscop coemact va
 portuenen die des pauue leguet was qua al onuerhaet ter
 seede dū die scrift wesen soude ende verstelt desen legone
 scrift en zede dū tusschen een zonne en een gheschert tussche
 hem leyden en haer beyder wille **I**n dese maniere als die
 die gne te ghehre soude quytfelden al sijn toefeggen dat
 hij in zall hadde ende gheuet die goede sinte marion ende
 die bisscop soude dat hof te elstere en tot sente adolambeg
 ghe wtyghenome die praesie en die dienstmane de gne
 van ghehre weder-gesam te leen van hem te houde en die
 gne van holl soude haken von sine dienst mane die hij dū
 wonode hadde v. w. en soude vry ende quytfelden der hie
 ken van vry **I**nden uer ons hie 11. a. 1111. de gheschiede binne
 der sate van gromgen een groot scrift tusschen gher den hrogh
 ue van gromgen en rolof den castelern van coauaden **A**uer
 om die bisscop van vry mit machte roch tot gromgen en maec
 te al dūer vrede en gheschert dū te houden beyden pincen op
 haer huff mer als die bisscop van dūne was van rolof van
 coauaden egberts castel van gromgen dat hij hem sone en
 deseruede die en qua mit macht binne gromgen en brach
 den vrede en veragheide egbert in vriesland en hier neghen
 versamende egbert een groot haer van vriesen ende besat dū

mede die stat van graminge al om d'ur hi meniggen scoon an de
de so dat hij een deel vnder stat verbrinde en veraghtede ver
lof dan. **W**e dat hij vnder d'et ontqua ende vloot tot coena
den **K**oelof die maende omme in allen maneren dese quaetheit
te wreken verlamde haesche vele wapeniers en stonde die
scadt van gramingen. **P**nder afftan // **H**er die bisscap die se nat
sijne scadt hadde swellic ver na verlamde weghecoeren rechtens
dan hij oelof mede v'ndruen woude vnder sefete van g'raem
ggen ende dat castel van coenorden met crachte weder den ne
der wullen ende die graue g'perijt van g'fete qua in des bisscops
hulpe met vele hiden g'gebapent ende g'ue strens van h'lland
sente hem grote cracht van v'nderscap **G**raue die d'ere in de
ue ende g'ue buld'v'ijn van l'enchem graue hem te hulpe die bisso
pen van colen ende van monsb' seynde hem als vele g'gebapent
v'ets als hij l'eg'p'erde ende van desen is ver g'raert een scoon haer
bij anou' d'ur die bisscap o'ed van v'et sine tenen fete en was
d'ur dien d'ach mit desen von'feden prince in grote v'hschap.
Ende dan bij o'ed' ende v'w'iss' sijne prince ver v'ijsten desen
v'elof wt alle sine goeden die hij mit allen rechte verboort h'ed
de ende alle die g'ne die k'elofs hulpers waren dien verga
ue hij v'w'omch'ke **K**oelof bedachte die grote megg'neheit des
ende h'ac sijn besit van g'raemigen ende sette sine t'one biden
dorpe van coenorden en ledachte te v'een dat dan een h'et on
lant en een s'ade r'issen lach dan me met h'aste en mochte
ouer'tomen. **D**es and'eren dagges als die dagha'et op g'f'ne
ende die s'ame legonste te sine die heer van g'f'et die s'ne
marijns k'amer droech dede die k'ame blysen en die l'onghe
staen en troech v'ax mit v'gh'coeren wapeniers en al d'ur v'el
v'elchde hem na dat meniggen g'gebapent was en als die
k'el'eders v'oe waren v'nder bisscops haer w'enden s'j t'et
ken ouer die z'ude en als als s'j verlast waren met w'apen
v'ers'nsen s'j in die moed'ormighe s'ade des onlants en ver
d'roncten alle in die z'ude mit allene v'nder v'renten met
ac mede v'nder w'uen ver s'uert w'orden ende s'ult and'er
s'jn ver s'uert van groten doest en also dat g'heleuen

Ende somighe die seer gheslont waren sijn hon-vand' nauwe
 lisen met sijnre viert onclopen. **K**arlof ont sine ridders ver-
 volgheden die vliende volc alle die nacht ende ver-hilt alhaer
 prouende haer tenten en haer clarnoot. En is mit groten loue
 en mit zegghe liede ghesamen in coenuden die de ouerste
 waren. **H**iane ghesaert van ghesche ghesbrecht van aemstel
 Siderre des bisscop broeder van deuener. **H**er die bisscop
Peter wut ghesaengen in coene quide dien st maer telke ianua-
 like mit menigherinde pmen handelden want dat vromide
 selle volc willeden hem sine crime al bleedich van sine hoefde
 mit messen of mit haeren ghuerden. **H**u ten lesten na vele ver-
 schuldenssen die sijn hem deden so werpen sine in die alre on-
 remste steden die sijn wesen ende ver-treden die in die ghesche
 de inde ier in vij. op die kalende van augusto. **J**ude sijn de bleue
 dat men die vriders mitte bisscop en die toe menich van adel
 man gheslappent. en die mede die kerke in hoefmaer een edel
 man en die alre vermaerste man en ridders van duetsche land
 die onthult hem ene wile op sine salt en ten lesten ver-sinc hi ne-
 der mer hi hadde te wren groten schade gheschen inde vanden.
Die bisscop otte wort al harmeliken vter mudder ghetoge ende
 mit grote wane ende sijnen leyde van desen en van leske le-
 gnen tot vijf in die donkerse na die sijn die bisscop vij. ier
 in groter eien leichte hadde. en dat stichte negghen rouers
 en vanden ter doot te lesiermt had. **J**uden sijn ier hebben
 die nome van sine sijnre haer sijnre conel verbandelt en
 hebben graen alht aen ghesaert negghen wille ende behagen hoe
 prioume die hulend ghesaert was.

Wilbrandus die xxxv^{te} bisscop tute

Hie bisscop Peter ver-slegen was als van seut is qua ginc
 florens van halland mit anden ouer-ten die kerke van
 vijf duysentmanen toe vijf en hie van sine noue Willibrando
 die bisscop tot pbaun was des gwen soen van ondenkerch
 dit me hem bisscop sijnen wille en als al dit ghesaert capitel
 ver-sament was ende hem hie op leunden of p launden des g-
 ne vromdlike hede laten ghesaert. **H**u als rechtte wort die
 ginc van ghesaert en die hie van aemstel. die ter doot ghesaert

Maer hadde ene dach en een oere tijt. Et hore nunghemisse te
gaen en woude ghesinghen op heeren lede legghende in caput
tel die al weneide liden der desen. Dume helpe die s vort
nunghemisse quame. In alme sach dese die inmerlike ghe-
lont werden alle die goede liden vander dese swaerde
bitterlike en alle der liden woude vander bisscop dat wort
sac vermilbet alst gheen wonder en was. **W**ien om dese
heer Willibrant van plorne als een Wijs man dat te lincse
Wat gheene die xvij. bisscop tot vrs een stadich ende Wijs
ende hoch gheboren iher. Want dese Willibrant in dien tuden
was in ysalen ende altax hadde onlede in des keisers sake
sac om sende me besceden wise mane ouer berch mit groet
haeste ende brochte desen bisscop tot miden miden lestem. **I**nde
sac begheerte der desen presenteerde desen inden romsche
hoff ende die wort als ghedaen. **W**ant die paus gregorius
die v. als ghenomet bi inde sijnre cardinalen s ver sette hij
sine lieue willibrant van plorne tot vrs en gaf hem sine
benedixie ende semde eorliden in sijnre vders lant. **D**ese wille
bisscop ghinc steten te rechte binne vrs sijn hoghe man
mit rechte en mit oedel wisten dattie ghe van gheze vor
ende los wesen zoude mitte anen ghesinge vnder nunghe
nisse des castelens van coenorden. **W**ant die selue castelen
als een verbanen man ouerdrich en onwontich sine rechten
heer onweerdigher doot sijn lijf had ghenome. **D**es ver samede
dese bisscop beide in sijnre selfs macht en mede wt vrs lant en
mids des paus oflaet een machich groot heer dat hi treghe
die van coenorde en treghe die dreute derden ses betael
gen en dier treghe setten dese von seide dreute ar so p
tien ontrent dier sijn ten bisscop mede wete saen worden dier
sijn heer palen so wiste mede besetten dat me in heer lant met
come en mochte sonder groten schade. **H**ier dese bisscop als een
onuerbaert prince qua treghe sine manne van allen zijden
di slayha vele doot die hem weder stande en verbinde vele
dozen ende ver volche dat vrente wick al ter donker nacht
toe des morgheus dier na als die zonne op was en als die
voghelme me horen zanghe den dach condich makeden de

quamc die van coenen den mitten drento die seer-ontsaghen
 des bisscops moghenheit en ginc hem selue in des bisscops ge-
 nade en setten daer gheselen van die bisscops dan hij ontfer
 ende ontbanse vander maledygen op deser wolden den die
 hier na comet. also dat roelof den bisscop ver ouer-leueren
 soude dat casteel tot coeuoeden en alle recht en alle iurisdic-
 tion vander drento soude hij seue martijn ver ghyghen weder-
 ghyuen ende **m** mart betalen van akehande soude dien hij ghy-
 den haeten ende **f**. mane gheschapent senden in heftend ouer
 een mane cloofse sachen van sine benedictus oorde en dat gee-
 den tot xxx. puenden. **E**n also die ghydaen was so dede die
 bisscop dat casteel te lere breken ten gronde toe. en dat casteel
 tot coeuoeden besette hij ende dedet sellouen met ghyetou-
 wer-hoeden. ende sine hulpen gaf hij verloff ende dante hem
 vriendeliken ende beualse gode en wet van dine tot iust tot
 sine martijns soeste mit grote eare **H**ier Roelof die hem bit-
 tes sike ster-bedroefte dat hij den bisscop dat casteel hadde
 ouer-ghyuen ende dat hij dus af ghyset was vanden ambachte
 vander drento vermyede mit gheselde om van dien die vpten
 casteel verfer. **W**arom dat hij hem dat casteel ver-rade zoude
 tot come bequamert **A**nd onlanghe dan na ghyngen die
 meeste hope der-huden die vpten casteel laghen mit desen ver-ra-
 der vanden casteel mit dorpe en roelof die lach saer ende stoor
 biden casteel ver-trech die brugge en ginc binne die ver-ste
 poorten ende wan dat casteel mit lacheden en sloech door die
 ghew die hij daer op ynt ende besette al iust mit sinen
 hiden **D**ie bisscop was harde gram en sonder-wonder als
 hij dat casteel ver-loren hadde en ghehoert dat casteel van han-
 der-borch daer troghens te besetten en dede ghyneon haer-uert
 hiden negghens coeuoeden ende reghens drenten **E**n hier om-
 mede iaer ons heren m.cccc. xxxvij als alle braeclande bevroren
 waren en men ouer-al rensen mochte tans die bisscop mit ene
 manstegen heer-inder drenten en meende dat hij des andren
 dnyghes toornde ende ynt vanden casteel toe coeuoeden mit
 akehande instrumente baken soude en al sine vande dan op

te same ringhe **h**ier dese hope ghyne al te niet want ter
schier nacht qua groot wynt ende reggen **W**auer by dat no
ende sine te mete ghyne en alte mael dat heer mosta after
waert wyken ter yfelen en herte heer instrumente daer blue
Ende die bisscop pedacte van miliet des paues afflaet ende
fende in vriesland om hulpe. en als dese sinner quam so ver
traech dese Roelof bestans ende belouede dat hy hemden soude
diner alken seggen van aefvriesland van alre misdaet die
tot desen daghe toe tusschen den bisscop ende hem ghesaet was en
linne desin biffant ghyne **R**oelof toeten in steel van hademborch
ende begonde mitten bisscop te spreken vande pappe van desre ze
ne **D**ie bisscop die hem seer verblonden te vande areloft comen
ende vragghede hem aldus **W**auer om hy also een was dat hy me
ene horechte alleen onder alle sine vande quam. **D**ier namen
die nin herdenborch regghans des biffants **W**ill desin vorst **R**oe
lof als ene onbittighen nin en lenden mit crachte vte stou
den si mit hemre nin ghuensborch vaden en op straken setten.
Dier na begonde dat wt inden hande van vrie te verbliden
die ene neggen daer anden also dat seer van dighe te dighe
te vachten of te kerne **W**auer om dese waesap bisscop tot vrie qua
en maecte daer sijn onfoude nin roelofs drot openbaerliker
ver allen liden **E**nde auermids halpe ghu florens van hollid
so maecte hy vrede en vrienfchap tusschen sine vdrachtighe ma
ne **I**nden iaer ons heren **1301**. dat verblide wt vande
drente verfmuden vele wapenruet ende besate die stat in
en omgen ende **F**ylant die bochtighe vinder stat dede die
partie op ende slaech drot sijnre vunde vele en besult in
sijnre wederputre wagen ende juunde en wot in. pa
den ende des ander dighe roech hy wt ende verbrande vele
dorpen ander drente **D**ie bisscop die her hem wat in ver
blide toech hy in vriesland auermids des paues afflaet ver
reoch hy nin dien derde wot een groot han nin volle du
hi crantchke mede in drente ghyne en verbrande dat deap
van roencorden ende dit vorbracht vnde caffel alte male

ende sijn wapentuer ende sijn pierde wapen ende aldo- in
 prouand ende grepen wyff ende kopdare die sijn vredelike
 deden Ende als dien dach ten auont quam toech des bisscops
 heer ouer dat brechtende om dat hy daer het kesterme was
 ende is weder ghesceert tot anen daer hy in groten eere
 met behouden rouwe hem zeer verthide des andans dagges
 als die gome op gijme toech des bisscops heer mit ongher
 wonden hamere en mit hazune ouer dat brechtant ende
 haer sijn hem tot dat castel te toenard te beseten. mer
 der dichte een onghetelic volc waren des naches te ween
 al heymelken binne der vesten des castels ghescome ende an
 die ander side stonden die vriesen vran ghesichte in manste
 in groten houerden mider drenten hulpe die vriesen vre sach
 te ren vris waren in des bisscops hulpe en hadden des da-
 gges te ween groten schade ghesonne en ware zeer va wo-
 nen ende daer om waren die dichte vele te scauten en sijn
 mit haeracht te tansode come ende wonden sonder mer
 ren souden heggens des bisscops heer. **H**er die bisscop sach sine
 prouand ghemmet en toech weder achter waert in her de
 kerck ende gaf sine soudenaers ontf. sijn dancfede sine hul-
 pers ende besetede sine store ende nauostese mit al dat
 hem behaeflic was. **I**n desen tiden was een yde in hystam
 en ende om sine wyngaert te bearden so minrede hy anen
 clamen berck daer hy mit hote van ene seone vint een
 krock dat hadde houten bladen daer in ghestraue was mit
 dierfande sprake als hebzeuse griey en latyn van
 elcker tonghen bezonder stant van deser manere. **p**pe
 die gade sijn sal ghesoren warden vnder maghet maria
 en die sal ghespassit werden om des menschen salicheit. **E**nde
 als die vrede dit ghesen heeft is hy beken t ten her sijn
 gheloue ende dede hem dopen mit al sijnre familie. **I**
Jude iaer ons heren m. cc. xxxij op die vij kalende in Augustus

ende bisscap Willibrant sijn leue ende storf te Wille na dat hij
 vij uer dat bispdom van vrye quade manke bereygt en wort
 van dume gheueert ende hude eerste beginen inde doest tot
 sinte seruaes wort hi dat fundamente vnder kasse den ver-
 sten steen leide. **Dese Willibrand** was hij noch te pbor ne bisscap
 was die was hij rebelluue gheueert mit herlige lanc om des
 koster bisscap dat hi ver na een seffen dinc dat vint stat
 van tola al miste hi thar fen lach een groot kerck die nu dinc
 in dien land noemt den kerck va auonture. Want so wie dat
 vafte v. wesen ende van sine buchte doerliche dede en ons
 hen litaem ontfenghe, en also nuchten ston opvun kerck die
 pnde pnder abuel goede gheschickte auctur vint. **Dese**
 vint seide Willibrant bisscap seide mit waer woorden dat hij
 een ridder ghesien hadde tot antuachien die op desen vonsen
 den kerck gheselueest hadde om gheschickte gawe te vinden en
 dese ridder vant opt alre swaeste vanden kercke een tafelake
 al vel mit menigherinde spisen dat hem en sine ghesinde di
 gheschickte spise gheuoert leuende hij te leue

Otte van hollant die xxxv. lste bisscop tunc
Da des bispope Willibrandus doot was die kerke van vrye
 onder herde. Wier om dat capitel van vrye ghemeeenhe
 is te sine gheuoert om te kiezen ene volde bisscap **Otto** van
 hollant die die de also gheuoert bij aenroepen der heilige gheesta
 wort condruchte gheuoert die xxxvij. bisscap tot vrye een dat
 man ghesloran van coninc gheslachte. **Dese otto** na sijne vnde
 doot was hij gheuoert tot ridder en ontferc in sine vrie
 der die gaweftap van estureland te leon. **Dese otto** begaf die
 heerstap ende na in dat bispdom dat hij vint al te arm en
 in grote scout verfallen vnde onloghe vnde onghescheftinge
 dante dit alre in stont ende mede dattu dke diebale vrie
 ende die lanc seulyden. **Her liden** goede ghesinde so vreechte
 dese bisscap die goeden die hem sijn vnder ghesest had in hollant
 en betuelde des bispome scout ende losse sine castel ende le
 orecht al bispdom als een waerhe hroge lange tijt. **Ende** om
 sijne leden Willan so dede gawe strens van hollant make ene
 groten dij van amezinghen neder tot soonshoue die reel

te de coste ende te loue sijnre elgher ghesdonkenissen en dede den
 bisdom vele orbars. Die ghe florans inden iaer ons heh in
te. vrom mien henge henric van brabant en mit ghe die
 no van cleue by ghehete des paues greg⁹ die w. also ghesoot
 voren in scdighor lant ande sachte van branc en ver dieue
 dan wt mane wue en sijnden dat sy dan nyemat in en
 hietan bliuen dan om dattet von sende vele die papen ende
 die clerken hadden ver dieue en ward weder ghesoot te
 aefeninghen der affgoden. In desen selue iaer ghe florans een
 onuerlaert pance die vele toenor in menighen lant. plach
 te hantieren dan hij gorden lof in vercrach die grunne van
 daer mand verhoede die mare vander groter vromicheit des
 von sif pance ande begonste te dencken en te visten hoe sy
 desen graue mochte come te sien daer si so menighe riddersli-
 sse deyhet of ghesoot had en want tan lesten desen herme
 lipen vaet dat sy die horen man vromelike lut tot veel tude
 dat hij een hof soude beuopen in aefmaenge daer in duitsche lant
 dwer hi selue met en oret want hij out was. en si wiste dattie
ghe vromicheit daer come soude mitten heh van duitsche lant
 om den riddersliken lof te vercrighen. En huer om is ghe flor
 van holland en die ghe van cleue dan wue gheseder mit gro-
 ter tofelise ghesaden om sijnre namen lof te horden ende
 wart inden souden ghecooren meester ridders te wesen vande
 aefmaengen. En daer tieghen die hee van inghell wart ghe-
 mast pance vanden walschen ridderschap en sonda mer van
 ordineren die aranden die vromeroren ridders an beiden
 ptyen daer clinken die bagune ende die rimbure dan sden
 hen die hamoren ende die warden ende daer versamende
 die hen die zeer arerden om den ridders lof. Her die ghe
 van holland die des specks ghesoen was in beide veel lut de
 vromant anders om den ridders loff der coir te vercrighen. Wat
 hij vele walschen ridders wt wuep en daer nicht en secke
 sine weder ptye en waer die duitsche verleden wue qua
 hij hem ton sette. Die grunne van clermont die opte toren
 lach ende van verre neder sach die grote vromicheit des g-
 uen florans van holland ende herde ouer al reepen sine loff
 van groter begher ten van lesten sicut sy die wyl hore man

die hij haer beliften woude welen die gine van holland ware on
der dat redder fap dattet die gine van clermont ten leste in
anllaw den nam ende andlbaer de sine wive mit verfloerde aen
sien aldus **I** weet wel dat min volhat der herte die mont
spreekt en dat die gine van holland dinnre minen ghebruuct
En die dinn minre desen wtggenome prince die de gulden
kimer draaget mitten roden lollen dien du mit her neder
minen dirllyt heueste begheert te sien leuende. mar heeft god
dion sicut tunc sien al doot die minlike grune die bekent
de haers mans felle sinne pofede haer sy den gine van holland
hij ene hennelike hede mochte waerne **H**er die gine van cler
mont hoe out hij van iaren was dede sine wapen aen en ver
samende die wulstige redders bij hen en mitten hee in mogelic
bereden si den gine florens in allen sden en sloeghen op die mit
gieten inde **G**raue florens die van desen zake met en wylde
verleerde hem teghen volhat der wullen. also langste als hij
mochte en viel sinre vanden die hem an wichte dices hij in
hen mit manlike vromicheit **E**n ten lesan qua die graue
in clermont mitten sine so zwaertlike opte gine florens dat
hine doot sloech te corth apne pny. fulwede van augusto ende
als die gine van cloue dat sich in mede hij daer toe mitte durt
sien redders en om wrake in sine noue slaech hi doot den
gine van clermont en veraggede den hee van mogel vter
toznoy en aldus is dat kverthike spel verbandelt in ene ble
dyghe sden **D**ie grune van clermont kdrchte dat die gine
florens omofthike ter doot was come en dat si die eerste zake
dier of was van gieten bitten roulle so verloes si hore sin
ne ende woude bouen vanden toorn neder vallen hetken en
viel neder in een zicte dreme met gheusen en conste die
de media nome amor heros en leude onlangte dit na en
ver van dese werlt **D**ie redders van achmaenge van te des
edde gruen hazaam tot remsborch mit claefter dat al daer
mit gieten roullen begrauen leurt **D**ese gine florens was
in sinre florander tijt hef ende bequaem onder alden prince
van achmaengen die pny. ier in gieten eren die graef stap
van holland berechte ende na sinre doot qua bisscop **P**ito in
vief en nam den ionch wulla van holland in sinre besceem

misse ende berechte mede die graefschap van holland en ouerwilde
 dese macht p. willan die bisscap die drento ende ledebanck die
 van coeuerde. En als hij wande want hij in hoor land dat hem
 wraemac wder stont. Die hel van myghel vande vromdelike
 leden verzaende hij vegheens den bisscap mit affulker vonllande
 dat hij con tlaescen karte sichte op die stede daer sijn brader
 ghesleggen soude wasen ende was. Inden iaer ons heft m. c.
ande xxxvij. opte w. kalende van ianuario ver machtel in
der werelt. In wort legue ont tlaescer tot linsdune. Want
 hij in woz tyden dat closter hadde ghesacht in aflaet van ha
 ran zonden dan sijn groot goet gaf en eerliken vlerende

Willems die viijde graue van hollant

Da ghe fozens dat des edelen prince wut willa sijn
 zoon die ander also gheuoemt als een recht erfgenamen
 verhoghet in sijn vaders stede die viij. ghe van holland ende
 van te wue een scap maghet die chzalest hiet des heoge dach
 ter van bruynglyck dan hij by wim fozens die na hem ghe
 wert dese die van y beghinne seer ioghet meer vande ha thet
 de vser dan bloncken des goudes. In desen tyden was keiser
 vredeac wakenen daer te wren vande paeus honorius ende by
 imconau dan werden van sijnre keiserlijck woudichet ghe
 set en die coeuorsten des keiserlijck hebben den lincgraue van
 dozinghen ghecozen tot ene roamsche co. Ma dese lincghe
 leuede lertel iaren daer na p dattet roamsche rijck achter sond
 comne was. Paer om die paeus bij ghemene rade sijnre bree
 deren petru caputu ten gulden zeile tot sinte georgijs dra
 fen en mael zende in germanien in vier maenden die coeuor
 sten dat sijn van molles coe ene co. die coeuorsten ver samte
 den in een stat te wozinghen en bozan eendrachtelic. Jouder
Willa van holland in ene roamsche co. en tugheden dat hij
 die machtege prince ware inden lande van germanien in hae
 des seer meer openbaert wart hie meer bishop was ander
 die ridder scap want dese willam was inden xv. iaer sijnre
 oude dat hij ghetoen wut en was secon van hie sonder baert
 van wullen wit zwaert van hie en al sijn leden zeer te pu
 sen. Maer want dese wngheime wapenwas was en ghem ridder

no
Dier om so berode men huustela al dinc die daer toe behooft
wonen op die na die manere die heere ridders wien en hy
tot allen die cramen des ridders ontfinghe Ende want vele ridders
nu ter tijt hem die cost ontfien solaten si af die keeste en ont
fien die wien dichten der ridderschapen mit ene halfslaghe.
En daer om sijn veel die der regule der ridderschapen worde
met en weraen wien om si rechte ridderschap met en wemmen
hantieren. En daer om willen wy onse manere wat verlan
gjen en in desen reghenilken dage wonsen sijn hoe dese
iongh wille van holland nader heerschen manere is ridders ghe
maect ende die regule der ridderschapen wonden mit hogher seel
ten en gjenome en behouet te houden op dat daer an wemmen
moghen die ridders nu ter tijt. Wat last si en wemmen in hore en
dinc berort wien na dinc ellingelic wond heerschen gjen
gen wien is dese van seide wapenwage ghelechte van den
cardinael overwonds den co. van beam die sijn aldus herhige
ridders wille wemmen wonsen wien desen wry ghelechte wape
ten ende liden v. wemmenlike dat ulle weder lichte ontfien
wille sijn behanghe ende professie op dat hy onsen ridders hke
gheselschapen wemmen mach am gheschone wonden. Die car
dinael die daer stont in sijn wemmen ghelechte als een bisscop
sijn aldus desen ionghen wapenwage toe nader heerschen
des wemmen wille dat beduut in onsen duetsche wille een ridders
hoe behaert elken man toe die ridders wonden wille dat hy sijn
hoof van maghen ghebozen wille van gauen wt gheschone
in wemmen ghelechte wemmen dat hon wemmen wemmen wemmen
wemmen in wemmen wemmen wemmen wemmen wemmen wemmen
professie doctse ja sijn horen mit wemmen wemmen. Den last der
regulen van ridderschapen wonden. **N**ader wemmen mit wemmen wemmen
ken ons horen wemmen wemmen wemmen te horen ende dat hij sijn
wemmen in wemmen te settor wemmen wemmen gheschone. Die herli
ge herke bestemen mit horen wemmen wemmen wemmen wemmen.
wemmen ende wemmen in hore wemmen te herke ende bestemen in
rechte sijn te sullen wemmen gheschone te wemmen wemmen en om die
wemmen te wemmen ene sijn te wemmen. **H**am wemmen te
hantieren dan alleen om die ridderschapen wemmen de wemmen

co. of sine knape in waerlike saken onderdinch te wesen en dit
 ghemeyn wt onbesmet in sijner macht te leuen en des kerst-
 rijcs leengoet vanden rike met te verduende. En nu god
 ende worden menschen onbarnet te leuen in deser werelt
 en is dattu dese statuce der ridderslike eorden. Wyllie en wsel
 behaerste na dijner macht en na dine wten. neer nstelken
 volbrongheft so sulcu ver diene tijtlike een in deser werelt en
 na desen leue ellighe ruste inde hemel. **En** als dit gheschou
 was na die ondmact des ionghelincs handen die hi te same
 lorde en sloetse mit missale opt ellinghe dit dier gheschou
 was ende sprac aldus. **Wilsu** die ridderslike onde ontfacen
 mit begheerten inden name ons heren ende die regule die
 di al hier von spraken is na dijner machte wt te doen. **Die**
 wapenueer andende **J. W. l.** dese ondmact gaf desen wa-
 pondingheer doe dese helofte bescreue die de selue wapenueer
 voor hem alleen las inhoudende aldus. **It** willa nun holland
 con pince der ridderschap ende een vry man des heylighen
 kerstrijcs leue mit mine ende mider teghenwiltan die dat mijne
 heren sinte petere ten gulden ziele dyake ende ondmact
 en leguet des stoels van Rome te houden dese ridderslike or-
 den regule bij desen ellinghe dit ic taste mitter hant **Die**
 ondmact sprac tot hem. **Dese** heilige helofte si di een
 waer aeffnet dijne zunden. **En** als dit gheschou is dier
 gaf die coninc van beem den ionghelinc eene grote slach
 ende sprac aldus. **Ter** eere des aemachtige gods ondmact ic
 di ridders ende ontfinghe di dincliche in onden gheselschap ende
 doe dat die verlosser alle der werlt voor amas de bisscop
 wor di wort on sijn hant gheslagen ende besot worden vanden
 ter polius met gheselen gheslagen met dinc gheselant.
 ende wor den co. herodes gheselant mit ene mantel ende dinc
 belaget ende dier naect wor al den wtlike gheselant ende
 mit cruce gheselant. **Wies** anre ic di inde en vermane di
 aen te neme ende te wrenen ende als dese saken seestelken
 ghedaen waren en dese wille ridders als hi misse hie ghescho-
 erit dede hi wrenen trompen en tamboure slagen en heile dinc

ende stat mit spon drielkenie teghens des conincs spon van
beam ende dars na sloeghen sij tenor mit blanke zilverde
en hilt hoff sine duyge lanc in groten coninc cost ende
gaf al den punten ende meeste milde graue en desden hem
mede sijn conincheit. **H**er die caudmal streef den pincus
ende baeff aldinc als als dier ghesant was ende sende hem
dien by ene snellen bode ende die pincus die hem in verblit
was streef sine dispensacoez ene brieff inhoudende aldus.
Imedicus bisscap sinechte der sinechten gouds den rector sine
marion in tofmdip saligheit ende der apostelen benedycion
zone helre mit ons die lefonste te velen een louende he des
hagaens meten hoefde dat wij dij lidenlike sene die lefon
ne blicaken dat ip die v. nunas in october inden hoff die
by celen haerlic ver sment was onse houe zoen in godt graue
Willa van holland mit ghemeneit begheer ten der punte die
dier recht hebben an den keiser te keisen **J**as. hem die ander
pincen om verbliden is gheoren in eene roomse to. dat wij
openbaerlic weten by haeren des selues coninc. ende ons spon
peter tot sine geerij ten gulden zole spaken caudmal
op dattie blyscap die wij billig hebben sullen nin desen ordu
lipen saken dat sine vroude ar te meere sij om desen pson
die milles gheoren is **V**ane dese to. als als dese caudmal
ontleden heeft ende mede die ghemoen marz oront. s is hij
een trouwe ghesonich man. **W**ije van zinne. **P**rome in vider
scap ende moghede nin sijn sijn cracht en verhe punten mach
ende zlaghet hij is mede wint nin iaren redelic in onder bijn
den bequiem nin zaden en nin allen lichame behaghet. **W**ar
om wij hopen in gode sijnre macht ende goedertierheit en dat
dese to. sal onder die vacten arden alle den luden dien den ker
stme luden quaet aen doen en den quide hoor houede bre
ken. ruste der ghemeneit werelt en dat coruphen ten ker
stme ghesone brengte. die mede der kerken **E**n die staet
der ghesonige sal bij desen man mitter hulpe gouds gro
telike verhogget werden. want alle die meeste rinde lande
hebben dese gheoren ende her honede hem onder doen. **D**e

sprec ende ontbaedt den ghecroonde die du weeste die hem om dese
 mare verbliden sal. geyf se **I**n desen als dese wille ghecroone in lij
 stuypen salte weeringhen en in daghe had hys gheschande des merke
 daghe daer na als die sonne op ghyne en dat gras niete ripe
 hynre was bliesne die trompe en gheleert die pallischen te be
 sien en die stat van afen al om te lesiten. Daer tusschen die
 burgheers van afen haesten hem ter viert hore poerte te stu
 ten en die dorre te gredelen en sinder merre heuet dese in
 lle ghecroone co. mit onuer wonne rader scap sine tante al om
 die stat ghericht en sprac in heimelike rade mit sine prince
 haerne emygherhande waerf mochte vylere dan me die pater
 like stadt mede niete wonne zonder vele stadt te doen **T**en
 lesten bij subtilen worthiden rade onsdrecht me dattet ghemint
 wit sude te sine dringhen die hoghen dinct die de stadt all
 sine bestre **S**ide want si gheleggen is in ene dule tussche ber ghe
 daer dese zwoeliche waere sijn en wel daer fonteyne die die
 fode onbedich misen daer om dat water dat altoes meerde
 en mitte dike bestapt was dattet met wech en mochte waer
 te hant also groot dat die burgheers tot hare husen met en
 mochten come sinder met stape **D**ie burgheers die in desen lla
 ter zeer belast ware belouede den ghecroone co. der stat poerte
 opte doen sinder weder wechten ende desen comt voer heer
 ontfaen op dat hij dien dinct die daer om die stad ghemaket
 was dese breen ende dat grote water hete gaen daer t ghe
 woen waer en als die dinct ghecroone was qua die co. ommin
 der stat opten laetsten dinct in october daer hi min alle d'bu
 gheers wel vriendelike ontfanghen wart des andren daghes
 wast abe herligen hochtijt der versamede alle die prelaren
 ende princen ende leiden desen ghecroone co. tot onser vrouwe
 kerke der maghet marren op dat hij daer die benedixne heuch
 lic ontfanghe nader manere vnder onder gheswoente den die
 bisscop van monfere en die bisscop van menden ordmeeden in die
 sijnen **D**ie bisscop van ludic en die bisscop van ruf deden mit
 eenemete ghesijc ene swaen ende leiden also werden conthise stoel
 der ontfanghen die aerdsche bisscop van colen. die cancellier van
 vrahon ende setten inden stoel der moghenheit en sprac aldus
Ine almachtige god waer daghe die te herlige in ene roomsche co.
Vand dese saluen hi des gheseten samuete hande te wesen come

ouer al dat ebreusche volck. Die aer-dsche bisscop van tribere
cancellier van gallien leyden sine hande te samē ende seyde
aldus. In dy moet meder comen die gheest der constantinisse
der wetentheit der godelyken vromheit der starckheit des iacts
ende werde vol des gheestes dattu gode ontfest. Die ma-granc
van brandenborch des conincs kameerari gaf hem een vnggher
sijn ende sprac aldus. Nēm een teyken dattu alleen dattu al
leen die ouersee heer biste in die werlt en dattu dat irom
sche rijck in sijner macht behouste en wor. aenrechten der
scharaten met ouer-winnenscheit crachte. bester me dat die
heer togge van zaffen die des conincs rechter is gaf hem een
zilvert ende serde. Aldus. Nēm hier een comliche teyken
dier du die onhoufeninge mit zilverre teyconen mede cas
tes. Ende die goedwillige in vreden mede lesen mest. Die
hoge van leperen of die palat grane of sijn spise draghe
gaf hem ene gulden cloet en sprac aldus. Nēm desen rōnde
cloet ende ledlinge die luden inder werlt dat si onderda
nich sijn van romschen coninc op dattu moghest beten een mo
ghende prince ende die rijck meirende. Ende hier na die
co. van beem des keiser s. kanke. bij consente des coninc
bisscop van colen sette hem een gulden oron op sijn houet. en
seyde aldus ontfanc dese blonstende ciron. en wes in docthe
lyken werke als blonkende in die werke dattu verdienste
die ellyghe none der saligheit inden hemel. En hier na die
prince die daer by wāen neghen en aenbeden des conincs
moghentheit ende nepen hem salicheit en lof ende eer ende
alle die worstan ghemghen bij sonder worde co. en beloue
dan hem rechte mā trouwe. Dit ghesaeude inden iaer ons
heren 47. cc. xliij. en als dese hoogheit was so gult die co.
lygghen hof een valle weke lanc ende makede onduch al sine
prince die rijcker van sijner heerlicheit. Daer na die ambo
thys hude vanden rike ver-smeden des achtien daytes came
hermeliken raet vandes co. on-bur ende ouer droeghen dat
dese moghende māne bisscop Otto vunder-sat van vtrij zyne
vaders broeder ende hartoge hanc van brabant sijn mā
ders broeder des wylken coninc raet sidden wesen en den
hoechmoedige zinne te beletten van den sūde en hier salbert

Die regnel **Al**t in eygmonde is ghelieden des **co**. vancanoches
 ende als die gheschieden was gaf hij de pemaer ontsof en beualde
 gode en vort mit vhoer en besocht al die castel des roomschen
 aijes alle die castelom waren hem onder danich an gheschiet som
 der alleen die castelom van konstent blende waer om des selue
co. dit castel was seker beset mit onuerbloome wapenouere ende
 stonde dit castel mit menigher hande instrumenten **W**ant in
 volen was pene mit seane wone ende wone te kucken wele
 factme met des rone yfren verhoefde vort maten ende par
 ten ter wader ende dier oeghen die castelom wel belbaert
 was met prouande ende met wapen dier castel eenlike bestom
 den var die aenstaende des **co**. een iaer en langhet ende dier
 tanden brac hem prouande **W**an om des castelome ghesnade
 legghende dier die **co**. outfinc in sine ghe die hij dit castel
 leude op dit hij dier na hem troude waer en te gheson
 tden regghene hem en dede **D**ier na alst ghesnaect der hant
 tijt diene hant me hant hant dertien dach tacht dese **co**. tot
 colen dit hij dier den herlige dincangen een hecliche offer
 hande beenghen woude **I**n dier tude was een wieser tot eden
 die hant **H**elberty bisscop van kantsporen broeder vander pred
 cas worden givet in myromacien meere in phisosophien en
 alre meest in theologien die lud den **co**. vortmoedehste dat hij
 mit hem een woude sprac heghen dach **D**ie **co**. was in hope
 vort wonderlic wipen van hem te siene en en woude den eer
 samighen vader sijnre gheschadigen bede vort overgheren ende
 als die wisse opne hant vort ghesiden was ghinc die bisscop die
 sijnre sijnre vort ende outfinc desen **co**. mit al sine ghesin
 de hant de dincliche ende herden wt come zalen in een hof dier
 hant stonden van wonderliche stonheit die totter blider waer
 scap beregt waren die dier lechste was **I**n dier tuden was een son
 derlinghe hant winter ende al die agide was ledert mit gro
 ten sine **W**an om dat gemeen vort mit de **co**. daer waren
 opten bisscop spraken hermechste dat hij sine waer scap luden
 in so groter woude sinder vort dede eten in cone kromgaert
 vort die bisscop die des cocamende dinghen wel wiste als hij
 was gheseten ter tafelen ende alle sine ghesetschap etc na sijnre
 was de was gheset ende verherden die sijnre thant ghesicht
 woch die ipe en die grote sine ende daer quil een somer herte

02
en die somer hiet haer raven wt sine sonderlinghe linnen ende
wt die eerden wies groen graue en blaine blonden in linderen
fa-staenheit als effen kanten wiesen volghen en groen blade en
ripe vruchte die me reiche voort een machte die wintgawde blon
den ende gawe zachte licht en hadden ripe druue in groter vol
lor die vogelshijn scheyden haer wederen en sijnge dindelpe
van welke sijnge dat sy alle verbliden die daer sijn en die
vorst des conden wintars is alte mael wech ghegaen en die
somer herten laert s groet dat sulpe die daer aran om die
onijerampde herten deden haer dubbelde elder wt en maet
ten hem half naect ende stille gvingen onder die soone der
lomen hier ende daer om hem te verdelan die dienes bragte
der tallen wilhouc der spisen s dat sy wkomelich wvuden
die grote menigte des volcs ende die co. verblide hem ende
all die mit hem aran inden houe die die wonder sijnge. Ende
ten lesten als die wies sap ghesdon was verlost me die dienes
oft een drocht ghesleest hadde. der vogelen sijnge laert also
salle. der come vrucht laert snelle verloren. die bloude
erde want maghet ende verdrude die hope van sine laert
din weder ende die wist was daer te wien als hij nu is se
dat alle die te wien houe derda hadden wt ghesdon en in
groter herten alberten nider seepen die laesten houe al beende
totten suer. nider zalen en als die in wonderliker blyscap ghe
dient was der hede die bisscap Aelbrecht van ee. die hi den pre
diaten sine. braders woude verrighen mit bede of mit rope
eene haffde binne veif een clooster op te timeren ende sijn
achmesen daer toe gheue op dat sijn rijt te langhet duerde
die co. die des versamen nider hede met wenggeren en woude
toch nider tot vij. dien die bisscap Otto sijn som van holkid
anzen peruen ende bin ggeren blidiken onsenck en hi rade
sijne gheironther vrienden te worden bi ghet niet ende de
archie hij ene breder sechten camp daer nymanne rieghens
en lorde en gaffet den broden in teugter achmesen een daese
op te timeren ende daer toe ene grote somme gawde en op de
selue tijt gaf die coninc der sate van vij. ende der ha
sijger kersou in rheit ende privilegien seepende al so.
Willa hider ghawde goede Namfche co. en alawe meer tece

allen kersten luden des rincs die desen teghenwou-dighe pa-
 nlegien sullen sien gijn ghemade ende alle goet haer diche
 als die hoochheit der coninclicher moghentheit her gande
 wt streket onder sijn ghevoude die onder hem sijn ende
 sijse mit ghyften loont nider verdiente haere werken als
 diche so vestighet die in sarchheit der puerre trouwen te
 sancteliker horen ende ander lude wille tot sine dienste her
 om ist dat wij naer seelike merken puerlike trouwe end
 waerlike minne die onse houe ghevoude burgheers van vtr
 teghens onse hoochheit haer toe ghehadt hebben en naer
 bekent sijn mit merkenden zinne te hebben en te wille dat
 sijn van sondertinghen verdoel en van verliker ghemade
 verlijdt sijn Ende warden hem alle en elken mit desen
 teghenwou-diggen buene dat gheen pinte martynave
 of her toge of edele man gheestelic of warden personen en
 van horen burgheers of in die stad wonden buen der
 stad nuere te rechte an spreke mochte ofte yemant te set-
 ten van dien allen dat den waerlike rechte toe behoorden
 Ten waer een kerker en een co. also wete als sijn worden
 bisscop in vtr horen her of vanden rechten die van hem
 nider tijt gheset wate binne vtr heret sijn recht te den
 orde verbieden mede sancteliken mit desen buene dese me
 mat veyghens dese verleninghe en dorre letten ofte moeyen
 En wie hem des ander wonden te dene die sal weten dat hy
 wille en zwaerlike behyemissen der hoochheit en der penen
 gheuen sal sijnne misdaet **C.** march goues die sijn gheuege
 constantighe lude die bisscop van sambrens **H** aer noue heer va
 weefmael. hemre van wern **S.** pphm **D**re vnder goude. pphlye
 van wassenant. willa van biederden. **H**ughe van tralnghe en
 Jit van terlinghen **K**idans **C**hegule ter vtr op die vtr. ka
 lende van julius nider vtrinder **J**udicte **J**ur jur ons her
ix. c. lxx. En als dat ghesien was wach dese co. in die gnef

scap van holt. Dair hy hadde blidelike ontfanghen wart en
dede in die haghe tommeere een coninclike palays dair hy
van hoghen salken des Rijcs te rechten plach die sachide en
die buchtten gauen goetwillichlic den coninclike tommeere en
brochten in des keisers camer so dat sine camer ouerulodich
rijck wart en grotehij van sachte wart. **D**oe versamende
meers lude en rechtens kel van hox. seiden tot mensse om te
spreken vande ghemene vrede en senden desen to. ene brieff
by hoghen boden inhoudende aldus. **W**illa den roomschen
to. horen gforiosen heer raedshede en rechtens meer dan
ouer hox. seiden in duitsche landt onder dancheit en onse
ewighen dienst ullaer hoocheit doen wij te weten in desen
teghenwonden dighen brieue dat wij sijn te mensse opte. **W**ox.
der maente van Junius tot eenre ghemene sprake ouer
mids eens deel man **A**lberts van Waldecke die een rechter
is in landt des keisers rijcs nasse mede en seker gge
kende is dair ggeset van alle onloghe ende tbydracht.
wan om wij bidden ullaer coninclike moghenheit en mede
ald verre als dat gghij die lanterede die salichlic begonne
is wilt confirmere alde ggesenken mit brieuene ullaer
moghenheit. **W**ane het kenlic is dat het in dmet ullaer
onban mit scap salichheit ende eer en weet dat wij mit
grote begheerte verbluen die zo hat ullaer saligher
toewenst tot onsen lande. ggeset te mensse opten leste dach
der maent van Junius. **D**ie to. die desen send brieue
wonderlike ontfinc ggeboet desen lantvrede vast te holde
ellic man op sijn lijf. en desen vorseiden boden maecte
hy rijck mit coninclike gghisten en sendse eerlike boden
in sijn vaderland. **I**n desen tiden daggede die bisscop
Otto ouer den **V**inue van goer dair hi den selue bisscop
veromrechtete beide an sine lande ende liden. **W**an om dese
to. outboet desen selue graue voor hem **H**er die graue

Die met come en woude ter andlbon de ouermide vermaet
 heit des rechts mit heidicheit en maecte sine ronse anders
 waer. Die co. die dat verma dede haestelike sine wapen
 an von sine martins altaer des heiligen confessors wet
 onder more en vouch den von seide graue en veruyghe
 de sine lide en qua mit loflike zegge weder tot vire en
 den gheuange graue gaf hi den bisscop en nam die gne
 de waer-dicheit sine name mit groter rechte inden Jan-
 oue heren Dufur. a. xlv. ruste die eersame nider-bisscop
 Otto van vire in onsen heer optie ij. nonas in aprilie en
 is begrave in die doonkerke met betaemlik wenaert.
 Dese Otto berichte dat bisdom xvj. j. mit groter eere
 dat hi in groter rouw nam dan hi dan in qua en luctet
 in groter aen en richte sine nacomeluygen

N A des bisscop **Goeslwin** bā aemstel die xxxvij^{ste} bisscop
 Pitte doot des eersame nider. goeslwin die proest
 van sine Johan. tot vire wart die xxxvij. bisscop. die goes
 win was gheboren in aemstel en berichte dat bisdom hiet
 een jaer- off luctel meer en was een simpel man die niet
 wel besegget en was om der kerken sake en wart ghevoert
 en wan om dat heel bisdom in corten tiden gear te broken
 wart ende vernedert dat hi bisscop Otto seer verheuen
 was. Die vorstanes des bisdoms den en bin- cruidelike meen-
 son. vanden ghestichte. versamende een capittel op dat hi
 ghemeeen sprake hebbe mochten vanden ontan des bisdoms
 En tot desen capittel quame die edel co. van Romeine. petro
 die cardnael van capuro en conract avdste bisscop van co-
 len In deser here tegge wondicheit gaf goeslwin ouer eer-
 ende last des von seiden bisdoms inde hande des co. ende des
 cardnaels om hede will des avdste bisscops van colen.
 so ghehoet hi datme hemc van byenne verhoggede in des
 bisscops stoel. en die co. gaf hem dat wunlike recht bides
 herden scaue ende vuyghetijn. dese henric was des avdste

bisscop
j. tui

bisscops neve een hoghe ghebozen man ghestadich en groot moe-
dich ende doompriest tot colen dan dat ghemeeu velc des bis-
sops om verbliden en louede en dankede ghe in hemelrike

Als hemre gheordinaert is die **xxxviij** bisscop so was hy **12** bisscop

alters sochtuoudich hee hy den heyligen kerke sake versegghen
maegte ende verbetere en mede dat waerlike recht pynde hy
ham met grote dughet te berechte mer die myt en die on-
wilde den here van denstel en van woude ontfac ghemee
delle tieghen dan bisscop dan om dat bisscop ghesluyt hore
neue was of gheset vanden bisdom hi wullen des ghemeeus ra-
pittels de mitte graue van ghele ouer dregghen en vanden
ten hem dat heel bisdom mit dughely anforme te ledere
die welke bisscop hemre ham manlike tieghen sette mit een
deel sijne dienst manne en ten lesten na veel aerdrechten
is ouer dragghen dat beyde ppen zonden come op een slecht
griden velt te sonde en dan op ene benoemde dach te vichte
om den zeghe. die here van denstel en die van woude
verfamede ouer al dan si mochten vele wapentus ende
quame mit grote honaarde ter stede dan me stude soude
en dan tieghen dese van side bisscop mit sine leen man-
nen en mit sine burghers dien hi trouwheke vermaende
dan hy deser alre heren moedicheit meene crachtelike me-
de te verblinne En als die dach quam datme stude soude
en dese bisscop mit sijne heeruaert trecke soude ter stede
des scrijtes die aerdsche bisscop van colen was in den tude
tot vry ende gaf den bisscop hemre een costelic ringhe
en sprac dese woude voer al den onghetallike wiske die d
conuirt stonden. heue sine wes seker dattu ouer mids te
de des heiligen confessors sene mai tims en bi die crach-
ten des ringhe lins so sattu houden bedinghen al der
onghejon samichat sijne saken die d tieghen sijn ende
du salte volbringhen loff ende seghe sijn annual in alle

dme vande en ic sal die stat mitte wme en mitte cano-
 niken trouweliken behouden en sal liden den almachtighe
 gode von dme arbeit. Die bisscop hemre die die heerde
 was ghetraest in onsen heer mit gheleude der basune ende
 mit sedighen rechtens versamende een alte grote heer ende
 is van stat ghetogen en qua totten velde summe sciden
 sonde ende ordmeerde sijn volc herde wyshye te rechte en
 lomme desen alme die dede tot verp verna dat wille die
 vromsche to bi ene snellen bode diet hem seide dat dese bis-
 scop ende dek van seide here sciden soude en versamende
 veel heer et peghens anderen opten groene velde selliken
 sciden sciden. Wan om die to versamende vromdiche ordme
 en wtgheore niet ganghar en toech haestelike ter stat waert
 op dat hy desen scijt veruaggen mochte en mede en vromt
 stappen an berden sciden weds make. en als des to heer
 nauweliken ter noort poorten in qua so was des bispops heer
 alte mael ter westpoorte wt ghetogen. Die aerste bisscop
 van celen mitten wme en mitte canonike die de stat behou-
 den ghynggen omme ende besaggen alle die haeken vander
 stede en sciden den poortiers dat hy die poorte sloten en
 grandeken dan vrom deden en hem die sloten gaue sonder
 merre en en wisen niet dattie to mit sine volke lomme
 ghecome was ende dat hy lomme muere was. Als die to wou-
 de haestelike volghen den bisscop en sijnre heer waert ende
 en mochte nergheent vrom stat en als die to aldus een deel
 luitel merre en niemant die poorte sellike op en dede.
 Na groter ghenedicheit sijn sine so begonde hy die slot
 vander poorten op te breken op dat hy sonder merre
 des bispops heer na volghen mochte en hy den beghinen
 scijt beletten mochte. Die aerste bisscop van celen als
 hy die verna was hy sonderlinge stat vrom waert en lomme
 de dat die to die stat behoude mochte en dattie poort
 lichte mit ver sumemisse hadden den to mit sine volke

in gheslanc. Wier om die aerdsche bisscop mitten vrouwe ende
mitten canonicke ter stadt muere beswaerde en ghyne haeste
lic totten co. en dede dat volc al stille wesen en sijn de
haer aldus toe. **H**ijn heer co. ulbe moghenheit wil hore
mijn corte worde. het behont ulber counclike macht v
onder danigse volc in vrede te houden recht ende on del
inden lande te doen. **H**ier is haer oft on los is te segghen
behoudelic ulber vreden so ducht hier tieghen dat ghy
in die stadt sijt ghecome mit gheswapenden volc en hebt
gheboden die sloten off te slaen en die poorte op te hou
wen op dat ghy die burgheer luten hou stadt besluen
moghet en die selue stadt mit wyden luden sien ghy dan
in laten. **W**ilt in ulber machte behouden. **E**n yt dat ghy
doen. **W**ilt teghens recht des is hope dat ghy met en meent
so doet ghy my grote stande ic die v cancellier ben en ghy
verminnet die groothet ulber eere harde seer. **W**ier om
ic ulbe goeder tierheit oetmoedelike vermaen dat ghy my
dese stadt weder ghaet. en den burgheer gheen cracht noch
mognisse en doet. **A**ls die bisscop dese won de ghesproke
haet andwou de hem die co. aldus durt al die lude haer
den die dan om stonden. **E**n sime harde en bisscop als sine
wysheit wel bekent so behont de co. stride ouer al te be
lette en te badruke ende ouer dade mit craste staepelke
en wredehke te castien dan om bekene dat ons waer
stande ende lachter dan cen scrift saede van volke dan
onse moghenheit so na by ware. **E**n hier om so hebbe wy
by ons ghenome ridders ende wapentiers en sijn mit mach
te on deser stadt ghecome als am den bisscop te versene
ende verbliden mit sijn dienstmans en doe wy ver na
me dat die bisscop mit sijn burgheer bute was al vrede
welke te striden doe meende wy hem en sijn heer naert
na te volghen en als wy een luttel hier verbeide so en qua

Die minne die ons alle onser die poorte op dede en die moghes
 te quē die onse gade bill tot nu toe te mete is ghegeuen. **W**en
 om die gheschieden met hamere en mit biken grienden en doen op te
 houwen en haestelken. **D**ie bisscop haer na te volghen op die die
 den ghesproken sijn onduinghe mochte mit onser conuulper
 waerduheit en effe parre sonderlinghe sonder stude en met
 meden weder haer te toeten sijn die en sijn oec met sinnen
 die die teughens van bisscop hanric in engher maniere felle
 moet draghen die die tot nu toe al onlanghe hier te woen
 van gader gunsten en om die wille so leden die die men
 bisscop oec. **E**nde die name dese sijn gedomerlic in onser te
 stermanissen die die hier te woen hem trouwe belofde oec
 sijn burghen werden. **E**n op datte bekenen moghes die die
 die werden bou sproken met en spreken in ledneghemissen en
 die die gheue toorn en hebben op den bisscop en op die sijn
 so gheuen die die weder die sijn die die onuerhaldt gheue
 gan hebben die die wel besitte mochte en die burghen die
 buen besluten en ghebedent diene met hiden steinne roep.
 die die minne weder tot hare heitarghen trecke ende he
 onthapene en desen die vert mit bliscapen loden en binnē
 desen int had bisscop hanric die werden sijn teughens sine
 vande die hy vele dert sloch ende veragghede en vint de
 hee van Ianssel en van waer die die hy rechte wort hier
 mit ropen bidden en besiden sine parre derde hi se tot vint
 binnē en rechte affine die vester clocke had so qua bisscop
 hanric binnē der stadt mit zeghe en is herde vanden to.
 en vanden aerdseken bisscop blidlike ontfanghe. **E**n om hou
 vandenlike bede so heeft dese bisscop dese gheuanghe ontfien
 in gheunden ende dede se vten porsean doen en dede hem
 sijn na grote gheunden des andern dughes als die sijn
 was op ghegeuen die to. kenal den bisscop gode en om ahe
 hande zaken des rics die hy te wederen hadde weder in

holland teech en die grane van ghele in vortide mit desor
von seiden pomcen van konstel en van waerden een eendacht
hede ghe naer regghens den bisscop hont en al ghemee dat
bistom van vry heden an ghescomt dur om versamede die
bisscop hont een groot wyl van ghemeece en um ridder syp
en qua mit cracht nider veluen ende verbrand veel dore
en versamende gheen roof die ridders en die ingheboer lu
de van ghele versameden hem in een dur regghens en meenden
hem dan roof mit cracht te neme en mit des bishops hea naert
vianchke te senden. **H**er die bisscop als een onueruaat ma mit
climende lufine en mit blonckende kamere is hy ghegaen tie
ghens sine viande stouelic en veraghe sine weder sake ende
mit vele ghesangen en mit roue is hi eerlic mit reghe weder
come tot vry en um desen onloghe van gheuanghe en in roue
is des bisscop asdanc gheslonden dat hi dede trimmer dur
casseel van vriedelant met groten cost regghens die anloop des
hen van demstel en dan hy mede bedwang die ghemeece lude
die dur onuerant waonden van hontre gheselvenke onhoer si
michat. **I**nder hant one hant in. a. luy. **T**ilhouet va ghesen
en velfaert van bramo grauen mit ghyen en mit Luine van
dampier margrieten da graumen zome van vlandere van ga
darden een onghetallic heer wt vlandere wt brabant wt pr
karden en wt pitruuen dur si wakenen mede bedwinghe
mochten. **D**ie is William sijn dur regghens florens sijn lue
dur mit groter heerwaert en zekint op dur hy man gret en
hoer sijn delike houaer de maruhton soude die brage in fra
lant die des co. oem lue die hant om arlande om des onuerde
in vryte te branghen en makere de ene dach s' men sprecken
mochte van eendrachticheit ende dattet heer van hantre zider
w. der keerde zonden senden wotten hore en der wiken darme
die die dichte sprake hlt tot andwerpen se onchot margriete
die ghesinne al hantchke die heomine van hore hea naert
en meende salchen dur hantre naert vrien soude in wakenen

mit t. en l. ghelapender luden die hem hard luttel ontfaghe
 zyge te behouden tegghens florens ende der ueghens qua flores
 stouche mit trompen en mit hoene blifende en verfinende te
 bestroppede tegghens sine vanden der hy vone ouermoecken ze
 ghe nicht crachtelic ueghens sine vanden opte vanden dach mē
 maent van Julius want in desen was so grote manslichte ende
 so gruuelic misval dattet hollantische volc sloech doet also veel
 vlammyggen ende fransorfen die si ten enkel stonden inde blae
 der en nachten. **D**it gheschiedde op sinte martins dach enflario
 inden jaer-veertich. **E**n in desen so wort de co. laten beten
 by ene snellen hede en hy ont sach margriete der grauenen
 lise verademisse begaf an alrepen en te mit sieke vande
 ghecomen in walscheren. **D**e quame von die co. die fransorfen
 en die vlammyghe die ontlapen waren deden haer wapen off
 en liden oetmoedelike om ghesiden. **D**ie co. wort beuert
 van ontfarmicheit en namse alle in ghesade. **I**nden selue sen
 de worden der gheslagen vande vlammyggen. **I**n verdienet
 l. en ghesamingen. **D**ie co. sende den gheue van ghesede ende
 den graue van bramo margrieten der graefinne alle sonen
 ghesamingen in holland en dit ghesamen ghele dede hy al naect
 ontleden ende sende ouer in vlaenden. en die vlamme nam
 groen elbeten ende vluetse te same en landse om haer
 lenden en hy al naect weder in vlaenderen ghecome. en die
 co. heeft om vermoeden zeggen van tegghen van sine vande
 mit groter loue. **M**argriete die graefinne die dat misval
 alre iamerlyc bescrepede van horen luden von tot kaerl
 den graue van burgart des co. lodelincs broeder des he
 ligen confessoris was en sach han aen mit vriedelike
 heden en mit den grauen die hy mit groter haer cracht
 in hougullic quame en dit hy den co. Willem
 onse. **D**it hy syne veringede tot asche opten
 sichte vechte als tegghens hem dit te sinden. **E**n op ditte

ginc kaart die dede so gaf hi hem al dat lant van henege en ont
erfde hem Jan van Auennys haer ousten zoen die dese grane
rechtent in qua en ontferc die slothe steden en dorpen ende
vermat hem die machte hi ten water come te kinde en ghen hi
zonde so metten co. fenden en sine stede alsd waerke en wraken
die nu die elckke off spreken soude. **H**an van Auennys die
deser grauenen ouste seon was hie in wortiden te wue ghe
nomie alerde des schie co. susta. de die co. tot asen ghecoont
lant en hem was gegheuen die vonfede lant van henege alle
dat hem sijn moeder nu weder nam van toone op dattet die
van holland niet gheen uet en mochte warden in horen lande. **V**an
om **H**an van Auennys vonf alerde sine wue seonde aarden
co. horen beceder om hulpe en om troost want hi die onrecht
kden most om hare wille. **E**n alse die co. die verna ouerboet
hi den graue karel dat hi quame tot asche op dat plame
van dese co. qua sonder merren mit wighetoren wapentours
en verberde dan den graue kaart drie daghe langher dan
die termyn ghesproke was. **D**ie dede die co. sine tenten op
breken en toech mit sijnre heeruaert in henege en meende
den ginc kaart binne valencyn te besitten mer die graue
karel aensach des co. graetmoedicheit ruede die stat ende
toech in vranrike de deden die poorters der steden poorte
op en lieten den co. dan in die hi de in ghemiden nam. **D**an
na hi vriendelike leden heuet nu grote die grauenen van
vlaenden des co. vrentscap verreyghe en alle kaff en alle
scryt is altemael verseent in deser manere als dattet **H**
Jan van Auennys haer ouste seon des co. susten man zoen
de besitten die graesschap van henege en dat lant in asche
en ghe haer iongher seon zonde behouden die graesschap
van vlaender. **I**nden jaer die hem. 13. 11. hi. die
prens die hem zore verblide om des co. von spe
dicht sende ene ardmael in holland mit ene brieue
inhoude al die **M**arec nu bisscop knechte der knechten

godes onsen ea-famighen soen **Willam** den roomschen co. zalicheit
 en der apostelen benedycie. **Na** die die godlike cracht zijne ker-
 kes konde en mede zetten. so heeft hy dine grootheit gheront
 openbar. werken der doghet inden Weghen dinn. Du met ghe-
 lucke in gaeste onse regnys ste. **Kunt** na dat coemact die
 Wahner des kerstis medente sine was van desen lue ghe-
 nome wart. nu moment ghebleue was noch is die dine
 voutganghe des di god ghenadicheit mach verdrue. **Wan-**
 om by dine grootheit bidden en vermanen mit vaderlike ver-
 maninghe en radden dattu alle was onsed after lare en
 byrde onse liefs zons petrus. vande gulden ziele spaken
 en cardinael en legat des stoels van Rome in vialuen in co-
 mmissan. manieren en haesti te ver-sieken in gods ghele-
 de die kerke der heyligen apostelen. op dattu hooghlic mo-
 ghest ontfan die cron des aries mit mine handen op dien
 dach als onse ghebenedide heer gheboron wart nu naest co-
 mende. gheeft **En** hier om na die co. mit hem yn. **Wape-**
 tuar en reet ouer bercht als een pelgrim en ver na herde
 wyshe den staet van vialuen. **En** ten lesten qua hi al herme-
 lise von den paus mado. stat van genuen. **Dan** die paus
 den selue co. mit groter weerdicheit ontfent en hilten by
 hem een stude tye in feesteliker gheselschap. **En** om des co.
 bede so gaf dese paus den **Abten** van egmonde te draghen
 al ornamete die een bisscop toe behoren en mede veel ander
 paose pzuuleggen. **Dan** na dese virste co. nam on-los ande
 paus en benallen gode en reet al hermelike wt vialuen.
Sact die lombardie met en wisten en qua mit hegtje alman-
 gen. **Dan** hy mit groter eere ontfunghen wart. **En** wat eer-
 ste **Dan** die paus dede dat openbaert dese braeff daerhke.
Willa bider ghenaden godes **Roomsch** co. en altoes merende
 den **Abt** van **Egmonde** onsen vacanteher onse gracie ende
 alle goet op dattu ver-saen moghest den staet van onser

manere dan dyn zin om blide sy ende ontfinc een matarie
mit vele vrouwen. **T**o weet dat hy naly quame ouer in
achmaengen der vonden hy aldar lude begheerten als onke
vinghen in onser heerlicheit dat sy alle als **D**e waeren
van onser teggenwou dicheit als een moeder die heer enige
zoen ghestoene is en weder louende worde lude en zonder
linghe onder dincch te wesen onsen ghebeden en onsen wille
ende vont op dat dme llyscap te meere sy ze weet dat hy
hebben in onser macht dat casteel van dresucht en die
keiserlike wt tersten en nulbeel als die aome mit veel heylig
dome ende ontfrechelike werheit en speer en aome hebbie
hy in onser macht en bestenise medeliken ghege tot spier
In alle die co. in ouer achmaengen die zaken der vico
wylshen en wel beset hadde en hy weder in vralien inde
zoude om die keiserlike benedixie als die parus an hem
begheert hadde so legonsten die vresen te verblreden ende
te vechten na hantre onder ghesloente en onhoersamst
Want die co. verre was en toggen alom een om een gro
ten roue wt hollant. **D**ie co. die met en boude eniggen
strint of worringhe aser rugghe luten ende meende dutie
onhoersame vresen eerst bedwingen boude en dan na
in vralien inden om die keiserlike benedixie en qua wiste
hken mit sterker macht tot vres ende versamende die pre
laren vande kerken in sinte manen hof op dat hi dier sech
te een bequame stede dan hy stichten mochte een capel van
sinte georjys en als die co. mitte prelaten aldus sit in bli
den gheselschap en hadde dan begheerlike sprake vandes
houes zaken. **D**an qua een bedroeuor des vreden en een
molle strint maker en worp van verre al harmeliken ene
steen an des co. houat dattet wel na ghebroken was dat
van prelaten die dan om siten een grote saemte was ende
verwonden den hen ha romant so dal mochte wesen die
dat dorste doen **D**ie co. na den steen in sine hand ende
wickedie die zwaanheit des steens ende sprac **D**e k. Monre

von al die daer by stonden **Verfame** vade nu merket wat
 gheschic ons dese van vint Deen die ons begheeren doot te bes-
 pen mit aldus groten beselsteen sonder quade verdienē dien
 Wn nu toe en crullen bu ghar hebben ghesbeest. en hebben
 han mande op ons selfs cost mit arbeden Deen hebben onder-
 daen. Iher leuet god en sine martir geoyne s en sal dese nōf
 daet met onghelbroken bliuen des Wn ghespues lues moghen
 bliue een iaer. **En** sonder merre zu die co. op een suel part
 en gheboot datme die stat onseide en beigde hem al dat hy
 mochte die stat te verderue. die statide van vint die om dat
 onghenual alte zeer bedroeft waren souden hier bu ghemer
 scars in holland of sy emghe vrientschap des vrede machten
 maken mit desen toozinghen heer mer Wan toe seggic meer
 die co. gaf dan een sentencie die hy met en woude veranden
 dat die statiden hem leuerden den man die ghaduen hadde
 of hy woude die stat veruelen ten eerden toe. die va vint
 vorzighen vrede een corte tnt en keerden weder in die
 stat en versamende horen raet ende vserden hec sy her
 melicste machten om desen quaetdider te vnyden op dat si
 des co. toorn in emghehande minar mochten suten en dat die
 onseoudighe bu gher vander groter misdaet mochten ont-
 scoudech bliuen. **¶** In den jaer ons heren m. cc. lv. toech die
 co. mit heertracht in vrieslant en verwan die vriesen die
 hem altoes onghesonfan waren en tymmerde een raetel
 by alman. die torenleut giet tot hore abighen toorn
 dat na op die v. salende van febrarius als alle watre le
 vronē Wnē datme ouer al reysen mochte tacht die comuek
 met betaelgen van Riponuarē mit groter heertracht in vries
 lant en spicte hem zeer om den zeghe te verruyghen als
 hy te voren gheschade hadde. mer die leste sake en ghesae
 de mit als die eerste **Wan** William van brederode id
 der die een hofman ghemact was vander come betael

gen wist neghene die dronckere dien hi nu zeghe verblin .
Die co. zat op sijn paerde en berecht selue die andeg-keruelge
en socht ene sekere wech tot hoechout woude om dat doep
te verkerne en als die co. alleen wixt wor dat naetgaende
heer-ghereden qua om den wech te bezoeken durr hi cot
sine viande mede comen mochte. **D**urr brac dat paert durr
dat he en storte weder mitte co. durr hi swel na verdeenit
was. **D**urr quame die vriesen wt horen niet boschen durr
sij m ghesulogen waren en sloeghen den co. doot eer hem sijn
vult te hulpe mochte come en om die scoenhat sijne wape
en mede om den anwt hare viande brachten si en m dit naef
te doep tot hoechouelloude hee sijn ahe haestolpste machten
In dien tiden se waonden lude m vrieslant die wt hollac
verdrue was en gherumet om hon- misraet. dese beke
den des co. wopen die blinkende menden goude wate dan
een aen va zibuter verblen m ghemacet was en sorden
al harmelic ten vriesen dat sijn horen rechten heer den co.
en den gne onbetene ghedoot hadden. **K**an om si niet m
den ouersten homans vanden vriesen te beten dede des
hem zeer bedroefde om dat omrecht durr sijn des co. mochtet
heide ghesiden sidden en groene des co. lichaem al herme
lic m een vriesen huus op dat hi toe comender tijt ver
gheten soude kwan berde wike en ghesdenkande. dese
willa die edel romsche co. was gheslegghen m dat hi
hollant vij. jaer hadde berecht en die romsche mch crach
telike bestemde vij. ier. **I**n wint de volbrocht die ppe
tie die stilla langhe te rozen mit waten wonden had ghe
siet dat dese willam die romsche co. zoudt vande vrie
sen doot gheslagen warden **I**n dien plue m romstou
mhaert die des rom siden co. juster was stichte een
norme cheser m aflact huere broedere ziele m huere
nederen wchofferanden om den van pmonstere dat co.

velt gheuoert was en mede tot haer selfs ghedenkens dat
sy gode en eerlike volbrochte. Des uers alsme seceff 4). 5.
Wij. starf elizabet die eer same vrouwe die roomse co
mghinne en is begruen tot middelborch int daer

Als die **floris die 28de graue van hollat**

glorise co. Willa verfleghen was floris sijn kinne
dat doe eens haluen uers out was die vyfte also gheuoert
wart na hem die vyftende graue van hollant dien flores
die dussat zyne weder broeder nam in sine haede en berecht
te die graefscap van hollant in weder m. jar. lanc ende
gaf den zeelinders bescreue coen. dan sy noch zeclant me
de berechten dan na wert hy ghequest tot andwerpe
in ene tannor so dat hy starf en wert gheuoert te middel
borch en dan begrauue. Die hroge van brabant na doe dit
kinne in sine haede en berechte hollant een wylenre die on
ouo diet sijne dioces wonderlic wt hollant is verdrue. dan
na floren die oneste van hollant den graue van ghebre tot ene
momban. want hy des kinnes oem was en dan teghen koren
die vorsten van zeclant. Alerdan die graefinne van heneff die
des kinnes moete was dat st des kinne wegset wesen soude en dan
van deser tllindracht ghesaede ene grote srynt in uermaet
dan van beide sijden vele liken doot bliuen mer die hollanders
wonne den srynt en die graue van ghebre bleef mit crachte des
kinne behouere en des lants. **I**nder seluar tyt is verresen
een groet srynt tusstien den aerdigen bisscop van colen en den
graue van gulst. War om bisscop hennic te hant versamende
een groet heer arke dan hy sine heer den aerdigen bisscop te
mede te hulpe qua en als beide peren te velde laghen et te
ghens den anderen op dat sy des anderen dughes stude zonde
dode bisscop hennic sine tente op biele tegghens der nachte ende
ghebeerde of hy vlien woude. en mit sine heer haefschike ghe
trecke mer als voring als die dach op ghyt. en da mor
ghausthyn die donser nacht verdruf was dese bisscop stou

welc ghecome inder gvaestap van yulic en overhande veel dor
par en haude groten roef en venck also veel vanghen als hi
konde die waken die de nacht. Van de vanden gulicse heer
mit grote gheerliche vermaerde hi alt heer en nepen dat al
han lanc verhande en sonder merre verloss elc man sinen
staute moet en waton in anpde om haer haue en heten achter
haer pabbelesen en haesten hem te come tot horen lande. Dien
Dese bisscop hanc te moete quam mit kameren en mit barone
dun hi vele venck en doot sloech en verblin dat gulicse
wile mit zegge. En aldus wart die aerste bisscop van colen
verlost vanden infraende stude onimide bisscop hemics besondert
ede. **¶** In den iaer ons heren m. cc. lxxij. op die ander nonas
van iunius ruse bisscop hanc in onsen hee na dat hi xvij.
iaer dat bisdom mit zegge had berecht. **¶** In eerste weder sette
eerst een versameninghe van xij. canoniken in sreenbink en
lofde den eersten steen mit fundament vande doorniken tot vnt
de onse van molles verghimmerde. Dese ter schuer kerke
ghenoert wart en dier eerfameche begraue mitte anden
bisscopen **Jan bay assoulbey die xxxix^{te} bisscop turt**

Na dat bisscop hanc begraue was wart ghecooren Jan
van assoulbey die xxxij. bisscop tot vnt wel na een
waerlic man ende simpel. Dese bisscop vanc al die casuel w
ghestoppet van allen dinghen die me dan op behoude die
sin van fact mit groter vonstinghe teghens sine bi wone
de viande onstlic kefarmet had. **¶** In desen tyden is ghesien
inder lichten een wonderlic teken dat openlik de rechtse
die stermde elc teghens den andern inden stude als wate
tuare. Na desen teken qua een alte groten droefheit. **¶** Wat
dese ioncheer florens noch ionc was so ver setten en verre
sen op ouer al die ghemeente teghen do haren en alt vel
van carmar. bejande hem te ver setten teghens die wel
ghebooren liden en mit wasser wouhen so woupen hi veele
casuel ter nedat also dat alle die edelnyghe quam binn
haerlin op dat si seker weder staen meden. **¶** Dat verbeede

wijk. Die konemaers Ware te rade gheskonden dat sy alle die
 here veruyghen woude. en haer castel neder werpen ende
 hon bestorminghe bracke en al dat sichte van vief ghemeen
 te wlt te make. **En** dat sy mede an ghespanne de West
 ontfen mit alte grote verbinde. **En** die water-landers mit
 sonighe luden sy daer mede an verstant. **So** dat die ke
 nomaet verstanten een onghetallig heer volc gheschapet
 en quame mit machte in demscit. **Gheschicht die ionc**
 heer was van dien lande pensede dat hi al sulken heer mit
 sijne macht met weda scaen en mochte berot hem stalkeli
 ke en begheerde den vrede en zwaer hem trouwe. en verfa
 mede hem mit sine wapentuere an dit onghesonten diert dien
 sy rechteront makeden horen haestman. **En** als hi haestma
 is van also veel volcs pempde hi dat hi al sijne viancen
 vten sichte woude verduen en ten eersten woude hi dat
 castel nu nodelant neder werpen mit haesten. **Ver** dese taf
 tael was so rust datter gheschicht met en mochte en voerde
 ten en dat onghetomeet volc den luden in sijne heerlijheit
 hon prouande name vermaonde hi den konemaers in her
 melike rade dat sy hoze tente op maeken inder den her
 nacht en alle hermelike toggen von die stat van vrecht
 ende die beherdiche te bedinne ende sonder merre deden
 sy gheschicht tict en sy al hermelike von die stat ghesa
 me von die somme opganc daer si al om besaten met onghet
 telliden wapentuere. **Die** wiskers die op die mueren ende
 op die toorne die nicht wan de hulden verwordenden he
 die grote welken des volcs dat daer also onuerhars qua
 en deden haesliche die burgher op wrecke en bootsapte
 hem dat die tartaron ghesome woude en hadde die stat
 al om en om beset mit onghetalligen wapentuere die
 burgher en grepen wapen en haesten hem zeer haer stat
 te bestormen en dromen op toorne en op muere ende sette

meden volc sach dattet hem al wel ghynt werp neder ghyfbracht
 casteel van aproude. **W**illamo casteel van nfenburth huberts
 casteel van viane die sijn weder partre was dan traste hy
 die konemaers mit behendicheide vanden en logghe en sijn al
 die trouwe rechtars en lieue vriende ghy siet wel hy wy ons
 dat hele bisdom binne desen iare hebben omdaen. **E**n alle
 die hoogh gheboeren lude dan wt verdreue hon castele neder
 gheborpen. **T**an naesten iare wille wy den gwe van gheire
 verdreue en sine heerlicheit verhoesten want hy han iegghens
 ons ver set heuet. **E**n nu want die bouwt mstaet so ist on
 kunlic dat wy elc ten onsen koren en versamene dan onse
 wane en bmdare hy leuen moghen en aldus by rade ghyseke
 chte van danstel versamude die konen hon heer naert ende
 keerden weder in konemaer te en besaten die stede va han lon
 al om en stormden aen die stat mit menigen angien sonder
 rusten se dat sy vele lude quetsden en doot woepen mit
 singhen ende mit scutte. en dan tieghens die luyghes
 en die edelinge van binnen bestanden hem harde vrome
 like ende keerden die vande buten mit scutte en mit stene
 van hore vesten. **H**an pshin die een vrom ridder was qua
 by nachte al hermelike ver stede en crech een deel wagh
 nen vanden konemaers dien sy ghelaten hadden on roet
 vart in konemaer. en ver brande vele dorpen va sijnre
 meeste vanden. **D**ie konemaers die achter die achterste
 ouer rugghe saghen. saghen hon huse berne. braste op
 vanden besete en haesten ham toten horen en liet hon tente
 dan saen mit al dat dan in was. **E**n sinderlinge vol
 gghden die van hantem na mit groten hopen en slegghen
 en venghen hon vhaete vanden en wonne veel rofs en
 fearden eerlike met venghen en mit roue binne han te
 die luyden in vti en die gwe van gheire hen zeer var
 bliden in dan konemaer stude va sameden een machin heer
 en besaten die stat van vti al om opten yox. dat der

maent van Augustus. Des vierden Daghjes bedachten des
von sode pincen dume die sat met binne en mochte hie
grooten stede. en syden duffche verduet an horen wapen
die zee-ghelent werden borsen hem tenten op made besite
en sdeggan rechte vort weder wor ama-fuode en bestellden
dit al om. om dat sy die min ama-fuode hem onlanghe dor
te voren verbanden hadden metten panamaers en sy gauen hem
op inden hilden. Des gium van ghyre die dor te voren en
tilldrachtige woede dat slye stad-fun abemad desfueren d
en als dat ghyden als die graue van ghye. man on loff
inden bissap. en toech in sime slye lant en die bissap van ou
ysel en qua te douenra. Dan na alle rae: affwe sicef one hie
raer. h. a. hory. qua alle der am bostien een amrauer t
redder. mit allen dien te voren verduie wane vort sat van
vif apten worden doch der maent van septent. en dan all
ghymche nide stat dan vele lud. vort blauen an bogte sde
vort weder verrecht den zotte en. vort vort vele luden vand
maente vort sat. En die oude stepen en binghe mo sters sette
hy weds. nide macht. en als die tyt een wyl verlden als
quame die wedsomlyghe al sallekyn weder mider sat ende
borra. E al vort van binne mit woeden sorden etc. teghens
den anderen. En die wile dat sy onderlyghe dus tilldrach
tuch waven binne der sat. s quam. h. chier van raetse and
die hy noch ioncheer flans te verwaren hilde mit v. ghye
pen tot vif en houwen die doren op vander poorten mit
bilen en sat te vort mider mider sat en vort vort dan vort
sat. v. manschen en al der sat rechte sette hy mit michte
na sine wille en goet dinken. Inden ian one hie. h. a.
hory. ioncheer flans ghetot te versamone een machtich
haar teghens die wedsurenfen op dat hy sime vider s d
leente mit crachte halen michte. Et wedsurenstant en bor
ghent weder in hollant dan teghens quame die miche en
sleeggen der hollant s dert v. wapenware. In dien sion
te blauen dert d. s. ordans wyl beputest van grotten loue
en stoute onloeghe lude. al. Wambour vort duffche en helbert

sijn zoen. **D**ur va mephorst en gherijc sijn brueder **J**oop van Was
 sanar. **H**ir nu oren ghyge. **H**ierijc van hantlen. en **W**ou die vrie
 se lichen van konemort. **E**n als die hollanders so vele **W**etdoren
 kempen vlozen h. dden. **W**esen sy acht **W**aert en name die vlicht
 al tot hore op die sloegae acharen dur sy and **W**asf stred met
 miben onumovende **W**apentuen dur doot bleue **W**el v. vrie
 fen als dattie von s. d. **W**idderi. **W**el ghebbroste **W**orden op dien
 dach. **I**den ier one heren .i. c. h. xvij. op sinte gregg dach **W**as
 tuis van groot brant die me hiet **W**uickens brant die ver
 grande sinte Jan. sinte peter vuerkerke sinapen kke. **F**inte
Katharine kerke en die meesandael vand stat. **I**den Jan one
heren .i. c. h. xvij. timerde sine florens een cofael tot **W**idderick
 en quam tot haerhouckoude dur hi ene onumoyden zeghe **W**an
 en sloech doot meer dan vij. vriesen. **I**nde selue sardie **W**ort
 te hie gheconden een out vries die des to. graf melde ende
 sine florens graf op sijn vaders beente en ver dat mede tot
 v. d. dur men dede des to. **W**tuact. **E**n als dat ghebaen **W**as
 von hy van tunc hard cofelken en brachte in **W**alckin tot
 middellburck mit closter sijn vaders ghebeente. **I**den Jan
one heren .i. c. h. xvij. opten vij. dach van decemb. va grote
 storm van **W**ind quam een grote **W**ater dur in va di ont
 tan vele meppen en beesten en **W**as een alte uinnlic miscol
Fra qua dierant van hideniden bi goet dinken des sijn
 florens versamede vele stopen en ropden in vrieslant en ver
 gheselden al thant. **W**an manant den anden te helpe comen
 mochte ouwids den **W**ater en **W**an als dit alinghe lant van
 des sriden. **E**n als die **W**ater weder mid zee gheulor den
 dede sine florens bronnen in sarske cofelen in vrieslant
 als **W**idderick **W**inghenburck middellburck en **W**alckinburck
Jan hy des onghetonedden vels nighelcoorn onken samet
 mede tonne mochte. **I**den ier one heren .i. c. h. xvij. op
sinte kornelie dach **W**as een stint tot **W**oringhen tusschen den
 hroge van brabant en den bissop van ludic. **E**n als g. r. m.
 florens vrieslant ledlonghen henet sine ghye van v. d.

Der van ouer om Walcheren an hem te beddinghen die tegge
haefden graue florens mit Wyghede wapenuers den ghe
en mit cranche te moete en teggen hem te sepe staden het
hoge Jan van Brabant ver na die en qua haestelike om den
sint te letten en makede vuse vrents ap an leyden staden mit
grote ardeyt in duse manere als dat ghe florens suid ten
vone neme beatrice ghe ghyden dachter en hiet mede zoud
de ghe met vreden te sine weder haren In hi duse beatri
ce van ghe florens Predant. florens. William. diten en Johan
die na hem graue Wart. beatrice. haestel. en ma grette die
comghinne van enghelant. Inne florens begonste groetlic
te verheffen van ouer in enghelant totte w. edellant om
te bezien of hy in enghelant maner mochte comen mit comen
vike van scotland datten ghe florens te kende als ene
rechtte en swane die hy niet gheggen en wiste ouer mids
pennighe stotten die hem tegghent waten en dat w. sponde
In hi des w. rade p. mochte hy dat comen vike om om so
me van ghe die duse hy een hullelic makeden als dat chyalen
des selue w. duse suide helle Johan ghe florens h. tot
ene mane op dattie w. en die ghe florens te moe ghe
lygher suide bliuen en ghetrouwen vrentsappen Inne
ghe e van Vlaenderen beende die vrentsappen die duse was
tuffiche den ghe van suide veel seppen tot cassant ende
woude andir w. f varen in Walcheren mit heer cracht In die
ghe florens die vernam qua hy haestelike wt enghelant
en sette ont sine seppen te vlyngghen en dat woude hy
sijn volc al in een ver samene In als die ghe ghe p. la
ghe man die dat hy niet ouer en qua van hem Jan van
vrentsappen te ver brande die stat in sliue In her dode
in van brande ver brande cassant. In duse na vone die
w. vrentsappen ouer in Vlaenderen die ghe florens onlanghe
te w. van beddinghen halden en branden in Vlaenderen end
hael den grote oetf den vlamminghen die die her d. her
w. haesten hem ouer met horen sepe mit ma ghe

wapen en meende walden te verstaen en haer scapen ind
 zee te verzenke. **H**er h' Jan van rymisse en onwaert ind
 der altoos quam met in man statelic teghens dese. **I**
 alammighen en sloech dan vele doot en is mit vele vangste
 certifien tot g'ne florens ghehuert. **D**ie ghesaede affine streef
 ons her jaer 1470. **I**n desen tyden openbende te nuwe
 een onan gheleert ind g'leert conse en seide dat hy was
 die kerst' bredere die veel manen die des kers' vnde
 rics dwinstanmen hadden gheleest veel heymelich' bryge
 openlunde dan hy veel pincen des rics mede verlynde mit
 menigherhande lincen. die vriesen quame vout desen her
 so en claygheden die hem g'ne florens grote gheleest ende
 moghisse dede. dan g'g'ne dese ledneghe sieten te recht
 in kerst'like gheleede en gheleert den bisscop van vryf dat
 hy den graue van halle van han g'nde daghen duen hy hy
 sine legate ene daghe bruff zomde inhoudende aldus **V**re
 danc hyder g'g'nden g'nde gheleeder den romegne ende al
 toos meende ene eerfame man den bisscop van vryf g'ne
 g'ne en alle geet **V**ant her der kerst'like moghenus
 toe k'g'ont alle s'ijht te saten en gheleest te ta s'ien so va
 maer hy dy trouhet mit dese teghoulton daghe scrift dat
 tu den graue van hellant volstaendelike vermaonse dat
 hy dat vriesche volc onghanght liet of wy willen t'eghe
 hem nuen mit on dal en mit recht **E**n is dat dese g'ne
 hem vermet' enich recht te hebben in p'auliguen der ker
 s'ien of der coninghen van desen vrien vaesen so gheleede
 wy di dattu den seluen g'ne gheleede te come in nuen
 tot onsen kerst'like recht h'ijst binne xij. daghen en con
 ons die s'ij p'auliguen g'g'nt **D**ie g'ne florens scriff
 desen meyster inder **W**arret conse dese voer s'ien **I**n v'ert
 su met d'utic kerst' medere in waerden vermaent bleeff
 by sine huusgh'inden **I**n en liste met die grootmoghen
 kerst' medere **I**n en liste met enich heer der werlt

mer du biste een overste heer van nieren. **D**es nuere wett
me leste ghemeynen vande bisscop van calen dat hy openbar
lic hude die kassier en bedriegghenisse van sijnre zelluere conste
en wort verstant an een stasie en in een dorpe dat wille
flant hier dant vele hude zaggen. **D**an na wort gheflores
ggheroepen tot vris tot ene capitel en qua mit anden luden
in die stat die edel waren wort Jan van assoulben die gheerde
bisscop en over constineat en was die me vulle bishom scate
zinde. **V**ant des sijnre Jan die casteel te vriedlant tot eien
ouder punde verzet heuet den heer van amstel en de heer
van montfont. dit casteel te montfont om een sijn van
ghelde des hem die hede bishom verhogged. **I**n hier om me
uer ene heren ij. c. huydenj. na die des ggheroepen Jan als een
leer man die bishom verstant hadde xij jar en verstant in gro
ter stour tegghens vele wachouers. **W**an om die gghemene delf
streff den arme stat des bishoms van vris den pueris en hude
hem minichlic om ene die Jan hiet van zure en oimide des pueris
mogghencheit is Jan van assoulbe gheset inden bishom en Jan van
zure is ggherodineat die xl. bisscop tuis.

Als gghenoemt is ghemect bisscop tuis. **B**ishopsrecht van
aemstel die die casteel te vriede hude tot ene ouder punde le
goude die vris van vris te verwillen mit ene welle telne
wan om die bisscop biande sijnre delf en die stat hiet desen
gheselbrecht sijn gheset en legghende sijn casteel wedu. **H**o ggh
selvicht die die die negghen zende mit abeghande van allen den
die hij hem vermat en en woude der gghelre met. **W**an om
desse bisscop ver samende ggheminge wapentuers en hij meende
hij woude aemstelant mit crachte verterre en die casteel mit
des ghen en mit veruure ggheselbrecht of te duuche. **I**nde die
negghens ver samende ggheselbrecht. **M**in aemstel mit hulpe ha
mine van woude een machsch heer wt kallant en qua op
die so samnghe om te souden negghens die bisscop en als beyd
pten te sijnre quoue mit dinnende troyen en mit blecke
de lamaren. **S**o was des bisscops heer crachtichste en legghine

en verdrue gheselacht mit sine doxpliden wt sijnre heerlich
 after dattet hant onantke en sinder merre qua hman in vlen
 dan die mit hem brochte ey onuonnet heu wt lillend en ar
 leyde zee des bisscops heer te verduuen. Des herma lant zllun
 sic ghesellant inden eot fan aenloap en bleef nachtan manhe
 tot in lef vanden sinde s dat hij en des bisscops her varia
 ghede kinne der vesen in amersuade **I**n dien sinde bleue
 doot vele rechtens alse stene en vedene in ylen wyse oerlaech
 hude **I**n hier om had die clef in vnt dat gne fideem ont
 sette gheselacht in konstel en besat rechtuort mede der
 castel in vredelant al om mit een deel wapentuere wt het
 land en rechte bliden ende maguelen vone ende muete mede
 te besen **I**n coete vnt dan na vande die gne dat beset
 vande castel veruulle en onteet velle wapentuere al dan
 hi maude dat castel noch vaster mede te beseten **I**n als ghe
 pbricht van konstel dat verna samede hi soudenars ende
 wapentuere al heymeliken en qua heghens die zeelanders
 van hi gheen hode von en droeghen bi loene mit grote
 nachten **I**n dan vregghens qua costen van vnesse die
 der zeelanders homan was dede die hohne blisen en die hin
 waren blisen hant stouche die den lof vanden zeghe van
 veruort mit verender hant **I**n dien sinde bleuen die her
 van hromo een raon vnde mit veel vregghens wapentuere en
 gheselacht van konstel bleef van gheselangen mit veel sijnre vnde
 arnoid die gheselachtis vrede was an lanchte hem des gnen
 en gaf hem op dat castel tot vredelant durtie gne besette mit
 sine soute hant vvalliche **I**n vane hman van varden in ghe
 selachtis hulpe was en openbarlic vghens den bisscop gheselacht
 hant in vortiden op vzwnghe ee vande durtie gne die sined
 her die den bisscop gheselacht was op die vnt vnt betert vnde
 en versimende van vvelles een machtich her dan hi hman
 land mede vortorne vnde hman die gheen onacht in vnt
 en hadde vnde te staen der gnen vrommedichede besette dat
 castel te monfonde met wapentuere en toech vort vnt sine

lands vande graue aensichte als een vovuluchter man aen die
grauē die uwer of ey liet van sijb in sijnē beghin besat en bestalle
de dit vovuluchter castel ontrent een jaer lanc en stonde dat da
ghelick an uwer menigē hande instrumente die daer ninte tot wa
ren daer hi hem mach tot niet mede die en tey liden bleef
grauē sloze daer als vovuluchter dat sijn vechterden hant
en niet crachtelken en die ontfonden al die optey castel
waru zoudet tēden en doebette dese gūe dat castel mit
sine volke doet verblouden nachts en daghes teghens hermaē
aenvechten van woerden **En** als dit een tyt vovuluchter was so
wart een vovuluchter gūe ghemact tusschen die vovuluchter prince
en gheadincort in dese maniere dat ghebricht van aemstel
en herma van woerden belouden trouwelic te hoeden dair
si onder te pene sitten al hoer goet dat si teghens de bisscop
van vovuluchter noch teghens den gūe van holland hem nēmermeer
versetten en souden noch mit rade noch mit dade en si zoudē
gūe florens zilveren vovuluchter sine cost hulde en trouwe en die
bisscop zoudē sijn castel wē hebben in sijnre macht **Ende** dit
segghe wart vaste ghemact mit ms. triumfē en mit o
pene buene an allen ziden **Aldus** is gheevnd dit manlicke biff
tusschen dese vovuluchter prince. die gūe florens hiet die sijn
re hoer van vovuluchter vovuluchter edelhart alle optey vovuluchter
sijn nam ghebricht en herma van sijn en machē sine an te
en herma vovuluchter rade. **En** herma van woerden die sine optey
vovuluchter en rade. brachtē ghebricht van aemstel dan te
wart sijn een ontfalt ma linc en sijnpel dat hi hemmet
vovuluchter teghens den gūe en hi sine rade van gheert va tel
sen tot camene en vovuluchter vovuluchter den bisscop
vovuluchter rade. **En** herma van woerden den hoer van woerden
des hergen vovuluchter van herma **En** herma vovuluchter die niet linc
van des gūe van vovuluchter den si vovuluchter mit ghemēen
rade vovuluchter den gūe florens koninc vovuluchter en vovuluchter
vovuluchter van vovuluchter vovuluchter vovuluchter vovuluchter
vovuluchter **En** sijn des gūen vovuluchter vovuluchter vovuluchter
vovuluchter vovuluchter vovuluchter vovuluchter vovuluchter vovuluchter

veradonisse met en wiste die onlanghe dan te vooe verthie lo-
 mnghe en palare makede in haerleure hout datter voghen sine
 hieten en in die hage dan hy mit ionghers en mit rouchwulle
 inder wuldenissen des losche staddeken te ughen plach of ander
 vrestme en wipen mer idderlyc manaren te hantere plach
In hier om inden ier ons heren 1700. vooj. daer vret gne flores
 tot vret om dat hy versame woude een tlyndacht die was
 tusschen den idders van gulen en dese von ghenoevde priman
 van dantel en van worden die des gne vret wane ende
 gime in die kerse nam mit hem een deel idder en dier
 qua een wueken alseet hore goet het wete en gaf den gne
 ene haef in die hant dan hy sine ggetrouste dede lezen dan
 in ggestroue stiet aldus **10. sint. Del pante ggestroue dat**
 die de sime makede ggetroue en serde aldus die ma mms
 vreden dan ic in hoopde die mme spise ic heuet grote ver-
 tredinghe ghenoeft op me. **Ma die gne fforone die gnet**
 moedich was acfte des versime cime en hilt hoghe seeste
 nyt pcelate en mit borghen te maclant en na den eten om-
 trent middach vee gime hi lighen en slapen. **En na de slape**
 meende hi den dach in bliden ggestouen wort te gnde **In**
 als hy ene corte wile ggestouen hadde qua ggestouen van
 dantel en verberkede vren slape dat hi sonder mer te op-
 stonde en mitten ykenant vren sint rede. **Want dier veel**
 wile voghel inden vrede saten. **Die gne die ghenoeftce hie**
 inden vrede ffel om voghel te vngghen haeste hon en nam
 een pideringhe seon spoullin op sine hant en vret mit
 buetel sine ggestou vren stat en wart aldus mit harnelike
 vrende vren stat ontrent een hylue wile ggestou dier-
 lich hant van worden mit ontalliche wapenere ende
 brae op wt sine harneliken lighen en li sette den gne al
 om en ggestou van vren die dan met tnech en was tase
 den gne dier eorfe in. **In dier tieghens die gne als een on-**
 uariant man alre p den spoullin of en toech sijn ggestou
 in meende hem te verblaten en had heuer te ser van dan
 ham den veradant ggestouen te ghestou. **mer dat en halp**

he met veel wint die veridat die he met en scaende die
des non faden g'ue chaden an hadde en des selue d'gher in
ne orif sijn spise gegheue hadde vngghen desen g'ghe qua
te mit aldus grote veruade dien sy al heemelike veruade
nidert nachte opt casteel te midden **En** binne desen qua dat
numoer van desen haechter l'arschap die meniche mensche
horte veruade en bedreue en dat g'gemeen volc in kenent
van vrossant en van waterlant quame mit stepe ou' r'oren
tot midden om de g'ue te verlossen **En** als dat die moorders
vername vloghen sy haechlike mitte g'heuagen oua sloot
ouer velt en ouer onl'oghen **En** dan teghens quame die
van naerden g'geschapen mit grote hope om den g'ue te ver
lossen van om dese v'ugheit in angt waer waer hem die he
nemaere v'oghedon mit groten v'elke en die dorphuden die
dan antant beonden mit dien van naerde haechlike te moe
te quame dat punt dan si den g'ue op g'geuade hadden l'ar
derne en en mochte den sloot met ouer l'ope en mel mittan
g'ue mit water dien die g'heert van v'elken met het g'ghe
en conste ouerdes angt vanden groten v'elke waer om de g'he
ryt die een sel hart had staer den selue g'ue mit sine z'laerde
v'el' wonden dan hi an staer en n'ede mit die sulle quide
achter waer op dat casteel te coneburch h'uan van waerde
uert d'uten sine lande en soete on'houe hier ende dan en de
wt sijnre heerlicheit verdreue en bleef in elligher alenden
sonder troost waer g'ghel'recht van aensiel die een aut sijn
fel man was en van h'urma van waerde tot desen s'aken
verlept was die waer on'houe van sine v'ende van b'ute
tatten ende sijnre louens die hem gaue sine behaeste also he
betaonde **En** binne desen quame die kenan en v'nde de
g'ue noch half louende en sine adam t'z'pende en als sine s'ot
dat hi en l'ittel sprack en si v'anghen een deel der m'anda
knechten dien si met aensien des scauende g'ue deden met
menigherhande p'ynde mai die g'ue rechte sijn eghen op
miden hemel en op die v'ulende van s'amus vulte hy in
gode en l'by h'open dat hy g'heerant is m'ien hemel om b'ut

marcellien **D**ese gñe florens berechte hollant wel na ghy. niet
 ha de carle en was een ghehoofde prince soon van hinc stant in
 a yste bequaem van aensien wel ghesprake grootmoedich in
 hien deel van duden. milde van gauen en goet sijngher en een
 ghye rechten. **S**ijn dede hofame wort ghyuoest tot eynde
 mit clefen en dan hi leuue sijn **W**ijf mit **W**erand **W**eruaert
 ha de carlike begruen en als die lehonlike ghedaen was **I**n
 grane van cloue **D**ie gñe florens noue was versamede een mach
 tich heer we hollant en lefette dat casuel tot croneburgh al
 om mit ene zillare lefette dat hi dighelich een staende mit in
 strumete sander rusten car tirt toe dat ghyent van wisten mit
 sine huppare oumde ghebet van spisen en and ghebet hem
 gheringen gaf en hy seide de al die mademissen als alst van
 fat is openbarlike van al die liden **E**n men dede den sel
 ue gharst vele pine aen en van liden setme op een rat.
 dat ghamoen wist van hofte braken dat casteel neder end
 teghen wort tot onuden om dat casteel te lerne met dat
 vanden sij sander **W**er. **V**ant die **W**erpentuer al af ghyelo
 pan luan en en do stene met onhouden dat leuulme die
 danc van haer tem dat hie trouwliche leware zoud. **D**ie
 gñe van cloue van de noorthalle in sijnre liser menssen.
En dan teghen ghye van benegf creferer van liden na
 die lidenisse van zucht alle en bleef wonende tot berghe
 en van desen lidenacht **W**es groot onruste en die meede
 van daghe tot daghen en dat vele wart alsus in liden ghye
 deit en in liden ghye rechten hant.

Willem van metelen die xijste bisscop turt

Van seluan ier bisscop Jan van zyne is of gheset ou
 mde den pius en is ghemaect bisscop tot tulkens en
 william ghye en in metelen die de siken plach te beruften
 mee ramsthe hof wart ghye die xij bisscop tot vinf des
 bisscop **W**illa qua tot vinf en vint dat liden van liden end
 ghyelinde mit mangher hande **W**eranghe dan hy was in
 arde in gaden stant **W**er te **W**er en mafen. **I**n
 dese selue bisscop viden en sic lef. hi dat casteel te onuden

mit Weyherre Alpentuers dat hi also seer quetsde mit alre hi
de instrumenten ende reingene dat die danc in haer te die danc
castelen was legghende dat hi hem op gheue woude en in vi
ghemissen te gaen behouden sijn lyfs en dat castel van ouer
te leuaren van desen gheschifte is bisscop Willea gratmoedich ge
worden ende was in verfaerheit gracie en predute al die te
gheer dat hollandsche nlc des bisscops afflaet die vriesen na hoo
nder gheschifte waren haest gheenerghet tot Wiedueghem
ghe. **¶** Want hi bisscop Willeam niet te lesiten verzeuont dat
casteel tot Wiedueghem en stormde dat al om me Wiedueghem
aenuuechten **¶** Also dat boudebbin van nachdwyck die castelen
ten lesiten van nede op graf den vriesen dat castel **¶** In dse
von Wiedueghem dat hi ghespues lyfs mit sine goede dat hi dan
op hadde en mit vasten mede varen soude in holland **¶** En soude
meire dse vriesen den hi dat casteel te Wiedueghem die vriesen
en braken dat castel tot onghenbuich en lesiten dat castel
tot medemblich al om en verbruide dat stedekin te pulueren
florens min egmonde en die ander burghaten rochte diepe
harde manlic teghene die vriesen en ware also zwanke le
set dat hi al hoo prouide lesiten hadden ende ate ten lesite
peer den vlyssche min groeten nootsongher **¶** Graue Jan van
henghe als hi die verhoorde qua met groter heerancher
ropen in vriesen en ontsettede medemblich en dan blauen
dat ontrent eger vriesen en hi spiede dat castel mit veel
prouanden die hee min pucte en die hee min ukel ver
bruiden enghusen en Wonen dat groeten roef en varen van
danc mit hoo lappen onghesmaet tot hoo luanie.

¶ Jan van hollant die xviij. de graue
Als die die ghesmaet was die reguel die min egmonde
heer florens **¶** danc hee min biederode **¶** hem castu
len van leyden en Willeam min egmond niders waren ouer
die see in onghesmaet en baden den co. dat mit sine gunst moete
ionghen **¶** Jan mit hem hiden ouer naren **¶** want die lanc va
hollant sijn niet ouerhe mochten **¶** die co. edelbant ontstanc

dese liden haer de vrendelike en dede loyden een seep mit alle
 groter crechte dan hi ioncker Jan en sijn dachter mede on-
 zande in holland. **¶** Hier bleue hem die wint met wel made
 en was so quam hi in zeelandt an sint den nam heer Wol-
 fert vanden veer desen joncker van holland in sine hoede en
 sette alle die hollanders van hem. **¶** Quiden jaer ons heren. 15.
15. 1561. De vande jonck Jan vlinghen die vriesen ende
 qua mit groter heer cracht binen Almar. **¶** Hier teghen qua-
 me die vriesen her de manlic en hadden te same ghetogen
 alle die macht van vrieslant om ene wint strijt te verhoen
 en als beyde partijen te same ghesame waren mit vreesende
 kamern en mit vreesende trompen wart dan een alte groter
 ghesche vande wapen en gharuchte vande liden. **¶** Want die hol-
 landers en die zeelanders verhoen die vriesen aan die in alle
 beechen ghesaet waren en sloeghen der vriesen doot om
 trent. **¶** Ende dat ander volck veraggheden si so was te dat
 si hem ontfolen in hermeliken seden. **¶** Want dat hollandsche
 heer blouen doot die heer van wifel een groot riddet en
Johan van doortoghen en mit hem alle and wapenwert
 die om heer manlike doghet vele te persen sijn. **¶** Die vrie-
 dyge strijt ghesaet op die feste hulande van aprille mid-
 ian van fort te name open vreesen gheset. **¶** In als die bisschop
 Willa verna dattie vreesen den strijt verlaen hadden
 vee hi in vreeslant en prediete des paues aflact teghe
 die hollandsche vrie. **¶** Die vriesen bevroeden den bisschop te
 helpen mitte hant en quam gheschiken ghesort mit veel
 sepen tot menchedam die porten van hantle en die ke-
 namere mette wachlanders gmen dan tegghens mit groter
 heernaet hore bonere en lefuden stoude. **¶** Dat vriesse
 volc mer en verlaen hore. **¶** So die vriesen vande san-
 de en gsmige gheschiken in hant sepe en priede hem
 snelle van danc te vopen. **¶** Die die wachlanders ver-
 uolgheden en vele dactslagghen en hollen den zeghe mit
 gidten louen en met machten ghesegghen en als bisschop

Wille den stuyt verbeide hebbe hier by sijn grote sijn van blisc en
ghinc en ene elene loot en verbeide me linc van enen gijel haer by
sijnstelijste mochte **J**an van Jan van hollant bleefse cu van
sijn Wille den stuyt van hollant hollant hollant hollant
van enen gijel was en wille hollant te verlamene ghesceet ghe
selcete van vssstee **J**an by hem leende sijn castel en wot
en hollen dan op desen Wapenmeere van hollant hollant hollant
van vssstee mochte **J**ghelichte van vssstee van de
gheene linc hollant dan want by des bysijn van vssstee hollant
en sijn vssstee ghesceet van hollant hollant en sijn ondede
van sijn Jan van hollant desen ghesceet van vssstee van sijn
wille en sijn castel hollant alom en vssstee van vssstee en
verbeide **J**an dan vssstee van vssstee hollant hollant hollant hollant
teel onerom van sijn linc hollant de enelste alsoe van vssstee van vssstee
van vssstee elene hollant en ghe hollant op en d'el manne de
sijn en elste de vssstee de dan en elene de de hollant hollant hollant
dan en de sijn van hollant sijn de enelste en elste sijn Wille
dan **J**an als dat ghesceet hollant hollant hollant hollant
met man van vssstee bleefstuyt van en men oner hollant
de de d'el hollant **J**an als sijn Jan dat castel van de
ghen had so gaf hollant hollant van de vssstee hollant
sijnne van vssstee van hollant van hollant op die in
den vssstee te sijn van hollant dan dat hollant vssstee de
we hollant van ghesceet de **J**an Jan van hollant hollant te
ghen hollant van hollant te d'el hollant van hollant
van vssstee hollant en vssstee de of men hollant **J**an
en dat sijn Jan dat van ghesceet hollant in tot de
d'el men sijn dan van en d'el hollant **J**an en hollant vssstee
dan hollant hollant en hollant by hollant hollant hollant hollant
Jan castel te onerom en hollant dat vssstee en de vssstee
de van van vssstee van hollant **J**an als de hollant van
de vssstee hollant hollant hollant hollant hollant hollant hollant
de hollant de hollant hollant van hollant met enen hollant
hollant en vssstee hollant hollant hollant hollant hollant hollant

doet ghescheyen en van sijnre doot. Was groot rouwen in hant.
 Want die van deldrecht coghen ble en byden waren sijn en
 dat castel tot scheidt en verde alrede hare liden den sijn
 of wome en sloeghen doot mitten anden die daer op waren
 tot deldrecht en sine alle braden en horen stont en dant toe
 alle sijnre knagen **I**nden jaer ons heil y. a. mccc. streef
 jans van holt tot hartam en ruse in euse jaer op
 die maede katende van wondeber na dat hi holt hadde be
 recht y. a. mccc. Dese jans van alleen streef and alle die van
 een van holt gander kind en gander vider name en was
 eerlike begue tot vromsburch mit claster by sijnre vader.
 Jans van schalech na hant mans doot die was led in sighe
 land die den grane van erfouder darna tot en was jaer
 na des jans jans doot qua ghescheyen van denfel ende
 vese die sijnre van denfel daren al om mit hant dardere
 mit ghescheyen leugghen **I**n die poort van hant
 mitten ghescheyen velt van sijnre en van dardere van sighe
 den desen ghescheyen en dardere die leugghen en die velt
 tot pulverin **J**an van hant hant die velt dardere

Jan van hant hant die velt dardere **J**an van hant hant die velt dardere

228

Jan van hant hant die velt dardere **J**an van hant hant die velt dardere
 want jans van hant die velt dardere die velt dardere
 was die velt dardere van hant die velt dardere
 sine liden die velt dardere in dardere en van dardere
 ten wue jans die velt dardere van dardere dardere
 Was jans sine liden jans **I**n die velt dardere
 dardere jans van dardere hant dardere te dardere
 grane van dardere **I**n die velt dardere dardere
 grane van dardere **I**n die velt dardere grane van dardere
 in die velt dardere grane sine liden dardere
 hant dardere in jans die velt dardere die dardere
 jans van dardere velt dardere mit grane die velt
 als de velt dardere was in die velt dardere toas hi tot
 te den velt dardere en om hant en jans dardere grane
 hant dardere **I**n die velt dardere dardere velt dardere

waer **I**n hier om qua dese w. selbrecht al hermebbel neder en sude
alre dinghe luere dore althant het sulle Weer alle hede der
selbrecht die onwone w. mit crachte. Wel venghe ant roomse
nise die graesschap in holland. Want het zonde recht oer sy die
die w. laet unhoer gne die dore in lare gaf **I**n die waer ons hen
sy. at. qua dese w. selbrecht tot men ghe om die graesschap
in holland te ledinghe en brichte mit hen dese waer dese bisscop
van mense van vrie en van allen mit veel pince en van sien
des rye in aelmaenge dan teyghens qua gne jan tot lussel
de dan hi sine tante op rechtde mit groot heertrecht opten
ouer vunder walen. en dese bezochten die rume te waer sieden
wan hi lyste mocht ouer come mit sine volke om des w. hant
te bestuden. **H**ier die w. vande toarne boue van wete neder
sach. gach die veelheit der bannere en die crachte der wapen
vanden hollandse volke. Waerde dattie volkender hem ledige
helden toech achte waert tot erndelozch op dat hi des anden di
ghes en wech toghe in aserpe die aerdste bisscop van colen
om des w. eer te hellen. **S**idngda dan en cusschen enen vrie
de en sude dan. ein wilaert siggghen in dula maniere dattie
gne sude dan w. een man eet dat en trou wesen. en die w.
vortede hem die graesschap **I**n alle die ghesiden was scheid
die waer te weder ten haren. die volkender die laet quame
in des w. hulpe huten hen sipe sinen hi hachden en vloghen
te waer in vlandden en beresden dagghe die naeste dopen
in coelant. **H**ier die gne jan vauolghede dese waer vluhtige
se dat se snelleste mochan. en want die sepen die se heghe
ne hadden en vrie boot. hi jan w. die se sijn lare en sijn gort
desse hi and die gne die hen ghesiden helden **I**n die selue
waer vauolghede die bisscop wille ghesiden wat se togghent
waer ghe d' van onanfan. **S**ulder in vane en jan van hinstote
vrees an jan wael van hesteloch dan in ghemerf ture
at d'one sijn selue sijn amirant van hesteloch lare ghean
gen hantden **I**n die selue hi vrie sloet qua van dese bisscop
toech pance op dat hi dese waer dan pance d'ouer
gane op dat sine w. selue in sijn gort en in vane
moet en vrede lare mochte **H**ier die pance die dat bisdom.

met oufaen en woude gheboet den bisscop van monster dat hy
 den bisscop Willa van vris soude te hulpe come metter hant te
 ghens die ouerdadighe liden die dat voor seide bisscop aen
 rechten woude. **D**ese bisscop Willa als hy weder te sine lande
 keerde op die xv kalende van Augusto sach hy een wonderlic
 teeken dair hy was in een stat die agama hiet en al sijn ghe
 sinde saghent mede dat een vrou tenken was cortelike onstaende
 want hi sach die zonne hebbende ij. hoomen inder manieren
 als een half maen ghedaen en dair of scene rapen ghehijc ene
 bloedigen lichte. **E**n als hy in sijn bisscop qua versamede hy vte
 lande van ouer ysel veel wapen en prouede of me hem in sine
 stat laten woude. **E**n als sine desen bisscop in sijn stat niet laten
 woude toech hy buten om op die woude dair hy sine tenten
 dede op rechten en meende dair te rusten. **E**n als sine dat dede
 waren dair een deel ridders wt hollandt alse dideric va waf
 senaer henric castelijn va leyden. philips van duuenoerde
 Juman van leuthe en Jacop vande woude ridders mit veel
 wapentuers die den vonscip hatede om die oude teldrach
 ticheit en sinende Jacob va lichtenberch om die na vrianscap
 die Chapande he en sine opte slechte vette datme hogher
 woert hiet met banieren en mit trompe en meende den bis
 scop vande stat te verdrue en hen Jacob van lichtenberch va
 der staend noot te verlossen. **E**n dair teghen dese bisscop die
 wel die helfte meer lude hadde in sijnre machten oedmeerde
 en scaerde sijn volc ten stride en qua stoutelic met trompen
 en banieren tegghens sine viande so dat hy inde verste boghi
 en aculghijc een deel sijnre weder saken vten heer biag hede
 en wederstont die hollanders mit crachte en binne desen qua
 weder va montsoord met een onumoyet heer en brochte de
 hollanders hulpe en dair begonste van wibes een groot strijt
 want die vechters slaeghe elc anden ter ned harde manli
 ken om den zeghe te veranghe die bisscop sat op een snelle
 paerde en veet doort hollandse heer door een waf en and

wederfey op die hy met wapen en de walden mede veruoch
 en en dau teggen qua noch wille gne sine overte yon hude
 vromelken en naar ouer in effen. dan hy val vlamyge dot flach
 en fierde weder mit groten crach en mit iagge en fider metten
 vofsimede gne ghye andelof. **W**eggeate vddue op dat hy die
 yauflje volt verftaen mede dan mede dan teggen qua mede
 wof. dat gne wille mit weggeate vromen die hy mede van de
 non van sine fette vol. y fette vromen wa van en alle te a
 neimden. **M**acht wille van wa vande fiden en coof en die fide pa
 pnyce am mede hulpe en gne ghye vlygde hon na qud mer
 te en lefte die fide by wopen lant die hy gen mede mit fute
 en mit flinghaen. **I**n ten lefen vde in wille der fide pte
 al garmelken opet op ene dach en dach groten fide mit hee dit
 wa van hach die hude dot wof vof vlamyge so die vof fle
 ggen wof van so die vof vromen en die lefte hy die fite ende
 van in hollant en mit hulpe vlygde ghye sine am vlamede hy
 van groet hee op dat hy mit groten crachten sine lefte vof
 mede vof vossen ende als die vrom hee vof de vof huffen en
 die gnen an denclan. **S**impe vde vof vromen vromen
 wof hach fagen en legouften te fformuften en te fiden teggen
 die vromen. **W**an wof vde die vromen en die vromen
 die fiden hach andelof. **D**an dyle op dat hy van vromen
 dan fiden vromen. **W**an vof vromen die vromen die vromen
 die die vromen en vromen vromen vromen en hach die
 vromen die hy vromen vromen en mit vromen vromen
 vromen die vromen by hach die vromen vromen vromen
 vromen in die vromen vromen vromen vromen vromen
 vromen en mit groten vromen die vromen en die vromen
 die die vromen wof vromen vromen vromen vromen
 en hach die vromen vromen te fiden en vromen vromen
 vromen die vromen die vromen vromen vromen vromen
 der vromen vromen vromen vromen vromen vromen
 den anden mit hach mede so dat die vromen die vromen
 dot flach en vromen vromen vromen vromen. **I**n den vromen

dan te vachte saken. en had die seker men selijke datme best
 ghyen die dan maghen hich die blyken name en mer Willem
 van gulstie tot ene blytop hore die hi luyce wel verreyge sijn
 de hebben. en hadde ghesien h' Wille van harnstedden die g'ru
 florens blyfuer zome was van verreyce en ouer die verseynde
 zee met come en comste tot gant vande thar dan na dat dese
 stoude vanden met lictel wapentuers hore der stat van h'ca
 len ghesone was quame verseyneort die heremaers mitte vac
 sen in sijn hulpe en mit desen troeg h' Wille te paerde en te se
 pe en haecte alle die ghesel. weder die g'ru ghye ghesonen
 held van seden va dorpen en sluyghen die vlammyghen dat wan
 dat sijn vonden. **H**er verlaes van puten die con roest m'
 Waloghen was troeg wt met die van dordip en vraggheden der
 hroge van halant wt zuchtolt en verbrande al die dorpen tot
 des hroge losse toe. en qua weder tot sijn ghesede losse mit
 groten roue. en als g'ru ghye van vanden dat vnam seyde
 sy ghuft van vris. en vsmende een groot heer en belag die sta
 de van zeyzee noch der de walf mit alre wapen besute dat hi
 mit magneelen mit baren mit catten mit euenhogghen en mit
 anden angione daghschep vadedelic stoude zonder rusten. **V**illa
 van hollant die een beprouet ionghelinc was coeg wt holt
 met een scou heer van wapentuers op dat hi die stat dan
 mede verlossen mochte vande vreselike forme en vande gur
 den aenneghen. **D**ie philips de co. van vianaryk sende
 in sijn hulpe m. en l. groot scouen van caebe en v. galghe
 die des co. ammel van goude ghesbracht mit barmen en
 mit meefas trampenars te sijnde hroge. **E**n aldus ma
uer ons heren .ij. m. v. on .ij. opte v. dach m'ar maonst
 van auguste alse hinc laurens hochtijt ende dach was ver
 samede dat scou heer berde des co. van vianaryk ende des j
 ue van holt op dat hi die vlammyghen vanden besute van zeyzee
 verduene mochte en h'ca. scouen m'ar zee doen verzynke die
 vlammyghen berorden dan reghe een scou dat wondenlike groot
 was dat hi onstake met scou mit was mit wafte mit pefe mit
 salpetre mit specke mit wauel op dat hi dat bermede scou

Datme weet lesken en mochte staer de mitte Wynde dien sy te
laten hadden op dat hollandsche heer en die naeste scapen dan
mede verburne mochte en hou vande vaderne waer set dat
sij vol viers alst totten hollanders quam. Doe keerde die wynde
om en die weder alact rullende ende dat sij zweef weder in die
vlammighe en die dat burnende sij sturden verbrande so seer
dat sy al louende spronghen in die zee en verdoente. En dese
wonderlike auctuue verreyghen beyde hollanders ende fransys
sen groten moet te rechten en coghen doe an die vlamminghen
mit bleckende bampre mit timende bazune en luyfenne te senden.
Dan die vlamighe hem harde scoutelic ighen weerden ene dach
en ene helen nacht en seerde die vanden van hem mit stutte
mit stene mit sluygheren en weder stonden heer weder zafen mit
groten pijn. **I**n dese sij sende dat bechen der spere dat gheselue
nun gblaw den dat gheselue vanden halmen dat gheselue vande
stener dat knappen vande ankerken en dat gheselue der regh
tor was so groot datmet haerde beschedelic wel ij. milen. En ten
lesten worden die vlamighe so seer vermeyt dat sy dat sende lu
ten die die hollanders doot sloeghen en werpen in die zee. en
des G. amrael vanc den gwe ghyen tanden vanden sende dur
die corfame vader bissop ghye mede vanc ranghemst quam en
gheselue wert en men gaf den ene ghye om den anderen
En dese sende blau doot so vlamighe en ghuange onallike
vele hondert en ij. scapen en so. restelike pallchouwe. Nu en
wel wij mit ghyghen met von bysiden dat een cerke des her
lighen cruces dat wonderlike groot. Alse ghyen dat als ghy
van root openende tot eygmonde dunt vol hude sapper mit
huseen dat wel een woortypen was nun zyghe ende der blisap
der walen dat des kraij was tusschen dese ponde dat den hol
landers voor belijet was dat hem beoepode zyghe loff en eer
want sy mit vader stunden voor heris vaders lant. die hollands
als sy totten horen enie waren. Gueften sy helen Jan nun zines
p van vry te verdoenen of die set mit dighelke aenuichten
te mogen en berne luten dat stat melen en wighou en meende
dat her Jan van irness. Et comen sude en bechen den
sende vanden lant. mer die seue vader hadde ducht von
vandenisse en toech al hemeliken mitten gmen van stat.

en van ander van zme vrienden die veruolgheden. Woude hy o
uer die leefe waren en gijne in ene clonuen boot en die besich
te weder die mit wapen zeer verleden waren waer sonke mitte
sepe inden stroom en verdrunde die dan na mit segghare bla
san gheuonden ont grote rouwen. **Inden seluen jaer** ginc Jan
van hollant verthde hem onden zegge die William syn zoon te
ghen die vlamighe ghehad had en ruste op die v. ydus in de
centen en wart begrawe eerliken in die stat te valencien mit
betamelike wuaert. **Def Jan** was erfte graue van henege
en berechte die graesschap van hollant v. jaer. **In philippa** syn
wiff starf op die vij. ydus van aprilic en wart begraven in he
negt by horen manne. **In als** die bisscop ghye w. d. cor sine la
de comen was en sine sachte mit rusten berechte begheerde in
te waten of yemant enich heech recht hadde binne des sachte pa
len. **In dede** hier of capitel legghen die ghemecen capitularen
ouer droeghen en wiffden dat yemant ghem heech recht hadde
inden sachte van sept dan die praest van sinte Johan tot nu
drecht. **Die dede** die bisscop legghen mael stat hier af. **S. al die**
heren die binne des sachte gheseten waten gheseden waten. **En**
begheerde hier off een ondel van sine manen. **Du** ouer droeghe
hy ghemecnisse en her ghesbrecht heel vande goer. **Wijde** dat
on del dat yemant heech recht inden sachte en hadde dan die
praest van sinte Johan hi en mochtet belbisen mit poulleggen
en mit bueuen. **In desen** tiden als int jaer ons heren .ij. cc. en v.
wart h. Jacop lichtenberg die heren Jacop zone was die stat in
vrij verboden. **Wan** om hy op sinte marcus amon inde wyne
mit sine maghen van vianen ende met anden sine vionde die
burghe van vief die nider stat Weghen wt ghesent wate
om prouande te halen die veruolghede hy van ames sicut de
tot opt trimueft te en bestreet de burghe al dan. **Inen** stent
zegge inden stat. **Du** na inden jaer ons heren .ij. cc. vij. elue
een groot deel burghe ghesent tot ondel waten om prouande
en om anders comensap te gheselden doe qua h. Jacop in lich
tenbergh mit sine maghen van vianen op sinte poniaens auer
en bestreet die burghe tot wifue bider brugge en verlaes

Den sijn en die burgheers vanc mit bisscopē in hoer stat inden
jaar ons heren 11. cc. viij. worden die templiers ouer al doot ghe
slogen **Willem die achtende graue van hollant**

Willam wert na sijne vaders doot die vromē grue van holl.
en wart te hant also groot vermaert dat hi ghescheten
was onder alle prince meester der ridderschap en een vorste
der prince en hi na te winc iohana van valpse des co. zuster
van vrancrijk dan hi hi wan iohan. mar gieten die wonsche
cominghine iohana grüne van gulich. philippa die cominghine van en
ghelant. **W**illa die na he grue wort en ladebbis een jonc hinc
en ioncbrou chrysbeth. **D**ese Willa mit begijnfel zijne heerlicheit
deze beroepē een hof tot haerlem dan ware v. gauen t. haen
roden 11. ridders mit oncullike wapetners feestelike salit
een vol wese lanch **D**ese edel grue was vande coornosten vica
ruus ghemaeect des kerfarnis en was in sine tyden vmaert
een groot heere. hi wan mit crachte. 11. alte vaste casteel inde
ghesichte van colen als leuyl en volmensterne **D**ese edele pa
te woude meere den dienst gods sachte in middelborch een
wille kerke dan in ghepronct sijn canonike mit milde ghe
uen ende tenten en maectese rijck toten loue zijne elligher
ghedenckenissen Inden jaer ons heren 11. cc. en viij. **I**nde selue
jaer woude die bisscop ghe tymeren een casteel hi scallinc
werf en so sachte hi met wiser wercliden en vaste gront
op dat hi dan op die onker same vriesen besonden mochte. 11
want dese selue bisscop wart gheropen tot ene ghemeeen
inde op die tyt vande paens so toech hi tot uenne wan om
die tymerighe des casteels van inde meste afba-laten. die
paens clemens die v. also ghenoot ontfeur desen bisscop
in groter weerdicheit en om des co. Wille van vrancrijk
woude hi desen bisscop ghegeft hebben an-dmaestap met ene
roden hoede // **H**er dese bisscop ferde den paens dan groter
grauen en hoghen danc en woude met die eer so groter
weerdicheit die her dan gheboden was en had hauer te we
sen bisscop tuurf ten eynde van sine lue. die co. philippus
sant an die oetmoedicheit des heiligen vaders en gaf desen
bisscop elkes uers op sijn caner v. b. parissen. op dat

hi namade met elygher vrentfchap an hem verhoude. **I**n
In als die met heyllic gheeden was over dese biffcop meren
 en te poutfprige die die w. maerde te verfene den ganne
 van vlaender en die gire van holland als vanden on loghe
 die sy onduynghe ghehad hadden **E**n der wilen dat die hie
 ouer deude was in vanden die die maere in vruflant
 dattu biffcop ghe die drot was **W**an om die vruften va felle
 was verfmeden een machfich hee en bejaren die aiffel
 te vollenhe die si an fteunden met menighen herden andeop
 dan om dat biffcop ghe om van tuden hem onduande hadde
 in hem aiffelen en in haen lunde een caffel te tinnere die
 hi die vruften mede van haen onghewantfich onghewantfich
 mede gheffinghen waude hebben. **H**er die buchfaten die
 wyl hadaert wren van allen den hem behoeftic was w. so
 ftonden die vruften an fteune herde behonlike die si fteuen met
 loghen en wpen met fteue die si se hie manfche vren wer
 buche verduue **W**an om des vruften tinnere een alle
 faghen worch die si fteuden hoghe was die si wyl be
 ten mit fteue wapenwaer op die si mitte ouer fte fteue
 vruften mochten mit beffene vande vruften mit fteue
 fteue vande vruften mit fteue wyl **I**n als die gunt
 wyl ghemact was die vruften die tinnere was al om
 mit offen hiden op dattu verdraghe mochte des vruften
 ven. **E**n sy tinnere al om loghen des vruften fteuen. die vru
 fen deuen hie manfche die vruften die vruften die vruften
 ap v. vruften en arbeiden mit al haen onghet die hie
 tinnere te vollen en die fteue vruften vruften te ap
 die si dan mochten come fteue fteue in die aiffel wyl
 fen. **W**er ghemet die vruften van deuen vruften fteuen
 hie vruften en vruften mit gunt hie vruften in vruften en fteue
 den biffcop ghe den vruften anghet va fteue bu vruften.
 die ap vollenhe vande vruften vruften vruften wyl. **E**nde
 die biffcop vruften vruften na vruften vruften va vruften in
 vruften in holland gheboort heer vruften vruften fteue en vru
 ouer te vruften wyl. die bu vruften fteuen vruften hie

ten der meer veel scepe van verre come vastonden dat die bap-
stap wt hollandt een groot heer brochte dat castiel mede te ont-
setten en hem te helpen. Waer om die een wapentuere haeste
lijken vullende een coneyn mit weiske mit per mg spier met sal-
petre en ont alleuele die si al vafte bonden mit vseren handen
en ontfakent ont verre datmens met lesschen en mochte ende
wapent scoutshien op dat waer. dat vafte hi hen stont. Ende
dat coneyn hadde starpe yfere haken daer mede cleuede in
die hude ende an dat hout. En die herte Wyne Warden en ver-
wekede dat vier. En begreut ouer al die ouerste scepse van
Welken vier verbranden posten kalfen plantse en holden ende
wel l. vriesen datmens met lesschen mede. Die ander vriesen
die de herten des viere met hiden mochten vielen haefschien
vanden bermenden vier meder en braken haer beene en namen
en sijn nauwelijcke der bitter doot ontgaen. Inman die castelen
die niet waech en was dede sielic des castiel dooen open. Van
dede sine haw blafen toech wt mit moedige puersten en ver-
uelghede die stoffurde vriesen en sloech doot v vriesen ende
beerde weder opt castiel met segge en mit groten loue. Ende
als dit alreus ghesiet is quam an der hollantse vilt dan an
verfamede dat bisscops volc. H flicens die domproest tuert
en h schen hee van artikel die vnde blauen des von s bisscops
die dert van liebarden en wicles van quiten die aet wa-
ren des gnen van helle. Als die pallhoen ggericht waren
gilden si heymelijcke raet en sprake haer si ene skeer serijt
mochten beghinne tegghens die vriesen. En ten lesten wart en
draghen drome cravade die man hem te wapenen ende ni
vri flane te troepen en die naeste dorpen te berne. Ver-
die hope van dese roep wart al te wete want nu dombor-
nacht wart een groot storm van winde en dan nul so ge-
roggen water en dat weder stoude so grulliche dattie
pallhoen stoude en braken om hie nu daer so dat die
moedinghe rompen om dat onghetempde weer van ver-
wilt warden. Des anden daghes als die son was op ge-
ge an wt salua middaghe die siggen des von sorde pante
dat me den wech niet vissen en mochte om dat grote re

inden welcke laerwase vanc sonder kerstliche vnaert of he
 gunghemse waer om dese uunvalike plaghe in seruyas we
 ne met en seelde dan alleen datte wue hon sand met
 en coecten en heer vleysche van hangher met en aten her
 men vanc die wylt hgyt die leuende sijnd en quken hoor
 re moeder dader borsten en hadden haer die spene of ghe
 snavue **Her die meeste gme des honghers was in des ier**
ons her .m. cc. xv. In mit ier dan na ontfornude onse
here des onschep name gede en gaf milde gawe gme
goeduerenheit en gaf so veel vruchten datme een mude
rogghe coste om v. oude toornyse grote datme des iers
te voron cochte om ho. toornys gis. In den ier ons her
1300. qua bisscop ghye neder wt vromghen en sette
dat bisdom alre maer in goeden vreden en coergerende alle
die quaetdaders mit her daer wrake. In dien tiden was ghi
sellrecht vten goep een songheluck en Jan van culenborch
en wylars dan cause waren te montans gheset en in de
sen twee begheer die bisscop rekenghe als vandes sijn
des goede dat si onfanghe hadden of dat si die mont
stap op gawe Jan en wylars die hie luttel aepden des ca
me bisscops ghebet en en woude gheen rekenghe doen
van haren opbaren noch en wouden die montstap niet op
ghen. In hie om vofamende die bisscop herde wt hollat
en van van sijn selts macht een hie sion heer volop ende
beset dat castel te goep al om op dat hy mit maguelen en
mit scoone die toorne quetsden en die boerschaten dwonghen
dat si veldiden. die boerschaten zagghen an des bisscops groot
moedicheit en verbliden wt hie besete des groen wils
en gawe op dat castel besetelic hawe selts hys an hawe
goets en sondent vande quid en bloueden dan toe te le
ven en te veldiden den bisscop vande smaetheit die si hem
hadden ghedaen. In bisscop ghye beual dan dat castel dat
si sijn vromghen hadde aorne van ysselone In wel
ke die sijn sion vromghen zone was dat sijn ver vrom
sonden en trouwelic beseten. Her ghye die dat bisscop

ind' nacht wart hy aenich van haer stekker queten op die my.
 kalende der maent van Junius In die gme dien es bi so
 den graf hi den heer sine gheest en zander merre quamen
 die boerschapen die onlanghe dan te voren bedraue waren
 inder donker nacht bi sundagen weghe en seten leden an die
 muoren en bedimen dat umf castel en dree al des bisscops
 wapenrus dan of mit doorgfande woorden dien si slopde
 worden op hare bedden. Des en same vaders lichaem wart
 ghevoert tussch in die doornike mit veynde vtracht te
 erden ghebracht. **D**ese vaders vaders banchie dat bisscop
 die stouche. sy en en vuerde sine martyn in castelen
 als dullenbach gheue en stouenbu de tette loue sijne ghe
 deyschisse en betreke inden roomste hof van. **D**ie bise
 wille gijn voo fact dan suldich bliuen was en het dat
 heke in sijn dme sine naconselingen goud scout dat hi in sine
 lanen. hi al sin bi vander vande crachteliken en in vee
 den vregurde. **D**ese bisscop was scam gijn ledan vrame van
 legame gheffmeek en varden vops en vade vstandel in
 sine en in manygen degheden vee te gissen **F**ranc wille
 van helle na die sijn voo vooft doot was nam or sijne mach
 ten die heer hieuer van dantel en van vade en vde vde
 in hem en sette dan in sine lichte sine stouen en seyde dat
 tie van s heer scapre den van gheoemde bisscop wart ghe
 gheuen van sijne vaders vrede en om dat die vdelkeoer
 goene an vortiden gheboke was ware die heer scapre
 vooft an die gheffmeek van hollant ghecome

Die **Fredericus die and' so genaed die xij' bisscop**
 bisscop ghevoert en s beginnen was vut vredenich
 bisscop ghevoert die and' als gheoemde gheboke van vrecht
 en vee van sine veele tussch die xij' bise wart gheoefte
 in den hof te Rome en was gear belast van sijne zelfs
 stont al want hi die bisscop die veele als vooft is hi vut
 in in veele vut. **W**an om hi lictel gheoefte wart in sine

vrienden. Want die burchsman van honden des stades in
den al in een besette en moerden. Verdenke een groote
deel van d'elke burch en quame hi te hant waren en de man
en venghene wyghem en keeren die den bisscop en
en sine besogte kroonen en om dese motuiffen van de bisscop
wedernick bidden den gheve reconout van gheve dat hi te hul
pe quame en vermaende hem by sulker twee als hi hem secul
dus want dat hi hem dit omzachte hulpe braken van die
deel gheve want onlanghe daer na ghegrepen en gheuaten
van sine selfs. **W**an om die bisscop omme beghoerliker
halpe ombreken moeste. **I**n hem om so ver gheve wille in hant
en woude bisscop wedernick helpen alsoe hi sulker wille te de
ne. en zand moren den hi van sinen een groet heer den
hi Johan hant van hi sel heofone of makede. **I**n dese van
Johan troch die witten hollaniers en verwerde hant on
teeren kerne en die degen die dus hi lagge de pulvere
en de wille al dese viande alsoe fauere. **D**us hi met d'elken
den bisscop woude den van hare in duet met dat hi dat
teer in dullenburgh dat si te bresen hadden wille. **W**an de
op hant selfs cost alsoe te voren was. **I**n den hant ons hant
1. 10. 1550 op der sinnen dach Jhans et pauli en in d'is
wilt die hant seer ghelept van sinte maritine en na
en dan na inden jaer van hant. **W**an dat sinnen met
wille hant op gheflet en opten toorn van hant. **I**n de hant
ons hant 15. 10. 1551 in maente van Julius brant die hant
d'iskenen en dat wille van hant so groet dat inden hant
van vief en in hant wille van hant van de groet wille
al die gheflete toorn. **W**an velle van hant en na quande
wille om gheve wille van hollant die d'elke wille in
hant hant dat hi den hant d'elke in hant wille
afvare se maken wille. **D**us die hant in hant gheve
hant hant wille van hant wille in gheve wille.
In den hant 15. 10. 1552 in hant wille wille
hant wille van hant en hant van hant na dat hi in hant

tot verffiffchap gheleest had en sijn hof van Mart ghevoert
tot vief in die doonliche en mit beaumeleff beuaert bejue

N Die Jacop van outshoorn die xliijste bisscop tute

bisscop yedert ghestoale was qua hie
Wilaen tute en lat an bise Jacop van zuden daerne bise
fresen Woude. War en die capitel on elken ggedant is ende
dat meene deel coen latop van oudheer die dondelte tot
pou was en die minn deel foren bise Jacop van zuden. en
van dese elydracht wat con rumoer binen der stad.
en ouermide den omigun gaderloep so wel gwe Wille con
lutel ghezeest. War om dese sijn gwe grame va groten
toerne en hie am dede sijn berne den doompref floens
sion Womghe ten doorne en al sijn gact dat hi daer hadde
aldemael verhefen. Die bisscop va zuden nam dat wel dat
hem al die pefaten reghens waren en haren. en hi teghen
iact van oudshoorn die wie was mit gheve rechte yet ve
den mochte het af sine bede was sine begherte met ghe
sien en mochte en Jaep van oudshoorn die confirmacie hem
aerde sijn van colen is ghemact die xliij. bise tute en
als die ggedant was die bise van zuden als somghe
hiden sepe legghende sijn afharen te Wepse bise tute en
sies dese confirmacie die bise cunct War en van queden doerne
met ghemact en anse vermach sijn die adelpaus dat hi
die bise van vief va hilde tot zinne camer ten coen
dattet open Ware en hiepte oamde halpe va weerbien
haren dat hi die bise van zuden zonde. Jacop va oudshoorn
die ghemact en confirmacie was con na va carlste die
en die ghemacten minde misdeem enfen hie. In die sijn
war op die xij. halende van atola en is legue in die
doonliche mit beaumeleff beuaert

Als Jacop van Die xliijste bisscop Jay van dieff
oudshoorn offhuug was verffinde dat capitel

In welcke en coeren cendrachtwilc mit ghemeyn wille Jacop van
 bronchoest de proest vande oiddemonten vurf die alte hant te
 gongte dat bispdom te berouwen. die hoghena dar herken van
 vurf als die hege va brabant. sine willa van hollant. ghuic
 rymout van ghele senden boden inden roomste hof en bidde si
 derlinghe van Johan van Dieft den doomproust van ammeron
 dromen wesen boude mitten bispdom van vurf. die paens sijn
 die ppp. als ghemeynt om dese heren lede wille van sijn
 gaf desen Johan van Dieft dat open bispdom dat naechan niet
 onrecht vande selue paens verhouden was als nu sijn and
 aldus is Jan va Dieft inde hof gheschiet haesten te sine
 lande en wisselende een alte soon vider scap qua wille in
 die stat en is inden seel gheset als man plighet ende ghe
 woente is. en Jan van bronchoest een Wel mit ma. is nu in
 den bispdom gheset. **I**nden jaer ons heren m.cccc. xxxij. Was
 een jode in hene ghe die begheerde ber sijn doopfel te ontfan.
 Prave willa gheheer een voren soon hachten in voren. dese
 bekeerde vorsede hem ghelouch ghinc alleen in een rdester
 dat ammeron hiet en hangt dan. hi alleen inder kerke was
 zach hi een beest dat fonderint qualic gheuerlet was in
 manen d' maghet wuyghue die hemelt dat dese quaetde
 dighe sijn in sine wuyghue om ene sijn pe grauote en ghe
 hormalste van dune en haeste hem tot anden zafte dan
 hi ghesallen was te doen. En alte hant sijn vurf wonden een
 strom van bloede die veel besuet luden van ghesen sijn
 die van mengherode reiten bezwaert waren. En als dit
 aldus van desen valse en haesten was ghedaen. die slyghe
 maghet ghebenedyt leue allen wus openbende haer ene
 sine die die out en want was tshachts in een vfloen ende
 vermaende hem waer sijn die hi desen onghelouge kerke
 an haeste ene campe om dese vorsede smaetheer en also
 ghesede de wate die sijn nam aen den camp om onse vrou
 wen wille moet der onse macher en dede desen onghelou
 vade openbaerlijen hiden dese m' sijn die en me die hiel buch
 in en hante in een galygen **I**nden jaer ons heren m.cccc.
 cc. xxxvij. ledelheer van sepeon wach onberrecht haestelc

In alle namy p...
 copalas Act. 4

In alle namy p...
 copalas Act. 4

In alle namy p...
 copalas Act. 4

om die bespreklike tron te verghen begheer de hulpe an ghe
 Wille van holland gmen huue zwaar en akenstinghen bues
 sonde hi hem sine g'as en alle guet. **Wat** oumids gawe der
 milidichere goods vole sude en castelen verre en na ons hul
 da en trouwe hebben ghescreue die onsen vonsate keiser
 hemich der godliker ggedenkenissen in voutiden onwaer
 nich waren. **Is** dat in onser keiserliche tron te onsen ons
 monant hinder noch zwaerheit doen en mach. **Naer** om wy
 vermane dinc zwaerheit sijn en trouwe die hi ons ende den
 keiserlike sultich bisce daer wy in een ouste lie of kenen
 dattu zonden merren in crachten in ridderschap coomse in
 lombardien mit ons te ontfanghe die palme des keiserlike
 zeghes die ons moete doen te ontfanghen buten di ghescreue
In als ghe Wille desen brief blideliken ontfanghen heuet.
 na hi in zyn gheschap die ghe van ghebre van dinc van
 gulleke vanden berijde met vnridders. **In** haeste daer mede
 ouer berch te vanden en den co lodellike teygen der ghesinghe
 acouetien mit wapenmacht hi te saen. **In** alme dese saken
 alme hant de wert hem ghescreuen dat hi co se in de roomske
 bes teyge om den co lodellike te verzeuen mitten paues eer
 hi mit den castelen ridderschap in vahan rode. **Die** paues de
 hi snellen lode dese mare vana gheboort verzeuenat die keig
 ghe ouer den raen op te bichen op dattu selue gawe te gus
 liker dan ouer romen sonde en gheboort hem liden ban der
 ebynen. **maledycon** dat hi weder in syn lant teyge en in
 vanden nyet en vrede in des co lodellike hulpe en huer om is
 die graue William Wde ghescreue van sijn legden weghe
 en bleef tot paues sijnghen dinc in die co rode dan hi trouwe
 he meten co vanden is teygen die vlamyghen die in in
 wes hem teyghens de co versetten. **In** den iaer ons her
1177 die co phylippe qua mit groter cracht met
 in die gineschap van vlandere. **In** in syn hulpe qua des
 ghe van holland die sine tenre gheboort te sinnen in castel
 ghe en op dat hi dan van d' riddersche d' d' myghen moete
 na sijnre ghescreuenen an lode p' en vrede of zene. **de** bla

in capitulo 1177

mighen haesten he zeer vanden luyde udoer te come ende meen
den den co omme hede in sine conne doot slaen en als gne wil
la dat inam gheboot haestelic sine trompen chimen die lanne
re op name en dat verblide volc mit stede te onacten en sind
marren als die y pyen veygadarde in een ende elc tughen
alderen arbede om den lof vanden zeghe te veruyghen Ten
lesten Weiden die vlamighe goet vernicht dat si den steyt v
loren en der vlamighe bleue doot moer dan vij. Dese blede
ghe steyt ghesaede opte vij. dach in Augusto. In den seluen
jaer loyde hem gne Wille om sine hee scapie van oestruys
lant vleden te onghen en dan tughen te orloghe en sette ro
uers mit slopen op die zee die diebbij die doepe te marde lero
uden en die vreesen die onghelike vore hida zee verdoent
ten Ten lesten hi eer same abeen en luyghers van stauerem
dier spraken tusschen Wan t die steyt op gheset en des vlt
een dach ghemact linnen haerten te come en te sprake van
den jayst v men te lesten een varendelike vellede velt ma
fede in dier manere dat alle die vreesen die hi vlesken v
dullens vone puden come en onfuen son hangoet als dienft
vane vandes gnen dant en sine vreesen of stauten onfuen
puden vlder segghen en sine vreesen haen vreesen chere
ghauen v r als dese goet alre ghemact vlt so come die
vreesen dan een registar die si den gne Willeam mede lobbij
den mit de vaminghe haer die pante come pille mast
vreesen en dan van hoghen vaken recht en on del te
den. In den seluen jaer des voringhes na sine onghing
dach hadden die van indich ene steyt teghens hare bisscop
den die van indich verloren dan doot blane velt v man
In dien als inden ier ons heh v. ar. xvij. qua een ma
fiet lan voo mit hem v in heer op ouer die lecke en sla
ghen dan ene ma vee mit gheselbrecht stede van oster
en vorden dan alle v. ghauen in vlt van viane vlt
doe des bisscops maerfalt en vlt v haueres lecke va
vriuen die haeld die vhuange vlt heer op en vee dese
veerf mitten dach dan v worden bisscop verlost vade

vande hinc In die wiert ghecondit d'inc den d'eden j'ende
 en sy behielden hem lijf. **In** den jaer ons heren m. cc. xxviii. **Die** 2. ledelic wart ghecondit inder stat va Rome mit
 h'ghefiker cron en qua mit groter macht s'nder l'eder
 seck l'inc d'ar stat. **Wan** om die h'ghef'inc sende h'ar moed
 ene l'inc in h'elc in deser manieren. **H**ar g'riet bid g'ode ge
 made h'ghef'inc van Rome en alreos meern' d' eenre edelre
 b'vullen h'ar w'lden moed' g'rac en alle goet. **Want** god
 is alre goet d'inghen g'heeft esse methe tot sine h'inc also
 hi wil w'nde onsen ouden staet in deser daghe waerdelic
 te verghessen te h'ocher come verdring'ar. **Wt** g'henome
 g'raec s' dan by v' te w'eten alder moed' l'ijf' leg'hearten
 dat by inder stat van Rome des xxviii. daghes m' nuent
 van Januarij mit veel weerdicheden mit spel mit w'etisen
 mit menigh'arnde c'orgher die d'ur toe behouden ende
 g'gelboentlic s'yn mit' cron en sine petrus h'ke g'heg'f' ocf
In den jaer ons heren m. cc. xxx. op den xxviii. d'at der
 waene van Julius c'esarre verpont h'ghinc die g'one d'ur
 vele l'ide g'ag'her. **In** den jaer ons heren m. cc. xxxi. **Was**
 die grote infel'orrie up sinte katherine b'it. **In** die s'ltie
 jaer h'g'inc die c'astelen van h'aghenstene qua onder
 inden ouer die k'afe en l'ep'ard' die s'ichre l'ide om d'elch
 die b'it Jan die con deser om'chte z'con verinc. **En** verfont
 was bat den g'ue l'illa dat hi hem by s'onde als hi s'uldich
 ware en deser om'chte te l'ede. **In** die v'anghenende g'ue **sende**
 d'alle den h'g'inc sine k'aulic met c'ongulic h' van v'olse l'
 w'ar' l'inc en de l'unt' h'ar dan hem dese b'it aen v'p'inc
 da mit sine r'ides w'ich'ar d'ur g'he's l'ant' l'inc en veer
 ons die k'afe en ver'ande alle s'inc v'unde w'ong'ce en
 had l'astie g'henoc' van sine l'ider g'aste en qua l'ider m'
 sin l'at g'hef'inc en behouden g'one r'ides s'aps en s'inc l'at

In den jaer ons heren m. cc. xxxii. op den xxviii. d'at der
 w'ag'inc van w'ing'ore die w'ag'el'icht h'ar l'inc dat g'f'
 s'ag' her op die m' l'inc. **Dan** g'raec w'inc'ar m' d' l'inc
 g'heresen 10. **Want** dese s'altie b'it'lop w'onde dese s'inc'heren

Handwritten marginal note in the top right corner.

Handwritten marginal note on the right side, partially overlapping the main text.

Handwritten marginal note on the right side, partially overlapping the main text.

Handwritten marginal note on the right side, partially overlapping the main text.

wreke en verbrande die doep te gheene alre maal. En dan
teggens die moete van vier verbrande die moete. Dan na
verfamede des Willam een groot heer van liden wt hollent
van ghehe van clare en qua opte metlaert tot rone te mit
groter mach. Dan hy sijn heer vaert aldine de in cooch von
op heemeborch en verbrande een deel van doepen ter heest
Dan bij Willa van boersol een insulgen verduen host foor
de die viande crastelike mit seure gunde buchvalle end
heer de hem heeren vooringen en dan tonden. **I** Willa van dume
naorde die noch angrene noch insulante en hadde die castel
mede te staene naar haestelike te valle. Dan hem die zedam
dars en die vresen vreden mit alle groter heer en dan qua
me die bealantars en die vlangge te sime en dan tegghene
die bisscop Jan mit veel wapeniers en burggers ende toech
vter sat mit wapeniericht mit ropen en barmen en haesta
desen Willa wese sine lande te verduen of tegghen hem en
blodighe stant te vechte. **I**n als die ghespede inde stichte
va vier qua gne Willa haestelike wt henneg. tot doordrecht
en gheleot desen von f Willa by sime halde te behouden
dat hy sonder metren alt heer wese beechte en die hylde
in gheene manere stonden en ondbonde tegghens den
biss. **W**ant dese selue gne begonste te vlyten tegghed den
hoge van brabant en bereide hem mit op pamel ten vve
den stude. **I**n sond metre also die gne gheleiden hadde
de die me vvee rechtewart die tonden op te neme en gaus
te vare en also was gheleiden. **W**ant alle Williams hulpers
van duindoorde en ghehoort refero sijn elke te sine ghe
leert en die van vier sijn wede met hore biss. **J**an in ha
sate ghegaen wersthen sone stonden. **I**nden her ons heren. **17**
an. **1171** op die maent van novemb. op sime clamine dach
van huf dat gheleiden also hogge dutet ons alle diten
gheue s groot storm van sime van dome ende va lhy
ane s dutet vele befsen en sime vante en veel doep
vraggingen bider goe in vlandren in zeete in helle end in
vuylant mede. **I**nden her ons heren. **1171** an. **1171** op die gne

Van den claren
Van den moete
Van den doep

Van den Willam
Van den doep

Van den gne

Van den gne
Van den

Van den gne
Van den

Van den gne

in ghele omfede die vucfen en qua te vollenhaer mit men
 ghen foude man ghelepen. Dan die luyghers van vuc
 alle corft opt lant Ware en hadde han tante gheacht ee
 die ander quam. **J**an stuet die g'ue van ghele taal ve
 gghens die vucfen tot barefede dar veel vucfen doot bliue
 en die g'ue Wan den zeghe en is mit eeren in sijn selve
 lant ghecart. **I**ndan jaer ons heren 13. 100. 100. 100. openba
 de inder lichten een sterre die s'ndlinghe daer was die me
 cometa hiet en des sluen iaers Wille die s'ar ghekreent
 Was vurd ar tyke starf salchlic op die 11. ydus 8 maente
 van Junius. **J**ese Wille berechte die graeffchap van holland
 1300. 100. 100. 100. harde corfiken. **J**ese printe was zeghele in de
 s'nde ghepuyt in toney vroom in tafelronde en s'ndlinghe
 gheselmghe in gheselstapen die te valesyn rustede in onsen
 heer en dan begrave mit betameliker eeren. **J**ohanna sijn
 Wyf begaf daer na dar rike des werlt en versamen de
 alle verhar des leuens en is nome gheleorden mitte de
 no gards inden closter tot fontanels va sinte bernardus
 on den en s'ar dan na inden 13. 100. 100. 100. en
 is daer corfameliken beghuen.

N **W**illaems door **W**illem die 9. vij. graue van hollant

des g'duosen prince Wart nachem Wille sijn son
 die 110. g'ue van hollant en hadde te Wue **J**ohann die h
 togen dochter van brabant des Wille die altes te
 berent en wacen beghen sijn heerlicheit zo tey d' h'sme
 name **I**ndan jaer ons heren 13. 100. 100. 100. die 10. v'enghe
 meande dat hi woude op logen opten 10. van v'antw'p' en
 sende de bisscop van nicols ouer maelmaengen en versen
 de den keyser **L**odewyc mit veel princen die hi ond anwed
 in sijn hulpe die hi sende aliusd'inghe buene in zine rike
Lodewyc te gards g'end'ien g'elieder **L**odewyc
 wites mit ude wreden hiden mostaen s'ep' en
 poorten van haerlan zine g'ue en alle goet W'g' g'el'ie
 s'et en vermanet mitten leue onser moghen jar

In die ghevoerde maecte en dat hi die gheofftuy van droepen he
ouwde hulpe des desy weter creech.

Als die als list **B**isshop Jan van artikel die vskijste ca btof

Jan de duyst begue was. sul vande canonie begheer
den Jan van artikel canonie vanden boom tuff on bede wille g
ue van hollant wille. vnde caputlaes daren Jan van bouwst
preest van orde münster on bede wille ghe vromde van ghehe
he paus bndictus pite. Op beyde of en gaf dat bsdam en
Edelen Rome na die de sike in den hof te haren. plich en hie
nyctius de capocaima die selue notaris gaf en die bsdam
nder onpffraen ope lauric. Vant hi verna hi sine officiael
die h mden stude van vng ghesint. hi die gff en officiael vnghe
moeste doen van hoggen. saken dan die bsdam selue. hi hie
en auf vnder die paus clar en de ay. die dan na een w
de paus ghemaket was gaff de ene edelen na en enen
wisen. Jan van artikel die bsdam van vng. en wate. die nide
geff onpffraent hi hie ghemellijn cardinael en bise na alba
men. Die ghesaede inden iaer ons heren 15. 10. xij. op sinte mar
tinus dach.

Ande als dat gheschaen was haeste hem bisshop Jan tot
sine lande en quam int iaer van xij. heramelike nide
sat van vng. dan hi na oed manne inden stad carlic ghe
set is. Die Jan was in sijnre iongher bloende tijt en ioghet
en vunt die bsdam verlaten in groter scout. en van vng. se
al tiant van ouer vng. sinder onpffen. en mede vunen al die
stote verset an dese sice. Die yselen ende inden eersten iaer. liff
de hi die castael te sentenburgh. die hi darent in yselstoen
ouder had en gaf van van xij. en vij. lb. Inden selue iaer
loffde hi die castael en hoist die hi hiebert. santich end gader
van culenburgh van. 10. lb.

Inden jaer ons heren 15. 10. en xij. ghesaede ene grote g
tie in die stede van dan schiedou die ic met alliggen
met ouerhiden en mach die aldus ghesaede. Den man licht d
preest die die preest. hem gaf ons heren hieison en beual of

die inke yet over gaue dattet mit vor gheeten zande. **Oran**
ghe als die puerster van dine gaen Was gey die ghele ma en
die hi in gheuenet hie en men gocat mit vor. **Cateche** die na
come des ghele mans gaen mit huns en gheue sieten hiden voren
sich dat Was de hysaen ene hie ihu xpi ligghe mit vore als
ghehoel en als die oft nyllee vanden outen comen Was
en het ope mensche gheuit hadde en sprac tot sine vroue **I**
he die herlyge hysaen ons hie hier ligghe voren vore als
ghehoel en se die oft vore gheuit en Ware. **Die** Wyff na hore
hoest die en se die oft had id her mine. **Die** man cote mit vor
mit sine vroue hie en nam die herlyge hysaen ons hie met
sine vringheren en Marje den vroue inden stoet opden doech
en sy se den voren meten doe in hore strom die sietent le
die een sietent die die man met sine vringheren vrede en
ghehoel hebben dume hiden duffes en vollen ma. **Die** he
ten sietent van puerster. **Weten** die sietent die ghehoel god
de die puerster quam en nam al her melken ande hem en
brocher inden ghehoel inden vollen die vollen duffes
en die die Wyff tot hore sieten en vore die herlyge sietent
voren ligghe al van vore die die se den puerster te vore
die puerster die vonden die hie te Was gheue tot sine
vroue die hie in gheuen hadde en en vore mit die
gheue hie ande hie al hamele en vore inden vore
kerken. **Die** vore duffes qua die Wyff ehou die
tot hore sieten en vore die herlyge sietent noch al die
vore en dedet den puerster te vore. **Die** puerster die vore
Was pensende die god seft gheue ende gheue en vore
hebben vore dede die vore alle puerster en vore
Die vore seft den kerken vore vore die alle gheue
gheue an vore en vore mit vore en mit vore al
herlyge seft. **Die** die herlyge sietent gheue vore
en vore mit vore en vore die mit gheue vore
ind vore seft die vore gheue tot vore duffes in hie

dan na ghesaede grote grie aldeneer van dat ziele die hude
 ziele dan en hore bederuet dan louede worden ghesont.
 Der mede hude die onschuldich in ringhemssen laghen en haer
 bederuet dan loueden vielen die handen van hande en in ve
 ten en al die dozen waren hen open en ghynghen ver dan
 si wesen bouden **In** deser miraden vintne veel tot aensliche
 dan volamelic bescreuen. **In** den iaer ons hen 17. ar. 1517. roef
 des andarn daghes van Januari 7 ghesaede een eotberinghe
 in hollant die veerterfende on coeten jaer dan na comende
 plagge als ghy hier na horen sult.

In den iaer ons ons hen 17. ar. 1517. roef list Jan van de
 stat wt sine lande om spure in een stat dan me met en
 kende die hiet groningen dan een ruwe door boep die hiet
 delfmaet en beual heren robbrecht sijn broed' eggestichte van
 vaf te beuaten. **In** den sijnar iaer als 17. ar. 1517. qua die
 grie wille der delfmaet wt prufen en versamende een vecon
 inder scap dan hi die oesurefen mede bescreuen boude. en
 als die grie alle dinc bereyt hadde die tot deser heer maet
 begaeflic wint onspide hi die stat van vaf om ydel woorde
 wille en besaten die stat al om **In** mede waren die vaf han
 die des list mane waven en inden sichte ghesaten waven
 onspiden die stat van vaf mede om grie florens wille van vaf
 want hi seide dat hi den list. wet en weet me die stat had
 han mystaen. dat waren dese die heer van Arkel des list.
 broed. **I**n zwoeder van apoude en sijn zoon. **I**n acint van vaf
 scapne. **I**n hurchgrie van monsfoude. **I**n vaf van vafnen. **I**n
 ghyseliche van sijn kenberth. **I**n Jan van vaf hufen. **I**n vaf
 van vafnen. **I**n vafden vaf hame. **D**ese vaf grie van vaf
 die stat op sijn edulps avont mit dese van vaf hen en vaf de
 sijn groter heer maet. **I**n hi recht op sijn. **I**n melen dan
 hi d'ghelich mede an die stat lich. en dan toe vafden ende
 mang herinde teyene dan hi die stat mede stouende ende
 mede. die van hame maet on d'ar teyene mstruimenen
 dan si die vafden m'ghelich mede heerde van horen **1517.**

en vanden **V**scoten mit pilsen veel **R**egentz was die onbesoet
der stat te na quame **I**n alle hoedich van Insel vram
des gne Willa van holland die stat van vier ontfange hadde
qua hi binnem der stat en ontfant lise **I**n sinen broed **I**nd
binnen des onse gne Willa in comen dertien nacht die na en
die stat al hermechken te loopen die drepte vander grafte
eer hi hem onderwonde die stat te bechmen **E**n op die stat
muren stonden vele stuten die dat vraghen sporne hon
hoghen en stoten alle gader tiffens en ghesate yghen so dat
die gne Willa dan ghesloten wort met een pils don sijn
voet **D**ie gne Willa als hi ghesont was wort hi gheset
in sine tenten gheschepen van danc **E**n binnem deser onse lise
jan die tot gronouwe was vram danc sine stede in node
en lefeten was haeste hem en qua binnem sijnne stat tot ver
En spore met hem **I**n van benont die des gne Willa was
com was en maecte een zane in deser murezen **I**so die v
bluyghen quame aemadete vram stat en was des gne vrom
duellen vor hem weder op horen binnem en liden hem om
vertyffenspen en woort tot danc in danc seggen en melle
danc one vrede suerande tot sinte martyns daghe toe mien
danc en binnem deser vrede suden sy hem seggen verdu
re van deser zane dat met en ghesate ommed die die gne
Willa van in oef mist en dan danc bleef binnem deser vrom
die gne ha na bel horen silt dese gne Willa vromde vand
stat op sinte marie marialene auont **A**ls om die noch
huden daghes dat bechden om die stat drayget na sin
en manen magdelone danc mit passie mit slymper got
en met slympe gode te loue dat hi die stat besede en ver
lofede van die plaghe en vrom beseden moet vrom alle
vromen **I**n dien tiden als inden iare ons heren **M**.cc. xlv.
Wilt Jacob van arandel danc gheslaghen binnem gheant na
dat hi vromden vrom had leuecht en dan gne lode llych
binnen danc binnem leuecht dat hi inden lande gheen mach en
hadde.

Anna Iohannis
1500-1501

Als die gne Willa van danc stat ghesmet was en
het hi danc of dan sine legenen was die vromde pa

In die verster mede besonden
 de die ma. loren dat gherog. her. der verster g. van
 an. deliken en in. loren die ver an die in. loren. loren.
 om dat gherog. velt am. loren qua in gran ongh. ual. h.
In van herog. qua mit vol. loren an die gherog. van f. u.
 loren d. loren en van velt her. die in. loren en sette d. u. si
 ve totten loren ouer vanden g. **I**n een deel der hollands
 hopen op d. loren v. loren in en v. loren in die hopen met
 die d. u. qua en gherog. f. u. loren die vanden
 der ff. alen loren v. loren **I**n silt der hollands hopen tot
 loren en silt and. hopen in loren d. loren en si loren
 die mit gherog. loren v. loren loren d. loren am. loren.
In hopen v. loren die die hollands loren d. loren
 en loren en silt v. loren en loren d. loren loren
 loren te in. loren. die in. loren loren die v. loren
 die v. loren gherog. die si loren v. loren v. loren die
 loren v. loren silt die de v. loren loren v. loren v. loren
 hopen te loren v. loren gherog. **I**n die die v. loren en
 gherog. loren v. loren v. loren an die v. loren die v. loren
 loren en gherog. die v. loren als een am. loren loren en
 loren v. loren v. loren en v. loren die d. loren v. loren
 loren en gherog. loren v. loren v. loren v. loren en die v. loren
 die loren totten die v. **I**n die loren die v. loren mit en
 loren v. loren v. loren die hollands al om en loren
 gherog. die gherog. die en v. loren die loren met en loren
In v. loren v. loren die gherog. die v. loren v. loren
 die si am. loren te loren loren **I**n die loren v. loren v. loren
 loren op die v. loren van loren **I**n ap. loren v. loren
 die die gherog. van hollands loren v. loren loren die
 die gherog. van loren v. loren loren v. loren te loren
 loren **I**n die die die gherog. v. loren v. loren v. loren
 loren v. loren loren **I**n die gherog. v. loren v. loren v. loren
 die die die v. loren v. loren loren die loren v. loren
 die die die loren v. loren loren die die loren v. loren
 die die die loren v. loren loren die die loren v. loren
 die die die loren v. loren loren die die loren v. loren

heer was bleuen doot v. wapen was die lise die vassie
en die vassie of waren die heer pa heere. die heer va
blakooze die heer van linge. die heer van man. die heer va
antwoingen. die heer va den foden en die heer van der lede
laenwedden. gheuerd mitten vande. lisse van nael d'lyng.
bynon en die danc van walingen. ghe van sporen. Jan en
moer en velle va montfoc de pederic van ginhast. die
no en hanna van elbata. die van vande. die van
spange. gheert over. spurt vande heest. dices van velle
van donghan. pederic van blakooze. gheert van fieding. la
mitthouker. mids. en danc en vande. willems d'gher
lyngfocoren wapen was. die vanden d'gher die ma van
oer in vassie. pederic die comelker van haren ende
gheert onder al den danc. liden die danc ghe willems
liden die haren vanden en danc toe van vanden van d'gher
vassie heere die danc is. liden vande en van danc die heer
en die van fite la nede vanden.

Dier na inden selue was als fite marimo danc qua als
dat bestant en de vande vassie den ghe fite ende
hallant ende van. die danc. die danc. Jan van d'gher ende
alle die ghe die ghe fite haren in sijn liden. die danc
ghe fite van vassie en die ghe fite haren ghe fite
inden vassie vande fite van vassie. die quame s alle die haren
den haren vassie en haren den danc ghe fite fite
vande va vassie. die s danc va vassie. die na vande
vassie vande ons haren van vassie op fite vanden die danc
Jan van d'gher vande vassie vande vassie en die danc vande
te vassie en vassie en vassie die danc op vassie ende v
vande vande. **M**den was van vassie. vassie ons vassie die
vassie vande die danc Jan van d'gher vassie. die vassie fite
van vassie en vassie al vassie totten gronde. vassie
s die vassie lide vassie en vassie hollands vassie. die
haren vassie va vassie en vassie haren vassie vassie
vassie en die vassie en vassie hollands en vassie

me datse die bisscop mit souden verblan **M**iden jaer ons heren
 1474. op den xij. dach der maent die februarus hiet
 dier drossch bisscop Jan van der stel mit sine souden en lande van
 ouer isel dat si hem hulpe deden mit ghesche dat hiet thant
 van ouer isel mede mishede ende biffede dat hiet Jan van dieft
 in warden ten hange van ghesche te pende hie ghesche en gap
 dat van h. guldencraul en biffede die drossch dat ghelt ont
 fuygen sine alle drossch **P**ronau en Adelbaert tot godesse. In
 want die steden en thant van ouer isel met al en gauen die
 wonsch sinne ghesche si ver se te die bisscop van datta an ghe
 braec sine stede als scourenborch en die haest en al sine ambach
 ten an die stede der isel der burgheer tot hie toe dat si hon
 ghesche hadden **M**iden sene jaer van s. van isel. mid wesen coefe
 bisscop Jan van der stel hant en hie hie te hie ende die
 die toe behert om v. w. coefe sine hie Adelbaert en soute
 sine wone die onen dat ghelt ver loeggeden. mer dat ghelt
 en thant te tude met beuelt. si datta grote stede op ghynt
 als ghy hier na wel horen sullen

Ende hier en linnen verna die eerste loddyne die gheue
 Wille van hollant die dat prince doot gheschaven was
 op die vriesen en ghyen souden en hadde athen laten. die ghyne in
 te wate suten in hie hie gheschaven die vel pinnen linc des
 wonschen isel dien hie recht en ou del vingshede in des wonsen
 der graeffchap van hollant die toe of santeve en ou del wif
 die dattie graeffchap van hollant mit wate die wonsche isel
 van gheschaven wate **W**ant sine Wille van hollant souden souden
 doot gheschaven wate **I**n als die gheschaven was die gaf des sel
 ue hie hie hie sine wone des graeffchap van hollant dat
 si die sene sine Williams ghynt was die beuete hie die sel
 ue hie hie en qua mit grote wonsche in hollant mede
 dan si hie hie on fuygen wate en beuete wate en ou
 del te wate alle horen onden suten. onfou hie en troulle
 va horen manen en al horen hie ghy si mede gauen ende
 sene hie ghyen en wate hie hie en beuete ponsleguen dan

no.ⁿ calis

si ce veen hadden. In maecte vrede omme ghewone omme
 bisschop van vorp van sinte margareta d'ynge inden jaer van
 1313. Duoraba tot y. waren na dijn laatste tot sinte margareta
d'ynge tot me. uer van y. In dan na laatste yonge vulla
been gaen de graefflagre leachten en vull bleue in byeren
Medelien waren als ende waer ons beh. op. ar. vly. legonste
 byscap van van. f. ble. de. in. in. in. te. mu. mit sine gerd
 en ar. vly. se als me. vly. stoult man. In na. me. sine
 van. ch. in. en. in. van. was. een. se. te. h. in. in.
 se. in. den. p. g. h. o. l. y. p. u. s. van. v. a. n. c. o. n. s. t. a. n. t. e.
 van. en. g. e. n. t. e. in. al. dan. den. s. z. in. van. d. in. v. l. l. a. n. d. in. d.
 v. c. o. n. s. t. a. n. t. e. en. mit. h. e. n. v. l. l. e. n. d. e. d. e. s. t. e. Medelien
 selue was. l. e. n. d. e. s. t. e. v. e. d. l. l. e. n. d. e. v. a. n. e. n. g. e. n. t. e. d. i. e. s. t. e. v. a. n.
 calis. d. i. e. h. i. e. r. l. e. t. v. l. l. e. n. d. e. Medelien selue d. i. e. s. t. e. v. a. n.
 d. i. e. s. t. e. j. a. n. o. p. s. i. n. t. e. v. a. l. l. e. n. d. e. d. i. e. s. t. e. h. i. e. r. v. l. l. e. n. d. e. v. a. n.
 l. l. e. n. d. e. v. a. n. a. s. p. e. l. Medelien v. a. n. v. l. l. e. n. d. e. t. u. n. s. o. p. d. i. e. q. u. a. e. t.
 se. t. e. g. g. e. n. e. d. i. e. g. r. a. n. s. l. i. n. g. e. d. i. e. n. p. e. l. l. o. n. n. e. en. v. d. a. n. t.
 v. e. r. s. e. t. en. d. i. e. v. l. l. e. n. d. e. o. n. t. r. a. v. Medelien j. a. n. o. n. s. h. e. n. d. e.
 v. a. n. v. l. l. e. n. d. e. o. p. s. i. n. t. e. p. r. o. p. e. d. i. e. d. i. e. s. t. e. s. t. e. n. d. i. e. v. a. n. h. i. e. r. v. l. l. e. n. d. e.
 v. a. n. v. l. l. e. n. d. e. v. a. n. t. i. e. h. i. e. r. v. l. l. e. n. d. e. v. e. r. l. i. c. e. te. h. o. s. t. i. t. d. i. e. v. l. l. e. n. d. e.
 d. o. o. r. Medelien v. a. n. v. l. l. e. n. d. e. v. a. n. t. u. r. b. u. r. g. en. Medelien v. l. l. e. n. d. e. b. i. s. p. s. i. n. t.
 v. a. n. v. l. l. e. n. d. e. b. r. a. d. e. en. v. a. n. d. e. m. e. e. r. e. v. a. n. h. i. e. r. v. l. l. e. n. d. e. d. i. e. s. t. e. o. p. s. i. n. t. e.
 s. e. t. v. a. n. d. e. m. a. n. In. a. l. d. v. l. l. e. n. d. e. v. a. n. v. l. l. e. n. d. e. s. t. e. j. a. n. o. n. s. h. e. n. d. e.
 d. e. v. l. l. e. n. d. e. s. t. e. d. a. n. g. h. e. v. l. l. e. n. d. e. d. i. e. s. t. e. b. i. s. c. o. p. j. a. n. o. n. s. h. e. n. d. e.
 g. r. a. n. s. l. i. n. g. e. d. i. e. n. h. i. g. h. e. v. a. n. e. v. l. l. e. n. d. e. p. a. d. e. In. s. i. n. t. e. m. s. i. n. t. e.
 v. a. n. v. l. l. e. n. d. e. s. t. e. d. i. e. h. i. d. i. e. s. t. g. h. e. v. l. l. e. n. d. e. d. i. e. s. t. e. s. i. n. t. e. s. t. e. v. a. n.
 v. l. l. e. n. d. e. s. t. e. en. h. e. n. s. e. s. s. e. n. m. h. o. e. en. h. a. n. d. e. n. z. y. n. d. i. e. v. l. l. e. n. d. e. en.
 s. i. n. d. i. e. v. a. n. v. l. l. e. n. d. e. d. i. e. v. l. l. e. n. d. e. d. e. s. t. Medelien v. l. l. e. n. d. e. v. a. n.
Medelien v. a. n. v. l. l. e. n. d. e. v. l. l. e. n. d. e. s. t. e. n. e. n. v. a. n. d. e. s. t. e. j. a. n. v. a. v. l. l. e. n. d. e.
 v. a. n. d. e. s. t. e. v. l. l. e. n. d. e. v. a. n. v. l. l. e. n. d. e. v. a. n. v. l. l. e. n. d. e. v. a. n. v. l. l. e. n. d. e. v. a. n.
 h. e. v. a. n. d. e. v. l. l. e. n. d. e. In. d. i. e. b. i. s. c. o. p. v. a. n. v. l. l. e. n. d. e. d. e. s. l. i. n. t. e. a. n. s. i. n. t. e. a. s. t.
 v. l. l. e. n. d. e. m. e. e. r. e. m. e. e. r. e. v. a. n. d. i. e. v. l. l. e. n. d. e. en. v. a. n. d. i. e. v. l. l. e. n. d. e. g. r. a. n. s. l. i. n. g. e. h. i.
 v. e. r. v. a. n. s. t. e. en. v. l. l. e. n. d. e. a. l. d. i. e. v. l. l. e. n. d. e. v. a. n. s. t. e. v. a. n. d. i. e. d. i. e. s. t. e. d. i. e. s. t. e.
 v. l. l. e. n. d. e. s. t. e. o. n. s. h. e. n. d. e. s. t. e. j. a. n. o. n. s. h. e. n. d. e. v. l. l. e. n. d. e. v. a. n.
 v. l. l. e. n. d. e. s. t. e. b. i. s. c. o. p. j. a. n. v. a. n. v. l. l. e. n. d. e. d. i. e. h. i. m. i. l. i. t. a. r. v. a. n. v. l. l. e. n. d. e. v. a. n.

sine lorde vande die vrede tusschen bysdom en hollant de
 gheue ten naemen aen comende tot sinte margareten dach
 en als hi vanden quaet wesen lande dier hi dancesse sijn
 sijn ghemecet liden en niet ghemecet. In liden des
 die die bysdom van die lande was liden. **In** liden des
 haren of een haer. **of** en vanden. Dies een vstaet. **In** liden des
 die uer **en** liden **en** vstaet. Des dachtes na sinte margarete
 vstaet die als die vrede ende ghemecet gade tusschen golt
 en die bysdom vanden bysdom van liden mit sijn van vrede hi een
 vstaet op een vstaet die liden liden die van die hollant vstaet
 tene teggens quame die liden ghemecet hi metys te min
 die en vrede gade liden mit hem die die bysdom ghemecet sijn of
 liden en vrede liden die vrede mit hem sijn sijn die hi vrede
 haren vstaet aen moster of liden die sijn of hollant vstaet
 en vrede liden vrede vrede liden en vrede liden vstaet alle sijn
 vstaet liden. **In** liden sijn vrede die na op onse haren vrede
 vstaet die vstaet quaet haren vstaet die liden mit vrede liden
 vstaet vstaet vstaet hi vstaet en vstaet. **In** liden en
 liden die vrede dachtes. en die bysdom ghemecet mit man en vrede
 liden die liden van liden die en vstaet. **In** liden die vrede
 die vstaet vstaet vstaet die liden vstaet hi ghemecet
 van liden vstaet die liden sijn en vstaet liden of die vstaet te
 gade die vstaet die vstaet van liden vstaet die vstaet liden
In liden vstaet. die vrede tusschen die vstaet vstaet en die
 bysdom sijn van die vstaet tot sinte margarete dachtes vstaet
 die liden die vstaet vstaet en als die vrede ghemecet
 die vstaet bysdom sijn een vstaet en vstaet van op liden ghemecet
 van liden vstaet en vstaet sijn dachtes tot liden. **In** liden
 sijn sijn vstaet op onse vstaet die vstaet vstaet vstaet
 van ghemecet en vstaet sijn liden die liden sijn en die liden sijn
 mit vstaet vstaet mit vstaet en vstaet sijn sijn sijn vstaet
 liden sijn sijn vstaet vstaet sijn vstaet vstaet vstaet vstaet
 vstaet die hi die vstaet vstaet vstaet en die liden vstaet
 teggens die vstaet vstaet ghemecet en teggens die vstaet vstaet
 haer sijn die bysdom vstaet vstaet die liden van vstaet en
 die liden van vstaet. **In** liden vstaet vstaet sijn vstaet vstaet

In liden des dachtes

der aen

ay. ar. pte. Want die onloof ghyvoert en op gheset **I**c qua
 die haer van west en rekende dat hi te west en te stude ghesch
 den had inde onloofge mdes bystope hulpe vande huse te luyde
 vander sulden en h. meder mnd en rekende vande huse
 dan hi luyt op dat hi den bystap vande hi en te seide ghe
 leggen inde onloofge ughens die gheschrege pnt and selde
 en v. onder selde. **D**ie bystope die dit gheset met duallen
 en machte en die onydelijge onseomyge hie huer vnder in
 der een sijn onloofge en sloten ons zfel op die vnt **M**nde
 selue was onseide den huse die haer van sijn vande. hea
 Jan vanden nachins. **S** ang h. luyt volle. en **M**en na ghe
 men en dan toe menich quaet sijnne en onloofden ughens
 den bystap tot darme satef ene her ier v. ar. h. tot alwas
 sijnne. **D**e want die onloof ghesent en van deser an lye
 rekende **S** meder vnder een den hie. te west vnt. onder
 sulden en seide hi hilde slant van ouer zfel te pnde. **D**ie
 erste sijnne en waer die beste. **D**ie na inde selue waer des an
 der dughes na onse vionlle dach amuatio toech bystap Jan
 nites sate van vnt tot midelwe en wanne die sate onse
 verborde en venghen vele luden en name vele roff die
 blate doot luyghers en hoghemans van vnt **J**an na vnt sijn
 alle broeders van luyghers **J**an en ghynt aert in dach
 en anders veel goed hude. **J**an na ander selue waer op sate o
 dulle dach toech die bystap meet sate van vnt vnt sijnne
 den die hollanders vnggen hen sarden met s verborde den
 sijn den vanden ghyngge **S** ghesellrecht van luyghers
 s ghesellen van luyghers en s een van west vnt met veel gae
 do liden. **J**an die bystap veel goeds of sate **J**an die vnt
 die bystap op sine vanden vnt hene vnt **J**an na als sijnne
 bystap dach qua vnt een vnde ghemact cussche hant
 en den sijnne dach toech sate met vnt dach mden
Winte **D**ie naest comende tot inde waer ons hie ay. ar. vnt.
In dien tiden als inden waer ons hie ay. ar. vnt. ghesche
 de een sijnne vnt **W**ant die qua vnt vnt die
 moment en onse die vnt haer vnt vnt vnt s luyghers of
 in wat lande dat sijn eerste bystap en sate onloof des

vnt 10
 25 26 27

vnt 20
 21 22 23 24
 25 26 27

vnt 28
 29 30 31 32

10 a 20
 11 22

pover en der heilige kerke **D**ese hude ruyden cruen op haer
 loete en op haer deelen en name beadvuert ane die duerde
 rouwe sich. **D**ese ghevingen mit cruce en mit vane en spijffe
 loffan gode en onse vrouwen **I**n elkes dighes oncledeu si
 hem alle wasp zand haeren hoet. **I**n hem besulden staen ende
 haer loete **I**n hende staren si een hiden deen om hem die
 was lanc wuden anel ter aen den toe en den haeren hanc si
 al maect en sloeggen hem mit gheselen si dat si staen bladen
 en songgen dan om siet v. zee. **D**ese was eer. **D**ese was siet
 die silden meer **I**n als si hem gheghefest haden si ginge
 si wort in een ander kerke en gingen hem gheselen en vur
 gheit siet van si den enen nacht dan si den anden gheslepe
 heden **I**n veel hiden die dat zyggen was en berort mit
 groten beuulbe van hem zonden en name die beadvuert
 mede aen leske derken papen manne en oet songge bisscop
 die die pnesters warden en gheselde hem met openbarlike
 hiet of gheselden vele digheten want dese gheselkeden
 maecte veel zane van doot slagge of van silden ende van
 menggen alken veeten die te aen en want kerke mochte
Dese gheselkeden sloeggen die silden die warden dat si se hem
 den die niet hoefden wesen wuden en warden dat gode he
 ne mede te doen dat nachten in onse wlet bladen is **I**nde
 want dan veel eruers in ghesuede so verdoet die pnesters die
 van dat niet meer dan en sude wien sude die wonghete
 propheten de van desen wlet langhe te aen aldus **V**ermet
 gons sine capite et flagellabitur pro peccatis suis **I**nde
 seggen **I**n sal comen een velt sondaer hoef en sal hem
 gheselen ommede sine zonden **I**nde sicut uer warden an
 sicut in wille so groot diene wende dat mal en open
 name die heste wille wille bleef **I**n songge siet stoue
 al hael we ont allen wiet of dese plagge het was in spon
 of in affken die en wiet te niet

En ald aldus dese vrede tusschen hollant en der hup
 den van vng ghemact was die in ghem te sicut
 tusschen dighen **I**nde hier ene hup als van sicut

by onlanghe tijden

Fan mer ons heren in. cc. l. daer sijn op die ille g'ten
 in hollant. Den g'gemeine lande van hollant g'radt en
 g'g'ant of quam die een g'yte noeman hem die tab chaulde.
 dat die ouerste of warden die heer van Israhel die heer in
 g'monde t'g'genyt in hamsterc en ander veel ridders en knecht
 ten tijde and' g'yte noemde hem die heylige. Dan die ouerste
 of warden die heer van sicardien die heer van kastel. die
 heer van knuffel en ander veel ridders en knechten. **H**er
 sijn g'wen sijn in hollant rasf en brant vuyghen en slaghe
 et andere dat dan te namen in hollant nye en g'gestelt. **H**e tab
 chaulde g'yte onboden al harnische die herte Wille ende ma
 al harnische in hollant en wt g'schuldet en ontfuen in sijn
 tijden en lande van hollant van kenenlac en um vreesf. **D**ie
 als die herste g'yte dat sijnen b'pitten t' hem castelen **H**er al
 die min t'ouderi waren tot margrethen d'gheden herte van
 die chadhaus g'yte sijnen en oudnegghen maet seke in hollant
 en warden des heers g'yte castel en wone brune als sijn wij
 en wepenste alle nedre. **H**e keiserinne die die heer teoynde
 onkrot herte Wille horen g'ramen maet dat hi se ontdien
 hore heer sijnen sijn warden en sse hem in vuyghen onthegghen
 had dan quamt also ver d'artue moed en hant sijnen linden
 maet anden ene d'ach en sonde te seide te sepe open wafen
 tusschen den hwall en sijnne g'ant om die heer sijnen in hollant
He keiserinne brachte in hant hulpe veel g'ode lude wt en
 g'galant en wt hant en die maeter doel wt g'eland. **H**e
 herte Wille brichte in sijn hulpe die holland' keuende ende
 vreesen en wt g'eland die woude van warden mit hant hul
 pers en oc vreesende ridders en knechte. **H**e st'ijt wt g't
 en sijnen om de zage te vuyghen. **H**och in sijnen verles die
 hantinne dan sijnen mit hant g'yte. **H**och op hem g'ode ene
 van ou in eng'elant. **H**er warden veel g'ode lude dat en
 maet vante eng'elant. **H**e hant van b'ndende warden g'yte
 vuyghen en veel g'ode lude met hant. **H**er ridders sijn g'yte
 saede tusschen die maet en hant hant op sijnen maeter d'ach

110.4

110.4

... **I**n den seldē jaer vā hū. **D**in na optē heyligen
 saēments dach was een sondinghe heer. **W**ed doe veer bisscop
 stat vā vrs en vā amersvond mit veel wapen-
 tuers won-merkeburch. **D**u hi stormde niet blide en niet aen-
 hoghen is. **W**eken lanc eert hūt wan en vanc alle die dā op
 wāre en onthouēd een deel en dedet neder wellen hier na
 inden herffte sende die bise sine maerfale mitter stat vā vrs
 mit veel wapentuers bou-handsterne en d dā op wāren
 gauent den bisscop behoudelic hoire hūse en hoere goere ende
 hi dedet neder werpen dā na lossede bisscop Jan dat caffel
 te bredelant vā margriete d heyserrinne die gne Billams
 dochter was vā hollant. **D**at bise Jan vā die sl in vortide
 verset had den vorst gne vā hollant voer vū vth en dat
 ghelt onserne florens vā bochoest vā hore weghen. **I**nden
 jaer ons heren **cc. lxxij.** veer bise Jan vā vrs voer dat
 caffel te gō dat hi wan en wart neder dat namaels

¶ In den jaer ons heren cc. lxxij. **J**an van Vrs
 ... **J**an van Vrs ... **J**an van Vrs ...

... **J**an van Vrs ... **J**an van Vrs ...

ende binnen deser tydt als die bisscop ontfent was quamen vreem
 de heeren binnen synen lande in des hertogen Willem's hulpe die
 orck des bisschops vyanden waren Also die heere vander sleyde ende
 die heer vander dicke omtrent el wapentuires dese wonden riden tot
 vudellwater ende si dwaelden aen montfoirde die noch toe des bisscops
 hulpers waren ende als die van montfoirde dat sagen so togen si wt
 en vingen se beide den heer vander sleyde ende den heer vander dicke
 mit allen hore gesellen Doe dit gesiet was die burchgrave van
 montfoirde was binnen vtrecht Ende herde cort daer nae brochten
 dese stichtsmannen hertoch Willem met heercrachte inden stichte
 van vtrecht tot koten daer hy lach achtedagen ende verbrande
 een groot deel vanden overstichte Den bisscop die dit harde seer
 moede die hadde gaurne gestreden tegen dese vianden voirs ende
 hōwen hulpers maer den heer van ysselsteyn en die heer van vy
 anen die hadden also beset mit horen vrienden binnen der stadt
 datse die bisscop nergent wt crygen en coude om stryden wille
 ende hadde den bisscop syn wille hebben mogen dat orloch waer
 bet of lbers vergaen Doe keerden die van Emenesse wederom
 ende worden hollanders binnen die selve achte dagen dat Grave
 Willem tot koten lach mit syn hulpers quamen op sinte katry
 nen avont Die heer van egmonde mitten hollanders te bunscoten
 ende die van bunscoten verloren den stryt ende daer bleven dat
 lopp man vanden besten van bunscoten Ende hier nae blevendoot
 in corten tyden als Grave Willem weder in syn lande was ge
 comen quamen al heymelucken vter stadt van vtrecht inder
 doucker nacht omtrent vertich mannen ende wōnnen dat voirs
 burchte vanden casteel tot ysselsteyn mer si verlorete rechteroort
 weder overmits dat si plonderen wonden en brant aen staken
 waer by die van bunnen kenden hoe veel der vianden waren
 In den jaer ons heeren m ccc lvi na sinte poalwels dach couersio
 so toch bisscop Jan mit heercracht tot weesp en tot muuden en lach
 daer drie nachten en tweedagen eer hysc verban die verbrande hy
 weesp en muuden ende die hollanders ruunden als si best mochte
 In deser selver tydt quam heer Gysbrecht van IJelsteyn diemen

127
oc vanden bissche heet mit die van yselsteyne voor suoyen toorn
te geyue die also vast was datme sonder berck niet of stormen
en mochte dair si licht een half vore voor lagen Doe vraechde suoy
here ghy sbrecht of hy den toorn solange gehouden hadde dat hy en niet
eeren mocht op geyen Doe seyde heer Gysbrecht ya daw gaf hy den
toorn op en men berck neer mer nie meende dattet een gemaect was
was Juden selve jaer daw na inder vasten dainigde heer arent van
yselsteyn een vruundscaptusschen hertoch Willem en den stichte van
vtrecht en de burchgrave van montfourde sine nere die noch doe des
bisscops maerscale was byuten bisscops Jans consent en oirlove
en gaf over die gemungen vader slende en vander dicte mit hem tsefuge
dair hi dair nae nae gelt of en kreech Dit toornde de bisscop Jan kunn
hy hem die gevangen toebeheerde en hy des bisscops maerscale was
en hem van gene saken reekeninge nochte beghynge en dese noch gedaen
en hadde Dair nae in de iare voor s opten een dach maerte quam
heer Gysbrecht van nyelberode wt naerden mit veel lbapenturero wt
hollant ende ~~berboudde~~ Zest Dair tegen quam otto van laer op die
tyt die des bisscops maerscale was in eenlant mitte burgere van
amerfourde die stoutelye tegen hem streden mit ontwonde baniere en
wonde hem Gysbrecht van nyelberode ter doot als datme op stave en op
pieke in huyt dreech mer int leste verloor otto den svot en beeg daer doot
mit xxxij burgere van amerfourde en eer dat se den bisscop beryen conde
de waven die hollandere leech dair dat veen geroogen dat hi hen niet volge
en conde En hier nae int iare ons heere mccc lxxij opten een dach in meye
quam hartogh Willem grave van hollant mit groter heerevrachte in den
stichte van vtre en logeerde op die hogewoert mit tente en mit palbillione
en sette een deel sinre luden voor nyelvelt here stevenus hays dair hy den heer van
egmonde haftina et maeckte dair si vij lbaken voor lagen en stormde mit bliden
en mit grote berck dat die muere scaerde en boysten en by grote stucken neerwiele
heer stene en die gene die dair opbare aaren hem gevangē grave Willem van hollant
die hollanders verbraden dat hays nachtans byte des hertoge consente
ende doe dat gedaen was Doe wort dat oirlogh gesoent tusschen
hollandt ende den stichte een vgelick weder

op sin gae

op sijn goet **H**et sellrecht in name zande tinnen dat huus te
 goy. die in eenesse zoudt huus grade sichte lude in die hto
 gge Wille en soud hem met mee- ledynde en alle ghevanghen
 worden quyt ghesluten **I**n my der guta- linge- worden dat me
 de in ghesont **N**o h' hanc proef vanden rijn forte sans. **J**pelgen
 sijn broeder. hman vande rijn. **J**an va lidenborch. **S**enre sijn
 broeder **I**n vte waerde gheselrecht gunt- vanden hoge lude
Iden selue uer- spenden die ande- kallinghe in mede als ghe
 ryp die bod en die die loel zyn broed **I**n die lte raloft zyn
 pete- kammaker en die and' gunt- linge- en gauen dat ghesel-
 te kane. **I**n **I**n die me dat huus te goy mede tinnen de. **I**n
 na bleef die bisscop jan in orreden sinder on loes **A**nde uer- ons
 den 17. ar. **I**n my begonste bisscop jan te vesten dat selde hyn toe
 hedenbaech mit planken. en dede den bo- ch stecken en beg
 nen. en men seyt dat die in vort den een lurch te seken ghesel-
 die al inden gram va- uallen was.

Iden uer- ons
Iden 17. ar. hyn. **A**nt die hoge Wille ginc van hollant
 sijne sime onmachtich **P** datme sette in seke- hede dat hi
 in bleef tot sijne dact toe dat was ontrent goy uer. die
 abbehaus pte wode die vroulic hoge Willems **H**ij hadde
 tot ene oullaert des lants. die haerliche pte en wode die
 vroulic met wat hi gheen sime en hadde lude hoge Wille
 von fof. dat die heerliche van hollant op comen mochte
 har si ontboden hoge selrecht. **W**it beuren des von fof h
 toge Willems leed was dat hi quame in hollant en berech
 te sime lude heerlicheit **I**n als hoge selrecht qua in
 hollant **H**ant ouer- draghen dat hi zoudt wesen een oullaert
 in hane. van hollant va seelant en van vuest. en hi sude
 der vroulic sime broeds wyff wyeken en betalen my.
 ouder silden tot hanc lystecht en die pte abbehaus ende
 hanc wode dan mede vrent dat si onlanghe silden.
Ant die hoge selrecht pte **J**an in bloemestrom ver-
 lachup van vuest en walle reynout des hanc zyn van
 hanc **I**n abbehaus dat sijn pte was of ghesel en

haec **W**ed geyve daer an so liden s laggen op castriehemer sine
niden dinnen om de heer van beedaerden en sijn zoon doot te sijn
Die heer van beedaerde die hier met of en wese fende sine
reynout met een deel hude dese haclustip te ontfanen **I**n als
sij quame te castriehem opt sine bealde die cabellhaus wt haer
laggen en ronnende tot ronnout die heer gheen hude of en
dreef en als hi sich dar si hem moede ronnede hi mitten zmen
tot castriehem mid kerpen in die cabellhaus bealen in werden
after sion dien si doot sloeggen die hude unde derpe quamen
contfette ronnoude en die mit hem mid kerpe waren si dante
met meer of en qua op die tijt **D**oe die ghesact was een deel
der cabellhaus geyve reden op heemstert die die ghesiden beede
dar sich woude was haemstert. **I**n een deel reden dan binn
dese die na ontrent sine niden tijt die mid wim bereet ha
ge **I**ellrecht dat hude te heemstert om dat hi dese oudedijge
hude op sijn hude ontfonden hadde. **D**as maect hi boefman in
sine hiden die die van vinnus blaw legghen sich die in po
lanen die na heer van appaen was die die van lach ge
was en sine ca woude die met men nach ket en moede in
dijge ant hage **I**ellrecht gaf sijn hude op niden hagen van
die en was in zellert te gijet des hagen sijn die die off
te honden. **I**nnie des tijt alme was heemstert lach quame in
men des s gheselrecht van wellbende. **I**n van van kornena
fanc tinn **I**ellrecht. **I**ger is wisten zom en unde veel hiden
en gassen **D**ese toggen wt dese mit vele zooters in dese
niden hagen lichte en braken op des hage hangstamste oide
stocke name die die vnggen en toggen binnan dese
In als die hage **I**ellrecht die sich en op die tijt in zellert
was en die vnam darme al rustungge soder die dreef
in zme houe en men van hem so cleare hute en sine seke in
dese wggens hem fette en dese oudedijge hude in hagen
vesten ontfilden qua hi inden hage en antoot viden en
sijner die onder van waren mit sion geyve zme manne
feden en lunde dat si hi hem quame gheselbant en toef
mede von dese des manendijge te rindusen alsme sevef
unde met ons hen op. ca. h. en lach die vor mit heer

raagt e. lre. f. an lanc en y. duffen. hemie vnder woert en ghyent
 duffen van den manghen auentuerlike scarmut singhe mit heer
 binnen deser tyt. Die hroge dede daer op slaen in grote lre. fe
 dan hi die sate mede stome woude linne dsa tyt qua her
 w. me vand' borne en maecte een oudracht tusschen de hroge
 en die sate van delf dat si dy stat behoudlike hoers lre. es
 en haer gaets op grude den hroge. Par si souden den hroge
 ghyen vor heer onsaet h. onder saken. Dus qua die hro
 ge binde delf des duffes na pynpote duffe. Iude uer uerf
 her h ghytelrecht van melbentode en h Jan van karuena
 di alle die gasten bleuen kuten deser welken den en quame
 vto sate si h ghytelche mochten en behyden al haer hif vnd
 hemie vnder woert die wert behyden apen keruoan den
 hi mit stome of ghytelome wort en ontfaet. h ghytelrecht
 van melbentode en h Jan van karuena mit hoer ghytel
 trygen op dat huus te hassen dan si op behyden waren con
 uer lanc. Des hroge delrecht had een wif hie margrete
 des hroghen dachter van zbidensse ghyeligen bid' pollonre
 lanc dan hi hi wan fatterme die hroghime va ghye. Wil
 la die hie van castarant Johana die coninghime va hem
 delrecht hroghie in leieren Johan bisscop tot hede. Agne
 te die hroghime van bergamen en Johana hroghime va ast
 vnt.

Iden uer ons hie in. cc. h. twel' bisscop Jan mit groe
 heracht in zallant tusschen waghstapel en lueman
 dan dede hi apsliden een buich van houte die hi namact maet
 te van stome en hiet a felleime die sael in conre lre. ka
 misse om te vergheden onsaet. Iden selue uer onsaet ghy
 selrecht va neielen hie hie Jan en qua van die hie tot
 arkelserme en vanc dan vancs hie hiden vrom ma mo
 menant en bleef dan dert en dan na verforde hi mitten
 bisscop. Iden selue ier vnt tot ons vroude assapio dede
 bisscop Jan vromen een blehans van dat castel te furoto
 om die van sturto te behyden dat hi men mit ghyen on
 list doen en souden. Par na wert ghydelmet dume neder

leide beide blachius en zaterloo // Inde ier ons heren 17. 11.
17. Des siue dinghes na der tironendich recht bisscop Jan. in ene wese
in sellme werf in steen wisa- Wout en in ommelant want hi
sijn lude linc en en warden hem in menghe ieren met ond
danic wesen. dan hi op die tijt ene stijt teghens vacht door
hi win En dillinc steenwisa- Wout en ommel' dat si hem
onddanic warden. en gauen von- hoor onhoor fienhat der
bisscop en onder salden. dan na mid selue ier tot onse
vrouwe dach purificacō vsmede bise Jan een groot heren cracht
en vret weder- in sellme werf en vbrande blachius en al dat
omlant dat he met onddanic wesen en warden en vret als
onlefreden van danc

Inde ier ons heren 17.
17. Des siue dinghes na der tironendich recht bisscop Jan. in ene wese
in sellme werf in steen wisa- Wout en in ommelant want hi
sijn lude linc en en warden hem in menghe ieren met ond
danic wesen. dan hi op die tijt ene stijt teghens vacht door
hi win En dillinc steenwisa- Wout en ommel' dat si hem
onddanic warden. en gauen von- hoor onhoor fienhat der
bisscop en onder salden. dan na mid selue ier tot onse
vrouwe dach purificacō vsmede bise Jan een groot heren cracht
en vret weder- in sellme werf en vbrande blachius en al dat
omlant dat he met onddanic wesen en warden en vret als
onlefreden van danc

ten heere en sandans meten hage oymout In die mid hede
brouchost en sandans mit ionchee- edelheit des hogen
brader De se edde piden va dese hede legonste Inde ier
ons heren 17. 11. 17. so dat gheschiet 10. jaer stont in grote
ontredde die hage vromme toech mit sine vroude van die
sate van vret en sate dan sine vroude want stont ionchon
dellanc teghen hem plichten In als ionch edelheit dat
Inam qua hi mit sine vroude linc tuel en toech mit hem
dat en stiet teghens den hage sine brad' en wan hi stijt
dan- hanc dact I bradone va volst. I alst va zuchtan I
kore va hamme en mid mel. goed hede dan- wade geseba
ggen die hage oymout va ghesche die hee van londen die
haer va dact. I gheryt vande vint I vedor vad aie
en mid veel goed hede In dese stijt ghesied op sine
vlang dach mid mere I ont edelheit sate vromme sine
brad' in vngheussen dan hi 10. jaer in was en edelheit
kore va lant van ghesche 10. jaer lanc en vstact die quady
en so ghelike dat ghesied wie so vrolst en was den te hede
ist was in ionchon edelheit vden // Inde selue ier ons
heren 17. 11. 17. tot onse vrouwe dach onse bisscop Jan de
hee van wese door onbesant danc mid hede te koppel

vret selue linc sine
vromme want si vret
ionchon edelheit vromme
vromme

Ap. Anonymus 17.
17. Des siue dinghes na der
tironendich recht bisscop Jan.
in ene wese in sellme werf
in steen wisa- Wout en in
omlant want hi

dede inden stichte in verp. Wane si vele wils hadde en liede
 van nide lude van ouer ysel. **S**in die vin zillolle wullich
 toe wanen den bisscop te helpen **p**er die in denant en die
 van campon vielen d'us alte traech die. **p**er luse Jan moeste
 hem handeften en prouilegien gheuen. **W**aer om si sine hul
 pers wanen **p**aer na op sine calyxen dach g'ue vande casteel
 te rechten des hen vanden vin woest van die stat in zillol
 le en branden huse binnen en buuten. die borghers wylte in
 gheue hem wt en vlozen den stat. **D**aer wane gheuanghe
 wylt h'oy. burgh vanden l'ester. **I**nden ier ons hem in. **a**e.
hoy. op sine periaone dach des nachtes was mid' maone in
 januario een groot wint. die alte g'ten sead dede. **W**ant hi
 dede veel huse ned' g'allen. kerke en toorne en veel lude
 v'wanden die bid' zee wonden en ghefeten wanen in d'ue
 was en veel stape v'w'ue mede. **p** die w'eman' hadde g'
 zen seggen van aldus'w'ighe storme also groot. **D**aer na
 inden schuen ier van h'oy. von si des d'omed'ies na sine
ioch qua bisscop Jan met groot her'raecht in w'eden ande
 van knapen en l'elach dat h'uis te woest en sloech den vor
 due grote d'au'el' w'ant. **p**er hi dede denie an die muren
Woest was die statse burgh en die r'ijst die in al dese
 l'ande font w'ant si hadde d'ull'ie graffen an led'ien s'iden
 op gheuert die v'ue muren vande burgh w'ant l'oye wete
 hoech en xij. v'ete die. en gheuaect d'au' toe een ver'achte
 dat v'ac'ant was en alte storch datme hem of w'an in st'orm
 g'ant doe dede bisscop Jan sine b'iden ver' th'uis w'isten en
 op th'uis w'apen en dede sin wort an d'ue en stat d'au'
 mede den moesten w'ant dat hi ned' viel en die salen end
 die muren. **M**agtan w'ide die vin linne meere l'iste w'ide
 conste dan re op huse ghe'ende w'ant. dat maecte arme in
 h'oute die ten g'nd' w'ron w'ant d'ier si des b'is'ops storme
 mede of haelden en led'ien die statse w'eer en die meeste le
 h'oud'icheit d'ue maecte h'oren mit menighe eny'rene dien
 si v'istorden d'ach mit g'nd' dede hem p' g'te p' p' v'ac'ant

Dat sijn op gauen behouden haer lyste open op dat in namen
so dattet die bisschop van hant tot hant en dede mede datpe al
totter eenden toe // **I**den selue jaer na heren. **M**er alstut van die
tenkerich deot gheslagen op die derde salende na salendals in
dat iden herenken die machaer. **H**ome ginnen ghere leden
sol en jaer hies daer die sat in vier veel vdelts of qua
// **N**u na inden jaer ons heren **M. CC. lxxij.** sars h' ziedt qua waest
op sate agnition anont en erfd dat oeloch vde nre sine oud
sten sijn. **D**na de sdundaghes na sime ediff qua binn eorden
des heren oudste sijn va waest en sunde mette bisscop. **A**nden
selue jaer ons heren **M. CC. lxxij.** opten **v.** dach in februarye dede
bisscop Jan staen op een dert hiet mastrecc daer wan hi **xxijij.**
geuen hies dien hi den sichte in vier liet en half de wen
dan en de and seite behoort den capittel van duure. **D**ie
man sreef ons heren jaer **M. CC. lxxij.** ontferc bisscop Jan dat
bisdam vanden paus clemens dat hi berechte ont grote arde
de mit groten onleghe en met seghen tot **xxijij.** sreef **M.**
CC. lxxij. en hi dat bispoms stote en laue vered vande garen
seue daer. **B**isscop Jan van drest al van vser helder. **M**er sel
we jaer ons heren **M. CC. lxxij.** von h' opten **xxijij.** dach in april
die paus vhang die **v.** also ghecomt. **H**ette den bisscop en
ghelocaste gheloven vande mar van lude ghecomt tot talen
en bisscop Jan va artikel ghelore en vier tot hie en bisscop
Jan van verrenbo. **G**hesole va missen in vier. **I**n als hie
Jan van artikel hie tot hie was hie hi dat aspecte hie hie
en daer na die hie hie burch tot dinnis. **P**aus ende
Waple hie hie mede. **D**ie na so wan hi die dinnis se stonden
mar die hie hi staen en hie hie mit sine hie

Iden jaer **J. N. lxxij.** **B**ertrenburch die **xxijij.** **B**isshop
ons heren **M. CC. lxxij.** qua bisscop Jan van edel ma van
vanburch tot vier opten **xxijij.** dach in februarye. **D**ie hie een hie
onsingen waer rader oud mannen behoude hie op sine sate
gheset en vant alle sloten vop en comen los. **D**ie hie ja was
een vradstun ma en en maket ghem onleghe dat hi die
sate nre va lase. **D**ie na mede jaer va **xxijij.** haren hie
gheseten inden sichte van monie die d' sijn vissen ontferc
garden als die vier veel en van beechusen ende d' van stede

inden hant van alyff. Maer om die bispit. vsmende Wel vsm.
 niet en ende sinapen en reet niet me vsmende in vsmde lant inlicht van u
 en lag daer eke. macht en y. deghe. En verhande veel sijne
 vsmende huse en siede hee. bome. also dat hi tot dier vsm
 se ten goede bescapde. Die om die vsmenden en vsmenden
 hem niet gheue sine tollen. ende sine grute en doe ombe
 stote die vsmende sachte deden. Die vsmende bispit. Jan een
machtich hee. vsmende en vsmende. en vsmende en vsmende
 sine vsmende van. Amersfoorde. Die sijn vsmende ons hee. vsm.
cc. lxxij. ap. sijn magrice. dach en lag. dan om. daghe die
wart die ghe. dach. dat die in Amersfoorde souden die bispit
 gheuen tollan en grute. ghe. also als s. alden. bispit. en vsm
 tden ghe. dach. en te ghe. ghe. en daer mede
 Die vsmende hi van daer. Die sijn vsmende ons hee. vsm. cc. lxxij.
 Wart ghesucht die amesse van liden. dan om ghe. ghe.
 sijn om. amessen. dat amest. den tye. ce. ghe. ghe.
 hee. magrice. bispit. om liden. Die sijn vsmende ons hee. vsm.
 hege. Jellrecht. den hee. in d'inghem amest. en sijn
 dat hi ontraumeten hadde ap sijn bispit. en ap sijn. Die sijn
 hi. den hege sine sijn mede of. Die sijn vsmende ons hee. vsm.
 amest. en hene. of qua. Die sijn vsmende ons hee. vsm.
 het na hee. vsm. liden. d'et den hege also nu hege. die
 hi daer sijn ghe. of dede. Die sijn vsmende ons hee. vsm.
cc. lxxij. sijn die hege Jellrecht. te sijn eilich vsm
 meere een amesse inden hege. dan om ghe. ghe. sijn om.
 amessen en mede on des hee. Die sijn vsmende ons hee. vsm.
 mede. mede ghe. Die sijn vsmende ons hee. vsm.
cc. lxxij. laen. ap sijn. sijn en liden. vsm. Die apostelen
 dat die. Jan ont sijn ghe. te ghe. die sijn vsmende ons hee. vsm.
 vsmenden noch en vsmenden. Die sijn vsmende ons hee. vsm.
 vsmende. vsmende mede. Die sijn vsmende ons hee. vsm.
 sijn van zal. Die sijn vsmende ons hee. vsm.
 sijn om. vsmende en vsmende. dat amest. sijn en vsm
 ghe. den bispit. om. Die sijn vsmende ons hee. vsm.
 vsmende mit hem. Die sijn vsmende ons hee. vsm.
 vsmende. vsmende om. Die sijn vsmende ons hee. vsm.
 vsmende. vsmende om. Die sijn vsmende ons hee. vsm.

Consequen ende van desen zaken Conz d'el grote t'wist
 tusschen hollant en den ghesyncht **E**n also die hertoghe
Sulbaert de Bernam had hy noch gesyn enich orloghe
 tussche de hertoghe selbrecht sine weder en den bishop
 van brucht sine vele qua hy hier insthen en seyde dese
 zaken op sine sinus d'ich inden jare ons heren m. cc. lxxij
 also dit die bishop Conz soude gawe den hertoghe Conz
 die Conz somme gheltes die sine bructe hraden toe conze
 linoemder tijt ende lossen sine bructe **D**ie l'baert den herto
 ghe dese Conz somme geltes met bevalt en werde toraspulle
 daghe als die hertoghe van ghesche gesort hadde se mochtet
 die hertoghe selbrecht zanden werden sijnst van brucht
 dat haefgelt mittez zonen **E**n hy en plide ghuifstet gater
 met beantwoerden want hy sin man met en was ser
 hy sediane weet **D**an nae qua ghuifstet genter over
 dit segen en na der loygher gert ed unrecht in zeelat
 en condat toe quide sijn die l'ngere weder wisthen in of
 coninghe einder somme geltes Conz die die hertoghe ael
 brucht hebben soude van vredelant **E**n also die met van
 Conz dit gelt betalen souden inden hage se worden se
 wissende om zayment **D**an g'root orloghe qua als ghy
 nae wel hore sult **I**nden jare ons heren d'usom m. cc. lxxij
 op sine sinus laot l'zont tussche bishop van van Terrenborch
 geboren in onsen se bume brucht en seef haefstelicke
 se d'icme van sinre sinre met vele en wiste en vele lude
 meende dit hy conghene wert en wert ellendelic le
 grawe in die d'ankkeke sonder wruert **I**ndesom ind
als inden jare ons heren m. cc. lxxij Conz op sine thimo
 thens d' en symphorianus d'ich was een fricht te l'afell'nyze
 tussche den hertoghe van brabant en de hertoghe van guile
 sin bleeff doot hertoghe **E**nd'baert **E**n g'elre en vele
 geeder ludey **D**an bleef g'hekinghe die hertoghe van brabant
 die den fricht verlaes die greue van sinzot en verlegender

Inden **vi**de alse die hertoghe **Edward** wert doot was daer
draegen die zynen van gheselme hertogs en broemhof
en name den hertoghe **Fernout** van ghesle. **W**ie die van
ghemisse dan hy x. jaer in had ghesten en maecte weder
heer van ghesle.

Ervut van hoorn die **viijste** bischop tuit
Ende alse bischop Jan van Berrenborch beynne was en
deel der capitularen stont tot sine bischop heij zbeder
we der soe den doemproest van vorenst wel nae en vreeslic
man. **W**ant hy en wuste noch sijnge noch lefen mer die
meeste deel vande capitularen en vonden met kuesen
dich dit capitul van dauter haren hem alle. **E**n alse die
pauze **Urbanus** die vijfte alse ghesceant verna dat dit
bischop van vrecht. **S**onder herde was gaf hy dit vreeslic
bischop and edele hoerch geboren may zleut. **E**n hoerne
die op die tijt in den hof ce frouwe was. **E**n alse hy vreeslic
was mit den bischop haeste hy wt sine lande en qua **L**
tracht herde haeschken en wert dan in sine stool ghest
na der ouder ghesceanten op sine nichelb. dat in den jaer
ons hof. m. cc. lxxi. **D**ese bischop acunt. **W**as een jonc man en
een goet clerck. **H**ij vreeslic hem gerve hy was gheen
gheselle mit sine luden. **D**ese bischop vunt dat bischop in groet
schou. **E**n al vreeslic sine stont en ambachts andest zide der
ysle en vollenst. **D**an ce vunt die vreeslic x. v. oude stont
van bischop Jan van vreeslic. **D**oe vreeslic goddint dat bischop
vunt dese vreeslic sine gels. **V**erborchde lossende sine stont
en ambacht. **E**n hy gheen duncte der vreeslic maecte hy heren
zbeder sine vreeslic heer. **V**an gaestlic ambachts man vreeslic
delant in dier manere dat hij vreeslic. **V**ande vreeslic
mit vreeslic en sijnge noch de ghesceante die offghem
stont en laten gheschou. **D**an hy den bischop sine vreeslic of gaf
dus hy namels vreeslic vreeslic. **I**nden schou Jan van vreeslic
opten **viijden** dach van december. **S**oef **h**ooghe vreeslic van
ghesle ende en her ghem sijnt nae hem. **E**nde de vreeslic gheslant

erate in alle rechten want die heere ontvingen die graven
 van Flandre des hertoghe Reynouts onder juster Die
 bronhorsten en bloude gheen schiff tot ene heer mer sy
 ontvinghen den hertoghe andere soen van gulic die willa
 hiet en sin moeder was dat een vrouwe juster des hertoghe
 Reynouts Conz hier off qua groot onloghe en ongenal
 in gelic lant dat dierde bij Jaer **W**istop Aert die geer
 ne die ghezechticheit sterke bloude meende dat die onder
 juster mit recht vroude van gelic lant wesen soude want
 om hy hant hulper Albert hi maecte mitte heer van ghep
 een hant als dat die graue Johan van Coloes nam te wone
 des vroude van gelic lant Conz **H**esse versamende graue Jan
 en bishop Aert een marstich heer van Colke hi inhon hul
 so quame die bage lant bezighe die grabe lant merke
Die graue van Flandre hant dierde van merz en anders
 vele ridders en knaxen dat sy mede quame con gizen
 boede datme hem ovgaff en quame boede con dierhem die
 hem hulde **V**an dier tegen sy con gelic dier sy een groot
 wert con ovsloeghen en laghen dier xvi weken lang
 nochtant lieten sij onghelonne **V**an dier tegen sy con
 blagheminghen datme hem ovgaf en tegen boede en wo
 nen die helle allen en kammerech **V**an dier tegen sy
 boede con menbeet dat sy met en wone van dier toge
 sy con lokede dier sy een tijt con lagen en wone hi binghen
 dier tijt dat hi dier con lagen quame die bronhorst en
 besomme aeruhen bij nachte **D**ie graue Johan zensde
 dat die onloghe met licite ten ende comen en wone kenul
 dat onloghe der vroude den bishop Aert en den heer van
 ghepze ende woch tot staenhone in sin zuste **D**ier nae mit
 sicut Jaer vernam bishop Aert dat die hertoghe van gulic
 lant aeruhen gecome was dat om hy versamende ridders
 en knaxen en een groot del boeghers van vrecht en toech
 dier mede con aeruhen ovschede den hertoghe dier wite stude

ende lant daz uon enen dach ende nacht ende uerlode srijts
Ende alse hem nyemant enquam uerbrande hy die hafen
die daz buten stonden en toech sieder ten dien **In**
jaar ons heren m. cc. lxxij op sente odulphus nacht was
een graut brandt duericht vider Jacoppman daz brandt
ontrent in hafen alsme seide **D**az nae mid' selue jaar
ons heren m. cc. lxxij op onser vroulle dach natthas was
die hertoghe van yulic tot mynegheu daz hem was dan
vrasien dat hy quame te tiel hy soude die stat wel bezorge
In alse hem die bronhorst bezeyden op dese reyse se wert
den bishop aerut dat uerboet op die tijt tot zene was ende
een deel borgers van vrecht daz hy hem hadde **Inde** om
dit te uerhoeden se met die bishop tot tiel en nam mit hem
een deel ridders en knaxen en borgers en ene deel liet
hy bliuen tot kenen om die stat te hoeden **Inde** alse hy
tot tiel qua want hy daz die vroulle van yelic daz sy ho
ueden en darseden ende ware goede gesellen mer sy en
behaeden die stat niet se wenschiken die bronhorst qua
men by nacht daz in en wome die stat **D**az bleue ghe
uanghe h' loef van herue des bishops brueder h' ghynghe
van hordenbrou vredeur van zulen ridders Jacob van lot
horst daz van lorchast willa ed ouer die bercht seist
van gruuenbloude en andere vele gader lude **D**ie
bishop die hom lauttike manlike uerleerde sattu dat
gijt uerhesen most mit lest ontbrack hy sine vanden en
qua opt' tollensche daz die vroulle van yelic was
In alse die bronhorst die stat gelbome hadden ontbed
sy den hertoghe van yulic die des anderen dages dan
brime qua mit h' man gellazent **D**ie borgers
van vrecht die tot kenen gebliuen waren kernaue dat
die bishop in alfulker' noot was souden tlicke hore borghe
als Johan hombout en brann vanden selde an die ouerste
vander stat mit van vrecht mit deser bootstap **In** alse

die ouerste dat uenamen meenden sy hozen heer tott
 staten of lijf en goet. Sijn om te auenturen slagen
 sy hem doctoren vaxenden hem en togen haefeliken
 wt tot wijck paxen. Sijn ouer die lichte en versame
 den hem altur mitter sonne ondergauch toggen loet
 uerbrauden een malen en dat doop te fauesclade en toge
 se al leuende loet tott lingen. Sijn sy ouerfloeden en
 quame tott twelf ontrent ij dzen con dat die sonne opgie
 en alse die sonne een wijf op was gegaen ontfoet die
 hertoghe langulic dat hy woude wt come en studen tege
 die van vtrecht. **D**ien bishop die herde lieue was dat hy
 sine luden sijn sach qua lande tollhuse trefte sijn volck
 en sijn herde ta stude. **D**ie hertoghe die van binen der stat
 dat tott dinter bure lach al ouer sach sprac tot sine luden
 ghy segt my dattet al xelers en sijnmakers sijn met het
 dinnat my alle goede ridders en kuerichte vlesse bleeff sijn
 omme en en qua met te stude. **D**us lagen die van vtrecht
 dien dach ten auont toe en alse die hertoghe sach dat sy
 niet rime en wonden sy en hadden die stat en binen die stat
 gheen prouade en was en hy se telegen was dat hy niet
 wt en moeste pond sijn. **D**ispede hy ene maet en ontfoet
 sijn hy wcomen woude en studen tege hem op een benoet
 gelt. **D**us was nader sonne ondergauch. **D**ie van vtrecht her
 samen den hem op die veruomde stat op die ee zide vander
 stat en wonden dat die hertoghe come soude. **H** alse die hert
 toge vernam dat hy een peete rime hadde sijn meind
 con en was medt hy sijn wt en rime die stat en
 alse die hertoghe goeden was doe deden die van binen
 han punten op en liefe den bishop en die van vtrecht in
 die stat. **E**nd sijn sy dien nacht bleue. **D**es anden dages
 togen die van vtrecht weder binne hoire stat sonder ver
 las en mit grater enen. **D**us nae wan die bishop miten

heerkercken volke tenso ende haderelbheit. **H**ier nae inde
selue jaar qua die heertoghe van tylich en de heer van bya
men mit hem en die brantforst partie inden sacht van vrecht
mit heer tucht en leuden aumerunghe doerne en seest
al totter bult toe die vden weder inghelrelant onbestart
en onlespuden. **I**nden jaar ons heren m. cc. lxxij. greef
die jar van vrecht een diept kinder mebaert totter groot
vade toe en leuden daz twee slusen vombout op die melueet
en himmerden enen teem op die uterdijck daz sy die slusen
mede bestemen vande vort huz vanden datme sijn met en
vamielen en naemdent gildenborch vanti die gijlde vo
utrecht sament tynmezen. **H**oer ghyssit heer van byne
die huz lede toe vlat xonfende vorden die had vrecht sijn
vanden sy mochten come daz die sluse ende vamielen sijn
heerlicheden. **H**i vrichte den heertoghe veltrecht van hollant
aen dattet gherecht van vrecht sijn sijn vau daz die
van vrecht sijn slusen en hare teerne gheest hadden ende
die bistoep van vrecht geen recht daz toe en hadde
die van vrecht moenden oer het ginc seer teghen hem
en vonden den heer van byne helzen voren. **D**ur nae
Inden jaar ons heren m. cc. lxxij. ontrent dertienentacht ginc
die lette vloet soe groot datme mit sijn varen mochte
ouer velt. **H**i sijn voren die met van vrecht inden huz
ouer die vloet en betaelten die vort sijnne gelde van
vredelant. **D**az vorden sy v abysende om tynment en
voeren heide vnesmoedich weder tuerrecht en vrichtent hare
vuel in vlat hem weder genaren vlat. **W**aer om sijnou
drayssen ghemoenliche dat sy voude varen in hollant en
vanden alse vele vreden alse hem vichte dat hem te vele
off ghemomen vlat. **D**ur nae inder vaste voere sy te vreden
en meenden die te vechtselen en sy en vonden met ghech
selt velen. **H**oe die van vrecht dat sijnne vechenden sy
vouden en voren dat vortvlede neder ende vngheven

dien sy mochten en vonden tot Utrecht **I**n verthouert dat
 nae kommen sy vromelich en vroment neder in die grafte
Dan voeren sy ende verzijfelden nunden vrees vromer
 loefdracht die ameyde leymonde iungeliet haden graven
 weder en veel ander dizen dat sy groot gelt afstratte
 In die die van Utrecht voeren tot nunden en te vrees
 om die te verzijfelen hadde die heer van grafstet hallan
 der op vrelanden gheslatten en stoet mit durre loden op die
 van Utrecht en hiel vreland doet tot hertoghe aelberts
 lehaeff en bloeff des sichts vunt alle dat onloghe dat
 en vergat sine breue en seghelen in vreland die sy dat
 inboertiden afgegeue hadde also vreland is

Dan nae inden sijn van lxviii des ander dages
 nae mer dat qua die hertoghe aelberts mit groot heer
 macht mit seuen die lede op en hadde mit hem den grabe
 van stene den graue van selbes en vele ridders vromer
 van vromer **W**t zeeant en dat te alle ridders ende
 finchten vromer vromer en vromer dat om souden
 vromer en duren sy gheslachten vromer en steghe sijn vromer
 entente van gheslachten en dede dat van op sijn een
 sinterlinghe groot werck dat van der oester zide neder
 vromer vromer te guldenborch vromer an en een ander werck
 dat met se groot en wat an die westside **E**nde also dat
 minder vromer guldenborch legonde te gheslachten staten die
 vanden huse dat op mit eenre durre buss vromer se se
 off quetsde dat sijn met naere den huse gebreyghen en
 vromer **I**n also die hertoghe aelbert dat vromer dighen van
 gelogen hadde gunt her gheslachten die heer van vromer
 h hem te heer van ameyde en huz gheslachten van vromer
 en vele ander ridders en huzen van guldenborch sijn
 vromer en vromer mit hem vele vromer durrebussen
 dat sy lode mede staten ten huse vromer **P**eter vromer en
 vromer vromer die vromer vromer vromer vromer vromer die
 vromer vromer en een deel vromer vromer vromer vromer

besorden dese voerfude hem en kerchten en vingen heren
gheschiedt van nyemede en ene edelen man wthene
goulen William van naelobijt en William van gerbriet
en wonne hem off xvij. Sonre busen die sy alle vorche
op thies brachten. Die rechte die hertoghe sur alle blide
op die sen stont te vromen op tuint en die ander stont
vrome die sur sy herte vreselike mede stozzen met en
laughe hadden sy ghe stozzen die meeste blide en bracht
Die ginc men haefen mit grote weert aen te brenghen en
brachten aen dat voerbort was ghemaliet van stike
en van vulligen plantien. Die die sint met laugher
honden en mochten die uerbronden sint pauer. Die alse
dat grote weert nu voerbortst geromen was hadden die
hollandre een ratte ghemaliet. Vor tyrote weert
Die vromen vonden huse hadden dichte dat me hem
mit die ratte groten hyn der seen mochte liezen off
kerke stautelic en verbronden die ratte. Die die die
hollandre dat grote weert voert op die graft. Hertzghis
brecht van nyemede die op ghildenborch genanghe lant
en die hie van sinen vonden ghevesen was ginc hie
die hie hie en d'inghen se ditme den hertoghe die thies
op gaff en alle die sur op waren soude hant hieff
bebouden en alle dat sy opten huse bladden of d'inghen
en veylich in die stat waren. Die ganc sy thies op
den hertoghe opten veyten d'ich van juno en sy had
den op den huse se doden die name sy vor hem en voere
in die stat. // Des anderen d'inghe sur nae qua die hie
van vromen en hantemur van hoemoet & mit vele
vrentueres wt den hie van ghildenborch en vele vrent
wes van hiedem en vromen. Jutface. Die alse die die
weert die vromen wegen sy wt die stat mit ginge
vromen kunnieren opten vromen hie jutface voert die
vromen van utrecht verloren want sy elc anderen

met en wkerden ende hanz luden met te pinc en hadden
 dan. **O**lkne. **O**rt der stat. **D**an utrecht. **X**l. man ghebringe
 en xi man doot. **D**ie hollanders worden eenwaert en kam
 met gheslachten. **W**ant hem hanz vrienden met en
 volghden nochtan keerden sy omme en sulke liepen in
 die daz slachte dazze sninghe in bedienste. **D**es
 anden dages daz nae kual die hertoge corst den here van
 gyltenborch te uerbazen en hy toech weder in hollant
Indesen tiden die wile dattie hertoge aelbrecht van
 gyltenborch lach tegen die van utrecht mit here bisop
 en mit seke soudenaers in hollant corst zellamerdau toe
 en vngghen. **S**eke luden en keerden weder in hant stat
In alle die hertoghe delbit des minnedages corst gylten
 borch toech des anden dages rechtouoert daz nae reedt
 bisop deent van utrecht h gosten van vnderze h willa
 van roet h deent vander lalbit en ander **S**eluden ende **I** gade
 borghers van utrecht te perede van naerden hielden daz
 groten roeff en vngghen wt neerden. **I**n vande hollanders
 die daz binn lagen **L**xxviii manne. **D**az nae des der
 den dages nae sente gans daz te mid sumer reedt bisop
 deent mit desen vngghenoemde luden corst. **O**udelwater
 en hielden daz ene roef en vngghen wt onnbater **L**xviii
 manne. **I**nden selue jare ons heren **M**.cc. **L**xviii op sente
 thymothene ende symphorianus nacht qua die sent van
 utrecht al stilliken genazen mit frutte tot gyltenborch
 en swanden al dien daz en des anden dages tot mid dach
In brochten des vuer daz in dat rechtouoert onstat
 se dat die gheue die optenbuse waren en gheue wer doen
 en mochten vanden zolke die van dien vuer qua
 en gauen hem op in des bisops ende inder stat hunden
In daz was men off **X**viii wrachtigher leuender manne
 en abae deden die inden storme doot blien en ghesloten
 waren. **I**n **A**gste op sente bertholomeus dionit

Juden Jan Vorst **D**es xiiii. Dages Sinc nae dat die
stat guldenborch gheboort had was een dach gemaect
tot montfoerde van soene dur die haet van hollant
en van utrecht quam hi dur en binne den daghe
beroyde hem ^{die} heitoghe en quam die locke op uaren
se heymelike mit groter hoernaert datmen tot utrecht
met en wiste ende men gawe haede dur vor en hadde
+ vermits datmen te enghe was tot montfoerde hi qua
men te vpanen an tiant mit sporen stopen hi almen tot
vtrecht die mure uernam floechmen die clocke en men
toech sonder merre tot guldenborch dur die stat van v
trecht dach an die een zide der locke die daghen lang
en vesten en spanden en besetten han hls mit ij id
deren alle hi **D**er van stonoulben **W**illiam van wes
hi gosen van vanderic mit anderen claxentueres ende
alst wel bekent was togen sy weder tot stat **D**ie
heitoghe sach dat sy aen guldenborch met vorderen en
comte toech van dune vor tshls te vullen herst
en vor gulesteyne die warden hem hude opgegeuen mider
maniere datme gawe stude niet stryde doen en souden
Ander salmen naer ontrent sinte marthins dach inden
winter toech her william van vrees mit een dreeghesfel
van vor vsteyne en schoet dur over in mit vilen
en onstake lues terge hmit hoer dur binne **O**nde dree
wisen dat die van binne dur ouer arde de die lighen te
lesten en dat vuer te doen wt floegen her william van
Rees mit sine gesellen die storen van dreyboem en name
dat wt grote roef van roken en van zeeden die spot
gemaakt brochten **D**es anderen daghes souden sy eez sine
heden binne utrecht **D**esse uerdingeden om xxvi. oute
julen **J**uden Jan ons heren an die hede op sinte bndictus
dach nider vusten wert dat onloag gesent **E**nde die van

Prijs die van uericht / gawe den hertoghe aelbrecht te sene
 van dat sy woerden uermelt hadden en onneborch neder
 ghescheyden in vande sulden **E**n mede wort ghesert neder
 woerden zoenen dattie bishop van vrecht / houden
 puid mit sine ede mit by stoken dat dat ghericht van
 vrecht sijn was van sine wijns veygen en dardie
 graue van hollant geen vracht / dat toe en hadde **P**rijs
 alsse bishop deint dit gebout doen soude so sijn hem
 die hertoghe aelbrecht dat gherichte van vrecht
 glijt ende vax ende verdrecht hem des sets en gaff
 hem des sine opene breue // **D**an nae jnden sijnen jar
 op sine vint dach bereide hem bishop deint en toech mit
 stat van auxen en mit sine seiden ouer ysel vor dat
 raster te puttensten **V**ant h herberen van puttensten
 de burgers van campen en andere sichts luden vele en
 besterte dat off dede **W**ar om die bishop dan quam
 en stelledde een groe blide dan hij etasteel sijn mede
 quetsde mit groten stenen die hy dan op vax **D**ie bis
 top vernom dat herberen vriemde dat raster ontfette
 vonden **W**ar om dat hy den faet van vrecht dat
 dat sy hem souden vonden een deel sante **D**ie niet ont
 finte sine lede goederechten en souden hem v^r sante
 en v^r ghescheyden **P**rijs alsse h herberen van putten
 stene sijn dat hem geen ontfet en qua gaf hy dat ras
 tel op mids bishops handen op sine peters dach ad
 vint **P**rijs her herberen vor te ghijel binne campen
 des bishops seggen te houden ende dit vorfende raster
 wort neder ghescheyden // **D**an nae jnden sijnen jar
 v^r m^r vax op sine vint dach nach vax een groot
 storm van vint soe dat die daken braken en die
 sante vloet gijnt die groten stede dede onhollant
 in zeelant en in vrieslant // **D**an nae jnden jar ons

hoy in at hooj op sente victoris nacht waft eilfter een
gror forme de die dyke brac ende die sente sloet ginc
ende dede noch meere fude dinc te waren

Alden jaer ons heij in at. hoy bin sterf die paeus gro
gorius die erste alpe genceint. Die de wort leztho
lomeus die oert bishop van laren die des paeus vuerum
telher was paeus gecoren en vrbanus genceint die
seste ende ghemont opten paeus die dach. Die stant hy
den cardinalen heit was en hore willen met al volgen
soe togen sy tot romen al sonder vure off luttel meer
en seiden hy en was gheen recht paeus stant sy dat
toe gbedlonghen waren ende vermits myt van horen
hinc hem getore hadden. Die wren enen kardinael paeus
die robertus hiet en noemden clemens die seude en wort
ghenceint tot sluemoen op sente matheus dach dinc nae
inden seuen jaer

Eodem ano accidit quoda monstru caritate tractatosi hz qita
festum traslationis ⁱⁿ natiuitatis pueri masculi i caritate pda
qui pte loquebat nondum etatis qdmgita dieru dicens ena
dico apite ianna pr meo adest et alia plura sub indreit
relatoin dignu et vno uoto forte q partes eius volebant
uerba pueri publicare. Quibus pures mirabant rogauit
aut quoda sacerdotem deuoti ut forte conuerter et quira
ret pueru qui missa celebrauit q pta in suis oriment per
mansit desuper toga cooptus ne parra viderentur vesti
menta ad pnm ingressus ipm multo conuatiobus et oratio
admirauit qui nichilci ruerit. Tandem ppo motu puer
uertebat caput suu misserit sacerdotem vfulombili quo
ipm ualde terruit sacerdos aute videns se nichil pfiere
qumatoibz n. orationibus recessit ad ppa her retulit in idem
pbit vixit aute puer ille ab h: anno usq; ad anno dmi xcij
et super vixit plures anos nescio. Istuc monstru forte fuit
signu alia exordi subsequenti q tamen pgnato

Anden Jan ons heren 1470. art. 147 van andere duyffde
 Van septemler toech biscop Aent en mit hem den here **W**
 gaesber en Van Apronde die here Van Vume en anders
 vele ridders en knaepen Van haere splijnters ghe van
 boezefloet don onbesthert dat h splijnter die inden ghe
 sichte van brecht want des bishops lude seer van hem
 ghesdructet waren dat hy stormde uut stonbusse en mit
 suite so darne dedugde dat h splijnter sijn ghe op
 gaff den bishop op suite mathens mont hi belonve sine
 misdaet te beteren tot seggen der ridders en knaepen

Anden Jan ons heren duyffde art. 148 van oeten eersten
 die Van Julius maent ruste bishop Jan Van Arkel die
 bishop tot ludic was in onsen here hi wort een ludic ghe
 coert tot brecht du hy in kortiden bishop hadde ghescheest
 hi dur begrave in die doemkerke mit betame hiez wort
 alsse bishop van een Arkel begrave was beverden die
 capiteliers van ludic derus Van hoerw bishop Van brecht
 tot ene bishop die pius Urbanus die alsoe ghecoert was
 dede hon beverte versette bishop ^{derus} Van brecht tot ludic
 in suite bishop florens geboren Van Weuechouen Van
 munster tuzicht azer bishop derud die berde die bishop
 gheerne behouden hadde in node wt den spritte van wt
 stende hy en hadde te minste die rente gheschide vanden
 waz sichte keerde die bishop florens die dat bishop van
 munsteren gaedertielken sijn natomelinge geruynt
 hadde wt den bishop Van brecht met heer Van Ap
 wude mit de heer Van Gnanen en mit andren ridders en kna
 pen die Van die pze waren dat hy out bishop van
 brecht met comen en mochte die heer Van arkel en die he
 van yselstern seerde den bishop florens se dat hy inden
 leste qua vande bishop van brecht

E floris van Weuechouen die 1ste bishop tuzicht
 Ende want die bishop florens aldus geveert wort wt

Wt sinen bisdom ontrent een jaar lang soe quādē dōch
ten lesten vinnē utrecht mit groter stillenpōntē nēt
vūn kēnroedken ziddēren en sinare die mit hem quāme
dūr hē heede heerlike en betrouwliken ontfangen wort
en in sine stoel gheset nader onder mameren ¶ **J**ndē
jaar ons heren m. cc. lxxxv op sinte Willebroerts dāch die
die eerste bīstop utrecht was en des florens conſ was
die l. bīstop tot Utrecht nae sinte Willebrōt Vonsoeuen
Desse florens was een dōr ut may doe hē tot Utrecht
qua en was lēde gēt dēer en wīs sūn rādē dat hē mit
sine werke behijde hē was die bīscopste vānd eirte
kēme en vānder vōem linc die doe i dūyſtke lant was
hē vānt dat bīscop vān Utrecht in groter schout sē uer
last oermits dat bīscop Jernit groet ontloghe gehad
hadde in ghehelant Ende die rente vānden gheschichte lang
geboert hadden sūn sijn tijt was alse conſ is en hē wōke
loes vūn Utrecht sijnē dat bīscop florens namels betaelde
lossende sijn store en aulochte die dūr tior te pānd
stonden sūnt hē betaelde dūr kollenhe vōr sijn vōm
oude silden vōr stouckwerch en bondert oudesilden En
vūn vredeſant dat stont vōr xxx oudesilden betaelde
hē x oudesilden vōr penhem xx oudesilden vūnden
būse ter een vōr 5 oude silden ¶ **D**āz nae Jndē jaar ons
heren m. cc. lxxxv **E**wert sūn essen hūde een rustel ghe
marct mēden lānde ouer ysel vūn stōre en vūn houte
dat eerden hiet alse siet dat hē dāz op stōnde uerbey
den alle die hem toe come mochte en wōch an hem vele bestē
vānd lant en lūde in sallandē die den bīscop vān Utrecht
toe behoerden ende dēde sē vele onbestēpēts in zallant
beyde sūden en lāndlūden dāto groet klage vōr den bīscop
florens qua **V**ān om die bīscop florens ouer droech nat
sinen stōden en lānden ouer ysel ende lesilde **E**wert ras
wel vōnſ dat eerden hiet **D**āz hē quāme vōr op des

helich cruus sach **Juuenis** en hadde in sijn hulpe den
 heer van **Sgmont** en van **yselsteyne** en den **Joucheer**
 van **arkel** mit alle dat sy brenghen comden en dur
 toe vele ridders en kincchten **Hi** deden dur **war** op verb
 ten ene grote blide die **Wel** xij. pont **berghens** **werp**
 en grote steenbussen **datme** **daghe** mede **stoor** en **stom**
 den **mer** allen **datme** **stet** off **werpe** **mochte** en **stade**
 den **houde** **huse** mit **want** die **stene** **steyten** dur **leeder**
 off **bst** **ballen** **gelbeest** **hadden** **want** die **sole** en **ballen**
laenen se **ditte** als **molenstanders** en **stomde** by **dichte**
 die **een** **liden** **andere** **mer** **dat** **jaenllert** **wozen** sy **alle**
 to **snicken** **Hi** als **die** **bisshop** **wel** **nae** **v.** **Welke** **duch** **con**
geleghen hadde en **die** **landen** **huse** **saghen** **dat** **hem** **ghene**
ontsette en **quam** **alle** **hem** **suert** **van** **essen** **beloef** **hadde**
belichten sy **hem** **dat** **sij** **mit** **eynde** **verliesen** **moeste** **ende**
dedingde **mit** **den** **bisshop** **gaue** **hem** **dat** **casteel** **in** **sine** **Wel**
mede **te** **den** **behoude** **hous** **liffe** **Dit** **gespede** **opte**
deden **dur** **nae** **seme** **com** **saet** **dur** **inden** **jaar** **von** **stene**
leert **was** **se** **stere** **datmens** **mit** **geerne** **conste** **ontfloopen**
mochte **ende** **die** **staenen** **den** **kraut** **dur** **in** **en** **et** **bernde** **een**
grosse **marantlang** **fuere** **van** **essen** **qua** **namels** **te** **ghe**
naden **en** **versende** **mitte** **bisshop** **inden** **zelve** **zomer** **toech**
bisshop **flouwe** **vor** **een** **casteel** **hiet** **molen** **datme** **op** **gaf**
sonder **stom** **Hi** **een** **ander** **casteel** **hiet** **laghe** **dat** **leert** **he**
oerft **op** **geyt** **sonder** **besitte** **en** **waren** **erde** **quade** **rethuse**
en **dur** **om** **deeds** **die** **bisshop** **leide** **mede** **werpen** **en** **breke**
inden **selue** **jaar** **von** **stene** **in** **at** **lype** **op** **hute** **bernde**
dur **dur** **tran** **flaw** **worden** **die** **guinter** **inghe** **uerdreuen**
worder **sint** **van** **vrecht** **en** **die** **was** **ontrent** **et** **maner**
behalue **wine** **en** **kijnderen** **inden** **selue** **jaar** **Joucheer**
reynout **die** **des** **heij** **jonste** **broeder** **ans** **van** **wynne** **ver**
weerd **an** **Clemens** **sine** **pauis** **van** **Juemoen** **dur** **hy** **hem** **gaf**

Dit bysom van vericht en heymout merende hy sou
mit sine maghen vorien den die hy inde stichte van
strecht hadde wel vigen mochte in den bysop florens
dan wt verdruy. Maer om die heer van byome bysop
florens sine threide nam en deede se wach mit goy en
anders dunt hem ghevoerde en woude sine brader
mit orcht mit leste vanden bysom brenghen die hiet
hem an den pape **F**lemens dit niemant van sine dinc
faken en deden naere dan die **L**ome van vromericht
Dat nae alse die bysop florens van ouer yfel quam wout
een dach ghemact te iustice mider kerke dan verichte
die niet van vericht den bysop florens enden he van by
ney van dese faken **D**ur die here van byome en sin
braders loueden niet meer tegens den pape urbang noch
tegen bysop florens te doene in altoes goede trouwe sichte
mane te bliue **I**nden iare ons heren m. cc. lxxxij op des heilichs
crisse dach iuueno sorden die van ghent tegen graue led
wyt van vlaendre hore heer en woude den sprit colch
den dan vlandre wolt en woude die stat van burghe verchte
uoort merde. **D**ie graue led wyt vuered quallechlic dat
hy qua tot rifse binne dan nae woude die van gent die stat
van yperen en allet lant en sorden van vlaendre worgeset
demonionde biezblot en gruenighen **I**nden selue iare en
mider selue marit van mere op te **X**i. dach was een vort
beringhe in allen landen alse vort als wij vernome woude
die alre wonderlic was want in vele sorden en dorpen bene
den die husen onderlinghe seer en ander husen die ter naef
ter want seer en beneden niet **D**aer nae inden selue
iare woude op soute luyen dach hadden die van gent ene
sprit tegen den pape van vromericht tot rogherke den
sy verloren **D**ur bleef dor philipe van arcembelt hou
kman en vanden vlamigen en vanden fransoyse te sime
oueren **X**vij. dach durent man aspenen naest comde gellede
Inden iare ons heren m. cc. lxxxij wout den bysop florens

aenghebricht dat h. Willam heer van Aproude hoghe gherechte
 hebben woude in sine gherechten die binn den sacht van
 d'recht gelegen sijn wu/omme hinc ontloot van he te co
 men binn vrecht dat hy ouerdroech mitte bishop florens
 se dat die heer van Aproude vns bekende den bishop alle
 hoghe rechte in allen sine gherechten se wu dat hys he
 uet binn des gestichts zalen en clocken slach sijn zandere
 dat toe te uiden sijn daghe brenen dat te gaen en anders te le
 gade pitten hier ouer warden te le ga der luden kidders
 en linaxen flesse en borghers dit gestude inde Westmaer
 binn vrecht op des bishops wijntwille **M**iden selue jar
 dat nae opt xxiij^{te} dat van sepevinder/edugde h. spijme
 van loenre schoet miden bishop van vrecht van sijnre inf
 dat die hy miden justie goduen hadde dat hy den bishop
 vur gaff vij gulden **E**n dat toe dat hy des bishops lude
 afgoduet hadde most hy alle den luden weder gheuen
 dat toe teghen sacht met te doen sijn hals met stark er was
 maken dant die was en vele ander pite die desen brief
 inhoud die hy selue dat of besegelt hemet **D**at nae mid
jar ont heren ay at hee bij des anden daghes na sinte
 georgius dat toech bishop florens vorz montfoerde dat
 die borghere hemre sijn hoghe gherechte van der clussen
 borz thunden en goet den borghers van vrecht han
 cunen anders vele onedelike salie die hy mid sichte dede
 en oock sine ondersaten dat die bishop van stelde een
 grote blode die wel xijij pont waers werp en seftom
 groter sweerbussen die minste schoet wel vij pont weges
 darme dagelike mede werp en schoet behalve alle die and
 clyen sweerbussen darme hem oer vele verduetw mede
 dede **E**n hadden oer gemaect van tenre en van telgen
 darme tunnelaers hiet dat sy mede gingeen op die graft
 dat hem en geen stutte van sweerbussen staden mochte
En mede hadde hy alle stercle mede den opflaen
 darme met vele mede en verderde die borghere

mit den suwen schot vnschlicken weder wt mit steenbussen
en mit cleynen gesturte dan vele luden mede ghequet
st worden **H**er die borch wart seer te broken mit blide
stenen en mit bussen stenen soe dattie bishop dan vorz lath
ontrent **H**ij welen **H**ij binne **H**er tijt qua bishop deunt
van ludic die een oem was vander borgrauue Wiue en
dedingde den sone en een van waerd tusthen den bishop
florens en den borgrauue hermit en seide aldus // **W**ant
die borchgrauue ^{noch} sijn wer vaders noch nye gheen hoghe wichte
en hadden noch woert an hebben en zullen mer die bishop van
aericht die no is off namels welen fall die sal gebruiken
alle hoghe gherechten inden kerispel van montfoerde en
alre wegen dan die borgrauue gherechten heuet binne
den goshichte van vrecht sine dorckenstath sine panders
te ziden na marcghelede te verken sine dagge buene te sende
en alle sake te bezerchten die der hoghe heerlicheit toekelore
Hij die borchgrauue en sijn natomelinge zullen altoes goede
gestichts luden bliue tot elygen daghen toe **H**ij die borch
en die seide van montfoerde sal altoes den bishop openstellen
hem mede behelzen als hie te doen heuet **H**ij vele ander
pinten soe die breuff inhout die die borchgrauue hermit van
bezeget heuet bishop deunt van ludic **H**ij abt van sinte
truden en dan toe sijnre magen en sijnre mit hem //
Dan nae inden seluen jaar den man hiet Johan van boemel
vans seer floerh en man doot binne montfoerde hiet deunt
die stermer Des bishops marcfale warden den hant dadyge
wt montfoerde en brachten tuzicht dan hy uerlobst wert
mit der mans aerdel en sijn hoeft off gestlagen // **I**nden
jaar ons heren als at leze om verrees een onlathse tusthen
den hoer van vinnen en vanden meyden indie een zide
en den vanden van Arkel indie ander zide die elc inden
vele luden off sloeyen en vinge en bezinden oet berde indie
sichte van vrecht indese zide der sektion dat onloerth
duerde Wel thre jaar

Dan nae Inden jar ons heu ay ar vij op sinte petronelle
 dat leydme den oerften steen vander stropfen werde
 cloester beneden der Stat van brecht bider recht dath
 zwaeder heer van guesbet sichte en reute biden te dyman
 gmaulbaert den prior inder seluer werden // Dan nae
 inden selue jar wairsh quam elcke knechte al kaste by
 zenen en dlongen ene lozgher van kene hiet kerre van
 pluderen ene zekkerheit an // Si dat wort openbaer binne
 zenen kanz om datme die knechte vungben woude en
 si velen op den huse ter hoest dathie her van vyane de
 onder hadde van een somme vungelde // Si maes maclaret
 was dan op een casaleyn kanz om blytop florens dan
 en qua op sinte oditphus auont en eyphede hem desse on
 sadighe luden die hem maes met gone en bloude die blytop
 bleef dan von leggen en bloude den roem storme ende
 die lude mit crachten dan off vinnre vinnre dan en klare
 met meer luden op dan vore manne en in vroulle name
 eam om sy dedingde mitte blytop soe dat maes maclaret
 soude hebben sijn gelt dathy dan op traende had // Ende die
 elcke knechten gingen in des blytop vunghemisse ten
 lautrecht die namels outliepen vter vunghemissen // Ende
 qua die blytop op sijn hls ter hoest op sinte jans dath
 blytop te midsmer // Dan nae Inden selue jar op
 sinte marciaus dat inder nacht wort voutbron die te
 voelgoest die hertoghe aelbit Anne was en willam
 die kuser die sijn hoefmeyster was doot gestlage in de
 kughe binne des hertogon aelbit boue dan namels
 vele omruste off qua in hollant // Inden selue jar rechtie
 wort op sinte jeronij dath wort tot brecht een priester
 degraue die was vnder minre brueder werden hiet
 jacob geboren vnder stat van gulic die seide dat hy blytop
 was en die blytop florens hadden yghenome tot
 enen suffragan soe dat hy wurde in den vorseide sichte
 clercken staetlyc subdyaic dathien pape altau ende

kerken Ende nauwel Vorden sine bullen Velfte Vorden
Vaan om sommighe priesteren en clerike die hy gelbriet
hadde doe si vernamen dat hy geen recht bispop en was
dus sy hon onden off ontfangen hadden sonden des off
en olemen lette liden en gram en sommige ware die
hem anderberf deden wien Van ene andere bispop kwam
om versamende die bispop florens by rade en goet dunt
ken des paeus Van Rome by bispoppen ^{en deden} desen
vulste bispop alle pae sterlike gelbade an darme misse
mede doot **In** deden hem eerst weder tot de casuslike
nae die stole nae die hant Vanse nae dat godel nae die
alre nae die amitte en doe somme of sijn hant Van sine
hoeste **In** staepde hem sijn vel mit ene glase t t dunt
tstement in wirtiden an gestreken **Was** hoe dede men he
srijpde weder an en gaffen ouer den boezhke recht
den stont ende den sepen vander stat die uerlijden wote
ketel darme in sette in het water mer Van gracie na
men sine daer tot want hys lat ende deden hem sijn
hoeste slaen en bispop florens gaff onloff dunt graf
opt kerchoff **In** den Jan ons heren Susent te xviij
op sine ambrosius dunt alse op die ander monas t April
dat was doe opten goeden vudich dier wilen dat men
cheilughe ambacht inder kerken dede ruste bispop florens
in onsen here in een stede oncrisfel hiet hardenberch
nae dat hy dat bidom van vtracht xij ier en v. n. m. a.
den vofeliken en eerliken hadde gherogert nochtan
dat hem alle die moeste vanden gesticht togben waren
alse wot is **In** hy wort van dunt godoet tot utrecht
en dunt begame in die daemkerke mit thant con dat
hoge outen beide eerfameliken mit groten varen
van sijn vrienden. **Hoe** dese bispop in sine sterbedde
lach begheerden sine mayhen die by hem waren en
sine diemes gelocht te wesen. **Die**n hy anelberde dat

By hem gont dat had hy gegene en dat hy suldich was
 te wijden hy was mede ment kerke soude **En** dat over
 slove was vanden gaden sente wrijn getome en dien
 soude hy dat laten en den bisop die nae hem quame
En sprack hier mede leg ic mijn hoeft weder te slape
 Doe souden hy sijn maghe en sijn diensse vanden huse
 en kerke den castelene dat huse met weder op liet om
 dat hy niet en soude dat sine magen dat stichte in enige
 last of onruste brochten hy souden oec henzic den sine
 tot Nollenhoe dat te slare en ontvet **Eurt** vander ezen
 dat hy horst wel behuere en allen **Castelenn** die
 op des stichts flore fate dat sijn wel behuuden tot des
 toecomende bisops behoef **Des** bisop florens dede vele
 diereiden inden stichte want hy dede timere te herdenb
 een castel van sijn een toem se sicutamer en een grote
 stallardisse wel van ij. peerden hy dede herdenb en omme
 beide al sine muieren mit sijn hy verbeterde alle des
 stichts stoten over ysel en sonderlinge **Vallenho** en hy
 vele goets an verthmerden en mede alle die stote andere
 zide vander ysel alse vredebant dat hies ter eembing
 pontelouch en die hort die hial verbeterde en in reke
 brocht dies harde wel te doen was want hy in meighe
 jaren nu soghet gedaen was **Des** flore alle liet
 die bisops des stichts van vrecht sijn nacomelinge
 vry en comeloes wel behuere mit proude en van
 allen zaken die dar op behonchke waren en dat ghe
 mene stichte in grotten vrede **Grederie** bay **Blancfrenen**
Als alse bisop florens die **liste** bisop utrecht
 begraue was des xlvij den dages dan nae qua
 men omme vrecht die hertoghe **Helric** van bollant
 en die hertoghe **Willam** van gelre en den castel van
 utrecht dat sy enen bisop hiesen vonden mer die tike

elcke hertoghen hadden elc enen snderlinge wille dat
met wel en loeghede. Want die hertoghe willa van
gelie hadde tot ene wive des hertoghe aelbri dochter
van hollant. Die hertoghe aelbri begeerden dat sy kusten
wouden heren Rodgier van bronchorst den Cappelaer van
Colen. Die hertoghe willa begeerde dat sy kusten woude
haren. **P**rederic van blauckenberg den bishop van sraesborch
dat capittel van yvericht die hier seer inlegre waren
huden desen ymme dat sy zondrachtelic bidden wonden
con ene man se wonden sy geezre hore ley der wille doen
Ende die dese hertoghen wif des met overdrago en comt
bri een alvdracht inden capittel se dat die meere deel
des capittels diere was ondoent. **H**ieren den bishop die
der van sraesborch en dat minre deel des capittels diere
was onmet. **E**en hore heren Rodgier van bronchorst den
Cappelaer van colen. **E**n elc van desen getore sende hore hore
tot home ande zicus **B**omfang. **I** zelen inden als mde
jan ons heb en at xiiij worde begone **S**ijnere ee sctoy
en cloester en een noime cloester by dem sordam en een
kegghelich cloester in westbrueflant by boerne. **I** zelen dese
tijt dat desse Eleme van desen capittel gheschuit waer viel
groet onrust. **I**n hollant want Coen kuser clagghede den
hertoghe aelbri hoe dat willam die kuser sin zoen vermoet
wier hime sine hore en in sine dienst by nathe. **D**an hy in
berlagede alse rietgouere. **P**hilips den bishop van leyden
Prederic heer van asperen en sine soen die tle jongher brie
der vander lethe. **H**emur de bishop van moerboerd heer
van vanhemsteden. **E**n anders welc der meester vander hoer
party in hollant en in zelandt onmet lij by getale die
die hertoghe aelbri alle welken pollich van linc en van
geeden want sy tez auctboerd met come en mochten noch
en dorste sonder gheleerde. **I**n **C**raue willa van zesterbant
des hertoghen aelbri zoen hadde desse zive lieff ende man
hem des an en want hy hem met helpen en mochte seer recht.

hy vanden vader in coemen mede **Hi** die bifen herto
 gys bleuen seiden luttel socht den tusthen den bidden
 ende den saen **Was** om die hertoghe ghehoet overlou
 de becomert in hollant ende in zedant en in breestlant
 en loer die merckede op tot yorwichem dursy qua des
 anden dachtes sine sinte peter en pauls dach **Inden** Jan
 wans toghe ouer tot Worwichem en loer **Don** thils tot
 alghem dat dese selue hertoghe intontiden den heer van
 haerme mit recht genome hadde als hy sude en den grake
 willam sine sone wans geystene **Hi** stamme hem dachthe
 met op genen en bloude se sloech hy durs van sine tonne
 en soet durs an mit scerubussen durs hirt seer mede ywertide
Hi hirt om qua die bistorp iohann van ludic des won seiden
 hertoghen seer mit sine rade **S**qua die staet van hengen
 wen en de met vanden staden van hollant die tot desser
 onruste hadde lide was **Dit** dedingde dat mel den hertoghe
 zachte op gaff ende die durs op stane gingen off leuon
 duhans lijfe en men ghehoerde tot des htoyon costen
 durs yuue willam van oesterlant was **Dit** gheschede op
 sine margarieten dach **Inden** Jan wans
Ende als die l xmas kommen die negende was alse ghe
 uent verna dat bistorp frederic vander rlespen alse geore
 was als songhesert is en hy der kerken ene onderstant
 en een gat bestimmer wesen sude stede hon die kerke te
 ualen gaf hy hem die confirmatie en leuaf hem die kerke
 trullelic te ueelkaren als een gatheide **Hi** de hem die
 confirmatie ycomen was leuafde hy hem om sine geystus
 te reome **Durs** hy melyc toe georen was **Hi** durs nau op
 sine maertyme durs inde winter des heiligen bistorps qua
 bistorp frederic wans coest hime uericht **E**nde hertoghe
 willam van gelis en van yulic qua mit hem mit vele
 ridney en kintiden **Ende** als durs stert bistorp frederic wans
 kerke ontfanghen van rlespen en vander stat van uericht

en mit groter ^{voert} doerlichheit als dat wel beherde ende
 vander tijt ^{voert} Pensede hy alters hoe hy dat bisdom
 bestuden en in vreden beharen mochte ende die goede
 die vanden gesticht uerureent waren weder in thine
 mocht tot des gesachtes behaef en des sachs vanden
 nentken en wederstaen nae sijn Vermoghen Ende dat nae
 des bishop Federic verna en hy bi gebrocht wort den groten
 stede die Jan van raeffel mitte sijn inde ghesicht
 dede en oec was by bishop florens tiden sijn vordere
 geduen hadde dat hem alle goede uergaen was sonder
 hem weder te kenne opte stadigen ^{Engelyx} inden gesticht
 sonder afflaten dat bishop vredeut seer verdroot hier
 om versamende die mogende bishop inden Jan van raeffel
 en groet raefheit mit deen deel vol te voer ontrent
 sijn leetholomvenc daghe en coech inden gesticht Van
 omstaren dat Jan van raeffel ghesten was ende
 hem off al dat hij buit sloets hadde seide en woefte mer
 al dat men dat vordere mocht dat Jan en tefijn toebeheerde
 en want h bitter van raeffel sijn vider dinst vorden
 ginger sach als sijn zoen sijn vider inden gesticht ende
 dat gien was toe en dede om dat te kenne als dat de
 beide waert hem wort gelleest off dat hy hem mit off
 en nam als dat toebeheert hadde hier om wat bishop
 Federic woch vrant hem bitter woch en sette enen
 hoep van sijn vanden over lippe dat h bitter gien
 was en bleef mitte anden leggen by raefheit ende
 beuden hem bitter een deez off gelyken vspender dat
 dat gelyken was en vidersten mede al dat bitter slo
 ten was datmen welken mocht ende haren bitter toe
 beherde en overgynen haren bitter en Jan sijn zoen
 op die reyse dat hem langhe gedonken was Ende als
 die reyse alse geduen was mit die vrome bishop.

Jan oec mit of en liet sijn deen sijn velle in gelyken

sijn vrienden weder by een hadde toech hy van dinc tot
 sine floten ongestact van sijnen vrienden en begaeste
 die ghene die hem wel anderen heren landen te late geuo
 men waren dat sijn mitgeide manen **¶** Ende d' waent die
 wisse bestonden hanc veel benomme hat dattet alinghe
 lant van drent mit dor stede en mitte lant van **¶** toe
 werden sine geshicht lange jaren en van outs had toe
 beheit en danc sijn van vaders monich wess om ghe
 arbot hadde dat weder anden geshicht te brenghen
 en danc bishoppen om danc geblomen waren **¶** Hinc om danc
 te die wazremghe heer dichte en veel hie hy dit hie
 brenghen mochte dat lang en die heerlicheit weder mit
 geshichte te brenghen **¶** In ale die magende heer **¶** dat der
 sijn hadde danc van **¶** foverden was een sijnne van
 golt die hon toer anders in van inden den ghesticht
 gelant hadden en danc van inder heerlicheit saten
 en mit anders en gene recht **¶** **¶** Om om danc die wisse
 heer wesselen tot alle sijnen inden geshicht dan hy
 minde dat des geshichte brennen wessen mochten
 mit leat bestyde die van **¶** foverden inder heerlicheit
 saten alsoe dat my ten lasten **¶** Ant dan propeid brief
 dat die stede van **¶** foverden mit den lant mit den lant
 was een sijnne van golt wess was **¶** Ende die gwen
 die dat gelant had **¶** mit een deel van sine magen
 den brief bezoghe se wameer hem alsoe **¶** Ale golt
 vanden geshicht **¶** weder gog **¶** wode als die brief legroet
 die hy dan dat hilde mit den geshicht **¶** gij dan op
 aner kening soude **¶** In dat golt mochten die bishoppen
 betalen **¶** wameer se wonden en tot leat inden sydeste
 rade worden **¶** Ende als die haech geboren heer danc
 brenne danc off geseen hadde alsoe inhandende **¶** Ant
 hy sijn wode te woden en payede van danc titt

Went also om also veel gults te wegen als Conset was
Dede die de edel heer also veel gults versamlet hadde
Dede hy wezolgen on die van Coerden mitte bruce
en mitte ghelden hem te binden en te ketaken dan die stede
den mit der lorch an hant hant Conset was en die die
edel he also veel gults versamlet had dede hy wezolgen
andere van Coerden mitte bruce en mitte ghelden
hem te binden en te ketaken dan die stede van Coerden
mit lorch an hant hant Conset was en was overbodich
mitte ghelden hem rechtelocht te geven inden dinnem hem
gave en stede te stant over lorch woude ditte van Coe
uerden met den en slanden en als die wyse he dit mit nu
sen had van wezolgen en dat met lorch en mocht die
dachte hy dat dan meer nevensen te geduen most wesen
of dat lorch mit heerlichet soude de geshicht gloze bliue
als hang gellwest had dan am dede die ontfrede he opflaw
inden jaer van .xv. byssche tynsen die van Coerden
een tot enghen eynde en
dattu van Coerden per tontwill en contdint was ende
meentse dan mede gedruet hebben en dan nae Inden
selve jaer Als bishop vredeur sach dat hy met en lorch
becht began se docht hem best wesen somt hees ten
goeden eynde comen dat hy Coerden besite woude
en brachten by sijn stede als vrecht Deventer Lampe
Abolke en Amersvoerde dan die steden willek inbreet
te slaren horen heer te dan in te helpen en dan nae
amirent sente Jansnisse te midsomre inden selve jaer
vergaderden die onfunde here ene groot heer van
Riddersen en van lorchten wter stat den vrecht ende
en worden ander steden en lorch dan mede lorch comerde
en besat die lorch en die stede en bleef dan dan te lorch
mit onlbonden bannieren als een onlezpacht here
en sijnre kerke gaden ellder in te wintren en ande

gheschijt te brengen die hy hem en sine verbuizen lange
 onthouden waren. **E**n als des joncken maghe van Doe
 werden sagen dattet den edelen he ten herten ghuete en
 hem der ducht darme die hede mit stede hem met ont
 hand en mocht sonder schulz en ontfet van versten
 en van mogenden he se werde vyande des magende
 bishop ghuete van bronhorst heer van buerckel ghuete
 he van bronhorst ontfet sijn te latentert mit andere ed
 derl van haren magen en verunden en als den ontfrende
 he dat hy gebrocht wert dattie sijn vanden yelkorden ware
 dede hy sijn amptuden datto wren van hede ziden van
 der yfel tot te sijn hielt sijn best en bestarnde sijn leger
 te let. **E**n als die van bronhorst sagen dat daz gheven
 sungen om gelate en worden die ontfrende he en kon waer
 mit sijn best en bestarnde de stede en die boch van
 daghe te dagen en he saugen he meer doe verpichten sy
 den hage geloren wert houghe Willam van gelze en van
Fulke en ginen hem te kenne he die bishop van vrecht
 con/Coerden lath om horen mede van Coerden te verdr
 un die zyn man was en van hem beken en laden den
 selue hertoghe om hulpe dat to en sinnen man te besoude
 die seer beladen was en vermande den hertoghe Willa con/Co
 mede te gedonken dat sy hem mit hize vrenten mit laut
 gheschijt hadden **V**ide doe die die wach heer veram dattet
 alle gelegen was dat Coerden en die daz binne waze
 in node stonden en ganne hem geen hulpe dattie stede en
 de daz in waren verdriften stede **F**ur om sende die
 dweiluchtighe hertoghe sijn vrenten en inde edele bishop
 van Coerden om te dedinghe tusthen hem en die van
Coerden en hadden seer geveu van breken en sijn
 dat met comen en runde overmitte dattie edel bishop en
 geen dedinghe en woude hy en sende dat hize mitte stede

lede ende vry onen hebben tot des gheschiedelichschaff
en se woude die bispot dan die van Leuwarden weder-
genen alsulc gelt als niet wort geseit **Ande** die
die **Rade** van gelre haerden dat dan anders geen dinge
in en lictede dat en most wesen tegen sijn weder by heste
ghe **Willam** hincen heer en gane hem dat tekerne
En doe die conghenancie he dat haerde dat dan geen de
duyche in en vorderde die bispot en woude wonden
hebben om der neerstichout willen die by dan toe dede
Doe veer die hezoge vord meer vererit dan sijn te bere-
scas en senden buene inden ontfenden **beenen** bispot
dan by hem in op dach en quijt schout alsulc leen als
by den hem spelt en siede hon vrede op mitte beuene
manshuert en vromstap die die hezoge mit hem gehat had
en die hezoge dede oet man mit inden beuene die geen
die dan mitte bispot inden uelke lagen **En** sijn manne ware
verfont wt den velle te trecken en by hem te comen op
alsulc leen als sy van hem hielden **En** als die hertich gelde
ren here die onder berede bispot die baeft verstaen had
dede die wise he tot hem comen die he die by hem lagen
als den herz van **Aproude** dan he van vinnen den he
van beederdeden **En** Jan van **Rens** van **Rynoullen** en
meer vanden **Ridderen** en kincchten en dan toe die geen
die vanden stat wegen van **Vrecht** dat lagen en vande
inden saken des gheue en leuet hem dan mede wat
teff godaen ware nader gelegenheit **En** quame des suer-
mit gemeine **Rade** dat sy dan bliue woude en selbaren
die siede en vachten der gemeine die hem come woude
en varen des gemaet liever mit haren he dan te strue
dan mit oneren wt den velle te trecken off dat besulc
licken **En** soemen dit vernaem inden stat van **Vrecht**
dat die **hronse** van gelre alsulc beuene van gedreue

horen heer **Don** **F**oerden gescreuen hadde da bezatten
 hem die **Van** **V**recht dat toe als **leuere** sy **eruoere** had
 den **S**atthe **S**roghe **r** **f**oerden **e**uert **g**etoghen **h**ad **h**oze
 he en den **f**innen **S**ur te **m**isden **s**e **l**onde **s**y **z**erhtuoert
 mitte **s**at **van** **z**me **s**loet **l**eder **m**ider **u**elue **g**etoghen
 hebben en **l**onde **dan** die **g**eroest **g**ekunt en **l**itgeflage
 hebben **In** die **o**ufrende **b**ischof die **m**et of en **l**iet **s**ende
 dat **h**lbe mitte **s**ede **n**acht en **da**s **d**er **f**eken mitte **s**este
 en mitte **h**erren **S**at **h**ij **w**ide en **d**ede **den** **g**ene **m**enich
we die **o**ran **h**use en **n**id **s**ede **l**agen **als**e **dat** **ten** **l**astste
 dat **z**llue **s**e **m**ochte **w**egen **dat** **den** **l**esten **g**eddingt
wet **de** **q** **d**e **v**anden **h**use en **l**er **s**ede **g**ern **o**nt **e**n
eruamen **S**at **h**e **van** **F**oerden **s**ude **o**p **g**ene **den** **L**ech
bischof **dat** **h**lbe **m**it **s**ede **l**ehonde **h**oze **l**ieft en **h**oze
gere **m**ider **m**aten **S**at **h**e **b**ischof **s**ude **bl**ue **l**eggen **bin**
Sage **van** **F**oerden en **l**ordet **dan** en **l**inne **o**nt **f**e
lere **s**y **g**abit **In** **l**ordet **dan** **m**it **o**nt **f**e **s**ude **s**y **den**
leden **b**ischof **l**orch en **s**ede **o**p **g**ene **m**ider **m**anere **w**onf
en die **m**ogende **h**e **l**leef **S**ur **l**eggen **de** **bin** **d**agen
en **l**arhtede **alle** **der** **g**eeze **die** **hem** **w**ide **l**onde **In**
de **die** **bin** **d**agen **om** **g**etommen **l**ere **de** **g**ane **s**y **o**nden
wome **b**ischof **dat** **h**lbe **m**it **s**ede **o**p **al**s **l**e **d**eding **als**
can **g**eracint **was** **de** **d**ede **die** **edel** **b**ischof **dat** **h**lbe **m**it
sede **l**esetten mitte **g**enen **die** **h**is **g**eloeften **In** **de**
die **s**ede **l**estinge **m**it **m**en **l**echgrene **m**er **dan** **S**ur **l**or
geloeft **hadde** en **d**ede **die** **m**ide **l**esetten **om** **o**ff **v**ermin **o**
sede **o**ff **and**ere **die** **van** **b**uten **m**igetome **hadde** **te**gghen **h**e
had **l**ullen **se**g **f**itten **dat** **h**ij en **die** **f**in **al**tes **te**g **der**
ijt **dan** **h**e **w**omen **m**ochte **om** **dat** **te** **l**eren **en** **al**du **h**reft
die **h**orch **g**eloen **b**ischof **al** **ist** **hem** **z**ur **g**elorden **die** **h**er
lehen **van** **F**oerden **m**it **den** **l**ont **van** **d**rent **l**eder **an**
den **g**esricht **g**ebraucht **die** **m**enich **l**az **van** **den** **g**esricht
verbrunt **h**ent **g**eloeft **had** **van** **b**ischof **o**t **l**and **h**p

en menich gaet man tot hem om daer ghebleuen
zijn die camaden nochtan ongeschonnen lieten
En om dat des meesthe leuen seer roet is en die me
more vanden menschen onlanghe duert dan om
ist noot datme also grote sake in strijste ~~zake~~ bringe
die gestet zijn om dattet onuergeuen bliue Want
die here ~~dat~~ beswaer haet looft en horc hie dat
en geuentment hebben zijn des weerdich en hebben
veerdich datmen in strijste sette om dattet die
mede in memorie bliue **D**erck ist dat gaet tot die
nae comē nre sulley dat sijn me strijste vanden om
te vreden dattet den he zwer gelorden is thuer te
behanden

In desen tiden alle Inden Jan ons heren ay in xeb linc
die coninc Van Hungarien seer verladen mit grote paven
onlaghe **I**n ons Coninc die hiet Amurat kassikijn
en was een Coninc Van turken en een onerste van
zij Conincen **D**iese hadde den coninc Van hungarie
wens afgegaen haer een groot deel Van sine lande
en wedersmeert **W**an om dese edel Coninc Van vinge
zwen zede zoeken om hulpe en traste en bstant an
sijn hogen magen en vanden in kreften geloue also
an den alre duchtichsten vorsten den Roemsthen
Coninc van den Coninc Van vranerich en sin puy
lant anden konsthe heren en an anderen vorsten
en heren in almaengen en in anden lande droschele
gen kreften geloue **V**an veltan vorsten en heren
hem de hulpe gesint velt / ~~sonderlinge~~ ~~and~~ ~~coninc~~ ~~de~~ ~~trone~~
van vranerich dan een bestheer af was die edel
ograwe Johan Van dunn vers onse van des herliche
loren duchtichgen vorsten Philips die was seer

Guelder ende in die tijt een des conincs van Maerich
 hertoghe van burgoengen en graue van vlaenderen
In op die tijt was die edel graue Willam van cesterbanc
 ainsten zoon des hogen dinclichingen westen hertoghe del
 brichts van beveren graue van henengoulden van hallant
 en van zeelant **o**ft tot prins **I**n hadde inden sinne me
 de te riden in des conincs hulpe van hringarpen vants
 en hem te verstellen mitte edelen graue Jan van ampreis
 vants want sy elc den anden loel plegen te herten soe
 dat sy elc des anderen suster te wone hadden **H**er die wed
 riep zijn alleder die hringeloren dinclichinge vorste
 hertoghe philips van burgoengen **e**n **i**n **S**int hem
 werst te verken halen sin albert ten cesterbanc **W**at
 sin onte van die edel graue Willm van henengoulden
 van hallant van zeelant en **S**int in vorinden verplegen
 en geblenen was en totter tijt en toe **S**int noch onge
 wroeten lath **W**ant om dese edel graue Willam van
 cesterbant werch by sinen heer vader die hoerhgeboren
 dinclichinge vorste hertoghe aelbrecht vants van hallant en
 gaf hem dese saken te kinnen **D**ie die selue hoerhgebore
 van dinclichinge vorste hertoghe aelbrecht loef onloet
 doe by hem sine kinnwedden **R**idders en kinnapen van
 sinen lande en **S**int te sine burgommesere **G**repetre en
fact van sinen goeden greden **S**int sy mede onerdrecht
 mit gemenen **R**ade een grote reyse te maken ten cest
 brieven om sinen zaden omme graue Willam vants te
 wroeten en die lande van vantslant weder te kinnapen
 ghen audeit ginnelichede van hallant alsoe dat **t**heerde
In des iuris dar nae doomen **f**roeff **ij** **it** **v**erij **v**eriga
 derde dese hoerhgeboren dinclichinge vorste hertoghe
 aelbrecht een ouertalliche groot heer van kinnwedden

Nad den ende knapen ende yhemente luden **W**et sine selts
landen mit sinen outsen sone **g**raue **W**illiam van oesterhout
en sinen konsten sone **J**ohannes van leveren ende hadde in
sinne hulpe ^{wt} dit durtste lande den **g**raue van salme den
graue van ferne den here van heusberch den here van per
bery mit vele **f**idderen en knapen en goeder manen **W**
wt francryc den **g**raue van spruzol den **g**raue van sumen
den **l**ordgrauue van **m**ieue in beye en monsie **p**harle de laboet
de rommy oem seer van francryck van sinne moeder **W**
gen en was des seluen rommy ammirael opter zee mit
ele luemoede **f**idderen ende kerichten en goeder manen
Bide wt **E**ngelant den **g**raue van **s**arhyg en monsie **c**oz
gellake monsie **t**ollwile monsie **b**urckere ende monsie
moelkere **f**idders mit vele goeder manen **E**n om trent **h**
art fier **B**ide als dese mogende **w**eser hertoge **a**elbrecht
dit **w**onmentlike heer **b**erpinent hadde toe **f**urhusen des son
wendtche nae onsen **v**roullen dat **a**ssinzen **e**oer **h** op ouer
mit **z**ehin **z**eyt in die **s**uyne **B**ide op sine **j**ohane dat
des **t**ollaco quame die **s**telme **b**riefen van **s**telme **b**rief mit
anderen **b**riefen **s**ouelc ter tegen den **h**eroghe **k**onf te **s**inde
mit die **b**riefen **v**elouen den **s**rijt en **d**ur bleue **a**lme **s**ide **o**mmant
vin **b**riefen **s**er **b**eslegen **s**er **u**eddrmet in **s**ide **m**id **m**grane
die **w**anden **o**ntlozen als **s**ij **v**elouen **s**agen **W**iden **s**elue
iden **v**an **p**eter **h** **d**ur **s**en **e**nder **b**erch **m**itien **v**an
arnsterdam mit **l**aw **m**stap **v**an **k**onemertant **e**n **w**eston
lant en **v**an **a**rnsterdam **m**id **l**auert **f**air die **b**riefen **o**pt
omer **d**e **w**aters **s**er **t**elike **t**erlande **q**uame **z**ac **d**at **s**ij **v**an
thant **o**lrouen **l**aygen en **h**olden **h**an **s**epen **B**ide **n**ad **s**en **z**eyt
eoer **h**eroghe **a**elbrecht **m**it **s**ine **w**onmentlike **h** **w**ich **w**eder
in **h**ollant **m**it **g**roen **l**oue en mit **b**liscapen **d**ur **k**ede ende
loude den **e**delen **p**rouen **k**onraden **f**idderen en **k**erichten
en goeder manen die **m**deser **z**eyten mit **h**an in **z**inne **h**ulp
ystelkeest **h**adden **b**egawde **e**nde **g**af **h**em **o**rlouff **w**eder te **h**ere

etc tot sinen lande

Anden Jan van der werf ontrent seker Jacobs Duch Indre
 pmer bezogaderde h Jan van Kriensfeyn een der ynd
 lude wt brakant wuden lande van gese en van schijt
 een ludic en brattisse op sinen huse te Kriensfeyn dat doe
 lach anden lande van Grame hermelu en onkerboet dat
 h Jan van der werf die me hadde den gnaken **P**nd he Jan ende
 die gade luden die by hem waren worden rechtboert vult
 des heren van Grame en meriden **D**he van Grame rike
 las te overvallen als si deden h alsoe drade als hem die
 ontfeg blienen v quamen se lytet die heer van Grame
 der stat van Overicht te weten dat hem recht boert sonder
 langer boret een der van haren vrienden te weten sen
 den die mitten heer van Grame togen tot Grame **B**erde
 togen dat by eer die Grame te stoet ronden comen en
 spreken indre Grame he miede h waren als die geen
 dat heren worden en die wiet seer geuoachten an
 beiden ziden en ten lesten moeste h Jan ende sine wiken
 ende togen al verhtende tot heren Jans hls waert dat
 heer Jan en de sine opgedrongen worden en inden lichte
 te bliene dode an beiden ziden en alsoe drade alsme dat tu
 trecht **V**erham dat dat geschieden was **I**nde dat heer Jan
 ende sinen opthuyse gedrongen was wiet die stormloche
 aldau verht boert geslagen ende sinen enen heer van
 haren vrienden totten andren **D**ie Kriensfeyn die van
 dien sinen **A**uont was dat hls quamen ende dode die
 dat hls al om kellen onermit of die Grame vanden
 hls by nacht hadden willen rimen **S**amen dan by hem
 gholweest hadde om dat te benemen **E**nde des andren day
 berieden hem die heer van Grame ende **V**an Overicht
 ende wordens te **P**nd dat si dat bliuen worden en haren he
 brengen wt der stat van Overicht **B**ussen wlt seer ende
 anders alrehande rescap als men dat lesigen sonde **I**nde
 als die hant geboren h blyse hederit dat verham datter

stat van Utrecht een groot dol sijnre vanden belegen
hadde die doe ouer ysel was dan. **D**eninter staet toech
by haestelic van dan en quam sonder merre mitten
geuen die by lichtelic wijen comde inden volde by sinen
vrienden en sloech hem dan by neder ende dede sin lian
mer rechtelocert ontloymden om dan te bliue en wille
euiden huse **E**n vanden lande te hebben off dan wor-
te liden ende dede bidden den heer van Aproude den borch
graue van Montferde heren Jan van ryneff en van
Remoullten heren zilverder van vanden **S**preken van
sulen en van menkelt en mer van sin zidderen
en lincchten by hem te come van **K**inesteyn gollapont
als si gadelicste mochten **E**n doct die heren eenamry
dat die edel here inden velde lath deden nae sinre begeren
ten en quame by hem sonder lange tiew **E**nde als
die vanden huse sagen dattet den bishop ter heete gunt
en vel geeder luden by hem neech en mens dagelike
doen besocht om by te llesen en hem oer docht dat sint
mer langer onthouden en conden den elvigen onfer en
wisen. **H**ier om begerden die vanden huse dat men
sprake mit hem houden woude. **D**ie doe den ontfonden
he dat by gebrocht weert nam sy rier vander **R**idder
scap en vander stat van Utrecht die hem zieden datme
houe woude houde en dat gesprede dan doe niet of en
quam **E**n coit dan nae weert den sprake ghemact dan
out met of en qua. **E**nde doe die vanden huse sagen
dat sy mit droten niet vemme en conde en die prouade
bestont te nauullen begerden sy dat men weder sprake
mit hem houden woude dat die edel bishop hier geswin
Ende doe weert dan godadingt albus dathie geen die
oyten huse lagen souden garen inde bishop genaden
behoude hem hore huse en souden sijn godinghen wesen

In mitten huse en mitten hane die opten huse was moethe
 die megenet heer sijn wille doen Ende op dit deding
 weet hem dat ghes opgegeuen en die gelingen worden
 tuericht gheueit hi der genangen was ket dan der
 hondert Ende der was mede ghesbrecht van brom
 horst zoen te latendurch gredert van elden h Jan van Ri
 nensvren en con gader luden der toe en dat helle weet
 meder geloxzen en geslecht en die gelingen worden
 gestat der groot goet off qua en deden ouerde ende loef
 den vandier tijt daert alse lange als sy leefden nomen
 meer mit Rade noch mit dade te doen tegen den moegen
 sen bishop tegen der stat van Utrecht noch der gemen
 sacht en gauen der off bespolden buone mit horen sege
 len bezogelt ende die geen zegel en hadden luden gunde
 luden dat ont hem te zegelen ter murre aronde Ende
 de die Jonckerr van coeuerden vernam dat Ramesteyn
 gellome was sijn nete van latendurch gelingen ende
 con sijnne vrienden der mede meder lagen doe docht hem
 dattet vor hem gunghe dat hi mitte bishop verliet werde
 alse dat die goer die con der tusthen gesproken hadden
 de beten gehon van hem aegen dat sy con van hem
 ganigen comde. Ende die worden weder sprekende en sprake
 alse mit luden zixen dat sy eens dedinge ontz quame
 die die van coeuerden zonde ouerzeme den edelen bishop
 alfulke buone als hi hadde van coeuerden als vander
 somme gels daert con deest was en sunde behanden
 agulke euren en goede als hi mitz drent hadde en die
 edel bishop sunde hem weder gome hondert ondeshillen. hi
 der mede sunde die bishop en die Jonck van coeuerden te
 vreden deesen en hier op gaf die van coeuerden ontz
 alfulke buonen als hi der of hadde Ende die ontferme

91
heer verstaet weder die van comen den dat gelt te betalen
tot sulke dagen als dat toe geraemt waren en dat gelt
laet hem sel betael den lesen pennit mitte eerste
Vanden selue jare vorst tacht die coninc van hungarien mit
sinne machte en mit sinne hulpe die hem gesent was wt
crancrit wt engelaent en wt almaengen als vorst is tegen
sine vanden den ongeloungen heydenen turken en berach
hijde sin lant weder dat hem off gellomme ende verdestruet
was als hier con bestene staet en wan acht steden inwert
flore inder vanden lant vorst. **D**oe woude die grake
van amylers mitte fransoyen engelschen en dultschen
vorst weder inder vanden landen om noch meer zeye
te dringen dat die coninc vorst doe weder niet ende
seyde waer sake dat sy op die tijt weder asenden sy soude
heer vermoet werden en souden come in de lantscapen
van alto onerdingende staetie volke en woude die van
sel gerust souden wesen. **E**n dat om waer her dat sy al
dat blone loyeren om hem sel te verruften ende die
vanden aldus te verleden op dattet die vermoyet werden
se waer mit hulpe goods sonder sighe an zeghe te
kerigen. **H**eerlyder die hemoet des graven ende
der fransoyen vorst was se groot dat die edel wise co
ninc hem met en mochte kerichten ha beschiedlike dat
hij hem anderwijse. **W**ant die grake van amylers vorst
seyde. **T**en hoerde den coninc van crancrit met toe dat
sy die vanden verberden souden mer sy soude die vanden
verfaken. **E**nde als dese coninc vorst sach dat hij hem
met gemiden enwoude was hem lide. **E**nde seide. **N**ac dien
dat ghy enmer wint. **W**ilt se zien wilt verloren. **E**nde
waer dat wij mit alle onser machten mede tegen se souden
wij dat alle bliuen al klaren wij noch alse seker.
Ende hier by al ist ons heet ende staen dat wij aldus le
ghouen ende verhefen moeten wat wij enmer met ghebetere

en comen Ende by ons seluy mit 6 met Lecheſen en Wille
 te Willen Wij hiez bliven en laten 6 Leet / trercken in
 goede ghelebout mer hadden linnen / dat ghy hiez mede
 blent / mochtet wesen Daer toch die grade van am
 ber mitte franſyſen en mitten heer Worf Wirtmer
 die comen mitte ſienem bleef aldaer logyren In het weget
 als die comenſe vorgeſeit hadde alſet. An geen durbile
 pleyet te doen die hem met / en Wille late Raden mer nae
 hont ſelſe zinn Overken of wort varen want ſ' worden alle
 gebangen en geſlagen In die gebangen wort alle Janne
 lie gemartelijt / ende gedodet vrygenome die grane van an
 myders en die toe tuſſen vintich en t'ſintich vanden
 beſten die mit hem ware worden hiſ gegheue en nae die
 tijt geloffent vder vangenisse Worf Dan stont die grade
 van ammyders vortghenoent vanden heidene comen Worf
 tot ouer ſijn ankeren inder kerſene bleede die van ſijn
 ogen ghemartelijt en ontblint worden **∞ ∞ ∞ ∞**

Naedeseu tijden was hertoge aelbrecht / eyſtende rekenig
 van heren bruyſten van herlbinde ſee hy ſijn treſprier
 te hollant / geldeest hadde Dan h' bruyſte voren ſeer
 mach mbiel en hyltet vast vertreckende dat hi den hto
 ge Worf geen rekeninge en dede Ende die om geloot
 die herroech Worf den ſhuw her bruyſte te ghyſel te lay
 gen binne der ſtede van aemſterdam ter tijt toe dat hy
 hem rekeninge gedaec had van ſijnre treſprien als Worf
 is In 6 bruyſten Worf toech tot aemſterdam te ghyſel
 dan hy onlaughe swede mer toech ſonder enige rekenig
 te doen den htoeghe Worf all heymeliken wt ſijnre ghy
 ſelſtap oxten huſe tot loeneſteyn dat hy oxtre tijt
 onder hadde vanden hertoge Worf en beſetede dat vor
 ſende h' 66 te honden tegen den ſchren htoeghe Worf
 leyde dat op tuſſen 666. en t'negentich mannen

Dur hy in hooftmanne en caeteleyns of in alrede alle
keelzhat van aulenborch ~~comer~~ van buere ene oner
lander hier of zed ~~in~~ alle h' bruyfien ~~van~~ dit h'ls
wel leet had toech hy inden lande van gelre **¶** Als
die hertoghe aelby dit veruan geboet hy heernaet on
fende den graue van oesterlant sijn vrien mit heer oncht
con dit h'ls die dur con nederloorch des dome dages
nae middaen en dede dit h'ls dagely austruinen mit
grote ~~kon~~schiffen en quetsde een toerne die anthon
kerch stont se dat hii stonde ~~et~~ dur bin een stucke land
ingruuez mede neder se ditme bestedelike dur dat gat
van buere mochte sien in dat vordrecht ~~die~~ an lesten
aert die stede busse van vordrecht gelaten die stee bin
mit vordrecht op om larche dur Guer in larche ~~si~~ by den
buere saten ~~pete~~ volke soen van duel en inij maney mit
hem die geltont klaren die larche staet neder ontfack
in brande die luden kernden dur in ~~si~~ minne quamen
die hollander toe en liepen hem dit vordrecht off ende
hieldent tegent hoghe h'ls ~~die~~ ander welen opten hoge
h'ls en hieldent ene dach en ene nacht mer die holla
des brochtent hem se nae mit suete dat sy neigent een
kerufter op hande en mochte en anders alsoe dat sy th'ls
oeki met langer honden en mochten van by dat sint op
gamen opten ~~gden~~ vordrecht mit Jan ons her en at
~~dit~~ ~~bi~~ ~~gan~~ ~~hem~~ ~~den~~ ~~grabe~~ ~~van~~ ~~oesterlant~~ ~~gelangen~~
con behoeft sijn heer ~~vaders~~ hertoghe aelby ~~con~~
to sijnre gemiden **¶** De toech die edel graue van oester
vant mit seffe en mit lane by sijn he' vnder inden hage
dine keredelle ontfing op den heilighen paesthauer
ende dur presenteerde den graue van oesterlant sijn
sijn vnder die gelanghen ~~con~~ dure klaren ommet
lye ~~si~~ dur klaren mede h' bruyfien ~~con~~ die sijn
alsoe h' willam van heilbijn de ~~si~~ salom van heilbijn

¶ In den jare ~~con~~ con nae onser vrommen dach purificatio

makede h Jan Van heembliet van Cattendijne lachinck
 acustelant van Waterlant en van zeevang en h ge
 ryt van heemstede ten verff toth middlesex mitte
 lachinckscapen vord en mitte heemstede en Westbriegen
 van h gerijt vord en tyman aueken ~~houer~~ van
 muden hem heerlike quijt te doen en manlike tward
 mer h Jan vord leguit daz luttel een klaz by dat
 sy daz wermich vordeden ende oer oen lude after hie

Mden Jan van vrbj ontrent sente ^{Jarob} dath indre
 pomer belach die hach geloren dorchluthinge vordte
 hoghe William van gehe hen Reynouts ghe te stoen
 vord. **H** vord die gene die opten huf lasten genen
 trest van ontfette en vordamen van hen Reynout he
 van stoen vord en ac sagen dat sijn vord luytten niet
 houden en mochten bygeerden sy sprake te londen mitte
 hoghe vord dat hem gesprede. **D**re de vord gededingt
 dat sy den hoghe vordenoem dat vordenden ghe hem
 op gane behouden hem hanz lise en hanc goets

Mden Jan ons hen an ac vrbj. **S**omre dierhs vord pijn
 teren dat de vord den senenden dath sy sijn vord die
 grabe van Elone ene strijt mit grabe dath vander
 meere sine jongheren broeder mitte grabe van sal
 vordeden die sijn zuster te vord hanc en is ne grabe
 van monke mitte ~~grabe van meere~~ mit hen ^{van vord} Otte vord
 lette vander lip geboren he ten berghe mit hen ^{van}
 phret van alphen vord van Colen en sine vord vord
 dore ende anders vele ridders en knechten die sy in
 sijnre hulpen hadde tegen den hertoge vanden berch
 sijn oem die daz gebangen vord mitte jongheren he
 van gult hen Reynout die nae hertoge van gehe
 vord mitte graue van seyne mitte grabe van salme
 den here van hancberch den vord van vordorp en
 den here van vordstert mit v' almen goeder ridders

ende kuerchten die alle inder hingen hulpedorsh
waren. Daz die graue van stene vele goets of scattede
En dese srijt gesiede al last by stene gesheten indie
Camer van stene

Inden iare ons heren duset ac xxvij. gebort hrochael
der dorsh heer dazet noch om wrake sine soden oens
graue willams van horegoullen conz en om vreeslant
te beoerthigen besamen den sijn heer tot darchusen en
tot hame daz hy mit sijne selve lijff bleef leggen
sande sine outsen zoen grabe willa van deserant
mit dien heer ouer in die kummas en daz mede den he
van aliel den he van symonde als herfsten off leydsma
ne vanden heer daz toe heren jan he tot broderden
en andere vele kumvedsen inder ende senaxen ende
goeden luden tot sijn land en oer tot anden land
En tot Englant mit sijne de congeleke mit inder
en kuerchten en aertfere xiiii. iare

Dese edel graue willam van oesterbant mit sijn heer
edere he conz storch sine tenen en poulcheede op
die rade geest. En als hy daz een corte tijt geleyden
hadde wort daz een engelstij man stolende tegens
ene artiele man ouer een quart boert sattu arkel
stij man al daz ophielt. Daz greec Pnuoer off qua
inden heer se dat daz vele luden anbeden ziden
toe liepen en daz blent an leyden yde lude doot ende
veel seer ghebbont. Daz by sattu langhe wils te maer
sorgeliken stont mit heer dat se de den inden opstij
slegen sonda hebben. Doch wort mit hulpe goods te
lefen veruallen. **O**p een ander tijt daz nae quame
die Griesen wt staoren om thier te bespoken mer se
lagens inder daz blent doot als men seide ontrent
ij. Griesen se bespaken en uerdreut inder stusen
al daz se se. Vluchtich worden en waenden te onclopen

In lange dan nae quame die van staveren den graue ed
 oesterbant te genaden ginge in sijn hant hulden tot
 sijns heer laders hertoge arldor bekwess konf als horen
 rechten heer gelue dat mit recht behoerde Ende alsoe
 doden dan nae effenken alle die landen van oestergo
 en van oestergo vortgenome die binj teerspel In grake
 willam settede van sijn heer laders vortgen konf sine
 amptlude ende dremes en rechtens ouer al dan hi te
 hule vlas als konf is besittede sine stede en sloten
 als pranerey dan hi capiteyn in makede hen Jan van
 ludaude ende doctoren dan hi capiteyn in makede hen
 gerijt van heemskert ende hen florent van almad
 In op dese reyse hadde graue willam graue willam
 van oesterbant sin swaert als sine doden oem graue
 willam van hegenstien en van hollant dien god hi egho
 nadut die in bouwen ten vriesen uorslegen bleeff
 ende gebassent lath in een cloester van sinte karnaertes
 oerde dat sloortamp hiet als hier con in desen omke
 bestrenen staet ¶ Doe con hi mit loue en mit sege
 bin sine heer lader htoye aelbrucht dien hi tot heere
 lant bracht mit hem sinen doden oem con soren
 dien hi mit hem dieide tot demsterdam inder bron
 van capelle dan hi laetste misse had gelaet con
 dat hi aldaz te sepe ginc ende ten vriesen bleeff
 Van dan werden hinc inden hage en wort tot dalen
 ihm in heu genaden dan hinc vertlike doden lagga
 nen inden goeden graue willam sijn lader
 mit betame hiler swaert ∞ ∞ ∞ ∞ ∞

Pulunghe was desen beyonsten te vriesen te ontbren
den met gedentende noch hondende haren eet en
huldunghe die sy den ymme cortelut gedaen hadden
malende east en bestteden volken huse tegen die
van stamere belagen doctoren en ymenden dat te lounen
waer om de hoerig geboren dachstrighe veste her
toge aelbif dorf doe weder van welles heoruaret
geboet versamende een groot he wat sine landen en
et **F**ingelant dan hi mede studee te varen sinen out
son zoen grake William van vordant sine jongeren zoen
johan elert tot luyt **D**en he van arkel en d'he van
fymone mit anden sinen vriendespen. **r**iddren en fouchte
Dese dele prince vorgeuont vete mit des strogen
heer vort omment mersdage **i**nden ian ons her a) m
erw van amsterdum tot stueren die sy druden ommet
ses velen lung. die quamen her vele vresen weder te
genaden en hulden ox een me den grake William van
vordant toe sine heer vaders behoef als hore rechtyn
he als dat mit recht behoerde **D**an nae deren sy van
stueren oner illat tot fregiarum aychant gungen des uants
van dien tot hollsteden dan sy des nachts loyden
inder ^{nacht} haden heer geint van heemstere endel florens
van almade al dan onderlinge abyste see dat h florens
dorf den vorgeuonden heren ghecht sac mit en messe
in zyn vordheft **i**nder overfonden prancen tegenwoordicht
die dat slant nimen dit doch om betere willen uerkullen
en morden geset vret als overmits meere last te ver
haeden. **K**unt h geint cammit den seluen prince starmge
gedaen hadden dattie vresen ingeset hadden hem aleruz
te bestoken inder seluer nachten als sy deden **E**nde h
geint cammit vortit deden den hore vordant inder
seluer nachte vorder te vreten mit vortviken **H**oe dit
die vresen hem naere ende naere quamen ~~en~~

In den smargens een vernich van daghe quame he die
 vresen al tyste by **he** Wert dat heer van tegen gespactet
 mer eer die sunne op gunt beiden die briesen weder **W**ikend
 En op dien plue dat spraken die pinte mit horen heer conz
 the dorcken en ontferden die stede dwerden dat binnē y di
 ghe lang dan en teneus strecken sy tez hynre dan sy dwer
 den ontrent d. welen lang **W**inne desen dattet heer also
 trefkone en loygerende wat quame noch ede y vresen te gft
 naden de dan grade van oesterdint weder van mee hulden
 tot sine heer taders behoeft als horen rechten heer gelijck dit
 mit rechte behorde **P**erit worden dan sommigste dize yke
 biant die met en worden te gheade comē **h** die van grue
 mighen quame dan oetb end hulden tot sine heer taders
 behoeft als horen rechten heer dat sij onlauffte hulden **h**out
 eer die grade conz aldan vanden lande schone ontkonden sij
 weder ende viden briesen mit hem dan sij een vergaderunge en
 opft mede nisheden om desen grade mitte here conz te
 uerspan **E**nde opspite **I**ns dat Decollato quame die brie
 sen mit grater macht tot **D**an sij ene dan sloegen
 over een vletering om alpe weder over d totten heer te come
Op welken dan een anghels man hiet pinter mit eerst
 die grote manlike were dede die teghens den briesen die aldur
 tehmē hulpe en bstant oerth se dit die briesen met on
 comen en ronden enten lepen worden sy te maer wakende
 waren **W**itgesit **W** of **W** die dan doot blonen **h** hiet nae
 loeren die pinter mitte he conz mit seghē en mit loue
 te hollant mer die heer van halosem liet dan een fax afte
 mit ontrent **W** of **W** minen **I**ndē alst heer van dan was
 ontkonden die briesen weder **W**temale **W**itgenomen die stede
 van stueren se die veel best was
Miden **I**ur dan nae demen sreeff **W** mder **W**isten
 makende die briesen een vergaderunghe en belagen stauwe
 dan doe in lagen h storen van alomade als een capiteyn
Sunder stede **W** h geint van **h**ymone als een capiteyn **W**ande

huse al dan **W**anz om heetoghe aelbricht Conz doe corte
nae pasthou sende den heer van **S**ymonde mit heer machte
dat sinen steden van hollant over tot staveren om die dor
stede steden te ontferren als sy deden en quame corte weder
mit segge en mit loue in hollant // **D**anz nae inden somer
maekeden den yghene die dan mijns heren heetoghe aelbrichts
wegghen Conz in staveren laghen een op set om molken
huse te stanne of te bekynde op ene morgen stonde dorch
verden daghe mer dat onstant hem onmits dat die die
sen heden en staden dan con hielden buten molchusen
wan by die schein dat sy verleydinghe dan of hadden dan
dat **A**raham van biederden seer yellont en bleeff dan
gelingen die op een ander tijt lange dan nae een wijl dan
nae **D**uch **W**itroch en borghe opsette die dorch londe spee
lence mid tijt te lossen mit wer buten molchusen by als sy
tijt was dat syn lozen hem yelouet hadden te leneren qua
men sine lozen mit hem ter sted dan sine schuldich waren te
leneren en leneden dan den yonen dien sine yelouet hadde
te leneren en leren hem van dien luden quijt steden **E**nd
als sy dan of quijt yestouden waren soe onthep **A**raham
den vanden en qua binnē staveren **E**n dan qua een priet
ter vor **W**estlant mede in staveren die hem dat aldus
had geraden en helpen in sitten

In mach it wort fruen van **b**ishop **f**redric den edele
heer die hem alle weye onledich maeked en leuonnerden
mit sinne heetich salen en mitten heetichaden die sinen
yghesticht van rechte teelchoerden en die hem en sy con
vieren ontleldicht waren om die weder anden yghesticht
te brengen die alsoe stonde dat me mit auenturen erme
wijghenden dan by conren mocht **E**n want die edel he
grooten arbeit yeluen hadde by en grot in auenturen
ygheset eer hy die heetichheit van leuonnerden **W**eder ande

yesticht / brachtode **Ende** om ditte eerbaer / biscoep uerstaen had
 ditte stat / van grueninghe die haest stat vanden lande vanden
 was in onse wt uerstaen had ditte van grueninghen hem
 sponnen opemmen bezelden brieuen bekent hadden te staen in haren
 der kercken van Drecht dat die edel biscoep een bellene of klas
 van wegen des goeden sente martijns en des stoels van romen
Hier om dede die wylf he te wien de van grueningen dat sy
 by hem quame en deden den goeden sente maectijn en hem dat
 sy schulden waren te doen hy woude hem een guet heer
 wesen dan daga of gemaket worden ende die gehonden
 dat met ofen qua en doe die consempe heer verstoet / dat
 sy dat met oen en wonden mer bliue op hem seluen als sy
 congedaen hadden doe dichte hy dat moete meer toe gedaen
 wesen en dede begripen op een mijs nae grueningen een stede
 die hem ongeligen was en dede die begrawe mit grote grauen
 en beyden mit sijnem tollkerken en dan vortlyk in maken
 en leyde dat deel luden in om sijn dat mede te leneme dat
 sy deser luden als hollant en gelreant / te lande mit gebouwen
 en mochten of en an te comen **Ende** doe dit een tijt aldus ge
 paen had en biscoep frederic sach dat hy grueningen alsoe mit
 ledwigen en mochten nam niet en hulpe van sine sieden
 en beraden hem dan toe die stede te besuten als hy dede Ende
 soeme een spreff ontrent sinte jacobis dat en die edel he
 sijn knidderen en konichten en der en wt sine steden versamet
 had toech hy dan mede van grueningen ten belach die zide
 vander stede ter Srent blaet en vloech dat neder die bel
 werke maken en tollerde hem dan mede en die geen die
 mit hem aldan gecomen waren dede sijn buspen beyden
 soot S mede Ende die geen die mit hem aldus gecomen
 waren ende die vter stede / soeten wieden **Ende** doe die
 vriesen vermanen ditte ontfomde heer van grueninghen
 sach quamen mit groten hopen in grueninghen die dat

omment geseten waren om die sude hem te helpen houden in
sy waren dattet alle strect als die d'vser dan quam als
die edel b'p'op was die dan con-lach en wachte menich w'eff
dan op d'ich ende nacht en waenden mit hem gescreuen te
hebben en alse ten eynde namen mer hoe strect sy was off hoe
d'ike sy die porten op deden als se d'v'et als sy dan verna
men datmen honz wachten en mit hon s'nde woude togen
dan weder in ende die d'v'erde ontrent in w'eken **E**n als
die ontfende h' s'ich dat hy der s'nde met doen en woude
clant sy d'gelyc gestrect worden van quanden en van luden
dat hy met benemen en conden b'at op mit sinen goeden lude
en toech weder ten gesticht w'ect ende s'nde besetten dat
blootke dat hy dan had doen maken datmen die blante
w'ect h'et **P**er die d'v' die w'ijf h'ere die w'egge bescreuen
d'w'men inder d'v'ent mocht comen ende d'v' doe mit luden
beseggen w'ect in inden ende dan nae w'ectet g'ed'migt
Inden s'chen iur demin s'creff ay mit en een w'ect in
heer tarkel tot p'echpont en des lands van methelen
eyant des h'orch geboren d'ichluchtighe w'egge h'ertogge arld
van beveren **F**raue van h'engonille van hollant van zeelat
in **P**ur hy sin ontfeg b'ueue opf'ende op die nyckorich by al
man en marre een reyse op ondelb'etter en waenden dat g'fe
wonne hebben mit v'rienden die hy dan binne hadde dat
hem ontf'ont / ouermits d'at die gene die hem dan toe g'holpe
s'nden hebben dat optie h'it met toe brengen en wonden k'ann'et
g'elbare w'ect dat die d'v' die s'nden d'iken g'art des nachts
open d'ant d'w'm' alle nacht p'last te sluten ende die d'v'
stact inder s'nde mit d'v' luden om r'ymden d'w'm' g'elbare
w'ect en nae g'elangen w'orden dat luden d'atter g'es'net s'nde
hebben dan inderst ouer g'ericht w'ect **S**ide die h' die h'ere
van arld v'ruam dat van die reyse mit come en mocht
toech hy mitte hoep in alblaser w'ect en leand w'eter dan
d'v'ing ende sloech dan arme luden ende toech weder in sloe
Ted'm' plavn inden ontf'ende h' v'et den h'orch geboren w'egge

william van byeren Graue van aesterlant dier hy sijn onseg
 grauen mit sine messagier sende in sijn teghensidder dier
 dier doerby was sijn sieder den hoedgebaren dierlustige
 wort heroghe philipe van burgien graue van flaenderen
 dat tot luyt myn hef van hennouillen

In alle des graue william van aesterlant dier onseg baxme ont
 fingen hant dat hy den messagier te gemelic doer dier
 doe te rade mit sijn sieder den heroghe van burgien
 in alle hy hem dier mede sel lerade had en dier messagier
 van artikel weder van hem quam om onse an he te name
 vragede sijn hem lude hebste sel te gemelic gestreft dier
 lude uithorde hi ic heer doe legarste hy den lude rickel
 en seide lude woe vroluck du hebste ons hene marz gebracht
 dier he is nu onse vunt gollorden en nu statet in ons sta
 neer wij sijn vrient werden willen. welke hoemset ende
 vruetstap den he van artikel namels tot grote dagen qua
 alsme nae sel horen sal **H**ier nae hiepe he hroge willa
 te come by sine he vader hroge arbel in hollant **D**oe
 geloot dier hroge van hennouert versamende een sepon
 heer van sijn huemdeden ridders ende kintchen om que
 d luden w sine goeden steden en lande dier hy mit sine sepon
 den grabe van aesterlant sende inden lande van artikel **I**n
 an desser zaken sel wort dier hoert geloren graue dier
 van flene vunt des he van artikel qua mit sine sijnelike
 he van ridders ende kintchen in goede luden biden grabe
 van aesterlant inden lande van artikel mede inden ala
 toeren op sijn sijnste staet en besochten alreuz den he
 van artikel mit rouw en mit brande vorderden en bernel
 den dat sijnste coene opten lude dier dier dierke macht
In alle dier he dier gedien hadden togen sijn van dier elck
 to horen sloten wort **I**n alle dier he van artikel sijn dat alle
 sijn lant gute sloten verbrant ende uelboestet wort volged
 hy den hollantsepon heer nae mit sine heer tot gute an
 diermen toe mit sijn vunt binner ontfoet den hollantse

die doe die after hulde hielden als die van haelen ende van
aensterdam en von vromen opt sant swinden op te steppen
gaen dat hy opdien dat aldaer mit hen stonden wonden doe
quamen die van lyden en beert by weder ant laut mit hore
kammeren by dien van haelen en van aensterdam ende mee
den myt den heer van arkel ghespede hebben dat met en ghe
siede mer die arkelste stoten mit zowebussen die dat
gene stude en deden mit heer en hieldent dat alleste dor
kelende om tmeer allenken weder te trecken Ten lesten wort
dat een arkelste man doot gheslegen ende die hollanders ste
ken stontelic tegen de he van arkel an om met hem te siede
de wort die heer van arkel vluchtich ende sijn kammer wort
nackem doen veld ghesloopt ¶ Graue William van cesterhat
sontte altoes om den gieten hoomoet die de heer van arkel
sijn h vader ende hem gedaen hadde om hem dat asse thilbe
tubringhen dat den heer van arkel enten sijn langhe ghe
denken mocht Hier om verpochten heette ghe arkelrecht en
grauue William sijn sijn sijn ander stat van vtrecht dat
ne huz hupper worden wonden opten heer van arkel En
hoge aelby en grauue William wons wonden der stat asse te late
comen in horen gebreken en after wesen die sy hadden ande
heer van arkel dat de stat moege lic te vreden wesen
wonden Hier om stude die stat van vtrecht hore vromen
biden haren vromen wons om te vreden oft gheson siede
mit wat manieren en von vromen dattet siede wesen
dat wortet aldus versproken Van dat pike dat die he
stat van vtrecht want werde heb hen van arkel ende
het van namels ghesont werde dattet hen wons van met
zonen en siede ten wan by wille ende confint der stat van
vtrecht en vromen die heericheden van hagesteyn en
van hagesteyn van onse men en van langhe jaren
vanden gesicht en van heerike van vtrecht gehonden had

Die die van here van artikel mitte leshoem an hem tsheworht
 hadde die om ledingde die stat van Overst die mede mit
 heren hede se waneer en tot wat tiden die bishop die hert
 mit sij stelen dattie heerlijheden wouf mitte stroom vander
 licken hem in sinen gheschit toebehoerden se soude die bishop
 vander tyt doet die heerlijheden die of vralic gebruiken
Per ledingde die stat van Overst dattie van ledendam
 mitte huse den he van artikel off gelcomme stode dattie die
 die laut vander see den bishop van Overst vralic soude late
 gebruiken waneer **H** van artikel die heerlijheit vralic gheschit
 te leen hert si hert op name der heren in stat vrende hert
 keriet elc by horen heren die te brengen in vanden keriet
 weder by een te romen **Alse** dattie vanden elc mit horen heren
 en vrende bespraken in die van Overst de sijn honden
 en vanden hem alleen met keriden vrant die zalie lasten
 was en tot groten dragen wie mochte romen ende maecte
 een gemene uergaderung i allen gulden an gaue hem die sa
 tie te kerne en die ongelijc dattie he van artikel tot veel
 den der stat en der borgeren gedarm hadde en noch dage
 by den luden luden dede die weder kerie voeren in die
 stat woude selien mit onverschten tollen die by den luden of
 nam die sijn andere wie tal en hadden die den gemene
 wolt seer vordroet en kerualenden vade out en wie die best
 die in te den en die vanden van kerden vanden quamen
 weder by een en elc te ghemachtich alst uersprocken was
 overdragen en sloey te same dattie stat van vnder kerden
 comen soude in vunt kerden des heren van **Artikel** op alst
 leding ale vorz geraent was en die kerde beuue ofse
 maect **En** doe die vontfende vorsten overdragen kerden
 mit der stat van Overst in die kerden aukerden vanden
 bezaght en overpleuert kerden out **Jar** nae onuerl sinter
Jan sijnste inden somer int jar ons heren in ccc en twee kerpa

meden die van mogeten dorsten een groot heer van rid
derij en kintstren en veel liden vele steden en lande toe
hallint en van zeclant en togen die mede vorz gornichem
en belagen dat hils mit stede die die he van arkel selue
hine was Ende die stat van stretch vernam dat die ont
frende hem inden veld lagen en gornichem besalt hadden
worden sy want ses heren van arkel en besaten hem
daz te nutter meester hieften biden sueluchtighen
dorsten te wesen mid veld ende onlange sum nae doe sy
kercht waren togen derlbaert en quame biden dorsten
als sy geset hadden ende stagen dar by ueler vde quade
alof van Cleue en vander meit doe hiet vernam dattie
hem inden veld waren qua mit veel ridders en kintstren
den dorsten te baten en sloech dar by inder en toet dar
nae quame die zehander an alsoe dat gornichem doe volge
wert andie een zide die gornichem staet dar velt eerst
sorgelic te gegripen en mit die vanden huse ende vande
huse stede seer veel besoghet waren mit veel sarnbussen
groot en klein en mit veel roestappen die dar toelicheer
den mit veel goeder luden van ridders en van kintstren
en anders mit al darme behoene sijnde alfulcke wirt en
stede mede te belbaren si dedie moghende hem hem en
haz vrienten vorz die bussen uerlbaert hadde des groot
noot was **W**ant die vande en vander stede mit eerste
beghin alto seer stoten doe deden die dorsten hant bussen
kerenden en stellen op die grote wirt darme mit cleue
bussen niet doen en comde en deden oer bussen legen
darmen mede indie stede staet dar velt seer en vele ge
stoten van leyden ziden en die grote bussen die yhespelt
waren op die wirt te stoten die yhoertmen mede op dat
hils alsoe langste ende alsoe vele dattet hils ontlee yhe

stoten ende uonderst wert / dat een die starste koning hiet
 die konuden token stont / en konne dieer hiet / datme kon-
 gornichem lach / plagen die van gornichem bij wilen wt
 te come en dat heer te verfacie alse dattet gemel tot tllcen
 tiden dat sy uer stede / en vanden huse quame eens dat die
 van dordrecht / lagen en visten die aen en vingen dat
 walaue van brederoden die die van dordrecht / te late qua
 de sy beladen waren **H**i ter / ander reise togen sy dat die
 zelander / lagen en vingen dat / hen florens van burzell
 en vele gerdie lude tot hem **H**i want hen **I**m van beveren
 eler / toe / ludic doefen te hollant hiez lede toedras soe plagen
 sin vronde van sinre wegen dat seer om tarbepden
 om dat onloge meder te liggen en ueruoeliden dat alse
 lange ende alse veel dat sint staende brachten en gesrent
 wert / dat die die van artiel veel wille in ledingde want
 hym alle sinre sloten en heerlicheden bleeff ende stutte alle
 sin gebange / dat hy veel quets en hane off creeth **H**i
 men seide de dattet / William van beveren graue van oestrelat
 doe ontfesen van hollant / de seer was en most liden ouer
 mits dat / htage arden sin heer en vider / ander suone woude
 die hij ingeene maten verdoent / endest noch en woude
Dat / wast der stat van brecht leet / datre seer alse gesne
 de en dante van vone des gheins **H**i doet aldus ghe
 pent / was had doe die he van artiel hem lehent ende had
 onsen he lehent der groter genaden dat alle gret off
 coent / ee gehoben had en had hem gefact die ontfende
 wesen dat / him god af gebrint had te dursk te wesen
 en mit sine naebine goethe hadde wille onnegeren soe had
 hy een ontfende heer / gebled woude dat hy met deen en
 woude want hem dorst / dattet / alles verdricts oner ge
 comen was / ende soef onlange dat / nae emy brief
 ander stat / van vrecht / ende legerde / sin / mede van
 stat / te weten weter / die stat / mede / mider seene wesen

Woud of onkomde en daren hem verhoort een antwoort
 dan of snoue op hi komde die beide handen en mitte
 snoue inlietet die he van artikel weder gaende en liet
 weder onlospende mitte he van viane en mitte stat van
 vrecht die dat onlosge mit hem worden in Jan lang
 off langher of hant selve hant en verhoort den heer
 van artikel binn der tijt en togen den goemste dat he
 selve binn was en bernden dit toem dit binn opten
 grabe stont datter concken in goemstem vlogen en deden
 hem dede ende tot meer tiden alto grote stade vnde hirt
 en dat lant van artikel den tijt conch datter hem geen
 mitstat van comen enomde van dat buten stote was en
 die he van artikel dede weder stade inden spilt biden kerstoe
 doet hem binn mocht en bernden den welberet dnr bisop
 vreden van blunckenhem dede hirt vernam seer qualic mit
 vreden was dat de he van artikel hem den hoemoet dede
 want he sin vrant met en was End binn der seer werden als
inden Jan ons heren 1500 en in in op sinte lutenen natst
 seer htoye aelst van beren graue van hollant iet salig
 godinien was dat he die graeffen van hollant eerlike
 kericht hadde ende gereyue se rullacet en se verst he
 ontrent dloj Jan

Hertog Willem van beren die xxij^{te} graue te hollant

de hertog de lbericht conch is afsmich worden se is
 sin outste seer Willa die conch was grabe van vester
 lant en nae zalengrabe opten zyn en htoye in beren ge
 worden die xxij^{te} graue te hollant den vreden heer manlic
 en seer wijs als moch nae seel vroment sal

Item inden Jan ons heren 1500 en in in het nothlat
 inden biden tijt de he van artikel dnr van viane ende
 der stat van vrecht quid h William van vsenden mit ee
 ded liden dit goemstem en van vromstem dit dede stat
 in heritage Williams hant van beren graue van hollant
 vanch en sloeyen dit velt dit ande werden dit goet binn

gornichem liden der zonne die Jan van Levenoy seet dat liden
 vanmaels gederuyt had tusschen der graeflijcken van
 hollant en den heer van arkel als hiir loer gescreven
 staet. **E**nde als hooftse Willa darna dat wonderlijckem
 gellommen slag verdocht hem en wert toermit dat hem
 dit geshiede liden der zonne die sijn broeder van liden ghe
 eduyt had ende dacht hiir soude sijn here van arkel te
 ghes brengen of hiir woude sijn loer liden en maecte vrede
 vrentslyp mit stat van vrecht in alre mate als die stat
 eerst mit hem en mit sijn heer vader ovedinge waren
 doe die stat inder vreden quid.

Ende inden schyn Jan onlangse nae rusthen verzogaderde
 ge Willam de deel geeder liden van sijn ridders ende
 ten en eot der stat van vrecht en doech sijn mede van
 hages toyn en van suezeyn en leywende lende die flote mit sijn
 vlothusen en dat een vlothuse wert geset van suezeyn
 op der liden en wert die liden overghezarlt omte liden
 dat hem geen zuande liden sijnem ghevocht sijn
 en op die zalen werden namelc korden geleit sijn
 overgint. **E**nde die ander vlothusen werden ontelan
 de wert geset en sijn worden gmaue gegreue vanden
 enen vlothuse totte anden om sijnme met lichtle van
 beyden flote op ende offen sijn comen in dat hese te sijn
 sijn lach vander stede en vanden huse te hages toyn licht
 een vierendeel van eenre milen in op der liden mit
 liden van suezeyn sijn hiir den woyma in alle die
 sijn liden sijnme voren en sijn mosten die tleneste vertolte
 in doe die vlothuse ghemant en gelest waren vorden
 tezat mit goeden goraden liden van hertoge Willams voren
 en vander stat voren voren ende liden. **D**oe sijn mede stat
 ende toyn sijn alse wie vrede. **E**nde want die hese van
 arkel inder vreden ont tusschen hem ende te stat van
 vrecht groten staden tot wel liden inden sijnre vrede.

ende gedaen hadde en hij nochtant des bishops vromt met
en alle noch die bishop de sijn en ontz niet of en liet
inden sichte te stadigen dat den edelen he' alto sver verdroot
Hier mede vertoernde hi' den ont stont bishop **S**oe die
ge van overste vrommen dattet he' can artikel hem met en
ontfath soren heer te stadigen en vandage te dage dit meer
ede se uerelochden sijn den vrome bishop horen he' asse der dit
sij wel uer stonden dit hem leet was dattet he' can artikel hem
dit gedaen hadde en ueruelochden dat wort anhen here
en an htege willam van beyeren asse lauge dit sijn de vste
bij een te vrommen brochten en onuedroegen aldin samenlic
dett syleyde hagestern en overstern besitten vlonde en name
wesen sekeren tijt hem elc te besitten en dan inden kelde te
ramen **E**nde bishop frederic wert vromt desken van artikel
soe dede die heer van artikel sijn sloren prouanden als hy
oerst mocht en sute goede luden inden flote te kelbren
die hie geloude **I**nde inden selue jar des dachtes
con sinte leulberens auot ende die he' hie vrommen bij
een hadden toggen soe inden kelde elc mit sijn en sstoge
willam bestalte hagestern kint die loch ende die sted **E**
bishop frederic besat **F**reistern ende con emch wert dattet
ditz bygrop se worden die kolleberie gemact om die lude
te kommen beslaren **E**n hertage willa conz plach een sat
te draghen om die hald mit sijn ridders en karichten en
was nae den tby gemact en conz mit onuerberie geflote
darmen den tby off ende an dede en dit sat hadde die
htage gedragen lauge wyl wt hy con hagestern qua
en wt gemen en vstinen met wat die tby bedude mocht
Ende soe die ont hende he' con hagestern een wote tijt tye
leghen hadde soe mochtmen merken wat die tby leden
set hadde want die mochte conz dede halen alle die lauge
willaghen drome ouen come en ende dede die sted ende dit

hies of om begripen en lange Willigen of om t'lystast al
 onder grane setten en dat binne mit eerden en mit
 rypen of vullen en besoot binne den t'ly den lath die stede
 en al dat dan binne. Alsoe alsoe dat sy wt noch in en moeth
 en en die t'ly en staet met eenre vanden huse w'elinder
 stede en die t'ly waer mit groter harte naest en d'ly bebaert
 om d'ly t'lyen die dan binne vanden dat binne bluney
 moeten en deden dat g'ly ende die stede mit groten steenbussen
 soer st'lyen een en nee en die vanden huse en d'ly stede soer
 sonderlinge soer waer wt onse deden groten stede inden
 hert en alle meest deene den t'ly began te maken
Mo Wilic spruce van b'lyst' f'edert en vanden s'ien die
 en s'ierst'yn lagen en met en d'lyden mer ar'lyden altoes
 onder vanden l'ite t'edey en omb'lyden huse te comen en wat
 ar'lyden een st'ly vanden huse en hoerly lant lath se waer
 b'lyst' f'edert te iade mit stat van d'lyst' en by waer
 sm'lyen van gaden v'ert'lyden d'lyne aen den t'ly
 d'lyt h'lye lant lath sonde sm'lye make v. flusen en
 die eerste dan wt al'lyt d'ly huse onse te v'lypen
 ten husebaert in en v'lymen alsoe in waer of in
 g'lyonne had mit'ly eerste on te v'lypen se plachmen
 h'lyte g'lyinden dan dan te setten en alle der g'lyinden
 alsoe of d'ly t'lyt waer se plachmen die l'lyden
 mit rypen en mit eerden te deden en dat v'lyst'lyen des
 noot was v'lyt s'ij grote steenbussen hadden en tenen
 d'lyt'lye die g'lyob'lynde mit h'lyden en dat s'p'lyng'lyen
 mit'lye l'lyen Ende ind'lyen m'lymen v'lyden die flusse
 gem'lyet den g'lyen en den l'lyden te k'lyt'lyen ende
 om bebaert te v'lyen mede d'ly huse te comen en men
 mach w'el sm'lyen dat die v'lyt'lyen waer en d'ly
 bebaert moften v'lyen v'lyt die v'lyt'lye met eenre v'lyt
 huse en v'lyen en alle d'lyt'lye hem naere t'lyb'lyt
 v'lyden dan die stat van d'lyst' den cost off d'ly v'lyden

flusen te maken en voort brengghen en oock mede den last
van den flusen en vanden greueracht ende dat telken
man en die van vrecht en rustede niet mit aleyden altoes
inden huse te comen en brochten ten lesten mit groete cost en
aleyde die een fluse op hazen vreesen graven en vrome hem
die off ende onder bollert vanden vreesen grave dat der
vanden geseest hadde dat die stat van vrecht mit huse
en mit loefsen beuimmeren ende dat vreden een deel gader
manen ingeloyt die opte vanden en dat was dat alse
naden huse almen mit enrekenen steen ouerwerpen mocht
en doerden die vanden huse alte nae mit si en vanden
hem mit yelkenen noch kenimen en doe vanden huse sagen
die neernsticheit die die stat van vrecht dat in bespise
en si geen ontfet en wisten ende den heer van artikel hem
gestant had laten vreden so begerden si anden ontfonden
bistop en ander stat datmen sprake mit hem honden vrede
dat geseede tleelberf off deelberf dat nochtane niet ofen
quam Ende dat nae begerden si sprake doe vrede hem
geset ghi vrede mijns hen meyninge en der stat vrede
en en wil si dat niet doen so en ran dat geen deding in
laten doe begerden si datmen mit hem spraken sonde alst
geseede // **D**oe vrede geseede dat si den edelen bistop
sonden op geuen dat hils tot vreesen mit alfulker hane
als die he van artikel dat op hadde en si sonden ofgeuen
et mit alfulker hane als si dat op halten ende sonden
houden mit horeen et dat die hane hore vrede en die heer
van artikel van dat mit an en hadde sonden argelist ende
si sonden veruete doen ende dat vreden off te vreden
intmeere tegen hertoghe willam en sine lande te doen
ingecomelbys noch tegen bistop frederic noch tegen der stat
van vrecht noch tegen den sijn van vrecht Ende by
rade vanden vreden vreesen hertoghe willam vrede deding

gesloten **D**ie twee daghen vort sint lucien dat weet den
 ontfrende biscof dat hies op gegf inder manere vort en
 alse wort als die haue vanden huse was weet dat hies anghe-
 steken mit ene brande en dat nae wistelooet gebroeken en
 inder yfse worpen **N**o weet onrecht dat it zlegher van
 hertoge William den vromen verst/ als en soude vort sijn
 vanden grote dinghe die hy konz haghelstein begonne hadde
 en vanden grote arde die hy anten sijn vaden om wil lande
 sloten en vande luden en vanden sloten te hobben vromme dat
 en machit en vord die van kinne te kessenen mit alle
 dinnin mocht **D**ie die die vort stede vromme dat vort
 sijn op gegonnen was en des biscofs en der stat/ bamerey
 opten huse sagen stede en onlanghe dat nae dat hies te
 vort sijn sagen kenen doe vort goet niet mit hem die
 want sijn sagen vort dat dat/ doe gear moost en was om hem te
 ontfren en sijn en mochten den ontfrende vort hies noch
 stede met lauger onthonden hie om begreeden die vanden
 huse ende vort stede dinnin sprake mit hem handen vromde
 dat gestrede en sijn loden den ontfrende vort hies en stede
 opte geuen behouden hies hie ende hies gaets en alse
 verhaben als sijn dat hadden dat hem met gesthen en mocht
 en onlange dat nae want sijn sagen dat sijn niet bet en
 mochten se gaue sijn op die kere ende die stede behouden se
 hies hie en anders in des vortgen genade en dat gestrede
 des dages vort sint thomas auont inder sijn lan ende
 alse vort als hies ende stede getlont vort vanden geue
 gen en vanden hauen die dat kinne vort vort hies ende
 stede angestoken mit ene brande en onlange dat nae
 inder gebroeken en te gromde gebroeken en aldus heeft
 hertoghe William den heer van arkel weder thies ghe
 bracht den grote haer die hie hem en sijn heer vader
 gedaren hant en biscof frederic en der stat van vort
 hebben den hie van arkel vort vortgen die grote sijn

Die hi hem gedaen hadde. **E**n al wat Euzsem van orge
geney bisop bredeit bleeff leggen inden veldt mit sine
en mit stat van Utrecht ter tijt toe dat hageseyn yskellon
men vlect en men sal weten dat Euzsem en hageseyn
met lange gesonnen en waren die lichte en wort groot vande
op vater dat die zahn dat die lichte med ouerpart Als
mit den lust vanden vater was deuen en had dit xiiii dage
eer gestriet die sloten hadden bere onst gebleeft ende nae
dat Euzsem opgerne en gesonne was ontboot den heer
geloren bisop by hem te come een deel van sine prelacie ende
tanomiken van bisschops huse ende beul hem mede te bren
gen als die lichte alst gestriet had vander heerlicheden van
hageseyn endan haestrecht gelijt dat gestried **E**nde doe die
vorsemyghe heer sijn platen en tanomike by hem hadde
en dat ketoen dat mede en dat niet sine vromde dat lesien
gaddt ontboot die verken bisop den dierlichygen vort
geertage villsam vort hageseyn dat hi sijn vromen by hem
sine prelacie saken vromde vort Euzsem op ene seker tijt
gan beuoemt bisop frederic vromde sijn gebout den doen
mit sine prelacie vanden lande van hageseyn dat hi sijn vrom
de by hem ende by sinen prelacie vanden lande van gageseyn
en van haestrecht also die stat van utrecht dat bededmit
hadde **E**nde doe die tijt qua ditmen gebout doen sone
was bisop frederic bereit mit sine platen en tanomikene
gretet mit sine sulen datte heerlicheden vanden lande vort
sijn en sinre kercken mit wille recht toe beerden ende van
outs tallehoert hadden **E**nde doe die onstremde vorten huz
terst aldus gedaen hadden ende die sloten geblonne en
verderft waren togen vten veldt elc tot sinen flote vort
duncken en londen gode dat alle goet of comt der yse
naden en der aren die hem god gedaen had en dat onloge
bleef staende ende elc sadunge den amen dat hi moest
En nae als men dat ons heri seuff en en en
een vylstijc nae andvrijter quam die vorse en bestude

Die stede van staeren mit heer ruyt **I**n alstet mider
 tijt een wijntvulle weder was alse op een tijt briesende
 en wote weder sopende dat weder briesende en onlanghe
 dat nae weder sopende was bij men wat hollant on die
 zee met comen en wote om die stede wot te ontsetten se
 zenden die briesen con die stede wot langhe wijl **E**nde
 opten vreesstath suithis quatuor temp mider vasten quam
 een deel briesen al hermelike op een zae omz der graste
 en bome der stede con dat die wakeres geluwe werden en
 wome alse die stede van staeren slagen en vingen die sy kon
 den vanden gonen die sy die bome vonden // **D**ese tyd
 alst hortoge willam gebrocht in hangen vanden en ontz die
 philips van dorp treפורין van hollant gestorue was
He mach ut loet stroue vanden heer van arkel en hoet
 mit hem vregunt doe hij sin soorn van hagestern ende
 van fuerstern verloren had gelijt con geruet is enen sal wote
 datte he van arkel had enen seer die willam hiet by des h
 togen dochter van gule die song gelwest had en man begost
 te worden **D**ese willam behagidet qualie dat sin vader hem
 tot dien last geset had en sin stote alse verloren hadde en
 noch inden onloeghe bleeff die en was die con beducht dat
 tot sin vader en hem te meere last soude comen ende beger
 den vanden vader tot deel tiden dat hij soorn vande mitte
 hen en somer michte mit htoech vulla winter hure vader
 euderfomse an langhe bleef hij onloegende datte heer van
 arkel qualie nam vanden seer en die die he van arkel
 sath seer sath dattet met en littede wat hiden vader hadt
 en zyn vader nae goerne soene en stiet die stiet die seer
 toornich en huer mede vanden sy vanden onder een
 dathem leden nae dwer tijt tot groten verliesen quam
 alse nae vel horen fall want die seer sath ende dede
 soeken vrient sath vanden besten van gormhem **D**iet oerk

seer onghaigheden zattet die he van artikel alsoe vtrlic aue
twede wyken den genen die hem leel te ~~recht~~ zint ende te
marchtich vaken en dat hi orlogghede om sijn enom sijnze
lijnder ellyger uorderfensse die oerth d'laste den heer van
artikel gebeten hadden dat hi hem vanden orlogghede had
willyen laten helpen. **E**n doe die van gornichem vernamen
dat hem heer niet te bereythen en was hi en bleef inder
geidicheit voort hoe qualic zattet hem veyghue doe d'uyt
hem dat hi een verlorene dinc in handen hadde en meende
vande die saene te sijnre vullen hi was ioung en toecome de
seer marchtich van maghen hembij geseten want heetuyche
reynout van gulic en van gelic zijn rechtse oem was vande
moeder **W**egen **D**it aenghesien har om ouerdroegen
die best van gornichem mitte saen horen jontheer vnde
die vande der steden ende der sloten marchtich maecte vortvande
en vrientstap te samen sijn breue of gemaect vorden
alsmen doe soude. **E**n als die he van artikel vernam dit
sijn zoen d'inc in dedingde was mit sijn van gornichem
sat op sijn zeede en reet te gornichem vortvande
meende dat kommen en doe hi aldus quam en mens ghe
vande vortvande werden die porten toe ghesloten en hi d'inc
vnde en om voren dat hi vragede hi hi en mocht niem al
spreeken noch men vande niet in laten dat onghaighede hem
seer alst onueyelic was en ho vortvande te vromeden dat hi
seer toornich was op den genen die hem aldus vortvande
sloten en doe hiit alsoe ghestelt sach vande hi hem en
reet ten l'pste vortvande. **M**o marchtich d'inc hoe den
he van artikel doe te moede was en dat hi d'inc mocht
d'incen hoe hi weder by sijn mochte comen en meniger
hande vortvanden most ouerdencken om den sijn vortvande te
ghenaken alsoe dat hem d'incen tyghesienste vortvanden mit sijn
zoen touerdraghen of hi conde en maecte heymelike
vriende toe doe by den saen vortvanden en d'inc mede spraken

en die verspraken also mit beyden dat sy uechyt ende ker
 smicht worden // **E**n doe die van goorniche vernamen dattie
 he mitte Jontheer ouerdragen waren dat hi mit sinen
 vader ouerdragen was linc dat hem die Jontheer ybeloest
 hadde mit mit sinen vader te dedingen ten vanc by hem
 want sy den last mit hem dur op genomen hadde de waren
 die seer conbreden dat hem hi Jontheer dat yedaen hadde
 en souden con / tquaetste // **E**nde doe die he van arhel mit
 zine soen verlijet was maecte hy een hemelic opst mitte
 zyn in sijnre kerken te goorniche te come en den gene thilbe
 te bwingen die hem wt gestoten hadden **B**i doe die Jonth
 mit sinen vanden dur by qua in meende die seer ghe
 wonnen hebben do worden die van binne yghelbare also
 dat sy doe met verdoren en come en mostent doe ouerslaen
In die mittsoen ouerdragen waren wijken den vader die
 waren seer beducht en sagen seerpelic toe om die seer
 en hem te belbaren **W**ant sy wisten wel quame sy in sijn
 hande **V**an arhel sy waren verdoest van linc en van goede
 en om dattie der deure wel ofghelkeest hadden doe die
 here en den Jontheer verlijet waren deden die van goorn
 them uerspelary an hectoghe feynout van gulic en van
 gelre die een een vanden Jontheer was dat sy geern by
 sinne genaden vanden heer van arhel en vanden Jont
 heer gestonden hadden **D**ies hem met belijnden en vande
Doe waren die van goorniche zeer leguen en en wisten
 wat beghinnen want sy hadden den hectoghe van hollant
 mit alle sine handen te vanc den biscox van vrecht
 mit gansen gheschiet andese zide sel yvell den heer v
 vanc der stat van vrecht en en mochten merghent
 dat heeft wel vtsfican en waren legungen liden want
 sy gemen troest an niemant en halden // **E**nde worden

zinde dit sy hertoghe Willm van Leyden vanden den
verfaken om te vernemen off sy tot enigher genaden mit se
comen mochte alre mit dedinghe off mit soone en d'ent her
melic vertaen dit gesiede en de die d'ichustinghe vorste dit
vernam was hy wel te vreden en dorste mit hem mochte
it d'weddraghen en alsoe inden slotencomen dit hi den den
heer van arkel dien hem den hoemot die con gedaren had
wel weder verfonten had en leual h'ermelic mit hem te spre
ken alsoe dit des hertogen vrienten en die vanden gornitche
bij een quame en verpraken en alrehande sake die hem d'
toe d'enden alsoe laughe dit sijn mit goeden berade ten leste
eens vreden bij goet d'indken van hertoghe Willm **J**nd' s'
manieren dat die van gornitche sijn h'wech Willm over
leuerey dat h'wde te gornitche en die stude dat h'wde n'pster
stude van leudum en h'wech Willm sijn hem in breude loue
tontschaffen vanden heer van arkel van s'ney s'ey en van
allen last die hem off h'wech d'womde in enij wijse dar off to
men mocht off van enigen heij die hem des belijnden mocht
en en west last hem dar van quam de sonde die hertoghe
son hoeft her off v'esen en dit ten erinde toe mit hem wt d'
ghen **D**oert stant die heer van arkel som van d'esen
gelouet hadde die sy eerst mit hem inder v'eden quame wt
stude hem gedaren vord om die v'ede v'ors d'atne he' van arkel
hem den stude verfetten s'nde en v'orden stude die sy hem
dar om g'elden hadden s'nde hem h'oghe Willm den h'wech
h'ontert d'isout v'annern'ghe v'omen **E**n h'wech op v'eden den
hertoghe sloten en steden over gelouet en doe hi die sloten
ende steden inh'ade en die steden hem g'ehult en con om
heer ontfanghen hadden **V**ersach die v'ors hertoghe die
steden mit myn v'rausgeren en handv'essen der steden v'orst
cont an inide te vonden en die sloten en steden dede hy te
fetten mit den g'emen die h'ijse gesomde **E**nde de die heer van

artikel in die joncheer sijn sijn comanen dat die maye
 de vorstren aldus an sijn steden en sloten gecome was
 en die mit sijn vanden had doen besetten als lict my
 smiltien dattet doe leginghen sijn waren alst wel te
 vermoeden was want sy mochten wel denken lute der hul
 pen goods nemmermeer weder andre steden en sloten te come
 nar die vrientstap die die heer van artikel hertoghe Willa
 lsbijst had by sijn sijn tiden tytoech Willam sijn vaders
Nochtan erlyden sy altoes hoe onghesien dattet hem was
 om weder liden horen te comen en mernden mochten sy nu
 gelicken liden midre stede comen sy hoepren dat vrienten te
 hebben die hem behelpen soude en op sulke troest en op dat
 sijn hant vrienten wtgornithem deden te weten **H**ier op
 versamenden die heer van artikel die joncheer sijn sijn een
 salve weren dat die joncher mede toech te gornithem wect
 di by hulpe van vrienten van binne lectam die joncheer
 van artikel die stede van artikel die stede van gornithem op
 des hertoghe als nuom **mien steeft** heest **int** sijn ons
 van broeders den die des heren van ~~were~~ artikel sijn vaders
 gebangen gelooft had sijn datme van gornithem lach
In hertoghe Willam van **Willam** van beveren dat sijn
 vrienten mit quader wacht gornithem verloren hadden
 wect toornich opden gorn die sijn stede kenolen hadde alst
 wel moegelic was mer sijn dede als een wys heer ende
 socht om tteest dat was om weder by gornithem te comen
 en om die wach van gornithem te selluen die mit leer
 vander stede en stoet dat geen merre en stoet ende sat
 op ende toech te gornithem lueet mit hant mitte gec
 die hy haer salve vrienten ende dede den anderen
 reddes ende knichten te weren en den steden van gornithem

hem mitte heste to wlyen ende flayghen hem nider
liden loech op een stede hiet die quillmijst en bleef
daz leggen en spreck anden hē Van Wynen ende ander
stat Van Ghent en lathem daz by hem te comen alst
gestude // **E**nde die hertoge William Van gylt en sauyche
vernam dat sin neke sin arkel mitte sinen gornichem
gelbome had en hertoge William Van beveren mit clonen
wilt hem daz gornichem meder sloech begaderde vele
gader luden Van riddersen en Van knichtsen en vele volcx
wet sine steden die hij in alpe corver tyt sonder loch niet
quill begaderde mechte hebben want me seide doe dat
die Van riddersen hore luden die mede nider reysen
hadden en wiet Wynens hertoge William Van beveren
gnaue William Van holkint daz hy woz gornichem
lath en hertoch Reynout loech mit sinen loech te gorniche
wiet wiet daz nae dat hij hertoge William ontfent had
en qua naeden medege Van Ghent of tot spijt mit loel
skleeff met der Vander raxellen in Salim mit vele
Wagenen geladen mit vrouwen dazze alle en ander ge
reysen dazze in gornichem lathen om die stede mede
te spisen en te stercken als hy vele want die Van gorniche
quame daz tegen mit reysen die luyden wot te reysen
en luden die vrouwen ende ander reysen wot sine
gornichem // **E**n als hertoghe Wille die vernam hiet hij op
wot sine loech spreck te wiet mit sine hiet te rappellen
wot opten dach mit der Van daz hertoch Reynout lath
en vrienden mit hem gestreden hebben dat niet gestude
onczmits dattet die gornich wiet doch bleef hy die nacht
altan hangen tot des anden dages om dan te staden
mer eer die anden dach qua porre die hertoge Reynout
mit sinen hertoch woz der sommen organ en loech rechte

wort weder ten lande van ghehe weert / smider ttwen sachyt
 algestast hadde **S**an hy om wt was alle konstet is **I**nd
 mder seluer morggenstonde vanf quame die he' van brune
 en die stat van vrecht mit horen vrenden by arkelie hert
 en sigen welen hem ouer die gheleste in ruwe zee sy
 zorneden en merkende waren ende dan lach die lingen
 wisten hem leyden se dattu een biden onder met com
 entende **E**nde die gheleste waren op dan slur dath
 op horen sloten **I**n als hertoghe Willam sach dit
 hertogch Reynout alse wech toech en met striden en
 wunde stree hy weder in sin leger besette dat heere te
 yornicheit en anders sine striden en sloten dan by gelyke
 toech doe weder te hollant weert **S**an hy to den hadde
In die heer van arkel en die louthere syn sey dragen
 doe op in hertoghe Reynouts hande die stede van yornicheit
 en die hertoghe dede die stede te besetten en dan weert die
 een gelogen arloghe want die lande husey sloten mit
 freubussen in die stede en die dier stede stae weder op den huse
 en dat bleef alle wyl saende **I**n die lande huse stadische
 die een vanden anden stadische den anderen dan sy machte
Vanden selue jure conz onlanghe con-kerfaunt began te
 vriesen en weert een ouerdynende hert loest wantet bras
 die nathe den gure is dumer mit zeeden ouer mocht
 dese wast duerde ontret v off xi weken lang en eynde
 ontrent vassenauent **I**n jure ons hery ay met en bin
 en doet began te doyen weert een stoane van vjynde ende
 en weder en dan qua een op water dat meten ysthaunge
 alse groten stede dede **I**n dmer desen hertogon herden
 wast make de hertog Willaus vrende die in sine striden
 en sloten in den tante vanden lande den gheleste lagen
 manich hynwelu op sette stude den hem te samen seer dat

see sy dat hy dat oerdmere den rogen inden lande van
geene roefden branden buigen en slachten nae haren op
pette te braken se te keerde se anders waz inbelleert
en in bevolckert en in name alle wagh ongestart de
der binne haren staten // Die geliefste zlagen hem toe
maels te vermeyden waert sake dat hollant waer een
haal lant en heet dumer in inden sonde sy sonde dan
eete willen in staffen en noest hem all het gebruyget
en heet mitten worst dat men over al moest over water
en over lant te slagen en te waerde of te laet se stact se off
winter dat sy blonden nochtan en quame sy // Die nye
in hollant mer dan alle reysen inden lande van hinesse
als die een in een doorp hiet ethusen dat sy brant wezen
als h in van onnelouch iustelen tot hinesse dat her
nam toech sy wt mit dien van hoesen totte dande mit gro
ten yseruchte van tranzen heeren en geene rzeonde
hollant hollant slae al doot daer hadden die geliefste elc
v. manne tegen een alme nae veria mer affet mider tyt
een uelcke weder was dumer an geene ziden bekennen
en conde hae stact die ander slaren se uelcke die geliefste
de moet over mits den doerf yseruchte en se sy in haren
spande land slaren name die blucht en zonden hem weder
over die mast te comen dan hure een der verdreentey
mit haren zelden in een zete van yf durt overmits
du sovan gestact end vanden lande gespen slae h in
van onnelouch iustelen vanden huse buigen en slachten
daz veel geliefste en brochten meer gebange in dan
sy stact veyouaren slaren // Ende op die selue tijt ten
vuelcken bij geliefste in een doorp to eijnsen doerf
liegen en rozen in een verkieft om hem luden des
wacht als die te beghen en inden auont alst bestemere slae
quam een sage dat in staten mitte mule sy slachten
dattet lude gelieft hadde se hem die hadden willen

Daer stavn zeyen van aipre en van brose wj gene ons
 wj gene ons soe dats die aldinz lude gellanz worden
 die dar toe quamen en vingen alse // Ende die ander
 reysse quamen die gheesthe mit heer aarthe van bouen
 den den lande van brabant inder inden lande van
 hoerden toe vlymen en tot fringheleu rouede en brauden
 van een deel ankerde dien dorpen conrn togen van dinc
 went ouer die mase inden lande vadinghe ingestaet
 zets die van hoesden gellanz worden en tot hem lbt
 quamen **H**ier nae inder lasten dede hertoch Jan van
 boieren graue van hall mit hineren een blochies end als
 dat beret was sende hy sijn vromden dat mede in dalm
 netens louenste in ouer die wale dert aldinz opfloegen
 open vullen dome dach fichtits by finkens stude
 // Ende als sy dat weet aldinz legrozen en opgeslagten
 hiden smorgens seet telust was qua hertoghe Reynout
 van gulte en van gelre mit heer aarthe en meenden al
 dat op die plue stede een blochies gesloegen te hebben
 en als die hertoghe dat loch werck al dat sach saet hy
 vresflikken mit buspen en om fachte // Die hall inderes weet
 dinc cloekeliken aliden fier makende hanz luttwerck dast
 en hielden hanz loch legonen werck ugen den hertoghe
 wagenoent // Ende tot sloeges nae alende deser uorken
 om lenden inden om haren vromden enen vrede in sijn
 benden hant ende lenden doen sy alenden haren verkerre
 swernde in sijn hant mit dinstanger vorz warden dattu
 ondesaten alende sijn onderlinge sijn verlich haren
 en haren dar want fappe hantieren en alle hanz gaderen
 gebruiken op haren anden tollon en verthe wagenomen
 dattu gene van gornihen om hertoch Wilhams wille
 wt der stede warden met inder seluz stede wagenoent
 comen en souden binne dertijt des vreden vorch des souden

hinn huz gaden volghen **N** **o** **o** **o** **o** **o** **o** **o**
Mensen inden waeren wel likerdelices en zeedelices die
menigen gaden sypher ende woeluden swaerlike plage
te leydigen liden zee en hadden onthout liden westor
ceenre onder. Enne to worden en eds vinnlike houetlinge
Wuz om sonnige seden vander selsther heuze alse liden
hamburck en sonnige anderen alse rampen en aemsteden
te inde wozden mit liene houetlinge ten bract en toe allerde
en mit anderen hulpe die sy wijen wode die lidenkeelres
ende hure onthouders te nontien en dien rost diemen. Huz
om den sonde weder te nemen en te gaderen van pontfeld
van alle streminge en gaden vander zee. En die west over
dragen and geyfoten mit onthout des herth geboren dueluch
tijen vorder hertoge Wilhelms van beyre manne van
hollant huz sijn hagen mede en goede liden alse dume
sede van aemsteden wt makede enen greden huz van
sypher of veld. In geyts zee en ene greden die dume
sypher of veld. In affares die desse alle sypher were
berde mit horen strepklinderen gellertent. En die toe
en dode sondenares ende dars peters son tot enen
heftman. Die were wt onthout zynntoren en qua
men te vonden liden anden seden en by konne liden
die die samentlic arbeiden die sy om vengadert vanden
see dat sy vinnen cast floten die die lidenkeelres of
zlaaghen te onthouden en horen onthouders te behouden
die sy die meeste deel destrueden en die sy saen liden
nam liene vanden bracke in om hem die mede te behoupe
tegen sine vanden. En by beloueden den seden aldu
menel meer lidenkeelres te onthouden. Ende alle die alse
gestaft veld quamen sy wt der taemsteden om onthou
vroullen diech nittitas **o** **o** **o** **o** **o** **o** **o** **o**
Mensen schen tiden vinn varen die van liden contra
en horen huz hertoge In van beyeren elret tot liden

27. Daz die gē dān parlye seer te hulpe alse om sijn sijn
 in den bisdum te helpen. **H** hertoge Jan van Loef had allē daz
 te kint die stat van maesbricht allē daz die hē mit sijn
 selfs linc in lant. **H** die van ludic besat die stat al van
 met grot herenacht se dat kinnē yemant in off wē dier
 stat mochte sonder groter bekenheit. **¶** **W**ān omē die
 hoer geboren dān vōstige dōste hōweh Willa van beeren
 grāve van hōngoullē van hallant zē hem ~~van stad dat~~
 arstādē dān pōnsden hōweh John sijn brueder te ont
 setten dān dān sijn besite vermaende daz te hem te
 helpen hoer geboren dān vōstige en moeynde dōste alse
 sijn loel hertoge Jan van bingēngē en sijn brueder
 antōnis van bialant die hem des lēd wēgering dede
 dān en liet hertoge Willam met off hē en vermaende sijn
 loel dān hōweh van bingēngē loef se hōweh en dede hem
 lofte ondē wēstede an sijn linc van hōngoullē van
 sijn wēt. Die hē daz om den sōndē en mēde oft sike
 wāre dat hē al dān gedāngen had gedwēst dat gōt wē die
 den most dān dān en mēde gēloeffent sōndē hōllē
 alse dat sijn linc van bingēngē wēn hem mit vōndē te
 sēdē dat hē hem al dān te kintē wēn sōndē. **¶** **H** hōweh
 hertogē Willam vōndē linc van ludic mit herenachtē
 beruēdē daz wēl dōxen bevruchtēde sōmige sōdē ondē
 sloen. **H** hertoge van bingēngē beruēdē hem mit groter
 sōdē en gōd bij hertogē Willam vōndē wēlē als hē
 gēseit hadde. En die grāve van wānē quam mēde al dān
 in hertoge Willam hōweh loef. **¶** **A**ls die van ludic
 die vermaende dat sēn qualitē vōndē gēdozen dān dān
 dān sōndē en beruēdē in hōweh linc wēken op wēt
 hōweh besite van maesbricht quam mit hōweh grāven hōweh
 beruēdē daz dōse moeynde dōsten lāshen loef dōweh
 die nachte mit lēn vōndē hē loef sōdē hem dān

andon sijes te staden Die vorstan ende heren sjeerden
honz heer daz righen en sjecken als seute kerulley al tege
snoet den daz weert ser gedwongen ende gelydighen
In het lange wyl stant den heren onghesien want die la
ludic hadden daz wyl in wanner tegens een almen sje
en hadden honz heer wyl zeer te pante geshreit en ou
gheerut after ende daz en een deels lezden mit horen
wagmen weert vreden van horen vanden en onke outbille
ein huus selse luden // Ten lesten weert die groke van name
die zide omme en weert dat ludithse heer vanlesiden in daz
sint openste want alse dat die van ludic die den sjeit bez
loren daz bleef doot die heer van parlers en alsement
overfloerch xxij man ijese bloedeghe sjeit geshode to
elt mit daz van heren tongsseren op sjeit end sommedath
nae sine lumbrecht den xxij^{en} daz in septemler outret
der blefften die luden meddaghic sjeit sjeit ons heren en mit
en bin // Na desen sjeit die anden sijes qua sjeit
van sjeit toe ludic dat mit ene sjeitlichen heep van ridders
en lincchen die maeslicht mit grot blyscap by sine broe
der hertoge willam daz en meenden hem te dantken der
grotter broederlike wonde die ho hem daz liddijst hadde
en vrolic mit hem te vlesken men want hroge van daz
aldaz in sine geselschap mede brocht den joncker lu arkel
die sine broeders hroghic willame daz van daz al daz
datter die in vreden en in bestande sjeit mit hroghic willa
daz en mit hroghic reynout van gubte en van gelic des
daz jonckheere een als heren vorgefuit is se weert herto
ge willam te male coemich en namt plau op hertoge
van sine broeder daz van daz dat eme gheve die
by hem waren in langer wike met daz te vreden ghe
saten en wonde daz weert mit eme sine moet gesaest
se dat hi aldaz te vreden en vromdlic was mit hertoghe

Jan sijn brueder wies **J**an van ludic mitte andere siede
 en gemene lunde van ludic mitten andere steden en
 gemene lunde van ludic namme hertoge Jan van byere
 wies de vleder an tot heren sijn vden hem onderdunghat
 en beteringe als daz toe beherde en gauen groten staet
 ghe den vongen amden visten en heren van hore wste
 en onluste. **I**n dese heren vnde en vorsten wies wgen elc
 vider tot heren lunde vanden en beneden gode dan
 alle goet off wint der groter gemaden diche hem ghe daren
 hadde. **E**nde hertoge willam wies daz doe en wort an
 alle somme dazet nae sijn lumbrechtis dach vphige sara
 ment/ over alle in sine steden omme dazgen gode te loue
 en te eren van deser gemaden wies en mede te hulpe en
 te weste alle der ziden die daz vanden luharm gestonden
 waren en vnginnen stonden **W W W W W W W W**

In math u locht sijnem vanden van sieden hertoge
 willam van beeren graue van henegouken
 van hallant ende van zeesant **I**n doe sijn met en bez
 gat der buten ginte tusthen hem en hertoge Reynout van
 gulle en van gelre wies daz leggen vden ziden se
 wghen den lunde van gelre mit wyl baerden ende ander
 vopsepe daz hij wyl gem daz te barmeste die die gelre sijn
 vnamen dat sijn ter zee wort met wyl en wochten. daz
 over somijt/ lantgange in wylfulde vden vanden als daz
 te wyle te vangen te barmen ende te stam en quamen onge
 staet vder/ tot horen sijn **I**n dese hertoge willam maecte
 vrientchap mitte stat van Amersfoerd ende wort daz mede
 eens dat sy hem Amersfoerd openen sonde en dat hij end
 sijn vrien den hem daz mede beheten sonde vden gyl
 wsthen daz wyl ende in te vden zyn onloge die wyl te
 voeran **E**nde doe hertoge Reynout van gelre dat wyl nam
 daz hij legghen dat hils te boeflaken ende daz daz

mit enen gerten tollere alomme ledezen en ende dit
hij was ende tollere lefden wort in tiden van amez
ffoerde **E**nde doe desse alle megende Vorsten
aldus inder leden varen legousten hem te openken binn
de stat van Utrecht die ghene den leet was dit die stat
mit hroge Willaume inder leden bin arkel gewon was
dus die off gernerde en brocht die toe alme vult
dit hroge Willaume vande tamerffoerde inden soude of
en toe en als hi die trefft quamen ende vlieden die dan
vroeten nae den dit hi dunnamen ende dat most doe
van den liden alse vlesen en inder tijt dat hroch Wil
laume vrende in amezffoerd liden plage die hi van En
leuwerch **h** Jan van Brumen en **h** Perne van Leyenburch
die dat suloge dinge worden van hroge Willaume die
gen tamerffoerde te inden en bij velen te reysen sonijt
teer off die dagen dus te leggen om te vermenen spot
in seluy gestet was en vordus op een tijt te inde dit
hi hem secken vordus om in seluy te recke en besat
hem dus toe en reysen ene gaden hez van gaden liden
te doet en te pende **E**nde doe hi sel vonsen varen
togen hi die amezffoerd en doe dat dervanne die ghene
die te hoefflatie inden tollere liden liden hiden
amker en vonden hem vech te comen en kenne dit hille
en tollere en liden vordus in die tollantische hiden
nat hiden vrenden tegen totten tollere en vorden die
en van dan doet termer leet toe en vloegen die de
bermen die hiden inden huse dorpe en veel hiden dus
ontrent en vorden die ghene die te doet vorden meer
mogen arleyden hi vonden op die reys alspulle stude in
seluy vorden hebben dervanne lichte off vorden vorden
hebben **D**oe die aldus gestet was tegen hi vorden binn

a merffinde Ende mider int datte ontfrende Vorsten aldy
 ugen malkanderen onlogeden so slaren vel hen ende wif
 luden by luden vorsten die wif jaghen dattet also met
 onducht ende heren kon den hen ende worden luden slane
 vrede dan onloghen en plaghen vel mitte wif te spreke
 tot som tude dit onloghe en doeth aldus met staende gheble
 uen wiften beten gededugt dan meer ghecorlocht want
 die landen werden ghecuert die lude ghebijstert ghecu
 ghen en doot gheslaghen die ende deser gheyt plagen
 die lude mit horen heren vel te spreken **Bi** ha dulle
 en ha wifliche datmet **H**toye wiflun dat by brocht
 van sine heymelike vrien den se waren alle wifhe sijn
 woorden kon en nae **T**en sijnde nemezmeer ghede
 dught worden hij en sijnde die sijnde van goemhem
 weder hebben en heer van adel bliuen oick wif hem
 dat toston soude en ande en mochtuue geen auilhorst
 van hem wigen **E**n dat en woude htoye reynout dan
 met den en alsoe bleef dan onloghe dan staende **E**nde
 doet dicheen veruue die goerne ghebroken hiden
 waren dan mede leguen hoemout kest breke soude
 want wat die een hebben woude dat en woude die
 ander met den en woude s' mede beladen om dat sy
 htoye wiflun sijnne vel kenden dat hij alsoe wezint
 was dan dat hij alsoe legroep dan bleef sy by en
 se woude dat meer hen se ghesint slaren ende dan
 htoz saken op wiften en op roden woude satten **oo**
Moch en luten derhen vrien den met off. Siet goern
 gededugt sagen sijn en alyden alsoe om dat onloghe
 te breken en meenden woude die een goemhem vinn
 hebben en behouden hij moeste den ande een liefinffedel
 weder dan ende woude dan op weder sprekende mitte

vorsten ende verdragen dat alse luyche en see menich
sint dat sij ten laetsten gehou- wagen alse datter
hen raide weder bij ee quamen ende verdragen alse
luyche mit gaden vorsten mit zyxen raide en by goet
smitten van beyden vorsten dat sine ten besten ende
weiden **¶** Ende ser manieren dat huyche forhont van
gulick en van gelre sante overgeng huyche Willam van
teyoren die stede van gozwichem mit dat daz toelehoede
en huyche Reynout sante den Jonheer van artikel sine mede
alse goet hebben dat hi gelyk stelden en overgengende sou
de alle aenspract recht en toe seggen dat hi had under
heer stappie van artikel en van den sante vander see en
van alre bester sijn die hem vanden he van artikel sine he
en vander daz of bestend of wmen aenicht **¶** Ende her
tuyche Willam sante huyche Reynout van verzeieren alle
dat gestet vander weder tuyche tot redelike hiden te le
talen hondert dufent draverijge wmen en daz mede
santey beide vorsten en die Jonche van artikel mit hore
hulperen an leyden inden mede gestont vlesken sonder
die heer van artikel sante daz bute bliuen **¶** Ende hier
weert een lestant op gemaket in sijn den vorsten an
leyden inden en die Jonheer van artikel en een dach
gherueent binne den lestant tot wijc te honde daz
teide die vorsten en die Jonhe van vlesken sante dat
men daz die zuen seggen en verdragen mocht an
van gelect en gijnt stel dinge te doen en ont te ver
dragen dat gele teloraten mit die zuen te veldoen
under manieren vord. **¶** Ende die die dach qua togen
die vorsten tot wijc ende daz vleet die zuen dit
gesproken alle verdragen is an die Jonheer van artikel
gaf anre en stont gelyc die heer stappie van artikel
alre verdragen is **¶** Ende die vorsten deden sekerheit mit

zamen soect te daren in die te Coldeyn nae dat die zamen
 geseyt en verghesproken sijn **H**ier mede werden
 die hien clarlyc verlyt ende gezuert. **D**ie yfse stede
 inden jaer ons heren .ij. ure en yij ontrent sinte Jacobs
 dach mede somer. **E**nde doe die ontferme westen aldy
 uerscent en vlijt staven spraken hare leyden voren
 den te samey en meenden dattet seer groot was om meer
 erverstappen in sijn den heren te maken dat sy hem onder
 wiken verjamendy te gader en quame id inhollant **O**p
 en ander tijt inden land van gothe sat beyden westen
 goet dacht en daren doe de andij te wren laten als
 dat westen soude en hier mede seyden die heren en elc lende
 hien niet van hy te den hadde. **E**nde de hroge remont
 inden land van gothe quam ouer d' d'och hy nante h' de
 arkel en nante jouchher sine nede van dat hy goerthum
 ouer gegonnen hadde en gaf den h' van arkel dat h' de
 te oey mit dat d'ur toelchende en d'ur toe **O**p d'usent
 rijnste gulden wer tollon te lokede janzly te boeren en
 heroghe remont gaf den jouchher sine nede die herstappie
 van boere mitten lande en heerlicheden die d'ur toe beborde
 en h'ur touz soude h'ouch remont die **C**.^m noem behonde
Doe inder tijt en een wijl d'ur te wren was wel
 eldy drachtyn lunde d'recht d'urte geyn d'ur touz of gespro
 ken als seer toeyhebracht hebben mitten yfse die heren
 ankelley want sint ter tijt d'urte stat van d'recht eerst
 inder vaden van arkel quam mit h'eghe Willam van
 boeren **V**orsh se en staren die me te vreden end sachte
 nae d'ur tijt alle die wylse die sy mochte om die luden
 inder stat conuerten te brengen alsoe eerst mit brederode
 mit gawster die doe aldy drachten waren d'ur sy mede
 in parthen vellen en worden brederode d'urte sefen d'ur
 sy nechtant geyn nae off inhadden **V**ant d'ur onloge

Den 24sten dach hem keet en sijn herten die geen die durt
toe ghesaden hadden ende dat en dachten sy niet openba-
ren overmits dattet ongeluck te groot was dat die here
sin artikel der stat en den boegeren tot vele tiden ghes-
dien hadde dat sijn nochtant niet bekant en wonden
en om dattu van broederden van ouden tiden der stat
vriente langhe jaren gedreft hadde en alreus vander
lusten boegeren sine plagen te wesen so wesen sijn durnan
om die lude durt mede an hem te werken en die ander durt
hem op luttende mosten gheschere wessen die geerne in
sweden gebleuen hadden. **¶** Ende durt nae doe die broedere
van quontsoerde seclachtich wonden waren statke hem die
sine luden oick durt in ende wessen mitten elken jongere
broederen toe en dit was al om onrust te maken vnder
stat. **¶** Dese sine luden arberden alle wessche en in rusten
niet hoe sijn den yere belasten sonde binnen der stat ende
wonderue durt hem op sine alre dattet ghesche. **¶** Inden
jaer 1500 was durt om sijn bonducty mont als hij verheue
weet durtie raet vander stat out en nye te sijnne sonden
wessen alsoe durtie geen die onrusten sochten die mder-
nachten te dueren soen om hezen en vele van horen
vrienden toespraken en als die raet vergaderen soude
bij hem te comen vnder der stat hies durt die ander niet
of en wisten. **¶** Ende des morgens doet die geen vername
durt hem op luttende warden bedruet en wondens te Raede
dat som van hem wonden durt stat waren leuer. **¶** Sin
onrust om horen wil ghesien most off dat sijn in haef
ticheden overvullen hadden gheboorden en deden alsoe en
ginnen vnder stat op den sijnen durt als die Raet doe
vergaderen sonde. **¶** In doe die raet op wesse quam ende
wessamen waren doe weet groot gericht over dat
hies vanden yere die durt gheseden waren te comen

en nu on Wij Willent gerecht hebben allet nageset was
 off wij willen weten wie sy sijn die Weren Willen ende
 hadden den luden wijse ghemaket dat hi gene durt hem of
 lette die stat ueroft hadden en souden die grotte willad
 en bereken ouer gekwert hebben om vele goots dattie durt
 of hebben souden en dat gemaet en die onzedicht was te
 groot die durt gelestet seet ende durt den rade durt toe
 dat sy mosten den dat hem behagelic was en die stat
 verbieden die sy souden en soun durt gene die brime durt
 in die durt gemaet leggen durt **H** soun van lotharst die
 mider tijt durt soun tutrecht een durt ganger of was dat
 gene gerseliken luden en geboerden te doen dat hem nae
 van goeds ghemaden geloent seet **E**nde durt mosten doe
 wistenoet die lancselor luden een die raet durt huse
 gint en durt worden die stat uerboden Jan den luttelwert
 van lautstroen Jan van clarenborth die doe wazermeeste
 waren durt gmaelbeet die doe ouerste auder man was
Berunt **F**roye die langhe Juren stout tutrecht geboest had
 en dit geschede binne vijf duren nae dat sy wazegaven wa
 ren en souden romant van hem te tale te setten nochtant
 dat durt vele goeds luden waren die goede seer inphagende
 mer durt en durt niemant tegen seggen of elc durt god
 dat hi mit ruste mochte woesen ende doe sy die vorzgende
 de personen wien stat hadden onlange durt worden sijn
 rade dat sy der ganze maghen ende durt durt die sy die
 stat uerboden hadden een deel uer rade souden setten om
 dattie durt mueren en souden hebben hant durt durt
 te helpen en dit deden sy no vijf of ses en op een ander
 tijt des gelijcs want sy waren beducht hadden sijn te durt
 genomyn durt wys mit ghemaget en souden hebben en na
 ment durt om goden no en ofter **o o o o o o o o**
In s wil ic stat rusten hert off ende sijn durt durt ghem

Die sy die stat verboden hadden die uingaduid hem tot
aureffoerde en worden te rade dat sy pruen worden
anden tude out en nye en worden hem betrouwen dat hem
die stat verboden was sonder misdaet lone der stat recht
en sonder yemint van hem te talen te setten en slaven
ouerbodich mit horen ~~vrienden~~ brenne woude so gemint
aanspreken van haren loeshanden off kan enigen onzadel
ke zaken die sy gedaen moethen hebben sy ~~waren~~ ~~en~~ ~~van~~
den daz of te anullboerden come son haren genadigen he
van vrecht tot wat souden dat die ontfoude heer woude
sonder tuercht ende woude h saken euz alsoe ter aut
woude als den gorchgeborey heer sine Ridders en knechte
sacht sarmeisse veranullboerden sonde en die brenne hiel
son in een anullboerde en worden tuercht gesent drielkef
of meer en wat die geey sime die wt slazen ten mocht
hem met luten sy woude wt honden Ende die die
yffene die die stat verboden was geen anullboerde op horen
brenne en come geerigen Die verforsten die den gorch
geborey wiste haren genadigen he van vrecht en srenne
hem hoe sy ander stat geshenre hadden en noch slazen ouerla
die sy hon saken bij hem ouer te trecken Ende op een tyt
als die Consienge heer tuercht was teende hie die
brenne in een gemeen capitel daz sy die gemeyn des
Ridders en knechten en dat ganze lute overfament slazen
en daz worden die brenne gelesen in tegenboerdichet
des doemdelens Jans vanden spiegel en meer hore briede
en die brenne hielden in dattie gaen die wt slazen van
enigen loeshen die hem yemant an seggen mocht ende
woude ombom te veranullboerden woude in hore haren
sloen daz son woude gaen en hiden daz son wt sille
rey ende sijnchten daz son hiden souden ende die die doe
delien en Janku spiegel die honden spraken sy daz wt

~~van hem~~ ende seiden dattet geen tijden van van
 den siben die te spraken en braken die mede op // Ende
 doe dat vernamen die lute waren dat hant genadighe here
 hem met helpen en macht mit vriendelike verpoeke ende he
 met en lude hoe uolodrich si waren die dachten si et
 moeste vint verpocht wesen en welen doe de aen herte
 ghe willam van leperen die don genoeint is en gawe hem
 hant sake te komen en liden sinte hager ducluchtighe
 magentheit setmoede om goede wille dat hi hant hif
 en hant goet in sinte leperen omme vromde name want sijn
 ontfende genade wel bekenden dat si inden saken die
 sijn genaden in kenent waren geen sijn // En hadden
 als vander stat hem over hem te leperen // Ende want
 die moegende vort wel wist dat die met aen was die
 om setmoedighe hi hem en namte in sinte leperen omme
 en seide hi vromde hant gedenken als dat gebreke die
 die geen die leperen waren god onsen he en sinte hager
 magentheit seer af londe en dachten en die te mael vrot
 van waren en mede die geen die hant vriende waren des
 gelijc en volgeden van die mit die die hant hagen vort
 en togen hant saken an hem // Item inden selue jar maer
 ten die vort vriende een vergaderinghe in die vort
 by een te brengen alst die geradent was alsoe dat hertoge
 willam opat mit een deel van sine ridders en kintren
 en raet in schulden die hertoghe reynout hem tegen qua
 en alte vriendelic die ontfeng alst wel gebreke die ble
 ue die hant te sinnen se off sine dager en waren terst
 vriendelic te gaderen // Alsoe dattet gawel op een mit datter
 vort te sinnen vort dat hertoge reynout seide tot her
 toghe willam. webe. S mach hant wesen dat die ghesent
 sijn doe seide hertoghe willam webe vort by doe seide

hertoghe Reynout noble van Wy met gesont ghy hadt
mijn gedungen gelleest **D**oe sprac hertoghe Willam die
mede het hie quart te dary gelleest **D**oe sende hertoghe
reynout weder noble thie van en ordat ghy te bet ghe
tonen muoghet het sende gheset hebben ende **D**ie meest
van allen hinde senden daz toegelopen hebben **I**n doe
hertoge Willam dat hoerde staech hie dier danc een lichte
mer hy dacht anders **I**n doe hem die hen een wijl
dus vermaert hadden doe gemelt ast zighet al waven
die hadt een jaar te gader nechtan moeter een sijden
wesen en alsoe gestredet daz ende hertoghe Willam nam
ordloss en zet te hollant dier en hndet in gedachten
vander vuyngissen daz hem hertoghe Reynout of geset
had en bedochtet manichsint in hem die dat wesen mocht
van sine ondesaten de hem die ongesone doen sende
en wert wel denckende op sinne heren daz hie dierste
vermoeden met open hadt die den hoff van hollant
zlaghen te seken en in een wijl dat met goden en
hadden die die hermelike vrentstap mit sine vanden
hadden daz hem wel an tinnelde nochtant dat hie wel
verborgten hndt en gaste luttel van sine vrienden te
kome en hndet alsoe lang datmant mit gemey met en
denam **I**n om dat dese saken den ontfonden he alsoe nae
lagen en nechtant en krome menat belaten hi en sende
daz meer beseyts van weten se bleef die sake alsoe een
wijl staende dat my dacht van ony herten heer alte die
sake genomen wesen van dat hem alsoe wel dide se siddet
te uer volgen **I**n ist datmen zloghe te seggen datmen des
mans wysheit by sinen werten bekomen mach se dan
ich wel sinen dat hertoge Willameen wys hea was in
sine hden want hi hem mit gemete haerheit en ontghe
In om meer beseyts daz van te weten se wil uer meer

Van sijnne wysheit spraken die hi dede die veel wijser horen
 met gedaren en hadden die hi nochtan alle wijse vernolch
 & al sijn wel horen mach. **Want** hemel hi sijn sijn
 tijn hertoghe aelbrecht zins vader dat hi alsoe tegen
 hem bedrogen was dat sijn vader met sijn en woude noch
 by hem hebben en wat onstout hi sijn con dede ten
 mocht hem met laten et was hem leet dat hi inden lande
 bleef en die hertoghe William dat vernam die dat grame
 en achterom was dat hi alsoe stoet mitte vader wist
 hem sijn leet te horen en en woude sijn vader met ver
 cerny noch tegen sijn wil inden lande bliue en woude
 lieue hie onadel inden lande te liden om tegen sijn vaders
 wil inden lande te wesen nochtan dat hie veel wiste
 wiet hem dede en sijn die geny veel wisse hebben die
 bruyen hadde hi yffelheit. **Mer** men die wijse heer / en
 woude sijn vader alsoe wist met conoetueny en docht mocht
 hi leuen en woude hi heer / hi soute gedenken en sijn op
 en wist wt sijn vaders lande en wist te brede ende blif
 sijn en wist loygen alsoe was wy lesen verorden
 verdract dat een erf sijn van hollant aldus was land
 sijn wisten sijn men geen brueken ofen honden ende
 spraken alsoe mit hertoghe aelbrecht sijn vader ende onder
 sijnzen hem alsoe dat hi te vreden wist / mit sijn
 wou en dat hem lief was dat sijn sijn vader inden lande
 quam en dat wist grame William sijn vader dort
 goern horden en wist doe vader in hollant en wist sijn
 alsoe sedelic wist alsoe lange als sijn vader leyste dat
 hi den gene dat hem gedaren hadde met in wist dede end
 en dat in sijn dat dat een alre grote ducht was
 sander sijn ende een sinderlinge heijshout die hi doe
 lesende ende om dat hi con genueel heb datmen des

mans wijfheit by sinen vretten bekent en hem hertoge
willam in sinen last tegen den vader sedelic geschad
kenet se machmen wel kan hem sime dat hys een
wijse heer in sinne hit gelleest hmet **o o o o**
N o wil u wort sime vanden dromelken van Jan spiegel
en van hincen vromden hoe hem die hadden die sy den
magende vest haren heer den bistor inden rathuyshuis
alre geantlicket hadden vromden vanden gine die ter
dine varen ende die sake alre staende bleef en die edel
bistor met meer dan tw en dale die eene sy vrolic ende le
staerden der gromde vromde van daghe te daghe alre
meer en die van hinc vromden met en vrom of die
mifhageden dat si den en darsen met spreken ende
dunten gode dat si vromden vromden oute dat si bedre
nen en die dweede aldus en vrom **h**de en lesten die eys
te vele manen die begonst die luden te vromden en
out vromden vromden man die kan vromden
en van vromde vromen dat si hollant met vromden
en vromden dan die groot vromde of hadden en die begon
nen te spreken en vromden may most vrom gromde **h**de
honden die luden en vromden vromen en leken ende die
vromden vromden **h**de vromden en dsef gromde vromen
veel opder vromden die dat vromde spreken vromde **h**de
vromden die aff sende hoe die en hoe vele een lute met
hde die luden vromden alle daghe meer vromde end her
die inden vromden vromden si vromden vromden vromden
gromde vromde alre dattet gromde die vromden vrom
vromden inden Jan van xv. als die vromde oute en nye
te vromden vromde hadden dat een van Jans vromden
van spiegel die hem vromde als Jan vromden hofte ter
vromde vromde gromde en vromden aldau vromde hebbe
dat een vromde vromden by Jans vromde vromde
den Jans vromde vromde die hem vromde dat die vromde

1000
6-18.

hi maect qualic nam en gact som van smey vrenden te liden
 dat sijn vaderheit en quame tot Jan eer hij en ginc en seud
 tot hem dit hert / dese ullen kint gedaren der stat kint
His te veel dat ghi ons doet / mitte ullen ten stat ons ginc
 te liden / en die luden werden lopende bider palartsen op Jan
Doe Jan dat sach trat hij in een hoes ende die doeren werden
 gefloren **E**n onlange daer nae vernamet de vanden vreden
 vrede / en stoten te samen en quame an die plaetse en als
 sij an die palarts ycomen waren vreden sij an dat hoes daer
 Jan in was en men vrede die doeren op selen en doe Jan dat
 vernam viel hij achter ten venster / en en paut hem vreden
 te comen **E**nde doe die dondelken dat vernam dat Jan
 alle genen hadde pijnde hem mit meesten haest / comen
 indre stat te comen / gaven en meenden daer hils gebonden sijn
 den **E**n doe dat de gheven vernam die an die plaetse vrede
 facten hem nae en ginc den dondelken vreden / reguleren
 en daer werden hij ende Jacob sijn broeder / mit sleefen gedruet
 en van dien dage sijn onmaectens mit sijn broeder / der stat
 gheleut / en daer nae Jan vanden spiegel ende vrede sijn vrede
 dat yfbrant vanden a. Jan vander masthe mit meer van
 hieren vreden **H**ier machmen mercken hoe nae ghebr
 en ongeluk die bij een sijn **W**ant des sijn vreden doe die don
 delken en Jan op stonden vrede sijn fecit ontfen vreden stat / en
 al man vreden hieren / en een ontfen vreden sijn tat / horen
 ontfen vreden stat gheleut / en dat / mosten sijn luden en daeren
 dact met met vreden hieren / radit allen gaden luden
 an te vreden en ges ontfen hieren / eye te vreden **E**nde
 wie van vreden is sijn luden vreden / en vreden te doen sijn
 machit god ende den luden behagen mit gade / en ontfen
 vreden in machten ontfen luden gade / vreden god
 gade te vreden **E**nde doe die dondelken vreden / vreden stat

Die jar d'wuy seker d'wuy die hem geden hadden d'wuylic
toe te sijn want dan bleue hude in die stat die den dom
delen enen sijn eel gesond wuy son dan wuy son
eel ledicht / en son meenden wy dan geen huot nochtant
om alle d'wuy mede te wercken se hie si t'ker off die
dan hem an t'bin elde bij hem comen en hiet die den hie
haut / t'fien / con loefden ut bij horen ede nemmermeer / tegen se
noch t' wuyten hie vrienden te doen met die domdelken mitte
sijn mede t'wuyten ingeent wuy die die gheen die binn
wuy had god met gelbikt bij die d'wuyt souden gelbikt helle
want die sijn hude die an hie hant getalt hadden eenhij
mech oeft marthen oeden gemen die binn wuy die doet
te sijn die den domdelken d'wuyten hadden en dat sijn
gestet hebben of sijn jans d'wuyt souden sijn jans ende
die oeft / eedert gebroken als god wuy die die mit off
en qua en mens gelbikt d'wuyt souden sijn die den hiden
sijn an t'bin elden die si d'wuyt in sijn hadden die die hu
den om gebangen hadden dat oeden hiden eedert ghe
siet / sijn helle die / om / gericht d'wuyt / **Inde** doe dat ter
name die den domdelken uer d'wuyt hadden d'wuyt te sa
de ende souden hie vrienden inden hage bij hie ghe
lue van beven om mit hem te d'wuyt van sullen ghe
bieren als hi ander stat had ende die sijn an hem die
vrienden t'wuyten sijn wuyt / ende gebroke d'wuyt
Die wuyt wuyt / ingeent die gheen die die dom
ken mit sijn vrienden d'wuyt hadden en dat ghe
inden sijn jans en quame d'wuyt / inden stat die hie Jacop
proest sijn peter / jans van hie d'wuyt van lausbroen jans
ein flandeborch d'wuyt / gheent beven proest mit hie
vrienden **Inde** doe hie hie Willam mit sijn d'wuyt was
onsinge sijn / nae / beven hem die antremit d'wuyt / ende
van t'wuyt om mit sijn vrienden aldaer d'wuyt te d'wuyt
Inde als hi inden stat was quam hem die hie sijn aldaer

dat zijn vrienden den heer van arkel in brabant gebuyen
 hadden op sine katermen Duch inder meere vanden lofth en
 tot fmenburghen geuoert **E**n doe de durcluchtige here dat
 vernam was hi uermate vrolic en smete gode dur alle goet
 off tomt dat hem dat gesact was en nam orlof an sine vrie
 den toech te hollant wort ende dede den he van arkel aldur
 brenghen dur hi alrehande saken of vrua end vrie hem
 in hollant sijn hebben gebanghen en affe den hertoge rey
 nout van gulle end van gelre gelouet dur hertoghe rey
 nout woz hem seluen een dult of geroert had als hier
 con gestoren staet. vrua hi wyl bestus of vande here
 van arkel **E**nde als hertoghe wille wyl wort hem ghe
 dan sijnde gebben nam hie heer wiscleu en en verhaeste hem
 nigher dinghen nochtan dat hi hem vrie sel ghesel
 met hadde an sijn ghere en hiel die sake van wyl star
 de dat men int gemeen met en wyl **o o o o o o o** +

Hier van nu een wijl te rusten en van andy dinghen
 wat te sijn de mosen inden mude gestreden **T**en eersten
 dat die van bruesel den he van arkel hielden vrie hore
 partey en si dur by mitte andy sieden van brabant
 mringen part parton om hem vrie weder yspenert te heb
 ben op der siede dur hi geduyen wort alpet op der eede
 van brabant gesprede en hi hore partey was dur si mouch
 sijnmeder ende meernstich vruoth om deden an hoth geloren
 dweelustigen ende mogende vorseu se an horen genadigen
 en geduyten he den hertoghe van brabant **E**n se antstoye
 wullam van beveren met wat si aeluyden ende der
 uochden ten late met en se en comden hem met gheselzen
 overmits dat hertoge wullam ingeleden inden den hertoghe
 van brabant affe goet hadde dat hi om sine wille vruut
 wort der her van arkel in hem uerlunt mit hertoge willa
 con die een buten den andy gherehande sding an te gae

miten hem van arlov

Daert ha in den sijnen tiden een groot schar onloofse stont
tussen den kleinen comenken van brabant en van fuyge
lant want die comenken van eyngelant hadde die in onloofse
saren vanden in vromen gestommen drie sieden gelegen
buden sijn als harnichplet harnichplet ende fuylaen end
inden sijnen tiden als hi die sieden schar en gestomme had
quam sijn een vespeneve in sijnen he se dat hem i coeter
viele vele vly of schar want by dat ge die sijn vespeneve
siede die vespeneve ende toech mit sijn heer suthy die by
hem hiet te salans om van danc wort ouerde varen in
fuygelant dat hem die fransoyse onderwegen werden ende
waren den onloofsen schar overmanet se dattet comenken van
eyngelant die mit seeste schar luyangen schar en hadde seel seel
overgegeven sijn gestommen sieden vich jar toe meer hem
seluen gebangen sijn te sieden dat hem mit gelote en
mochte witen cohesten dattet dat ten siede quam ende die
eyngelste stome den sijnen danc bleve dat die hertoghe
sijn brabant die gnuw van arnyuers by die gebroeders die
hertoghe salan van burgonden en der hertoghe sijnen arya
vaten van loyeren grauw van hollant mit veel groter
sijn leuwaesfien ridders ende knichten wt den oome van
brabant ende van hennegonden sinderkinghe wt hennegou
den sijn leuwaesfien behalve alle die penderen ende knicht
van ende h sijn van broderoden in die vorden gebangen
die hertoghe van arhens die hertoghe van borbon mit vele
groter sijn leuwaesfien ridders ende knichten wt viane
rijt en wt hennegonden **D**ese sijn gestude op sijn trispin
ende trispinens doch inden vorden jar 4. oct. en 20
Ende om dit grote schar onloofse weder te leggen en te zneve
overaetmaet die hem die alie durlustige vorse **D**ur sijn
toemste want sijn jar ont sijn 23 oct. ende 20 te comen

in Engelandt ende die hij daer gecomen was sende hij en
 die Coninc van engelandt / Ende doe hij daer gecomen
 was beide quaz / brieue an hertoge Willam van beveren
 gram van henegeunden van hollant darz seer hoerch
 liden en orientlike an hem berijende ende uermaende
 dat hij by hem in Engelandt ~~daer~~ quame omde Conscide
 palte in gueden state ende in payffe te helpen brengen. herte
 Willam die die darz brieuen in grolt werdich rit ontfang
 besat. & hem harschalte ende darz inden selue jar opten negen
 honden darz en more mit grote tierheit en costelicheit in
 Engelandt by den coningen darz. Swerde darz. xl. dachse
 lang en hadde elc dages een sonderlinge tierheit / van coste
 liden thedinge en puelen. ~~hine~~ desen weert darz verpro
 fen ende gemaent en inlichte & dinge tusthen den ecken
 wiken als Vlaunreij ende engelandt / mer dat ginc alle mit
 aovermits dattie gemeente als darz waerde by den heren in
 bedragen geuwerp. ~~hine~~ die heren en warden mit al sonder
 sief ghefeyen te werden / vander gemeenten warden by
 die heren doe als darz alle dinge al aoverflagen ende sa
 tode hem elc weder te heren tot sinen lante **o o o**

Mer weder te comen op die oude materie van datme hertoge
 Willam van beveren inden vanden van ghele warden heb
 ben gedanghen in sine selue lant en hem gheleuet dat herto
 ge respont van ghele en van ghele darz. Con of ghesproke
 hinet sa sinen vanden datten lesten luytbreet weert op
 ecken darz gherust ginc **o** Ende doe dat vernatwey des
 heren vanden darz dat gherust of ginc. die quame die
 tot hem ende sende datme hem onersene en liden hem
 wat die salen aoverdragen en lasten warden dat hij he
 verantwoerden warden wantmen darz. Sale of sende ~~hine~~ die
 hertog darz. warden alant hem leet / dat hij berust. darz / ende

quaem qualifien toe ende stonde hem alle rechtse verant
waerde tot seden van hy verlich comen macht In
de sin vromde dat van hem hende veruolghden herte
ge Willam van op en liden sinre genaden quien her
wert antwoerde te setten en om dat van recht te leggen
hem en zyn quet te verantwoerden en hem geloude van
op te quien of en an te comen Dat hertoge Willam dede
en leyde hem een dach van recht ende dat den herte
van Eymonde verlagen dat te come om hem te verant
waerden Ende doe de dach qua bleef de herte van Eymonde
en en quam niet van Ende hertoge Willam veruolghden
siet en verban den herte van Eymonde van sine en van
gode Ende doe en hertoge Willam alse veruolghden had
wert van nae sichte den ontfrende wist van sine ruden
en end van sinen seden van yfelfam en dan deden
eynen de stude mitter loch als hem dat mit recht toe
gedrist dat dat sine vromden vergeringe van ghe
sede die hy dat gesont had en als den edden vorse
dat gesont siet want sedelic ende dacht veel dat most
niet toe gedan wesen Hier om veruolghden hertoge
Willam en der van zure ridders en knechten ende mede
van sinen seden wt hollant inden jaar van xviij. vorse
andrent sine marie magdalenen dage en sonde en
der van zinen liden van yfelfam en wout selue te selue
horen ende stonde herte ende stude belaggen Ende doe
dat veruolghden de herte maget van Eymont als die ionc
her van gaestere die herte van Culmburch en herte van
Gyane was van herte toe ende sinen herte Willam
alse qua hy van doe hy sonde van wout Willey hebbe
en se wisten si den herte van Eymonde veruolghden ende
hert om veruolghden die veruolghden herte hertoge
Willam en liden sinre genaden of hem lief stant si sonde

spraken mitte herte van **Egmonte** in **Wonden** bezon of sij niet
 goets goddelinge wille zyn dussint moogheit mede te
 brengen dat hem die del west lief hie wesen de reden die
 herten biden se van **Egmonte** tot yfelftern an spraken dat
 mede welen menichs als dat stel te uerzoeden is
 en reden weder bij hertoge **Willelm** Eunden hertoge **Weder**
 tot yfelftern **En** reden die ouer en **Weder** ouer en bracht
 ten besten dat toe dichte se van **Egmonte** an **h** **Willelm**
 zyn brader zanden zuden tot yfelftern ende kjonden hie
 rede hane die se dan hime hadden en bluse swelme
 van hallent en van zeelant en en souden die niet weder
 incomen ten daren bij wil en consent van hertoge **Willa**
 ende die herte van **Egmonte** souden oerzewe en gebeit stelden
 alle recht ende toe seggen dat hi had anden hof en ander
 side van yfelftern en ander herolcheit tot hertoghe **Willa**
 behoef **Ende** die hertoge souden den se van **Egmonte** jarly
 den soterreken tot elligen daren hem ende sinen te betaken
 weder darente ende silden hem **Willa** sine brader se hundert
 oonen an den daren van **Egmonte** hie by den moeder
 sijn none tot hie hie hie en die gepede aldus inder ma
 nieren daren en seer lebreft an biden siden en hie ge
 wet die se van **Egmonte** en **h** **Willelm** sijn brader tot
 yfelftern ende hertoge **Willelm** souden sijn vrienden aldus
 die gees en siede in name tot sijnre behoef ende die gene
 die daren **Willelm** souden ontfangen hertoge **Willelm** van
 haren hie en loefden hem hie en hie te sieden ende
 sieden dat ten heyligen **Ende** dit geynt beuolgen die
 genen darenre ge loefde ende die daren seer lebet ende leu
 sen van zime daren ge be daren **Ende** doe die loutfende
 west dese saken aldus geynt hadde seer bedencken die
 hie in sijn daren ouer dinstich in out daren ende
 geen kymere en hadde van een enige dinsten die hie ghe

gehilicht **W**as had anden coninc **J**an van Brabant die den
ontfang sonder een en bedacht hem seer vorstelic **W**as dat
hi soude dat zijn dochter sin gedruet mocht werden van
grote **J**an sinen brueder vanden greffstappen van hollant
en van seelant ende heerlijcheden dat off mit marcken
den hem verken mocht overmits dat sin dochter **J**ong
was en van vromde yden om dat te verforden soe dede die
ontzonde **W**ast op een tijt by hem come die ridderstap van
hollant en van seelant ende des gelincs die heesteden vande
landen vromde begerden van hem of hi aflinich soude
dat hi den zynre dochter behulping ende bystandus wesen soude
sien inder heerlijchede wonden tegen den zynen des hem be
wonden soude **W**ant sin dochter had vrome vromde vromde
soude hi sonder manlike gelooft dat hi hem die op beuden
ende dat een tijt op gemene **W**ast vlt mit sine kerde weder
by hem te come alst gesinde dat die hem ende ridderstap toe
nutteden ende die yden des gelincs want dat hi aflinich
soude dat god webriden moest hi kwam sinre dochter dan
con hons wiste lincvroude en vonden had dan doen al
dat hi sebrich waren te doen **E**nde die die ontfemde **W**ast
alst seet **W**ast hem seer lief te horen ende dincse seer ende
bespiede van hem hi vromde anen brief dat of sine maken
en hald hem dien brief te bezegelen dat hi toe antwoerden
dat tijt den vonden **E**nde die brief seet gemact ende te
ygeft dat zynre dochter velt diende nae sinre doot. **H**ier
machmen horen een grote wijffheit vanden ontzonde moegade
seet dat hi sin enige hore dochter alse bespiede hi sinen
leuenden linc op dat hi nae sinre doot inder heerlijchede onbelast
come sijn en mit vreden bliue mocht. **E**nde die die dinclich
tijt hi die aldus bebaect hadde doe gemelt dat hi seer
verwilt seet van sine koddery ende lincchten en van sine
yden **W**at horegontben en begerden alse seer van hem dat hi
in sinen lande van horegontben bij hem come soude om dat

laut te besinden Want die hertoge van burgonden mit groet
 eole by hem lach dat al uel dorfen die hi quame **In** die
 nuogende dacht die zijn onderfaen minde en zijn riddeclay
 per heflade die hi hinde dat hi beladen waren bereyde hi
 daz toe te daren en tocht mit meester haest in honyonken
 die doe inder tijt doe die ontfande **Wist** in honyonke was
 elcithen bij gebrocht was datte Sulzhijn een outte son te brar
 mit geshonnen was alsoe dat sin do pleyer sinze dochter
 man doe een recht eefolger en werheyder der name van
 vinnarij was **In** doe die durbuchinge dacht hertoge villa ber
 nam dattet was sine al dacht sinze dochter groet tott dach
 tan te faen nades come doot hant mans vader **Lancymre**
 van vinnarij te delfen nochtan en durbachte hem die durbom
 ghe dacht met mechen smeken mer berheydend en berfunde
 en dede sin pleyer sinze dochter man die doe by hem was
 overlange bereyden en toe maken en bereyde hem al sinze
 sinze pleyer een lode te vinnarij dacht als hi dat dacht
 dachmen doen fonde overmits datte come per was en al dach
 rijck in onrusten faet vandes hertogen doot van oichens
 en mede vanden groten onloze dat doe was i rusten vinnarij
 rijck en engelant alsoe dat zijn pleyer toe Sulzhijn durbom
 an outte son son te vinnarij outboden dacht in vinnarijck
 te comen en die ontfande **Wiste** hi hertoge **Wyllam** sat op mit
 den durbom dach tegen comen fonde **In** vinnarij dach quame
 een dyen die durbom dach fonde yelonde mit enen siner
 liden panser dat van alre groten vinnarij was en brachtet
 den jongen come dacht alte dach behayde on tocht rechte
 dacht an ende dacht **Wist** en coit dach nae dacht die **Lanc**
 fonde dach veel meester by gehacht dachmen die hem met hel
 pen en comden vinnarij vinnarij was soe sterck en dach soe
 veer dach inder yeronny dachmen met behelpen en dach

en die jonghe **L**ouwe bereyde hem en voer vande se
clavel ende leual sijn edel ziele in handen des geltendijcs
goeds sijn op sijn ambrosius dach **I**uden **J**an out sijn
21. uit vlij ende dat do die luyden velt getalsant ende te
fure geveet die inuogelic ecke rouwe om geveest sijn
geleuen had die come gesont gescreest en hadde vrede in
sinnarij geschiedt dat leyder mit en was. **E**nde die ontstien
de virst hertoge **W**illiam al reus hi bedruet om zime
peltagers wellic sat op ende reet biden hertoge van burgoo
gen sijn peltager en arleyde sijn om zime lande te besme
den in zime lande te besmeden ende uer spade te houden. **H**i
binde desin dat hertoge **W**illiam in hertogende was velt
den ontzinde virst sijn beu hertogende die hi bij **W**illem
geboreli an plach te hebben dat hem een vordiden een hat
geleuen hadde die hi sijn an velt. **D**ie had die ontzinde
virst ene meester bij hem die hi gelouede bene anden
meester en liet die hi hem come en nam raet mitte meester
vilt best comen been gedaen was. **D**ie meester dede als
een roeteloes man sonder onch velt vanden anden
meesteren den edelen inuogendy heer sijn beu sijn die
hi die scrijuit an hadde ende inuende vilt sonder angst
en sijn die genade van arjen en van die in velt
sijn beu gescreiden velt sijn ergeede dat beu van
dage te dage en die die duchtige virst hem leuede
die dacht hem velt dat sijn beu die vrede geveet
sijn velt en bereyde hem die tegen als hi best veld
viltte ende nam dat heilige proomvte ende velt bereyde
mitte heiligen olve en opt besten dach van more **J**uden
van veltsonen sijn die ontzinde he van desin velt
en leual zime edel zime in handen des alu arhtigen veld
nax dat hi die graeffsijn van hallant in sijn 21 of 22
vilt geveest hadde in groter een **D**ese edel heer doeh

bleef was antwren in zynre tyt en hadde sijn linc alle drie
 als hollant zeevaut vnd hennegonden een tel tot hem en was
 der lande alpe marstich als een heer Westen mocht **Dese**
edel wist liet nae hem en enige dochter die Jacob liet
 en was mit hure gneeder by haren vader die hij streef
 en wasy stermtoren vordlich als dat deel to veruorden
 en miuegeli was want sij merlorv den ont hinst hē die
 nader neder land geseten was dē wōre streef verlich
 legende in hennegonden tot Valentijn in streef tot
 god die nye smēren dede moet anrige ontferme ande
 zynre zuden gedencken **Amey** **W** **W** **W** **W** **W** **W** **W**

Doe die edel ontferme hē aldus yestorie was onlange
 dat nae quā die kōstap inhollat en dat antwort dat
 hij dor was dat vele gader wiser hude lide toe was
 en zij was dat ou die hief was en pedarlic dat nae
 kōstap **h** die dirluchinge wēstme kōm Jacoz bleef
 mit eerst nae haren vaders doot inhennegonden en wōt
 dat nae ontfingen om hē ziddery vnde kinchten land
 siden en vanden gemeen liden tot vnrre lautvordel
 gesint and gedwin als dat toe behorde **E**nde doe
 die ge van symonde en hē William sijn brueder veruame
 dat hertoge William saliger yedachten besimonden was
 gestone was vepanden in sūre vōre en dat hē
 vnrre ceute coeter hē dat hē William van egmonde
 mede toerij dat yselstren en hē hēly van vōre vōre
 die hē van symont dat vnrre hēly se vōre hēly vōre
 vnrre sūre een vōre vōre dat hē in quanne vnde
 vōre die sūre op des heiligen sacments macht als die
 dat toerhēde was en dat was vōre vōre dat
 dat nae dat hertoge William gestonen was mer die
 vōre van yselstren en vōre hē doe met an comen

Wants die castelen gellare d'ert en hert die boech totter
hertoghinne behaff. Ende doe dat vername die jonckheer van
briederden en van montfoerde dat her Willa van Gynon mit
den sijn in yselsteyn gecommen waren en die castelen der
boech manstich was. Aden als getruke jonckheer en sleggen
alle dinc awer ende besat den dinc toe den castelen te hulpe
te comen noch dat vrou Jacob gecomme van hollant noch in
honnegonckle was en re van hem sonde mijne vrouwe vriende
toe sproken die elken best gelegen waren en bidden die mij
te vrienden te laten te comen ende dat most toet gedaen wesen
Want die vanden huse mit d'ert besat en warey alsoe dat die
jonckheer van montfoerde toech ander stat van Gynon en begeren
de sijn vriendelic van vrou Jacobs wesen dat die stat hant
te laten. Wont come en slegen hoer die gien becrasien die
yselsteyn gellommen hadden die jonckheer van briederden ende
hij wont dat giet die wesen moethone yselsteyn weder
trigen in vrou Jacobs handen. Dat die boech tot yselsteyn
sande weder luygen ende stercken die muir vanden side
des gelijck ende om dattet vercomen mit giet en was sandme
den gien te laten comen die opten huse laghen se wiste
die stat te raden dat si mijne vrouwe dincen wont ende
keren den hem dinc toe ende togen des vridages nae sammert
vrou yselsteyn. Ende doe die jonckheer van montfoerde vana
dattet van Gynon dinc yselsteyn waren qua hij verster boert
mid gelde bij hem en sieten toe sijn hant vanden vanden
huse wint ende doe die vanden huse quame hilden die vanden
sijde dat gies gellomme. // Ende doe die van montfoerde
en van Gynon vername dattet gies gellomme was nammen
tacten sijn ende overdraghen dat si dinc blinc wonden
liouet dat si se ut gelde trecken wont ende wonden
dinc verdrachten der genaden die hem god weelene wont
Ende onlunge dinc nae qua die jonckheer van briederden.

met sinen vrienden en behaghet veel dat sy den blinde nae
 zies zindert hies geboorne was ende bleef mede **Ende** cort
 zant nae quam die hollandsche vreden vast avon ende die dan
 sticht die menich het die yselstern gelaten was ardeiden
 alzat sy mochten ambider stede te comen seden groden
 in koliberte maken en mochten han kolibere alsomax
 der stede datmen om ene loghe te somer steden aler
 paven mocht **Ende** die dat versam die Surhuysinghe
 wof hertoge Jan van beyren die cleet concludit die
 vrede was van hertoge willem dat sinre magten vrede
 dat hy een oem aff was con yselstern ligen bereide hem
 als hy eerst mocht en qua con yselstern bij sinre magte
 vrende en stocht die neder ende bleef by hem leggen en
 die van berecht die veel wisten watter hem anlath en
 lieten hem niet vallen en waren nacht ende die inde
 steer sonder aflaten om lide te doen die neder stede ende
 inden huse lagen want die waren mede ingetomen sijn
 som van des gescheit vanden en oick een del van sal
 linge die mitte dandte en mit johan vanden spingel
 van overist vedromen vaten hier om en om viel vand
 stede te hebben vanden die van overist alst onledich en
 dursen luttel **Ende** die die vanden huse verromen
 dat alle die steden van hollant die waren en die van
 amersfoerde des gelijcs die sagen sijn veel zinnenste te
 zuren sonde alse dat sy die dedinge sochten ende sprac
 leggeden alst ge stede ende auct die deding gingen
 si willem van fagmont en die geen die mit hem van bute
 waren die die van yselstern in verfont werden ende
 die deding viel over want sijn en tot gene besit en stuen
 en geen antfer en wisten dat sijn hem viel toe verlaten
 mochten se wera die deding aldus gesloren dat sijn
 willem van fagmont miten gagen die die inges

men waren souden garen wt yselsteyn mit al sulcker hane
als si die gebreue hit hadden En men souden gelinden tot
men die toe ende souden doert trichte souden hede te
gellen con mijne vroude vrienden van gallut ende
ant die garen die daz inden veldt lagen en die luden van
yselsteyn souden garen inden vrouden genaden en gallant be
gonden halve liefs **E**n hi op souden den hertoge daz
die loech mit stede ouergone. ende doe dat dazmy alsoe
geploten was ende doe die dazmy lude ende stede quam
doert dien van yselsteyn geset dat si garen souden inden nye
stede en daz gepent godelstiken deden si alsoe **E**n hi wille
ende garen die mit hem van bute genomen was tegen hant
dazge ende worden gelentale daz is **E**nde der vroude
vrouden tegen inden stede en quam op dat hede ende toge
wert inden nye stede daz die van yselsteyn te fenne was
en vanden der vroude gehult te heden ende die mede
gont ge doest en die worden angest ende gedungen
daz hertoge van van leuen con der daz gebinger off
nam en die ander gungen worden bekeert tot der vrou
den behaef **E**nde aldus is daz dazmy daz van
yselsteyn genomen waren dat hant vriend con hant ge da
hadden doe si nochtant in hant daz was want hant
hant vader onlanghe der ge doest hadde doe dat gestede
Ende van dazmy daz quam en van dazmy daz was lach
ent op gogenen daz was al hant dazmy dazmy **E**nde
onlanghe dat yselsteyn op gogenen was qua de daz daz
toge dazmy van jacob mit hant moeder in hallant
dazmy gode der genaden en der con die hant god ghe
daz hant **E**nde die van dazmy dazmy om dit hant
gelent was dazmy die loech tot yselsteyn souden
neder brelien ende die muzen vander stede te flachte
ende spraken daz off mitte jouchen van mont foerde

Diet hem mitte Jouchen Van Broderoden Van Vron Jacobs Vroeg
 toe geset hadde Diet wort seghen under ont fremder Vroelike
 en die leual satmen breken soude alst uersproken was
 en op suite Petrus en Pauls Dsch Van nuar qua die Jouchere
 Van Broderoden binnē smecht en nam een del luden Van
 Saen om hem en togen toe yselstern ende begonne te breke
 Ende die Van smecht en stonden met Vindam die leual
 was weder ende die leual Keander nuere waren geschicht

Vron Jacop Va beyeren grauinne Va hollant

De hertoge Willam Van beren grama Van hollant
 saliger gedachten die gestormen slas ind die
 Duchthijge uoxtinne vron Jacob Wit heringonke
 in hollant gecome was toech Van side te siden onthollat
 en liet haer herten waz een lausvroude en waet tot alle
 siden gebult en sel ontfangen sonder te sondrecht en
 wort nuar den dat vron Jacob eerst inden lande gewen
 was begonne hem die tabb. hant giden lande ende inden
 siden te verheffen die hem sidele by hertoge Willams
 inden god zedelic gehonden hudden noch van Saen hō
 van archel en com hertoge Van hertoge Willam seet
 list ende uerdruen worden die de meest vander alle
 raustaz Van partien slaten. **E**nde die dat uername vron
 Jacob en huz salige moeder name huz hermelike rade
 by hem die sy geloesden ende uersproken te gader dat
 noot was die sine sage omere moegende her die
 die hoerth geboren wazsen mede behuet was demen
 huz gam tot die man die huz en dat y laut Van gels
 en ongenade besterimen mocht. **A**lpe dit sy moenden
 dat huz gem huz lot geseten was die die te bestude
 Van dat die hertoge Van brabant en brachten dit by
 hertoge Jan Van beren ende den hertoge Van burgen

Die beyde koninginnen waren ende dat was by vader henrade
verpanden mit hen hertoge van brabant en mit sinen vrienden
* Die des auz quame dat die hertoge van brabant en graulle
Jacob van beveren vergaderen souden in wittelic huse mit malaw
dren inden dattet die paus confereren souden sinnen anders
mer bestaen ende dat want sij te nae in maxstappen en in slager
stappen waren hier om wert op geset te constans die die een
gemeen concilium was vander heiliger kercken wegen auz
mitte dattet die die pausen waren die is mer een wesen
soud die die vander heiliger kercken godalunge was sicut die
een hertog paus Jan was son paus die ander gregorius die
died benedictus die die alre dirlustichste was te sychen
en hem een goede gemacht idemste conuinc an van ongheren
per onghericht hadden an allen vanden en heren vander heil
ger kerckenheit gelouen han dertien om te constans gesent
te stellen om best die mit doen ende dat concilium dwerde lang
die drie jaren want paus Jan wert gedungen ende qua in
handen des idemste conuinc gregorius gaff ouer den concilium
~~in~~ wert veruolcht vanden concilium ten eynden toe
en inden concilium en inden cardinalen wert benedictus paus ge
set mit recht vanden pausen // Ende marting die vijfte
afde gemacht wert geboren inden concilium ende inden cardinale
mit eendracht tot een paus of sinte marctijns dath inden
vintien dennen vij. iress // Ende die paus marting bij
vader en goet sinnen der cardinalen confererde ende gaff
orlof vander heiliger kercken wegen den die hertoge
van brabant en graue Jacob van beveren grebme van hene
gonden van hollant ende van zeehent in wittelic huse
ende in schappen te vergaderen die bullen ende brieue van
ghemaret worden // Hier of ne wert te rusten ende te sinnen
van hertoghe Jan van beveren die een tijt vanden lande van he
negonden ende van hollant was mit die die yfsteren ghe

Comen. **S**ins **S**ins inden seluen Jar des donredages van die
 tontis quatuor hertoge Jan in sijnre Keeren mit luttel sluden binn
 Sijdericht en wiet wiet die nae aufaugen vande van dord
 die enen pultinet. **S**ins die devalinge of quatuor alsmen
 nae die Keeren sal. **D**us nae sijnre seluen hertoge als
 die saterdages nae sijnre chysalitten dat quatuor binn gort
 die hertoge van Lymont mit den deel vande sijnre Keeren
 van ardel dat hy hilt die toe vrecht van sijnre die die
 binn Keeren. **S**ins die die Keeren sijnre Jacobs die
 die die die binn Keeren die gort gellert hadden die
 vordien mit volke dat die hertoge van Lymont wiet gebrecht
 hadde en die vordien die hem by velen neder sijnre die die
 vordien maffen opten huse die hertoge Willam sijnre sijnre
 binn maffen ende die gort ende die die Keeren die
 vordien vordien Jacob van Lymont ende sijnre moeder die die
 an sijnre Keeren en die sijnre Keeren die opten huse
 vordien en vordien vordien. **B**ij hem te comen sijnre vordien
 ende sijnre Keeren die sijnre hertoge gellert vordien
 an hem vordien hertoge. **S**ins die die vordien die opten huse
 vordien te vordien comen vordien. **S**ins die die vordien te sijnre
 quatuor Keeren gellert vordien vordien sijnre die die gort
 die opten huse sijnre en die die die die hertoge vordien
 sijnre vordien Jacob sijnre vordien te vordien die sijnre vordien
 dat hertoge die sijnre Willam op een vordien tijt
 sijnre hertoge gellert te comen en sijnre die met vordien
 en vordien vordien sijnre grote vordien deden en die sijnre
 vordien die sijnre vordien vordien en die vordien sijnre
 te comen en die hertoge last die hertoge an sijnre die die sijnre
 die hertoge die vordien sijnre gellert te vordien vordien
 gort die hertoge die vordien vordien die die sijnre vordien
 vordien vordien vordien op die die die die vordien vordien
 van vordien die die sijnre die sijnre vordien die die vordien
 van vordien die die sijnre die sijnre vordien die die vordien

begeert ende vromden wort by huz velen ende des gelycs
aenboerde der van amerfforde ¶ Die dat verhoerde
die spuchten van artikel dattu hē van gnomde vromen
garnichem was en dat vrou Jacob mit hore vromden ont
setten vromde die daz opden huse lagen, ladt outboet
ende dede ladden inden lande van gode land inden lande
ende inden spucht van ludic en van hē vromde had die
si by hem comen vromden alse liep als hē hem van
vromde hē sonderlinghe van hem begerde en uergaderde
in corten tijt als gode neders ende kinchten en toech
daz inde vromde garnichem ¶ Ende die hūge van van
begeert vromen daz vromden van artikel van vromen
garnichem was die noch te vromden lach toech tot god
hem was die noch te vromden lach toech tot garnichem
by den vromden van artikel ende was daz van corte tijt
en van vromden die vromde vromden ¶ Ende doe die
vromden vromden vromden van Jacob en die hore vromden
vromden vromden vromden hore moeder die alint van hore
was hore vromden by een ladden en de van vromden en
die van amerfforde daz vromden vromden daz den
vromden vromden vromden ende hore vromden die vromden
mede wel behulzen was vromden hore moertry hore spuch
toe en vromden en ordmende hore vromden vromden ¶ Die
daz alle vromden vromden was vromden die vromden vromden
ende die vromden vromden vromden te vromden en inde
vromden vromden vromden die vromden vromden vromden
mit een deel van hore vromden ende kinchten die van
vromden en die van amerfforde als dat vromden was en
vromden alse te vromden vromden om hore vromden alse
vromden dat met wel vromden vromden vromden van
se vromden vromden vromden mede te vromden vromden
vromden af vromden vromden ¶ Ende doe die vromden mit hore
vromden by vromden vromden vromden vromden vromden

ayen al te recht an tijds sin hant vromden op waren en
 sin worden die vrouwen op gebracht mitte ridders ende
 lincchten die doe liden vromden waren **Inde** doe die van vrecht
 en van amersfoort vromden datte vrouwen ende ridderschap
 opden huse waren traden vromden op dat laut en vromd
 een gat maken om d in die stat te rouen en quame vromd een
 part vander stede die met kerre vanden huse stoot dat die
 vromden opebaren en braken die part mit machten op en
 braken oerle een groot gat inden muer vider schuer partten
 en quamen alse mit machten en vromd die stede dat vromd
 lit te seggen en te sruer is vromd die Jachter van arkel
 had doe vromd lincchten alse nae vromd vromd
 gedroet vromden vanden grom die vromd gebangen vromden
In doe die van vrecht en van amersfoort die stede vromden
 gadden steten mit vromden kummen mit groot grom
 rucht van trompen als vromden vromden staten mit vromd
 lincchten inden staten die sijn van vromden en quame alse
 dat dat hebbe vromd die vromden vromden op gebracht
 waren en vromden vromd bij lincchten ende vromd **Inde** doe
 die ridders ende lincchten vromden datte van vrecht en
 van amersfoort vromden liden huse vromden quame vromd
 vromd vromden huse liden vromden **Inde** doe die Jachter van
 arkel hadde dat vromd Jacobs vromden vromd steten en
 vromd dat vromd vromden vromden vromd hijn vromd vromd
 vromd vromd vromd Jacobs vromden en liet hem vromden dat
 hijn vromd vromd vromd mit hem vromden vromden **Doe** vromd Jacobs
 vromden vromd op vromden vromden sijn vromden om vromden vromd
 vromd vromden vromd vromden vromden alse hem vromden vromd
 en die vromden vromden vromden hem hant **¶** Nu vromden
 vromden datte vromden vromden vromden vromden vromden
 vromden vromden huse vromden vromden huse mit vromden huse
 die vromden stede vromd vromden vromden vromden en die vromden

lagen de vander stede te den warden // Ende de gromt
dat van Jacobs vrienden die van dat hede steden te rad
werden dat si bezekken woude der grenze de der moeynd
stromen die stede ontvoldicht hadden // Alsoe moeynd
die van vrecht en van amersfoort met wyl biden vanden
comen om der grenze wyl die die juchter een artikel hadde
den graven biden huse enter die van vrecht ende die van
amersfoort moesten een punt mitte horen omegaren of si
moesten inden grave vullen ende helpen makenderen in ende
oer in dit gesinde alsoe om datme met segge en moecht datte
kunnere mitte omegaren goddeliken hadden // Ende danmer
aldus inder grave sel en makenderen oer helpen dat spout
die juchter van artikel tegen mit sine alingen hoer in cruce
straten mit outkonden kunnere en sagen die ander oer come
bide die die van vrecht en die van amersfoort aldus bij nae
oer die grave gekomen waren die spichen van Jacobs bide
den mit hure vronken vromzel en mitte kunnere van
vrecht en van amersfoort waten juchter van artikel en
waten saren ende die dit gesinde die en was van Jacobs kin
mer noch bide vromzel met // Ende die die juchter had
artikel sijn dat van Jacobs vrienden sijn geerden ende tot
hem quam quam juchterlyc ende ridderlyc den anden te ge
moete alle die geen die sijden woude en datte vergaderde
die iller horen te saren mit outkonden kunnere mit gro
ten gerucht van trompen als onverderde leuken en oer
gunde den andry dat vrecht groet gerucht van slagen dat
garden die sijden en die hameren op den hune ende op
die boeck cluiken dat vrecht sijn gedrongen en manlike
gespreken want elc oer die mit al ditte come om die zeyn
te behouden alsoe ditte sijn groot ende plan vrecht ende
ten lesen dat sijn vanden artikel sijn die afvaren den
rugge woude ende ginnen lopen ende die die vrecht verna
men ditte afvaren vreden en vassen geen vromt op

en worden wiskende alsoe dat vrom Jacobe vromden liden ge-
naden goede den sijnit gescomen hadden ende dat best be-
hulden dat augefien was gekeest had god mit ghesellout
want die Janchen van arkel was vrom selue dat sel
sterke die hij by hem had als hy stiden sonde als sy stide die
mitte hem dat waren en gebangen worden **xxxv** ghesed
goefde. **Ende** vrom Jacobe luymer noch geen vanden stiden tot
holt mit en waren dat doe die sijnit began overmits dattu
sepen mit alex fumen comen en mochten anden ordinaeren wil
die dat gemaect was dattu een sonde dat liden vromsel eken
in duiden sonden nae nutter luymer comen alsoe gebede dat
die gene die om vromen dat stiden mit de luymer quam
aan by stert gespen mit best vonden stide dat storden vele
goeder luden doot geslagen in gebangen vanden arkelstise
Bi dat bleue doot die Janchen van arkel die doe vider
geslagen wert die Janchen van petersum Janchen **Et** van
bueren ende vele goeder vromden ende kintfien die it mit al
gemaeney en can god moet hare alre ziel gedencke amey
¶ **Dan** worden gebangen die vrouwe van verzenborch Janchen
Albert van bueren **h** hanz van homet in vele goeder
luden mit hem ende worden in den hage gese **doet** **Ende**
die van vrecht vingen vromere van hynome **h** Jan van
maider heer van milenduc her duche van honden her misen
van ordingste ende vele goeder luden dat toe ende der gise
saugen die vrecht gebrecht wert die mocht vlesen om
vrent ende als men dat der viden die geen die
dat drenten ende geslagen vromden vanden arkelstise te
fumen sel vromen alsoe wert als **z** man **Ende** van vrom
Jacobe vromden bleue doot die Janchen van brederode die
doo vromen wert god ontform dat over ende ander en bleue
van hare vromen doot noch gebangen **Ende** duff
blac dinge sijnit gese **Ende** duffe nae sijnit vromen dat
vromen Jan vromstienen **Ende** die die alre gese **Ende**
doo die vromen geboren vromen dat hoo te kintfien ende die

stede verbaron ende toren te hallant vort mit der suliger
Duzluchtiger Vorsten hant moeder In mit horen vrienden
dueren ende landengode der sanderluger genaden die god
ende hare vrienden geden gladde ende die stat van vrecht
ende van amersfode togen te gader bunt utrecht en
die van amersfode togen vort in hare stat in duerde
ductoy susen hant heer die alle goet of raent
saver mit hen also wergaen was **o o o o o o o**

Man inden seluyen van op sinte andrews avont had die sint
ker van gruterstijck een hoop te samen ende wet die
mede te samen in allen en den ghehoert van vrecht en
floort alreze vele comen en vreden te gader en werde in
sinen floren **P**nde die bishop frederic die vermaest hant hem
brenut wshoren slant die van gruterstijck sin vunt
met en was ende hant die sin hant gesinde die had
hem vrende heer bij comen mocht **P**nde die dat ghe
stet was bishop frederic inden lude van utrecht die
vrecht stat sat op en wet inden lande van over ysel
ende die die vrende heer die quam na coete raet
mit sinen vrenden alreze en vrede te **R**ade die hi
gruterstijck vordien vrede als hi eerst mocht en
die sin vrenden bidden bij hem te comen op ene benoe
den dach **P**nde die en bunt weschichten den vden bishop
Han van fulenborch ende die van vrecht die die
hede toe was om guets te doen die sake mede te breken
en brachtent op die int staende in die manieren die
den hant ghehoert bishop beteren soude alreze sinerheit
als hem die van geden was in sinen vrenten sinen
anderraten in vrenten thant te nemen en men sude
den lude vden dat hem genomen was ende dat heep
ten die vden vdel te vgen en hant by vort van
bestant gemaket totten sime dach toe vort vden dach
ende die en bunt vden die van gruterstijck sin stat

proclanden ende vermeren dat hij een liducht was ende doe
 die tijt quam sattet lespaut set garen sande en woude die lid
 gruter wijck dat met een dven en meende dat hijt ane-
 stas // Ende die groen bistor dat vernam dat en hoerpe
 mocht lere werden en lefite de hem de weder hem te
 enhalen opden genc dat hem geeren hadde // Ende die lid
 den sijn vriende bij hem te comen op een benoemde dat
 die hij gelberuen tonde ende verpaterde vele goeder luden
 ontrent beloken raesthen Juden Jan van d'vrij sat op
 ende roet in ondensoel zint gesichts stat en binn der tijt
 dat die edel heer dat was werden sijn vriende dat sijn
 ende die souden te mens was en al onlanghe dat nae quam
 die ontfende bistor alen bij sijn vriende ende bestide
 geds ende stede Ende om dat an die een zide een hert hant
 lach se ploegen sijn hem dan weder ende sbuuet andander
 zide een onlandich en watveich hant was se dede dwont
 prand heer dat betruueren mit blochusen en deden die
 bezetten dat se onlandich was **Bi binn d'sen datmen**
 betruerde en die blochusen by nae al werden ghevecht
 wort die edel heer weder verpeter ende dede gebest
 die eerst nae gemen d'vrij horen en wonden sijn en wou
 de wille vanden huse en vander stede te hebben ende le
 goede hem vor dat hem gevallen was alsoe datmen wel
 vernam dat die ontfende heer dat bliue sponde off wil
 vanden huse ende vander stede te hebben alsoe sattet die
 gedevinge wort datmen den edelen he geds ende stede
 seer opstide geuen inder manere sattet hibe mit
 stede bliue sponde inder gesichts hunden vijf jaar lang
 en tonden die d'vrij se mochten die van gruter wijck
 leseney mit acht dusent ende mit driehendert rijnscher
 guldens ende loefment tonden den vijf jaren met se but
 eibich vanden gesichts bliuen ende die spueren dan gruter

Wint ende die op den huse lagen die van buten waren
souden oetode den en bene nemermeest tegen den ge
sicht te bliuen Ende hier op souden die van yruetes selijck
ken die zine ofnamen vanden huse als die godt en hanc
als sij dat op hadden // Doe dat gesket was wert den
edelen biscof dat hede mittez seide om er gheseleneet ende
die gene die amien stide vromen louden den out stende
geen hem ende den gesticht hanc ende konste te wesen
ende auffsingen den edelen vromen biscof was horen he
ende die vde meder gelyt

Iden seluen jaer doe die bulken vander ghemanen
geamen waren van con stans tusthe den durluchtigen
wiste den edelen hertoge van brabant ende der hant
getoren durluchtiger was vromen vrom Jacob van beyeren
gindene van henegonsken van hallant van selut etc. Doe
kerendenen in martten restap om mitte brulofte wort te lere
en doe alle dinc bereyt waren dat nu quirent
qua die edel hertoghe van brabant inden hant
ende lestez vrom Jacob en doe mider tijt ende dat nae
als hertoghe Jan van beyeren vrom dordrecht lant plagen
die van dordrecht vrom waren vrom strom en plagen die
gallanders en den zelanders hanc sepe ende hanc geet te
nemmen en die ghesche tot veel tiden en waren een reyse af
keer vrom der gande mitte hozen getonnen hadden die stide
geen gedommen ende dese saken verdachten den edelen hert
oghe van brabant ~~hanc van vrom van vrom van vrom van vrom~~
siet als was hij danc ende sijn rade des gelyke // Ende
want hertoghe Jan van beyeren een oom was van vrom Jacob
sine vrom hier om vrom dien hertoghe van brabant hert
oghe Jan van beyeren doen uerpoelen en vrom hem beyeren
sachij vrom sijn toghe en liet sijn ande saten ende te plide
die te lant off te vromer leden dancstactist ende omgemoet

en hiet hem sinze lande en heerlijcheden rustelic gelyken
 ende leerde van dat dan omseuen stuz dat hertoghe sin
 met den en woude omc spreff hem vandiez tijt Coert
 dat hi van mit gedaen en hadde greke van heneyoulle
 van hallant ende van zeebant ende wemat hem die
 heerlijcheden der landen virstromen sijn te vlesen en dat
 hem die welegheden en spreff ont an somme steden wt gal
 laut te doedrecht te comen en hem verlaming dar toe van
 die den heer toelchoert // Ende die van doedrecht ende die
 gaste die dan blime lagen toggen wt ende in en namy al
 dat si wigen konde ten water en ten land van dat si wt
 doedrecht begaen ronden // Ende die die hertoghe van brabant
 wemam dat et wswot van sinen vromden met en vrede
 ende eiger vret dat van godwest hadde verduchtet hem
 seer ende had wt gelult dat ment gelaten hadde om dat hi
 wode tegen den heuoge van brabant hooch san sijn wijse
 een gheprelt hadde . Ende die die hertoghe van brabant
 dat wemam en sin rade die hem te ruden flagen sagen
 wt suten meer herlijcheden toe gelyst mocht vreden
 en vreden wt mitte rade van hallant ende wurdrege
 dat si doedrecht bevrinen woude en mernde se herto
 ghe van en die van doedrecht te drucken ende den sode
 dan mede te vren ende die laude te bestinden ende die
 hertoghe van brabant sijnde wemam sijn mitte sijn wt
 brabant een lusse op slaen kenden doedrecht tot eenre
 steden gelyeten ende die lusse wemam prouade
 en bestien om dan mede te benemen die van doedrecht
 dat hem van kenden tot gelychande prouade noch
 mit sijn en mocht comen . Ende die hallanders sonden
 des gelych een lusse op vlezpon te papendrecht ende
 die wemam prouade ende bestien dat hem van land
 gem prouade toe comen en sude ende doe dat al g ouer

draghen ende gestoren was berorde hem elc dur toe alshij
eest wonden en quam **I**nden seluen jare des dordrecht
ontrent als die heroghe van brabant mit vele sine
riederen ende knechten en mit vele volc het sinen steden
van brabant en begrepen dit velt darne die laste staten
sande en doe die lichte bij nae geset en gemaect deeghe
melt dattet van dordrecht op een tijt doe quam pfer
mitsen als si con wel gedaen hadden om te vernemen
om hem die brabanters hebben souden als si die hnd ver
namen dat om hadden die van dordrecht doe een laghe
geleit dat vele luden in lagen en onacten een pfermitfig
en die brabanters worden lozende en quam bij der laghe
en doe die van dordrecht dacht dattet tijt was op te
brieken staten der brabanters toe ende doe die brabanters sa
gen dat sij alsoe nae der laghen wouen bejomen te ru
men alsoe dattet van dordrecht vloeghen ende songen een
deel vanden brabanters en traden doe dat der brabanters
stere lagen en namen een deel vanden steden en boerden
die mit hem o binne dordrecht ende songhen doe op die
selue reyse hem dert van luyenborch vider dert geering
van den brabanters gescreet hadde en die van dordr
wonne sinelike hme op die tijt alsmey seide ende die
brabanters braken op en thegen in hve vte **E**nde die
heroghe van brabant sach dattet brabant met tuenen
en stonden en stonden oock dat hi hem lutt **P**oedde
die heroghe conch dat blonche dat hi had doen
maken anpeken en berne roet de mede van daen
Hier doe die van dordrecht van name dattet brabant
gemeenliken vanden togen het dat die brabant
gelegen hadden en namen alrehande hme dat die die
brabanters met lichtelike vorch gerrigen wonden **E**nde
doe die hollanders vernamen die te d papendrecht lage

in dat ander bloch des brabander geruynt waren ende dat
 bloch des gebent was verdochtent hem en en waren niet
 te vreden medstant bliuen sij die leggen en maecten toe
 hun bloch des soert en doe dat by uwe gemacht was
 togen sij van dan eer dat alregh des sel ket ende ghe
 waerert was // Ende die die van dordrecht vernamen
 datte hollanders geruynt waren onlaughte daz na lesa
 ten hem d van dordrecht ende en toghen daz dat bloc
 ghes ende sellen daz en mit omen strom als sij alre
 soerhste moghen en de dand bloc huse werden hem
 als kenne ende die strom daz de een wijl daz die van
 dordrecht spade groot by leden en omdat die vanden
 bloc huse mit gederuert noch yhemant en waren nae
 den grote vanden belwert dat daz om gemaket was
 se en condene die opten huse waren al om niet te setten
 en alse datte van dordrecht die vernamen ende vollen
 hem al om een hadde en quamy mit hem inden kollewa
 sloegen en crachten die opten huse waren vaken die
 vorderste kernden dat ghes en werden die gebungen
 miter hare soe sij daz vande binn dordrecht
 en waren vralu in blide dat sij alsoe verlost waren
 // In daz nae inden schuyen jaar op sine vutoers daz
 werden hertoge Jans vanden in rotterdam gesaten
 vanden grue die daz binn vonden dat vron Jacobs
 vonden die daz binn waren per versuynden om
 datte soe snachts met vanden en vonden noch een vone
 een wijl met goden en hadden daz hage Jans vrede
 mit die van dordrecht een opset op maecten en nutten
 sommen van Rotterdam die hem daz soe halpen dat
 vron Jacob en han vrende tot groten last quammen
 want die hertoge Jan dordrecht had een die een gride

ende Rotterdam op ander side doe verlore sijn Jacob
den soone en doe seer haben der vrienden dat versta
men sijn becomen en onlange daz nae dat Rotterdam
gekomen was over hertoge Jan van Dordrecht vande
rotterdam ende bleef daz leggen mit een deel van sijn
vrienden **E**nde doe den sijn Jacob beseten en hare vrie
de stad en dede dat beseten en besetten doe mede die
stad van delft ende daz bleef van Jacob en dede oec die
stad vander grinde mitten louch beseten **E**nde inden
schyn Jan op alle sijnen dach toggen die van Dordrecht tot
visschen ende beuden die stede ende verzoen mede stede
die muren vanden huse in die stede mede die noot vanden
saende geblomen sloegen die kiste binnen en buiten in
ende wesen al dat in die stede was sonder dat chert
ende daz daz toebehoerde die kerke dat gasthuys ende
der pizen huse biden kerken bleue stauende ende anders
verret all gesterit **I**tem inden schyn Jan inden somer
wert dat delft dat iherusalim heet bij berecht oec toe
geleit ende begonnen te maken **E**nde inden schyn Jan om
breut sijn ghele dach wert sijn agneten heilige geleent
gevauffere **E**rt veen hutenze cassen inden vergulden
casse mit groter eren ende onbeerdicheden gheleit mithege
beerdichheit des oelen heeren **H** Frederic van blanchheim
die bispot tuericht die sijn die bispot doe bij hem hadde daz
bij waren die abt van sijn vanden tuericht en van oest
broeck ende der slaten een deel ende die hof vanden viss
gode hopen tuericht ende seer vrees liden vanden ende
nau die dat paghen **E**nde hunden doe dat gesiede **E**nde dat
verloghe bleef saende aldus tusthen den landy en den hof
Ende daz nae ontrent iare dach quam in hollant een
del prince van groter nuengender geberten des hertoge
suffen zenne van burgonden die die was graue van
char-lois ende hem vanden seer nae sille geloven want

hertoge Jan was zyn oem ende. Enn Jacob was sijn oem
soester en zynze moeyen soester **o o o o o**

Desse loughste heer quam seer statelyc aldaz en mit wisten
rade om ghevo te doen tustken den oem ende zynze nichten
die te verengen ende die landen te gize te brengen dan
hij luyt en vele om arde en borchtet ten lesen dan toe
sutte sake gebleve wert anden outsonden moeyend dirluch
togen vorste an hertoge van burgoengen sine heer ende da
der en anhem en dan wert een bestant op ghemakket
en binne den bestanden dagen en stonden te rime dan bij
te comen om dat inlaghe neder te leggen ende die landen
in broden te brengen dan dage of geracint warden tot
gornithem die wisten bij den te brengen ende die sijn
dan wt te spreken **P**arzen die vrendhe of seide dattu
sijn vromen gestreken worden ende in een cofse gefloten
en die scarten vanden brenne danme an segelen soude waze
baten den cofse gefloten en op elken stant sine naem ghe
sorend die dan an segelen soude dat con die tijt mit veel
gheoert en was en dat segelen alsme die seide en dorse
memant vengeren vanden gemen die dan myghenact waten

Ende die zuen wert aldaz vbergesproken van wegen der
wisten vonspreken alst an hem gebleuen was off voren
getomitteerden raet die zuen vander wisten vengendet to
spreken **h**ide dat ghesede **indan Jan ons heij en ait vij an**
trant castellanor tot voudrassen hide hertoghe Jan wert
toe geset meer dan hij hadde dan hem sijn vader aen
gegeet had die seide van vordrecht mitter bachelustax ende
mutter dyt greeffax van fuintchollant en mit alle horen
toelchoren **o o o o o o o o o**

Mom mede wert hertoge Jan toe gheset die seide van
gornithem mitter lande van ardel and leerdan mitter
lande vander lee en mit allen horen toelchoren als die se
van ardel de te hebben platt **h**ide dan toe die seide van

Rotterdam mit hem verrijten ende verrijden Ende desse voerze
noende gorden te houden vander tye flucht Van hollant in
alre maten als hi van sinen anderen gorden Van hollant beliet
10 Voert vort hertoghe Jan toege seit dat regiment Van hennou
leen Van hollant Van seclant en Van vreslant ghemerit te heb
ben mit minen he van brabant Duerende vijf jaar lang. en
souden die Rade fauentiche saken ende den bespicer des ghelees
ende die rade sullen saken mitte bespicer en mitte ganc die de
verrijten beuolen werden inden saken off buten saken minne heer
van brabant en minze vassallen Van hollant goet en getruwe
te wesen huz heerlicheden en hant ende te behouwen en eny
yogelic verrijt en vinnis te doen dat groot gebret in vint **H**
die stat Van vrecht en Van amersfode werden by name me
de bezant dat hem qualic gehouden vort alsinen nae vort ver
nemen sullen want die heer van Agnons en h willam Van
agnons bleuen lude der saken nochtant dat hiden rade van
brabant en hertoghe Jan rade vortvort ende vortseit vort
dat die vortsen en hant rade met hiden en souden datme die
van vrecht ende die van amersfode eijghent in hollant off
in seclant eijghent bestadigen en in saken en souden vande heer
van Agnons en vanden sinen **E**nde om dactie seit Van vrecht
en amersfode geuen verhuet hadden vort dat hem vanden
he van Agnons of vanden sinen in hollant of in seclant tyche
saken mocht hant am spraken hi mit hermelike vrenten
hem dat toe te helpen an hertoghe Jan vort om mit hem
een grusse zuen en een vortme vortscap te maken. En alle
dactie ouer te saken van dat die van vrecht en die van amers
fode in enyger vort tegen hem gebuyet of in saken mocht
ten hebben totten dactie toe si souden hem bestendelic laten
testen hertoghe Jan dat vort te doen vanden geuen die dactie
te helpen vanden dat souden hi vrentelic en vort dat vort
verdienen dat hi des moegelic te vreden souden wesen.

Ende die opstude daz om dat sij geuen te goede souden
 geguen hebben. **E**nde desse dinghen werden mit hertoghe
 Jan versproken mer dan eens off reker verstt alsoe dat
 die geuen die daz om arleyde nuwgen dreghe dreghe
 daz of te maken en die werden ghemakiet ende gheghen
 den hinde der stede van waerden en daz verst een
 maeten ghemakiet tusthen hertoge Jan Gref andern
 ziden en der stat van Overicht en van amersfoerde op
 sunder zide en hant borgeren ende hant vrien den souden
 wylth daren en lieren auer all in hallant in zelandt
 en in hertoge Jan lande en af hant van remants van haren
 vanden of van kallinge onredelic misden werde off
 hant goet off hant genouwe dat souden ter stont wylth
 ander geene lue die hant dat godaen hadden dat werste
 dat die gewigen tande souden engerhande argelst
 hier son en son mer behoender punte die al bebreft
 om die hertoge Jan besogelt hant **E**nde het souden een daz
 en een amersproken souden wesen en daz stat tusthen herto
 ge Jan der stat van Overicht en van amersfoerde van alle
 saken die son gesiet sijn **B**i die stat van Overicht en van
 amersfoerde souden hertoghe Jan weder geue tot daz die te
 betalen die genouwe werden **Admⁿ** dazet rijsther gulde
Wan die zoen verst gesloten inden Jan van vry opten
 dazten daz van april en was die des manes daztes
 nae palme **E**nde op diesmen die daz gemakiet was en
 op gelone van hant die daz gemakiet werden die hertoge
 Jan besogelt hant begonne die van Overicht hallant te ker
 soeken en om hant amersfoerde te daren ende die van amers
 foerde des ghehes **B**i rechtencort daz nae opten paesth
 auont qua een ship mit guede geladen te blaentou
 bij dardrecht ende des hants verst een deel genouwe die
 luden gedangen die opten sepe waren dat ship mit een

Des goets anden gronde geboert **Inde** doe opten parstij
auch quam een ander ship oick daz ontrent mit gade ghe
laden dat oick den borgeren van Enrecht toebehoerde
daz wert hem oet hant goet vergenomen ende leyde ghe
sieden ten oymmen inden maent. **Ende** lere en mede
van des ghesellen van Symonde die lere namen en medediden
Inde doe dat aldus ghesche was hertoghe Jan selue binn
der drecht die dat ter stont ghesamen en te kelme geyghe
men wert dat te reysen anden genen dat godaen hadden
nae wt-lyfinge sijnze brone die laeste mit ho lidenmet
waren **In** dat wert hertoghe Jan ghespreue een blyf an
der lere datte borgeren hant verlies geleterit mochte werden
daz mit sven quam ende des gelijce wert die van amersfoort
mede godaen liden zinder see meer of ghesonnen van spon
tallen van horen liden dat inhollant wert dan sij stulduch
waren en mit sven **Inde** vrienden seft lere drecht was
in doe die van Enrecht en van amersfoort vernamen
dat horen borgeren geen bestheit weder en wert en dertier
tage Jan daz met toe en dede an den genen die horen bor
geren godaen hadden doe quam sijn horen heer te kelme
en den drien steden van ouer ysel als **Deventer** **Am**
pen ende **Wass** ende liden hem hant toe te raden ende wisse
want dese saken hem seer lastich anlagen ende geern
bestijt **Alomden** quam mochtet hem daz toe comen inden
dat hem hant lidenen gehonden werden die sij van herto
ghe Jan nu best vertragen hadden en het wert hem ghe
raden dat sij die saken bet uertolgen souden in hertoghe
Jan wies dat sij deden ende daz lidenen dertier off
hemaket te honden te **Fuldenberch** ende daz des biscop
hant horen ende die raden van den drien steden van
ouer ysel bij waren daz met of en quam dat doe alpe
bleef staende mer daz die van Enrecht of van amersfoort
inhollant quam werden geboingen of hant goet genome

of geslagen vrenten ende yerspelic luden daz wert
 vrentelic mede omgeganghen **E**nde inden selue jaar was
 xv verliant hem hertoge Jan ontrent pynxtenen mit
 hertoge van ghele lant de vrenteliker ading die de
 stat van vrecht en van amersfede mit hem vrentelic le
 aduigt hadden ende lant de zwinde datse die hertoge
 van brabant die hi mit hertoge Jan zwinde mit hem. na
 melic inbedingde en oek datse lant vrecht en van amers
 fode vanden wechse die hem gedaen was mitte redelic ver
 uolch die gedaen en hadden om bestheit daz of te vrecht
Hier en lant verliant hem hertoge Jan daz mit den
 hertoge van ghele opder stat van vrecht en van amers
 fode die hadden vrentelic gemaket inden verliant daz
 sake dat si amersfode vrentelic of gebinne vonden dat
 sode die hertoge van ghele hebben ende behouden **E**nde
 quame die vrentelic van montfode vrentelic vrentelic ende
 montfode gebonne vrentelic die sode hertogch Jan hebbe
 ende behouden aldus hadden si dat gesicht ge dult
Ende it was vrentelic inden verliant als die bishop stouue
 die hertog vrentelic vrentelic daz bij een sode vrentelic
 ende op een man vrentelic die lant der heren gemeyge
 sode **E**nde en vrentelic vrentelic vrentelic mit eens vrentelic
 van die si van lant sode daz bij gebrecht hadde
 daz vrentelic van vrentelic hertog vrentelic die sode vrentelic die dan
 vrentelic vrentelic lant ende vrentelic die vrentelic vrentelic
 des sal lant heren gemeyge ende daz vrentelic te lant
 vrentelic en vrentelic aldus bij horen vrentelic an vrentelic quame die
 sode hem vrentelic tot vrentelic heren vrentelic vrentelic
 vrentelic hem noch vrentelic lant noch lant te vrentelic vrentelic
 vrentelic noch daz des bishops vrentelic sode lant noch
 sode lant vrentelic hem of vrentelic vrentelic vrentelic en vrentelic
Ende die was sode vrentelic vrentelic van lant hertog
 mit vrentelic ende mit vrentelic ende mit vrentelic vrentelic

Errenten van beiden sijden lefsgelt om dattet summer te
let geshonden sijnde. **W**esen. hier machmen vernemen in dat
last dattet gesicht. **D**e vlas want dat laut daz vortst
paet lout mitte lande van gelre en beneden mit hollant
alpe kelogen stas dat sij te later noch te lande souden
grac list uergent heren en mochten als de heren stonde
Mer in den selue Jan van **1372** amoc sijnre Jans dach te
mispover dat bishop frederic outfaug. **D**ander stat van gruc
ningen tot ene laut heer. **D**e langste Jaren vanden gesticht
hem verbrennt hadden ende geloesen hem goet ende getru
te wesen en nimmermer vanden gesticht te sijden ende
sint had die edel verbaiz heer lange omgearbeit sint dat
sij oest mit sint qua om sijn gesticht te helen en die goede
de vanden gesticht verbrennt waren nae sinte mochten
weder ande gesticht te brengen. **~ ~ ~ ~ ~**

Die die zuen tot vordrichen vtygessprocken ende ge
sijn stas in sijn den hertoghe van brabant en
hertoghe van brabant. **J**an van kerren dorch beride sijn
die hertoge van brabant te brabant wect te varen ende
vande vron Jacab mede hebben sijn salige vroude die
seer mede alpe vort hollant daz want sijn seer daz daz
beduist stas al dat sijn jong van Jaren wghic sijn sijn
lande dat hem vanden van vordich varen die huer tra
welic en vriendelic in horen last sijn gestam ende geholpen
hadden alens staz sijn seer mede vort horen vanden ende
om huerd sijn will. **D**at van huz gedam vordich hebben
sijn die esse als een salige vroude ende dede huerd sijn will
en met sijn horen en sijn mit hem te brabant wect
en vande hem een vordichinghe vroude wesen. **E**n als
haz vanden vernamen die onhollant geseren waren
dat sijn nre lande gebazen stas beride hem hirmeliken
huz goet te bezgen satme bezgen mocht en vonden hem
hirmelic voren lande te comen en en dorstent daz nae alcaiz

met onthonden en sonderlinge die hore slaver en haren
 eaders vriende gescreven hadden doe hi loofde seer
 hi meen den al verdedt te seffen landen he can en
 monde en vander cabelliaustjer partven alst sel
 sstern anden yern ander vranden vrienden die hore ble
 men die hore recht toe genomen wert die son doot yffe
 slagen en maectent nutter vion den vrenden hore
 si slonden ande daz en was niemant al misshaget
 hem die daz toe seggen doest want daz en mocht
 nyem aut onpden die hore toe behorde **D**ie van vrecht
 en van amerffoede daz daz off geruert is equaler
 den hore salen doest van vrecht ende afvredesen doe hi
 gern bestit van hertoge Jan en vanden geargen anden
 hertog van brabant en gawent hem te comen ende vion
 jacob des gelijcs die hem seer gorne gehalten hadde had
 se gemuost mer ten ynd an hore met comenme liet h
 moent lathint hollen noch hore vrenden **E**nde die
 hertoge van brabant die hore gehalten mocht helle
 liet alle daz vren ende vret jagen ende was deste
 eander bit anden vrede ende daz stont sin sin toe al
 men de sade en sin rade die hi die had en atvrens
 met alme de vrenmen comen **W**ant daz vrenen
 lude van vrecht outboden in brabant te comen van ve
 gen des hertogen van brabant die hi gelude gegene
 had amer al inden sinen daz die hertoge van brabant
 die van vrecht ~~van~~ sinen besogel de beueclint sinen
 vthingende segel of gegenen had den ginen die hi
 sinre vrenen daz outboden vrenen en mit name mid
 gelijc breff genoemt die daz en lude in brabantte
 vren ende doot geslagen vorden dathre stat van v
 sde vernolgen liden rade van brabant en an hertoge
 jans rade want die hantidige deel in hollant ~~de~~
 vren in hollant en in zelant plagen te comen omdat an
 den ynen te rechten die dat lude des hertogen gelude

Van brabant geden hadden dat sijn zaden inden smey ende
daz hi heerlijckheit hadde om sijnre eren wil moeghelic
dat gerecht sijnde hebben daz niet toe gedaen en siet mit
allen hi men sijnde de hi nuede gelaget hadde dat hi
dun leerde sijn den dinstingen regnerent was die herto
ge van brabant dat grote stede was sicut doe hi brabant
spereyroule en hallant mit de linden die daz toelchonden
te samen hadde was hi eens coninc gelyck van muirge
en van rijnsheden hi had hi seluer gebilt niet wenn hi
clant hi segelde dat een laut was een recht ende dat ander
daz nae dat der boochgeboren wasen Dion Jacob sere onbe
gelyck was en vele vanden hie van brabant en vanden stede
sere misbruyden alsne hier nae sel vernome fall hi
die van gerecht en lictus niet de hi den hertoge van brabant
geualtlic hadden sijn en gawent den sijnen van hallant en
van selant te kernen om dat sijn goren mit ginsten te be
sijnde gecomen hadden sonder enigsen last daz an an te ne
men inde oick datment niet en moecht seggen dat sijn
uerhaest ende uerueliden daz om beelde mer. **N**ochtant
hoe guetlic sijn verueliden tenbete hem niet want een
quer vanden in hallant quam werde gheslagen en gelange
geestelike vroulle sijnen siet onredelic daz mede om
gegaru ende den sijnen hant nose of gesneden dat sijn slant
te liden was. **E**nde doe die van gerecht ende van amer
derde sijnen dat sijn quer volyen niet en boderde ende
van dage te dage mer belast werden de sijnen sijn sel
samenste mit sel verdruen vunde de volteden sijn
soet anden odelen hie bishop frederic van blantzenke
soren sere ende den sijnen sijnen auer ysel voringenent
daz sijn de tertijt de mede in een sonderlinge werbant stode
die sijn doe riden datmen een gemeen capittel leggen
sunde dazmen die gemeen rlesie die ridderstap die sijnen
ende dat gemeen laut bij vreden sunde ende gende hem die
gebruelen aldaz te kernen ende daz sonden van die drie

reden van auer yfcell mede bij desen dat alse ghescrede ende
 soe seet alse ouerdragen satmen hertoge Jan noch
 eens verpoken sonde mit des bishop vromde die toe te lut
 sellenhouc was ende gonen hem die gebroeken te kenne ende
 des bishop gebroeke mede. **Want** naedien dat hertoge Jan
 mitte hertoge van brabant behiet was nam hi den edelen
 bishop dat laut van hagessteyn sijn bishop een wijl bij her
 toech Willyms inden een wijl besten hadde en bij vrou Jacobs
 inden **In** bij begoerte des groene dat capitel bij ghehoude
 seet soe werden leden gesent tot hertoge Jan in lutsellenborch
 om afmen die sake inder luygen mocht op eattre landen
 inbreiden bliuen dat alse ghescrede en dat capitel seet
 alse gescreuen. **miesten** mijn heer en die studie bescreuen co
 men dat sagen si geuen en en miest dat met ghescreuen si
 wonden mijn heer doen dat si sulden wazen te doen **In**
 hert mede reden die geuen van hem tot hertoch Jan ende dat
 selue verstaen dat geuen lozende leden en wazen mer eerber
 liden van geboorte die dan ridende gesent werden alst
 eel gebuerde ende die groede leden quamen weder als si hert
 loot stax gedarn hadden dat met nae on qua den edelen
 bishop des stat van vrecht en van amersfoerde mede te be
 stude te comen **miesten** afscryuen dat si hadden **Inde** van
 dien tijt wert dochte die edel bishop ende die steden vrecht
 hoe si te bestude miesten comen **Inde** die toe tijt en bishop
 die bishop noch die steden geuen verbande dat hertoge Jan
 mitte hertoge van gelre verlonden was op die stat van
 vrecht en van amersfoerde en bedochten alle dachse wat
 best gedarn was en te bestude te comen en dochten well
 sijn wert hert een onlogge an te nemen seet dat stont
 cotiquaten lust en affmen dat in was en bishop met hert
 eynden sonde dat alle op gedocht wert **Per** wert dan
 ver op gedocht ende bescreuen hoe die van vrecht ende
 van amersfoerde mit hertoge Jan verpoken waren ende
 inden saven vromde mit hertoge Jan verpoken waren

ende nador faeren vromdike mit herstoge Jan bij sonder
gunstelic yedemigt hadden daten steden dat groot goet
tasten sonde dat hem alwege gebroeklyc wert her om
kerret hem die ontfrende bisscop lauge en vele mit sijn
heymeliken vromden rade en bij rade der stat van Utrecht
en van amersfoort ende overdroegen te samen dat sij besat
vonden hielden off dat om ardelogen **Ande** want de hore
van Eymont ende die he van hrem sleet dat achste dede
als men de gemeynlike soude mit herstoge Jan tegen den
miegenden bisscop en sijnn vromden vromden met hiet
om overdroegen die edel bisscop miten stat van Utrecht
en van amersfoort mit Willam van brederoden mitte kerch
graue van leyden h Jan van hrem steden mit vele goeder
lude beschallant ende miten stede van leyden die out
poucheuge ueroot waren vanden he van Eymonde van
hem gende van hrem sleet en sonderlingen een deel van
der cathelienstien steden van leyden die hem ende horen
vromden groot ingelone gedwun hadden ende verlorde
hem te samen op den hrem van Eymonde op h gende led
hrem sleet en op die cathelienstien stede van die doe dit
leyden vromden waren **W. W. W. W. W. W. W. W.**

Mit den dach van Jnden Jan dach **W. W. W. W. W. W. W.** op den xxviii
dach van April gende dat bisscop Frederic van blant
van hem bisscop Utrecht die kerch graue van mont forede
mit een deel vromden ende kerchten die stat van Utrecht
en van amersfoort se ontfonden den he van Eymonde
h gende van hrem sleet ende den hallingen die doe
se leyden vromden waren en alle die yren die de
vromden vromden of honden vromden off verstorde
en op den schen dachpoude bisscop Frederic en die stat van
Utrecht dien van leyden v gellapent een deel tijts bij
hem te bluen **W. W. W. W. W. W. W.** van brederode die kerch graue
van leyden h Jan van hrem steden ende die stede van leyden
miten goeder lude worden vromden vromden der goeme

Die voorgenommt stavn inder manieren vanh Ende om
 datte hore van **Agmond** en h geryst van hremstert
 sage he bij hertoge Jan Voaren en hi dar bi dede
 en die hertoghe Jan die kallunge van leyden tot inden
 lande van hollant ontrent leyden vernigen en floege
 alrehande lude dar bi geseten smyden statten ende
 roefden en leunden veel van horen anderstaten Iar si
 togen inden hage mer si en kerndens noch en smyden
 met om dat hore horen hoff dar plach te roefen dat
 hem namels te dragen mochte comen was siete sijn ho / die hertoghe
 vriende mit des stat van dierst. Was der goude en die
 van leyden quame dar mede dar west geredest ende ge
 beut die lude geslagen ende gekaungen van der porten
 dar hertoge Jan selue lunde was en dede die porten
 sluten ende bloude dar nyemant wtghelken. **E**nde die
 bisterde vrende veruame en die mitten sijn inden veld
 waren dat hertoge Jan mit sriden en bloude name sijn du
 grunden dat sijn hem nouen wonden ende togen dar mede
 hare floten. **E**nde hertoge Jan en die mit hem dar ware
 en waren mit te vreden dat men hem din hoeruoet dede
 insonderlinge van die van leyden en van die gene die
 mit die van leyden dar waren en vthollant geboren
 want die van leyden mitte goeden luden die dar lagen
 sagelike groten stede in hollant. **D**ede **H**ier om veruame
 die hertoge Jan vele lude van ridders en van keruelsten
 tot hollant wt zeeant en waren leyden sriden ende toech
 dar mede van poelgeest met der van leyden ende lo
 sach dat ende en sach dar mit saughe. **W**as ten west
 gan op geyuen ende van de mede dat hilde te werde
 dar bi geslagen mit stormeder hant went en floech
 die gen die dar oplagen ende dede dat hilde instelen
 ende beunen. **E**nde sloech dar nae was leyden op die side

tutrecht waert / **B**ide dede die miden zide mit / end blec
gode betimmerde dede hi lude inden hage leggen omdat
die van leyden geen prouande noch nutstap van daer
noch vander / seer enquacum dat hem seer aengadelic was
ende dede mit groten srenbussen monstherf in die stede
steten **B**ide die gade liden die binnē liden lagen p lage
dit ende wyl wt te tractien ne biden se op een tijt wondut
+ blotghes op een ander tijt / ende deden hem grote stade
inden heer / ende den genen die biden blotghusen te wesen
plagen oec seer hertoge Jan menige man off gestoten
die mit hem daer waren **B**ide die van leyden en wazen
oec sinder stade met / en si hadden hem mit goeden kaliber
ken oec bebaert datme se qualic bestruten mocht / en
daer om hadden sint / vele te beten . **H**eb wat te rusten van
die van leyden **D**oe hertoge Jan aldus inden d'eloge
gecomen was mit bishop frederic van vrecht / ende van
amersfoerde **D**oe dede hertoge Jan veruolgen den herto
ge van gelre am vrent te werden der stat van vrecht
ende van amersfoerde als hi hem inden werbant brie
uen gelouet hadde dan se hem te samen en verlonde
hadden **D**oe hertoge Reynout van gulic en van gelre
also verzocht was van hertoge Jans vrienden als van
hertoge Jans wegen die dede hi als hi gelouet had
en seer vrent der stat van vrecht en van amersfoerde
mit des bishops vrent met / en wyl heren outside
mit hem die alken steden waz die te een deel hi
voienomen wyl als die bishop van trier / en van Colen
die bishop van munsteren diet moecht gelaten mocht
gebben want si geestelike werten en platen waz
en billiken tegen genen geestelike steden hem geset / en
sonde hebben die hem noch hueren onderzaten mit mis
sien en hadden en niet veruliken heren daer op niet ghe

orloget en sonden hebben want sij selue groot om hantige
 sachs wil waren vele ridders ende lincriten ontferden
 mit hem **H**ede ontferden den tleken steden vortgenoot
Die hertoge vanden berge die heer van henfberge die
 greke van muirke ende vele goeder luden mit ho **D**er aut
 steden den tleken steden vortgenoot **D**ie Joutier van gaesbet
 en die heer van culenbarch **S**attre Joutier van gaesbet
 wel gelaten mocht hebben wante heerlicher van aproude
 sijn was die alinge inden geslacht die die stadt gelegen
 is ende vanden geslacht tleken hout die hem die edel
 heer bistor fredric van blauckensheim seer toehals dat hie
 behest **D**ie hie van brederde die stede van wint gelben
 men hadde dat cloester op geslagen en sijn wijff die hie sine
 rade inden cloester gecomen was mit marhten die die
 nam om die heerlicher van aproude die mede te besitten
 want sij een erfderter van axoude was **E**nde bistor
 fredric die toe terhorst was ende veruam dat sat az
 stont en veet te wijc wort **S**az hie in qua en vung hie
Jan van brederde en nam hem sijn goede wijf en brachtste
 mit cloester die hie vortgenomen hadden **D**ie die red
 was om die die edel bistor die die was die om die
Jan van brederde selue een settwise was ende die diouke
 sijn goede wijff een nome was en beyde hien orden pro
 fesse geden hadden **E**nde om datre geerde lude geen
 heerlicher alse besitry moge ende die Joutier van gaesbet
 die een recht leen volger **V**ander heerlicheren van aprou
 de was hie om halp die edel bistor die toe die Joutier
 van gaesbet die heerlicher van aproude aldus behest
 want hie eens brueder ston van aproude was en gaf hem
 mede hie **J**an van brederde hem mede te beghen **E**nde
 die Joutier van gaesbet die an bistor fredric hant
 mermeer tegen hem noch tegen den geslacht te dene

nach sin floten die inden gesicht sin met te spreken
dat gesicht mede te orloigen ofte stadigen en dan
hy den ontfrende lustop sin oxen lincen greg hadde
mit sinen segel besegelt ende sin van sine magen had
dat mede besegelt om sinre bleden wil en ont ter meer
re arcomde **I**n hinc op dicit die Joutse des bishops der
stede vint van Overicht on van amersfoerde ende dede
graven stude inden overzicht tot wel inden mider stede lan
wilt **E**nde cout nae dat her taye reynout vint der
stede gesloorden was marcten die gelicste een reysse
van amersfoerde ende vromd hem hon offen ster vromd
nemen datre van amersfoerde hode geloden hadden ende
tegen haestelic uter stat als omersfome luden die hem
des onleges met en verstonen dat die gelicste dat opset
te gemaker hadden en alse vromd als hi ster stat qua
meij alse eer datre dat bij come vromd reden die
gelicste tot hem vromd en slaegen hem wel off vromd
man afmeij die de meeste hoop al van amersfoerde
geloren vromd dat hem groot vromd was **D**er vromd
die van amersfoerde doe seer belast van haren kalli
gon die doe vromd hore stat vromd vromd ende vromd
dat off vromd inden lande vromd die noch wel
vromd in amersfoerde hadden alse datre vromd stat
des te meer belast vromd **I**nde doe die van amersfoerde
alre mider lagen vromde hore reynout vromd
vromd ende kromdten en men vromd doe dat hem gae
der lude vromd zijn mider ende vromd passen te vromd
quamd ende bij namien die bishop van munsteren die
hem vele goeder luden by vromd ende ten lesten ver
nammen dat hi amersfoerde bestallen vromd **E**nde doe
bishop frederic ende die stat van Overicht vromd datre

datmen seide dat hij amersfoort beleeggen woude
 senden ter stont inder stat van horen vrienden an
 die stat helpen te bebliven & gellapent en grote
 steenbussen mede **o o o amers**
Ende inden sijnen jaar op sinte margarete daz ende
 hertoge rijnbut sijn vrienden versament hadde toech
 daz mede mit opgaender sonne van amersfoort en
 men seide dee dattet getoch sel dwerde van des moyses
 totten uespit toe eer hy sijn vrienden bij een trech
 an plaech hem weder opder **E**em dat si meruden die
 hem dwerden dattet heer van sinte canbussle leer ge
 legen hadde **E**nde dee die van amersfoort vernamen
 ende sagen daz hem die hertoge mitte heer weder
 geslagen hadde wordens te rade dat si den hertoghe
 enten sijn wouden te kenne garen dat si reiscap led
 bussen binne hadden en leiden een busse toe binne hore
 kollebarcken vander over stat ende stoten des selven
 auouts inden heer mit ene grotel steen en onlange
 daz nae stoten si noch eens mit der seluer camerbusse
 en stoten doe over ouer dat heer dat keel vanden
 henen verbreeniden diet sagen ende horden seggen
Ende daz nae inden auout qua in amersfoort die
 prior van sinte andries claer daz die hertoge bij ned
 geslagen was en makede een bestant opden sijnen
 auout dat die hertoge daz eerst ycomen was tusse
 den hertoge enten sijnen ende der stat duerende ter son
 nen onderganc daz naestcomende **E**nde op der seluer
 nacht marcken hem die gheslachte toe ende waren sijn
 gins vord der sonnen vrede ende tog hem weder van
 daz ten lande van ghele dret **E**nde aldy ghewide
 like haet onse lieve here dat ghesicht ende die stat
 van amersfoort op die tijt daz verlost vanden
 miighenden voest mer dat onlegher bleef staede
Wo will ic sijnen van hertoge Jan van beveren

Die con leydenlyck goet hem vergiften die seer deden
arbyden dat ende macht onwil vander stede en lande
luden te trigen die con binnē lagren // Die grom die
con binnē lagren arbyden seer tegen die steden en hem
te onthouden har luyf ende goet te bezigen con vleet seer
en veel mit bussen ingestoten die con steden stede snel
mit legren en mit bussen ende deden groten stede inden
heren // Ende die con leyden zlagen die wt te tricken op
die grom die uten heren totte borchusse tegen of vanden
borchusse totten herberz tegen ende deden grote stede
aldar // Ende doe dat aldus een wijl gestan hadde ende
de prouande lestoet te nauwen en hem grom outset
en quam alse grom vooch als sut grom gebadt hadden
van bishop frederic en vander stat van voocht die de
con om nochtan onledich waren hem te ontfetten ende
har leste con toe deden ende dat most heymelic ende gedac
wesen // Want hadde die hertoge van gelre gellere werde
dat bishop frederic gebeden hadde // Die hertoge had con
tegen gebeden ende hadde des bishops lede dat mede ghe
maect te met en oock doen belbaren dat hem nye
man van con vren lande te laten getomen hadde
oock had die hertoge van gelre noch een vordel had
die bishop te leyden getogen mit machten ende dat
openbar had geborden se had hi mit machten moeg
con sonder vrese van amersfoerde ende se had amers
foert gebleest gebleest bij deser reden // Want die grom
die van amersfoert gebangen waren inden lande van
gelre son van hem vleet dat gegene ende die quam
binnē amersfoerde en vermaten hem datte van
Amersfoerde ende zien mochten hebben ende belich
waren ende heren suichten op har rehten ende vrihed
die si hadden inden lande van hallant van zersant
ende inden lande van gelre ende souden al heren vryheit

Van ende naer sulich gebruiken in beide der heren Lande vanc
 ende die gebangen souden gelyc vlesen Indien van amers
 werf des onlayes van der tijt voert hem ledich houden
 souden ende dat vles geborne om tgesincht te souden souden en
 van waren alrehande luden inder stat die danc ghehoir
 toetgauen als die som die hant magt gebange vanc die
 som die hant vromden veldromen waren ende hoopen hem
 alsoe gheholpen te hebben die som die geerme vrede ghehad
 hadden en danc met ouer geyme en hadden vanc amers
 woert gebleuen had op dat si hadden miengen waren
 en kerren ende dat vles ongetrulle lude die alsoe heren
 heer ende hare hooftstat of gegaren vromden hebben

Doe waren ouer binne amers woert die dat seer veldocht
 en vromden heuer mit horen laushere en mit hare hooftstat
 liden dat hem te liden souden van alsoe ongetrulle te vlesen
 dat si ongetrulle van of souden souden ende ketent hy
 melc horen heer enter stat te vlesen dattet alsoe gestelt
 was **D**ie die outfrende biscoep na totten Raet mitter stat
 van vrecht en gat op rechtwoert ceet veldocht micht vrede
 en liet sinne vromden velen datmen sinne vanc name
 hi vromde ter stont bij hem comen en na mit hy som die
 den ouersten vander stat ende danc outrent en danc out
 trent v of v' gelycwent en velt alsoe binne amers woerde
 en qua danc in outrent dattet danc elue vloet in den auont
 en vanc som danc in vanden gebangen die geerme toe ghe
 wacht hadde mer die velt **I**nder seluer nacht vter stat
 gheholpen en des smozgens toetomde quame die ghebesthe
 danc amers woerd en doe si vername dattet biscoep danc binne
 was totten horen reysse ende toge tenlande van ghebest
 alsoe dat v vanc mijn best meen had die biscoep mit matthe
 doe danc met veldocht amers woerde hadde gelycwent alsoe
 varen vele luden danc binne gestelt **D**ie doe die euel
 biscoep vernam nam totten Raet **V**an sinen vromden die
 hi doe bij hem hadde ende mit sinen vromden van vord

ende van amersfoort / om die stat te behouden vorz sulke last
of anden last dien hem wilken mocht / en soverden een
drachtelic eens om die stat te behouden en te let in vreden
te bliuen datmen soude noemde over stat xij of xiiii man
die meest onleede gemaket hadden en die souden tuit
earen en altair bliuen ter tijt toe dattie bisop die stat van
strecht en amersfoort eens anders te mid worden dat
gesprede alse en men kide hem hondet gellazent by con
last die hem van lutry toecome mocht of con op staer
durban hem gemaket worden en hier mede toech bisop
federic miltry suen die hi die con gebrecht hadde tot
strecht wert / ende vanden tijt wert veyden die van
amersfoort in schulden veyden kenden op den selue dat hi
con niet gedaen en hadden // Ende bisop federic die altoes
in sin had sinen vrienden veyelic en heymelic te liden te
comen als hier die gerort is had begyen een deel veyne
die hi die geleesche souden name en alrehande puande
die gelyc en om sin vrienden vanden hier te veyen
souden gerust / die van liden mede te baren te comen als
vans is // Hier om dede die edel here sine vrienden al
dan liden inden lande en inden steden des gelyc dat
hi hem staten worden / en oer alse stat makten dat
hi hem die prouand veylich by den water ter hem mocht
te brengen die hem die toe besaten dat te den ende
doe die besat veyen en den veynt machme veyen qua
men ter hem mit prouand als bisop federic van
hem begert hadde // Ende doe die altair quame veyne bisop
federic noch binne amersfoort om dan die con off
gerort is / ende doe die van auerysel die quame hadden
die van liden mit herage van geddingt dat hem qua
lic gehonden wert ouerent vey of die dinge die te
voren nochtan dat die van liden die noch vey een vey
teven ende te drutke hadden // Ende dat alse ghedaen

tegen die yfelic ontrent Weterlant ende die leden in
 stede ende tegen Wader over yfel van die sij geroymen
 waren // Ende die hertoghe Jan aldus wil van landen
 gemenen hadde die meende die van dordrecht die die
 van sinte gerorden beeth met laen en soude si in souden
 hertoge Jan in laten off sijn vrienden van sinte vlygen
 als die dat quam en souden hertoghe Jan aldus
 om die stede en dat helle niet nemen tot hertoghe Jans behoef
 Ende die die vander stede vernamen dat hertoghe Jans vriende
 die geroymen waren den die parthen op doen en hertoghe
 in comen suthem te gieten last quam want die buche
 die dat helle ander had die vasset best en had hem te
 wiken geseyt hi soude die boech honden en hebben tot
 vrou Jacobs behoef hertoghe Willams dochter en die
 lende hi dorz sijn lantsvroulle en niemant hi anders
 ende had hem geseyt. Luten si anders yemant in die stede
 die vrou Jacob tegen van vander hertoghe Jans die vernamen hi
 soude die stede rechteneert van doen ansteken en beruen
 en alsoe vroech als hertoghe Jans vriende die vander geoo
 men waren en dat van der meelke die vander die die
 die buche was dede doen als hi hem geseyt hadde
 ende dede vuer sichten vander boech inder stede die
 hi waer toe bezart was off hi dede die stede ansteken
 en beruen seelt hi van landen dede doen die stede siet
 al uerbrant af alsoe nae dattet ~~was en~~ met veel en
 sijnerde ende die gestrede inden seluen jaar ontrent lau
 bent en hertoghe Jans vrienden die begrepen die die
 bernden steden ende bleuen dat leggen en belagen dat
 gees op die zide ende die grote bussen ende ander reet
 tap aldus leggen en stoten veel op dat helle en stoten
 alsoe lange dat si enen toem off alsoe bouw of stoten
 men dat en hijnerde die vanden huse met hende sijn

Ende die burch d'welc vanden moutlede die hem seer
well beset hadden mit alre vande prauande ende veel
cap doemmen op sulken borch beset wren mocht stoet
euel en seer vanden huse ende deden seer grote stude dage
lijc inden herre ende sonderlinghe eer hem die vander stude
geslokkert hadden en die vanden huse togen op en off
vande stude te brabant wert als sij vonden dat hem die
vande stude lagen geen benomney hadde. Daz sij ardeit om
deden en daz sij stude vore leden alsoe dat sij dat ouerfloegen
vande vanden leggen vande stude ende hertoge Jan ende sijn
vrienden die hem seer geuei geholpen hadden ende geuen
vanden herre van hallant had gebleuen dorsten dattic hij
vanden vanden die hij had vate herre gnuet ende
vanden vanden soude ende hadden node gehad dat hem
vanden vanden **J**acob geuomen had of anhuere vrienden
die hem om die stude Jan hemelic vanden vanden den hertoge
van brabant daz hij seer goede vriende bij hadde daz
hem die hertoge van brabant mede vlaten vanden ende
dede den hertoge vanden dat hij op enen benoenden daz
mit hermelike vrienden in vanden vanden bij hem comen vanden
te vanden **V**anden hertoge Jan selue mit hem te spre
ken hadde dat alsoe gestreden **E**nde daz quame die vanden
bij een mit enigen rade ende spraken te gader ende maet
ten daz enen anderen daz vanden bij een te comen ende
vanden daz nae vanden vanden die vanden vanden
alsmen doe stude in vanden ende daz vanden te vanden
bij een ende vanden daz nae dattic heren vanden vanden
sijden gemeenlic dattic hertoge van brabant hertoge
Jan sijn vanden vanden had hallant ende vanden te
vanden bij Jan laugen daz hem vanden vanden te vanden
vanden toe geset vanden en vanden vanden ende men soude
dat mede dat die hertoge van brabant hem die vanden
gaff die stude van vanden mit der vanden vanden

390

herentactes dat inder hantog Jan be segtet gader doe waren herover veel
 noer qualyctes te vreden vander genen die vens herdt gader by brabant muer
 en ley gader by dorstey ont ongher alut mahely als gij begint soot brabant
 vortoor en hure wort raet ep genomen en wort gebract byde dier staten was
 lande die daer of by en quamen tot xett lyp en om mit malcander een te
 vreden die palen van brabant in ene en ander lande brabant te goudy of
 daer voort te lypen dat een rijn vortoor onder wil dat den gantog van bra
 bant dat vortoor gader inder lande en inder dierde ende gendie lude
 vort hore tegen sone eer te last geset gader gadmend vort by moges gader
 by ten vort alme sene doe vort veel van hore wort mitte lande en mit
 goff hore vort genome die dierde van es bosse byde palen van brabant endo da
 den vortog van brabant dat vortmen dattie inder te hore gees tege es vort
 mitten lande by dierde en vort vort als vort sibe doe was gij besogt te vort
 dierde ten bosse en nam van sune vortende by hem en bleef een rijn daer leggen
 somnige van hore dier vortmen dat den vortog ten bosse was van der buy
 brabant geset vort die vort tot hem ten bosse liege te vort dat sibe vort de
 te ginet en inez sepe doe inder dat daer geve vort die hem gesogte die dier
 by dat gij die stede vort bosse mitte inder vort bosse was gesogte
 gad en doe vort vort geere by vort stede van brabant hem vort vort gad
 vort geere die vort inder vort meninge vort en sagte dat gemeenlic vort
 ment van hore geere als vort sibe die vort vort te vort dat sibe dat vort vort
 geere de grave van sympat sune broder als sibe dier es begere van hem
 dat gij comen vort in brabant es vort inder seere goet geere was es dat
 beste inder te vort en die googte geere geere die sune broder alid nodt sa
 laten vort doe gij vort vort gader sat op en vort vort vort daer sibe
 geere vort geere was en qua in brabant es vort vort dattie alse vort als
 hem gad late vort en gij sprack mitte vortog van brabant sune broder
 alst al gesproke was se ginet daer inder geere en dier alme place te dier
 In doe die geere van brabant es die dierde sagte dattie niet es vort vort vort
 vort vort mit sune vort seere als gij geere was doe vort sibe te rad

dat sij eenig ruwaert soude worden vndat lant te bezoude want sijne ende elatere
na sijne regement had zij moge begaen als zij begonne had brabant dat hadde
vercoft geroeffe sijn om ontroefte sijn te samen sijn name den ruwaert den grave
van sympoel sijn broeder die gen die naeste in beoede was en oech gair geer was
stoude den gertog / sonder roetleijche geboort en sijn woude gen inder voogdij
goude en geelte sijn doch alle datme een ruwaert doet sijn en aldus is den
grave van sympoel sijn broeder ruwaert geroede en ic niet oech dattet gesegge
de bij wade en des gottendichey des gertog van boirgogten die dot grave was vian
den was en waren twee broeder kinder en doe den grave van sympoel aldus
ruwaert geroede was misgagget en was tonville den gertog van
brabant en de gen die hem regierde en docten vanden tijt wort got si dat
breite en vanden moeste danc si got vermogey toedede als me sijn na
vintme sijn en die grave van sympoel die ruwaert gemacht was die ver
drottet seer dat gertog ian van beire vrou Jacob sijn niege wotten gaten
geet en ontnam gair gair vaders erf en laet dot mede woordat sijn sijn
geordenberge en gine geuelic mit vrou Jacob sijn niege om en benam
gair alle dat si gair beneme moeste en zij wort toirnie en zij en woude
sijn niege also niet eaten verder en wort vian gertog ian woude een
dele vande geer van brabant worde vian en de grave van sympoel die lede
woech tot steenberg mit baerde en mit sepe te wachte opten gollander ende
die in vlandre of in zeeant prage te wate en die van steenberg die dede gem
grott seade die dair bijn wate woere want de gollander en woude gindere
niet eate oech mede woude dair ande sepe geelie te bergen acnde doom die oech
watt seade dede bijn wate dit font aldus een tijt en doe wort dair tussse ge
sprooken en een vorenrede gemacht In doctertijt was vrou Jacob sijn gene
goude gered bij gair moeder en de vore doerlijfge vrou sijn woude van
vriende gwaercont en mede gesent dat vrou Jacob mit god niet lang te bijn
gertog van brabant en moeste voremit dattie sijn die dispensaci vanden
sijnreijc bissen den gertog van brabant en vrou Jacob den sijn dair die con
firmaci eest of gete was onlange dair na dede zij weder vore dair de gertog
van brabant dede tegen appellacie na besere recht en om dattie appellacie niet
vorenlegt en wort vandes gertog vorege als me geade soude geelie dair mede
gine dat sijn te niet sijn van die tijt wort so beest vrou Jacob vande gertog
van brabant dair woude doe mogene geer en vore sijn die sprake en dede
sprake mit sijnre vande coninc vrien van Englant die doe die alle
vnsien te gair van kerstere was om vande sijnre broeder die sijn die gair
mit vrou Jacob in vintre gillie en in oest seappe te vengari dat gemelie

gesproken en gedaingt worden. in deser maniere vrent vrou Jacob ledig
 vande gertog van brabant bijde. Gove van come ende die Jacub daer mede
 dissekerde dat ten vande broedere van Engellant die daer genoot wort ende
 vrou Jacob in wittelic hantlic te samen siet moeste want si maekende
 rustelic ware so confiteerde die vanc die gesech moeste. so soude dan
 als die sulley danc of gecome ware die broeder van Engellant en vrou Jacob
 maekende trouwe en besaet. Ende de Coninc van Engellant geloofde vrou
 Jacop also drade als dat gesech was in hollant vande bijde gart te bridg
 en dit wort aldus besaet en den Coninc sende te Rome grote gete eerbade ma
 dese sacne te vordere en aldaer te vrede. Ende dootne aldus vullidige wort en
 tractende vande gile van de Coninc broeder en vrou Jacop vanc doe wort die
 Coninc laten wete dat ten van sijne broedere die gij in vanc hantlic gelaet gald
 getode gaddes mitte doefin van vanc hantlic en sine broeder daer doot gellede
 wane. en den Coninc dat vanc giet gij gem als die ledige sac doe soude
 en vrede gem vande dag te dag over in vanc hantlic te wichte sine broeder te
 wreke en sin vrede te bate te come en versamde ten altgrote gij van
 Engellant en toeg daer mede in vanc hantlic en den gertog van bourgogne
 die doot mede benede paris vanc die stede gem en wort mede vanc of nae
 mitte Coninc van Engellant te vanc hantlic want si besame gem tegen
 den doep in vanc hantlic gaddes en tegen den sinte. Nu wort te scowey van
 biscop vrede en vanc stat van vrede en van amersfoide die in groden
 last van vrede vanc tege de gij daer of gerudt is si vrede gem ende
 dagelic dat best dat si moesten. en ondattie steden van vrede gem noeg
 leeg gilden totte vrede vanc vanc vrede gem biscop vrede en die van
 vanc en die van amersfoide want si noeg in ten vanc hantlic mit gem stede
 dat si gem in dese last te bate qua nae vanc hantlic der vanc hantlic
 dat die steden ten lesten deden en vrede vanc des gij van edmond gij
 vanc van gem stede en der gij die biscop vrede die van vrede ende
 amersfoide vanc vanc gadden. Ende mit seer jar ontrent sint lenige
 so vanc die van vanc vanc amersfoide gadden en vanc hantlic gem daer by dat
 die van amersfoide niet en vanc hantlic en seite liege ende mede vrede hantlic
 te nome. Ende doe die van amersfoide des gij vanc vanc hantlic vanc vanc
 stede te vanc en te seer vnc dat goet te besaeten en om de vanc de vanc
 te ondergac en mede se alsoo te vanc. en doe si een stede vanc stede
 gecome vanc sette si die van vanc vanc die alle vanc hantlic vanc hantlic
 en mede vanc vanc die van amersfoide vanc datter gertog vanc mede vanc vanc
 en vanc vanc ende liepen vanc vanc stat vanc. En die van vanc hantlic vanc
 ende vanc doe mede ontrent vanc hantlic gadden die van vanc vanc
 langer geegte dat die van amersfoide vanc vanc vanc gecome gadden
 so gaddes die vanc en stede gart gertog by deser vanc doe dat gertog

in amstredam quam. Ende datmen doe sende dat die van vthrecht voor die briede waren en
weel gonne vrienden geslegen en gepangen waren. doe waren daer lude alsme dat seve die
soer goet seckeltyc en maectten hem veel wreete warte. ende set menich sonnege suda
hadde die van wtig doe wegtocort mit nauwteghent aen die stede gevalley. dat daer gaeft
aerthuy in gescheke hadde wat die lude vander briede doe seer versuft man's ende die
vay wtig tegen tein staeut en waren vroelic en bende. ende dancke gods enden godden
sinte nicolaes dattet con al seer gaeft was en byoefte die aevangel mit gematigt
indie stadt daer die gheest liden vander stadt seer in verdereet waren. Nu maeg con voer
seineny goeme doe seide dattie seer meende die stede van vrecht en van amersfonde
te werden of sonderlinge. wil daer of te geve in delimanieren. sy wordt **verloede**
ouerlogt om die steden te waer te belaten. vick woude sy gem denen. dat sy vray noch keere
en moegte om den opstact en bydraet onder der gemante te make inden stadt die te wate
en te houte peagen. dat deude was. sy meende die briede al was te se gongte. en velt te se
dat God van gemelinge mit eerste. en die goede sinte Maedynne mede mit gem voer sage. ardie
wel sinen maeg. als eerst vande lichte de onloeg. dat sy die genade toegerogt. dattie van
wtig weel goets wt gellat. vraye van vderinge. en vraye latinge. wat sy gadden vderinge. tute
staert en aelmeit met veer van haerlen des wege. want sy hadde voer inge alle die geen die
bende se gongte laten inde seve waert te onvat te roe. bende huyne in almecler
waert toe. wordt wechkefpe toe. in vray vdering. en den deere vraye vraye. die van woerde
vout te leven waert geegen sijn. gelaent sonder die stede van vraye. weel vraye in
aefhulat. en maectte daer toe weel goets vraye gevang. die mit eerste jaar voor amst
en anders vraye gevang. wordt wt gellat. dat se grote gelyde te toe. vraye vraye
Iten dat sy meende vraye me seiden te make. om datmen vraye noch deere. en moeg
daer van maegmen vraye dattet gemeen. vraye con al seer gaeft. en vraye con loet want sy
wisten wel dat die stede gaeft en goet geve. hadde om vraye te geve. dat an de stat
mit en gebrack. Iten dat derde dat syse meende te vraye vraye. doe hadde die van vraye
die genade. dat die stat in vraye jaar die geleiden vraye. con al seer gaeft. vraye con vraye
van geude haren als si waren doe dat vraye vraye. en God vraye mede. inde eerste
jaar dat sy vraye vraye. doe vraye vraye. en seagen name dattie gemen man mit vraye
gelle. con doe mel van vraye vraye. en vraye con del vraye vraye. inde vraye vraye
loeg. vraye vraye. den vraye vraye. en vraye vraye. tot vraye vraye. in die een morgen die
ander. Nu maeg ic voer seinen. van die vraye vraye. die qualie te vraye vraye. van
dat sijn broeder vraye vraye. gemactte vraye die alle vraye. con doe vraye. in die vraye vraye. con
vraye vraye. lants te make. en dat vraye vraye. al vraye vraye. om datmen al vraye vraye. in vraye
en vraye. en maectte al vraye vraye. vraye vraye. con mit andere vraye vraye.
vraye te vraye. ende con del vraye vraye. dan vraye te vraye. vraye con den vraye
te vraye vraye. in daer nae mit jaar vraye vraye. vraye vraye. con vraye vraye. con
qua den vraye vraye. vraye vraye. in vraye vraye. con vraye vraye. con vraye vraye. con
vraye vraye. in den sijn mit in vraye vraye. want vraye vraye. vraye vraye. con vraye vraye. con vraye vraye.

datme hem die poorte opdede dat die poortre met d'op doest d'utte en sel wanden grave
 van sijn pol sine brader ende stat van brosel en broest en doel g'ere en queder inde mede
 en by wade des ghenen en waer de wandel stat qua den hertog d'air binnel' maxe getrewoes
 en onbesmillen brader' eer dat hij binnel' quam en den hertog dede hem te g'nache' ende
 die mit hem quam' des d'agee'x. en get' g'ouel inder t'acemede' naest dat een vijff of
 en hneest gemin' went in een wande' t'borne' d'air des hertog' v'riende' in colloqu'ent
 wares die hem si dage' wt g'daen g'ade' een stucke inder naest hem wapende' en aende
 de' t'nt waer te slapen dat w'ent' dede' by g'braect die g'eijnd'ic' v'ernam dattet also' w'g'd
 en broectet by somige' wanden' g'ene' die d'ies' lat mede' te bouare' g'ade' ende die sprach
 v'riende' waer' toe' en quam' ald'it' g'one' een deel by een en v'endet' dat hem die g'atte'
 also' een deel a'ngedaen' g'ade' en v'ordent' te v'ide' dat si den hertog' en die g'eijnd'ic' ge
 braect' hadden' g'arden' v'ord'ic' en v'ingel' den hertog' en die mit hem d'air g'eem'ic' w'are'
 eer den hertog' sijn v'riende' te same' h'ere' ontrent' by' man' en d'air w'are' ontrent'
 v' w'ard' en die te v'ou' sijn' quam'ic' en d'air w'ent' g'evang'ic' den g'eer' van g'ens' b'ere' ende
 den grave' sijn' soon' den grave' van m'ixse' en den troost' van a'be' v'ic' en s'een' te bu'ie'
 w'ar' en onder die' xij' man' die d'air g'evang'ic' v'ord'ic' w'ar' d'air' toel' ander' g'el' g'ound'
 v'ande' seide' gebore' die van bu'ie' w'are' ende doe' des g'evange' w'are' doe' w'erde' d'air
 binnel' brosee' luden' g'eb'at' en a'ng'et' d'air' me' quat' v'ernede' op g'ade' d'air' me'
 doe' off' v'ernam' dattet' een' op'et' d'uch' w'ar' onder' grave' van sijn' pal' en om v'ou' s'ac'
 te beca'fen' en a'ch' g'ou' v' b'ijder' v'rieden' van bu'ie' en van b'innel' brosee' te v'erde' d'ic'
 d'air' lude' om g'od'oe' w'erde' w'are' van binnel' brosee' en mit' v'erde' min' s'ic' en
 die van brosee' des grave' en v'rou'w' jacobb' v'ried'ic' en g'aden' v'ernede' me' g'eb'at'
 d'at'ic' van binnel' g'air' inder' po'nt'ic' d'ic' grave' en g'ey' dat' g'od'ic' s'onde' g'ede' w'ant' si
 niet' in g'edaeg't' en g'ade' dat' tant' van brabant' in c'ere' g'ade' d'air' si g'air' best' toe'
 dede' en in g'ade' g'om' den hertog' also' niet' l'aten' bel'iden' en sijn' lande' in c'ere' g'ound'
 en te g'ader' g'ound'ic' g'ade' si g'aden' w'el' mit' hem te v'ide' g'ere' f'. Item' in den selue'
 jaer' op' de' xxij' d'ach' in m'ab'ite' v'ort' die' v'rb'air' b'is'cop' Coenraet' die' dat' colloqu'ium
 van onser' v'rou'w'ic' t'ut'ree' g'el'ie' g'ent' en d'it' s'ee' n'ach' dede' make' inder' t'ic' van
 v'is'et' l'ib'ic' v'rou'w'ic' op' g'rase' w'it' grave' d'air' g'ic' d'ic' d'ic' w'ar' in g'ev'and'
 w'ar' d'air' g'ic' lang'ic' dan' e'c'c' jaer' in g'ev'and' g'ade' g'ere' f'. ende' in den' dat' graf'
 op' dede' doe' care' dat' d'ode' l'ic' g'ad' m'at'ic' a' l'ij' en dat' v'ee' v'ande' g'ic' d'at' s'age' end'
 ander' l'iden' inder' s'ic' v'ernede' d'ic' d'at'ic' l'ic' ad'm' dat' also' lang'ic' onder' die' a'nde'
 g'ade' g'ere' f' no'c' also' g'el' en also' g'el'ic' w'ar' en v'ernede' s'ere' d'ac' w'ent' dat' l'ic' s'ic'
 en dat' g'eb'ent' v'ande' s'ic' b'is'cop' van g'rot' w'and' in g'ent' w'it' grave' g'ound'
 van b'is'cop' m'at'ic' b'is'cop' van b'id'ua' d'air' v'ee' v'ande' g'ic' v'ande' s'ic' d'ic' g'ic'
 b'ij' w'are' en v'ou' l'ic' l'iden' een' g'raet' deel' en w'ent' inder' op' dat' v'ic' h'ere' g'eb'raect'
 en ald'air' w'ider' b'ig'are' in' een' n'ie' g'raff' dat' en ald'air' g'emaect' w'ar' tot' s'ijne'
 g'roet' e'c'c' d'at'ic' g'oop' dat' s'ijne' l'ic' d'ic' g'ade' en op' den' s'ic' d'ac' w'ent' dat' v'ic'
 h'ere' g'emaect' g'ey'et' van b'is'cop' m'at'ic' b'ijder' e'c'c' g'ic' en onser' l'ic' v'ic' v'ou' w'ic'
 en niet' w'ar' s'ic' l'ic' g'el'ic' inder' t'ic' g'ic' d'ic' in den' s'ic' d'ac' w'ent' dat' v'ic'
 en niet' w'ar' s'ic' l'ic' g'el'ic' inder' t'ic' g'ic' d'ic' in den' s'ic' d'ac' w'ent' dat' v'ic'

abb 1000 en 200 open sonnedag den xxiii daeg vander maent april. geseide eenz grote
brant binen der stede van amst. also dat het doer endel vander stede wel verbrande daerby
die ingheve die gheilighe stede en dat gheilighe sacramet adair te rusten pees dat gheschiede
dat raet gijns dat beghin of met seer capelle vande doe mede also datter doe alre vanden stede
geseide. Item doe tijt dat dese brant geseide doe gadede vande van vande ga be gelyc
by dese makey dat blochijns tot lem dat bute opde veeant geseit wert om die seepen die vande
Zuidersee van bute in peage te come om die te vanden want die zollander die peage tot veel
tijden grote seade dabz aegte doen dat den zollander daer nae tot colten quam overmits dattu van
Campe doe dat blochijns gemaect was als datmen mit een veevont van campe vnder lem
voeren en vander lem also weer tot campe en peage voren coort seint ende alre am. voren
also indie lem te bringe dat den zollander doe niet heere en magt gheve. als gij voren gedaen
gadede der si qualic te vrede waren en maecte daer nae twee grote seepen zieleke oft
hogge en veel baerdes daer te en mande die mit gevapende luden mit vovande mit veet
seepen daer by en broegte die seep vore dat gat vander lem also na de lande als die grote
seep daer legge moge en die baerdes vore of en an ondat vore te vore ondat sy man
den die stat van vris en van amerfforde te voren gien ondie grote seepen bleven een vore
tijt daer eegge en die baerdes quam en vore na die dat die vore vore want die
seep die van campe comen moesten die moesten de noord vint gade of wat vande oeffe
of wat vande vore en mitte noede vint en dat vore die zollander wel en daer
na quam. Den grote seepen nadatten die van campe den vint te baten gadede. Item
doe te tijt peage die geerfsegen vast vore amerfforde te comen nu en legte en man
hem by vore een deel vore en vore gem by vore of eendel vore luden daer oft vore
die inde vore vore en somtijt inde vore vore des gheve. ende dergin. so dede den jonc
geer van Gaesbach inde vore vore inde stede van vore en doe te tijt peage die van
Culboreg vore inde vore te comen in en effe vore en brande vore en sloeg die
arme luden en somtijt die geer die toge den jonchgeer van gaesbach vore vore gadede.
Ende get geveel end of mede dat die van Culboreg seade geday gadede inde vore
en acnde gheve die den jonchgeer van gaesbach vore vore gadede en vore doe van gem
vore vore vore die den vore vore en gem die seade geday gadede dattu jonc
geer vore vore en liet die geer vore die den luden vore sijn vore vore gadede
en vore geveel gadede. Item mede seer vore als die vore vore te drogen en dat
men den lande te vore en te vore vore vore doe toge die van vore en van
amerfforde vore vore tot vore en daer om vore ondat veel van vore vore
den daer vore te legge en ter vore vore vore vore vore amerfforde en
inde vore vore daer in en vore grote seade vore vore sonder vore en ondat die stat
van vore vore datmen gelaten soude vore inde vore vore vore vore vore
den vore van gelder der bischoep vore vore vore vore vore vore vore vore
vore gelaten soude vore daer om vore vore vore vore vore vore vore vore
en doe al niet en vore vore vore vore vore vore vore vore vore vore vore
cantvore of die te vore vore gemaect was vore vore vore vore vore vore vore vore

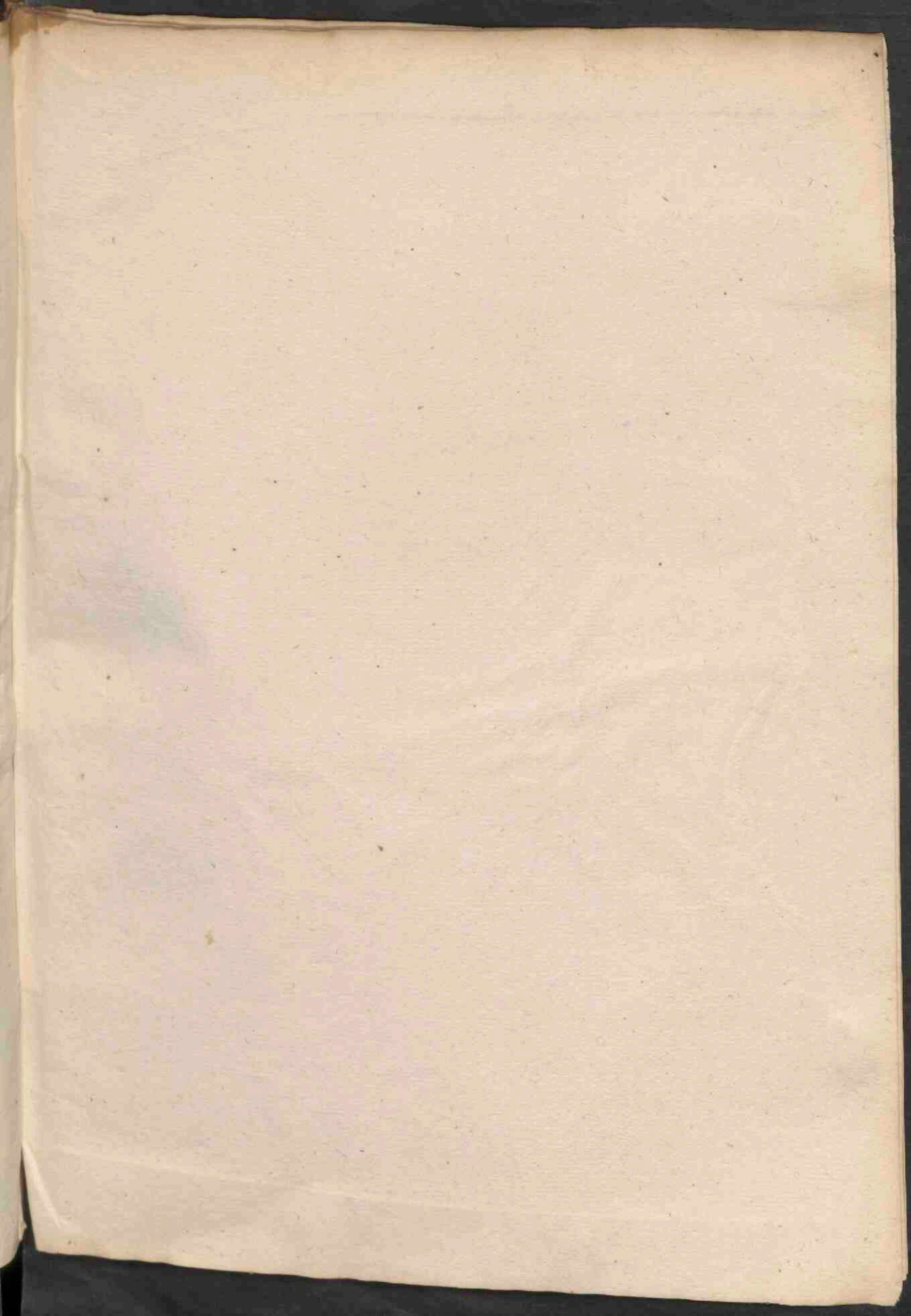
En veel datter bij stont en onlange dair nae togen die van vroege by van amersfoorde weder
 inder veeuwe brande en raefden toe seker en vout gijfen en dat dorp te patten en deden
 dair grote sende en tegen vorder in goeren stede. En onlange dair nae togendie van vter
 en van amersfoorde noegweder inder veeuwe en branden enuel en veeu hore blyden zecant
 stormde toe dat gijne ter vter en vout dat stormendtgant dair steyn offe acst manne
 of gevrome vrede en togen wederome tot haren sloten en banden alsoe aldat onderwege
 ongebarnt was en desghelyc op een ander tijt barnde si dat dorp tot vde en veel goeren
 dair bij en doe si dede barnden doe was gertog teynout te vsendaell en gaddo doe viel
 bij hem cece prarde en veel riddere en knechten die dair by hem gecomen waren want
 gij doe vter lande van gulich conth gecomes was, die van vter deden dair si om vter
 en hem en volghde niemant en quame wederom by de goeren en deden aldat grote stad
 in dat eynde vander veeuwe nu op een stede morgen op een ander stede als gij vol vout
 geynt gebt en quame dair seer node aln gadden sijn vout nae moeyt gebt in eenig
 manieren Item doe ter tijde en inde selve jaer en inde jaer te vout was en alre grote
 dwalinge en opstal van ongelowe inde lande van vter damit lude aghen doe sende
 seer vter vout vout vout datmen ten vter dair niet en dede die dwalinge
 began en dat maecten de genen haen die mitten ongeloue vout besp en vout veel te
 vorder in goeren voutgach en vout ten lesten alsoe stont en alsoe stont mitten gaten
 die hem an vout dat te om niemant en gaven en deden wat si vout en vout dair op
 gestelt als men dat gemetnlyc seyde die genen haen gelaen te des vter en te
 niet te maken en dede veel ongenade ongesonde ludy bodech manne en
 die hem fair ongelowe niet en vout vout en vout seer vout in gert boesheit
 dat si niet dair om en gaven wat si dede en vout alsoe magtig mitten ongenade
 die si bedroven van lude die hem an vout datmen doe seyde dat si niet moeyt vout
 vout driesondert vout vout vout mamis gemmette besp: dit vout vout vout
 Martini onse adtsge vader die doe was en givt qualic te vout vout genen die dat
 vout vout vout vout dair dair mit meex toegedach en gaddo en dair vout
 gelyc vout of datmen hem die saech die ongelowen niet te hemmen gelyc en gaddo
 want dat een die meest saech die datmen dat voutlyche vout meest te bespige sal
 hierom sende den pavis Martinus sijn legat tot veel stede ande vout en den gert
 te vout die ongelowige te gert vout en dede vout alle die gert dair
 togen om die ongelowe te vout vout en des in goede vout vout of vout van allen sonden
 dair hem veel vout en gert gert en vout te besp te besp dair toe
 veel gader lude die in steden en dorpen gerten vout die gemmette dair te vout
 Item inde selve jaer doe dat haen vout vout en blyde gijne gebragt en gert
 vout doe toes bisp vout mit een deel van sijn riddere en knechten en mitten stat
 van vout en van amersfoorde tot vout en dair besp gij leggen die vout dair mit
 sijn vout en een goep van vout vout tot vout om te vout of gij gaddo
 vout vout die lude off niet tot vout en deden doe vout vout vout dat

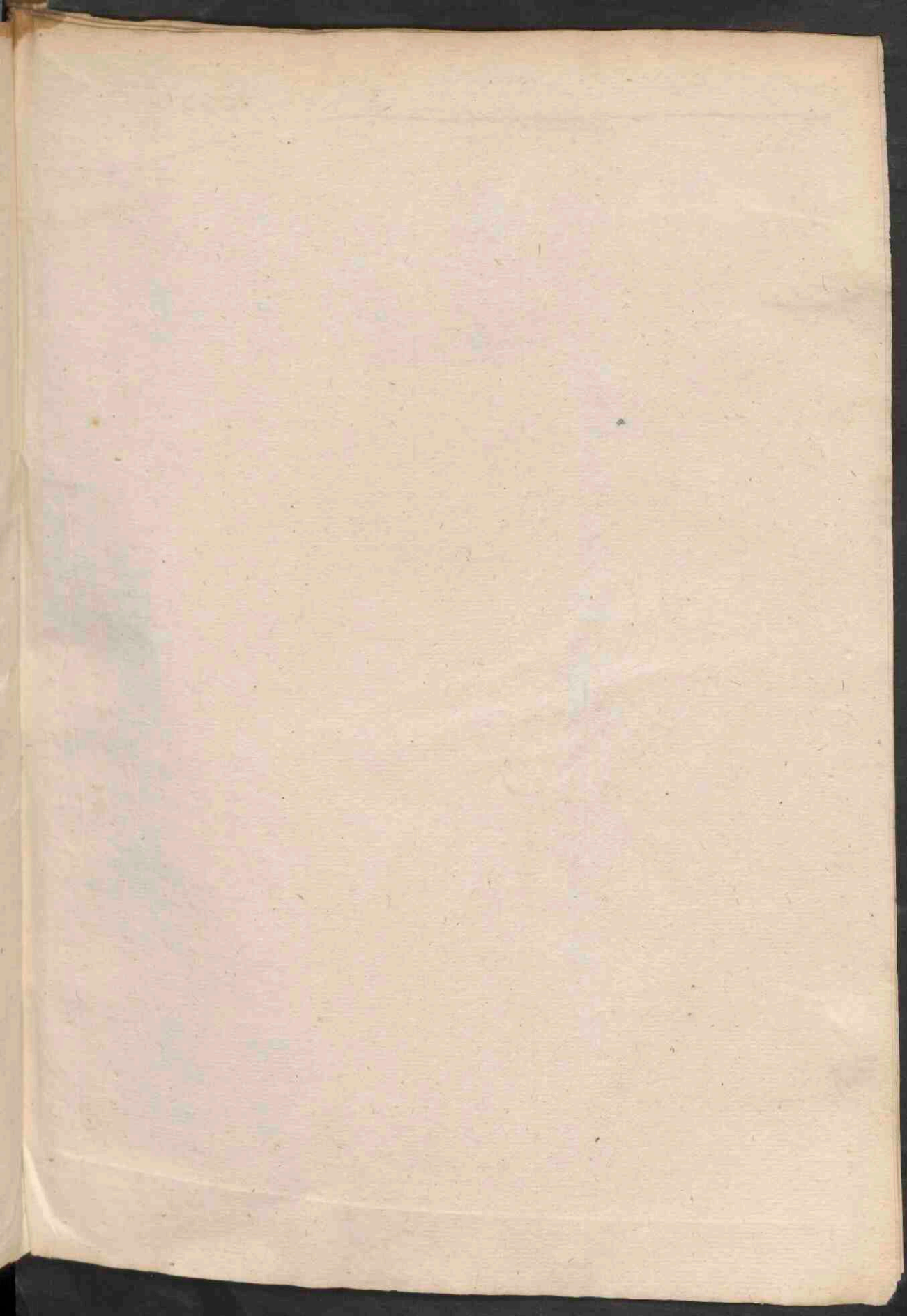
des ghehoogen Hof en speekuyt pees te wesen als sy mede lande van geluewast ende
bairde dat dorp te rosendael maer si en bairden dat quyl niet en roeden want vee
ontrot een saelfinne op geen syde alme te wesen want in en bairden dat dorp
te wesen die ic meen gade die wint tot alme want gencert die wonchty fonden by
open daer gecome gebey en soude och wit vander assen gevorde gesden.
doe dit gedaen was en die van alme niet wt en quamen doe die vreeseser vidders
wederom tot rehem quame dair gaer gaer geboden was en die edel gaer sat op en
voet tuteest waert en dat dorp te rehem wint doe ge bairt en aldus als q. hore
moget seer moet dat eynde vander woeuven voer en nae seer gevoldt en vordert dat
si eeny gade vermoet daer die seer seer wabonden en meiden dat si den stiege
en der stad van vreeset en van amerssind vordert en te niet gemaect soude
gesben dattio getenedyde God en den gaten seer sinte Martyn genade geheer
wensien gesben daett niet gesiet en is en dat getiege en nietes siet vry vry
in ext getewe sijn der God almachtig dair alle goet of comt en die grote seer
sinte martyn eunelie en ymmenmeer geooft en gedaend moeten vreesen end
en vootmoedige vreesen die dat seer on begaeghiche was vreesaden dair
na vreesaden te vreesen en te voer om den somatt te wreken die gendae gesalt
was en getogen vider inden stiege en bairde veel gansen inden oversteete
niet vrees van rijnouwen mer die gend die si bairde dat waeren meest vording
en te gaen den jonckwre van Saef bech vordingt gade en meende
seer dairmede besait te gesben en aldus beeft dat vreeset staende en dede
te den andere gretscades in den gevesen en morgen den vreeset seer also
dat die amne liden am bidden sijn die opten vreeset vande vande vanden
seer vordert vreesen dair vreeset waeren die van vreeset seer vreesen mit
vreeset vreesen swares sijn als ic u seuen maer dat vreeset was si waert in eeny
grote vreeset en seer belade mit twee on veruulliche grote vreeset dair si tuf
seer sate en die seer gaine vordert gade dat God vreeset dat ander vreeset
vreeset en bier dat vreeset dair vreeset want die vreeset gaer mids vreeset capen soude en
meester om gende vreeset en een gaer mids vreeset most costen twee gred of mids
dat vreeset was si vreeset grote vreeset die gend dat vreeset was want seer
vreeset of daer vreeset veel goeder geerlicher manen die si qualic onbere moeste
vreeset stad van vreeset en int lange get mids liden dat gend doe roel of vreeset
vreeset vreeset die si qualic onbere moeste dat wel te vreeset was nae die dat
si in soo grote vreeset vreeset noegtans gaer seer get vreeset en gaer vreeset dat si mids
vreeset belade vreeset en mids vreeset vreeset noegtans was dat gend dat men
vreeset vreeset niet mids en vreeset en vreeset vreeset bet gemaect dan si waert doe dat
vreeset vreeset font dat ic anders niet vreeset en can dan dat die gend God mit
seer vreeset dair si van vreeset en vreeset vreeset alme gaer wel bet vreeset
vreeset vreeset noeg mids selde jaer van vreeset op sinte martyn vreeset vreeset

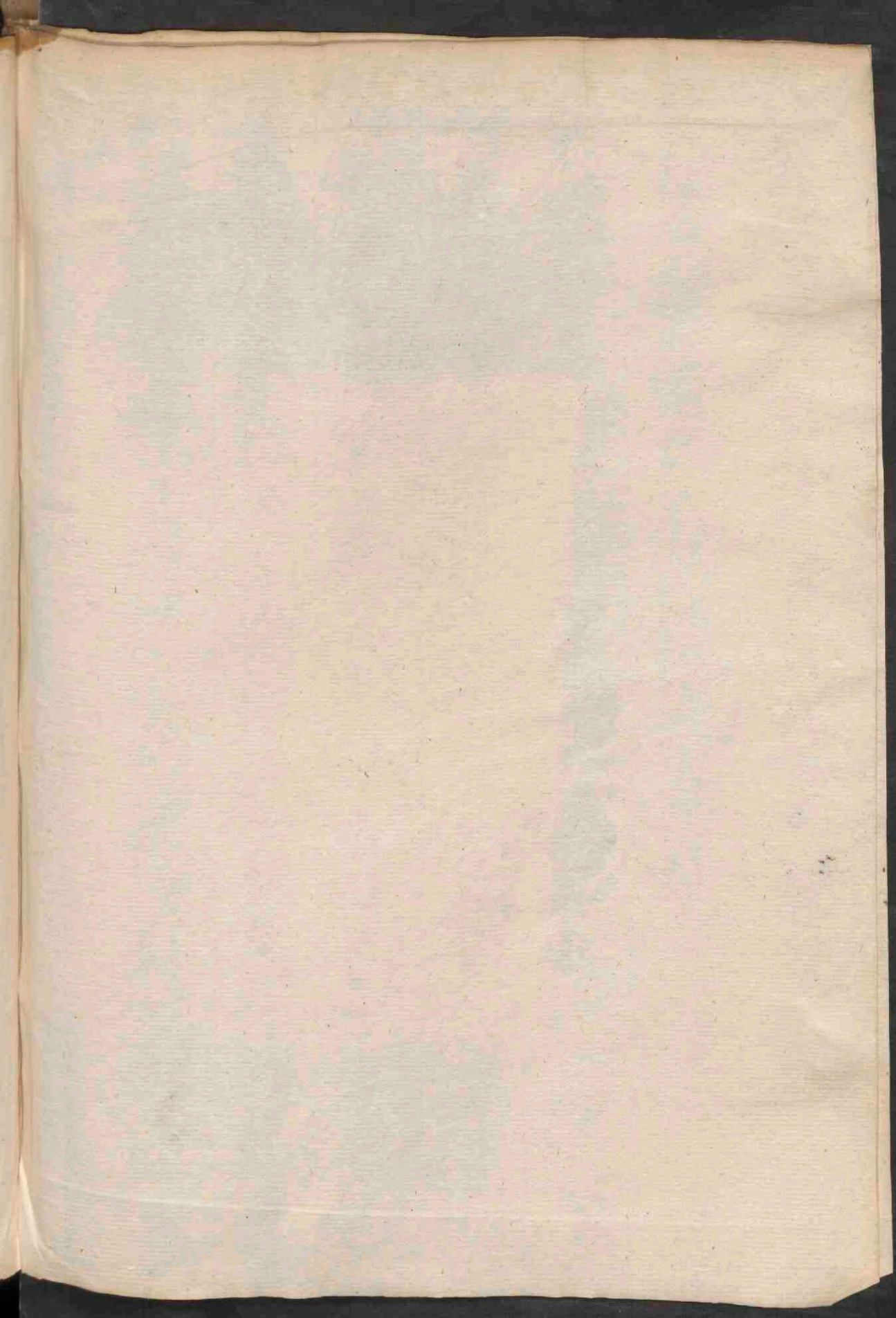
167.
teer doe alle man moede dattet van otheert volyc foudin gewoet seppen want sinte Maxym
patroon was die tege die van xrys tot en waren staech ontret dursent gewapende en quam die
des avonts tot xris daer si de aten en vroege waeren daer nae en staech indy avont beent dinger
die van xrys en tege doe van xris te woet voor wageningely en hadde ene beere den make die
peert mede opte sleeten want daer geen soegbrugge en was mer daer stont een sterck goude
aende voor die poort die gesloten was en dede dat slot open en manche gorce beere en siet
ten daer mede op dat wihet vander poorte dat soo lude rimeche dattet die wakerb gouds ende
waerghen wie daer soe opte men sijnde gem weder daer waer lude die garne in waer ende
siete die noeg eens daer sy voringe soten saddy die wakerb sprake weder clopi guete may is
om die staetec gogae ende van xrys vernaende hem doe weder en stont den denderess mit
maeste mit goren beer op die wain poort also seer dattu poort op spranc en die van xrys tege en
daer in en hebbe die dide aldus gevrome en vinge daer geer geveic van haermet indie stede
en ontrent lxxxij c. manen en daer lieper ee dael op een staech poorte en eend deel vieren
der oerde mure vander stede en sijn also vandae gecome daer worden gevrome eend deel
gesadde poorte daer seer guete geingsten mede wane veel vete guete niet daer gevrome
alsme vernaende mach want daer woede rijke lude inder stede en daer was veel inge
vlugt vande vande geen die daer ontrent gesete waer: daer dit aldus gesiet was vore
samede gemine vinst van die van xrys van die gene die daer waer en sprake te samede
was si niette videren woede en si worden eens dat si die dide vstaen en baren woede
als dede want in siet van xrys dat was aldair seer roel opter veevde geseten dit
gedaen teph die van xrys wederom tot gore stat waert mitte gevangs en mit alsechde
sare als si vate magte en danct God en on ser lieven vrouwe sijnre gebenedide mede
en den guede sinter martin die gem daer tuc gesolpe hadden. Item daer nae op sinte Elsa
betste naest alderingiger donchvrouwe daes te comen was seer goet op alte groten sijn
en quam nitte seer dat in eend deel jaren dede geer mit gesiet en was daer alte grote seade
in sollat en zelant of quam dat seer waer te bestagen want die vyecken tot veel steden
daer van vbrahe en dat water quam soo hoog en seer groet water seer met ene spranc
Noit weltemint en behop die lude tot veele stede in gore sijnre die neigene come en conde
alsoe datme sijnre datter wel luden veele wonen en veel beesten dsgelyc. Item doe op die
seiwet tye brach den dyck by Dordrecht in daer dat voute water mede offydret was daer de
grote waer daer Dordrecht in stadt mede bedicht was en dat water wert vander selver
naest alsoe groet sijnre Dordrecht dattet wel tye waer gones opter staet stont almen
dooe sijnre niet dat hoge water opter staeten dat en stont niet lange. Item inder sijnre
jaer van xxiij ontrent conuersio pauli waren die van vider water nitzelogen om int siet
te seadige dat vernam heer Lodouic van montfoerde en toog gem tegen mitten geny van
montfoerde durne van daer onbere meeste en toech alsoe daer die grande waer en woede
mit hem stonden als die dede als dat die van ouwater die daer water vernaems ende
besaten hem daer tegen als die geer die sijnre veele ende daer heer Lodouic mitten
sijnre daer sy quam soe dede sy als een en vbraert vider die eens leuven moet saddy

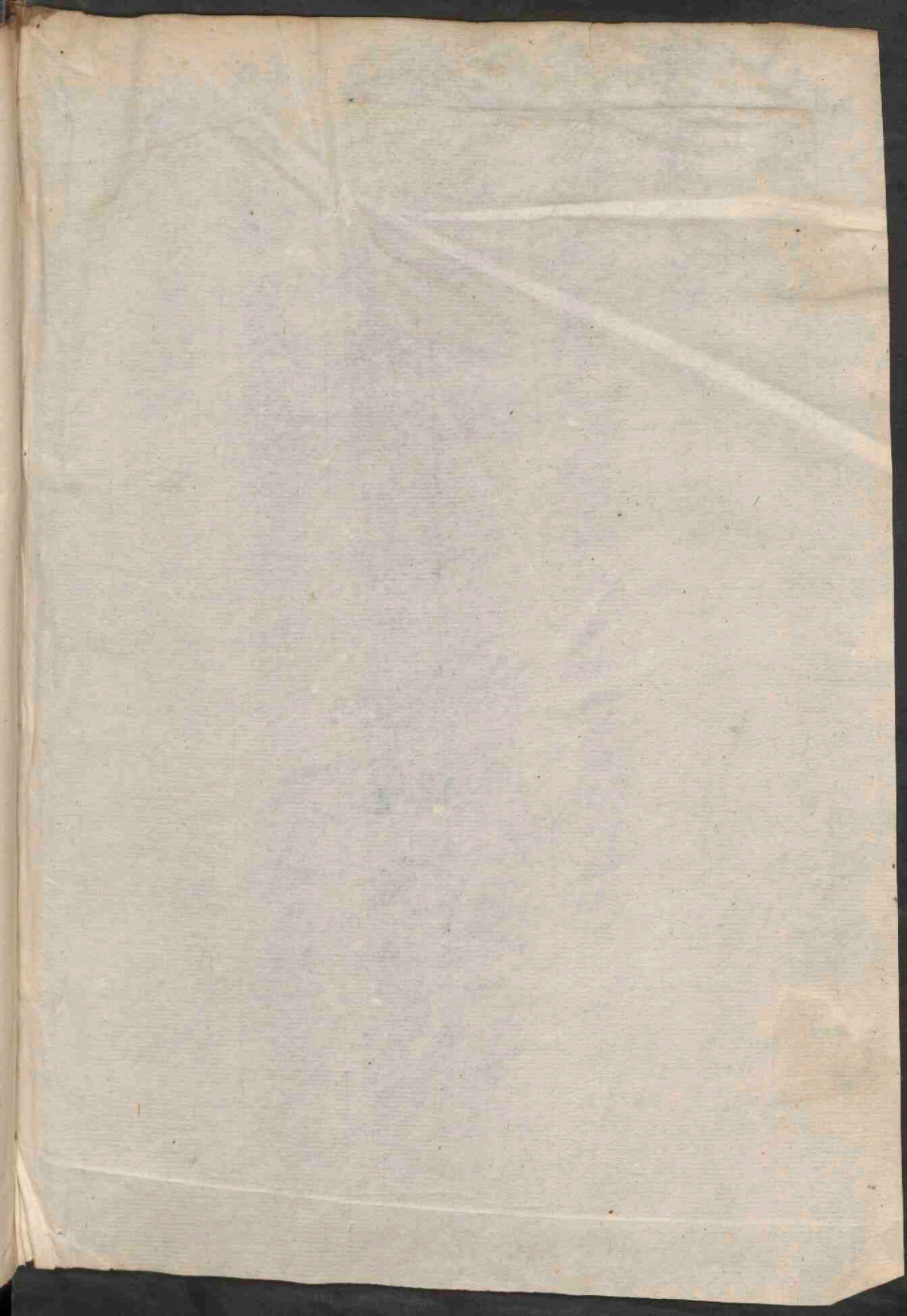
en veer die brande in en den syden die dair te waer den deden als geerlycke ¹⁴⁴ tonte manne
en streden vromelic met hem en den vande vanden zommanlic en tontelijc als joncker en
dair vrent manlic en stoutelic gestrede mit kleinen volder aen bende syden vrant een gerice
gad gaven dat veer bejonden. doegint les te als die van ouderwaer sagen dattic van mont
foude niet wijnen en woude en waeren dair te gestort leuwer te funden dan mit scaente
dat veer te rime begaer si dat stunde en worden vliegstege en dair roeter geleg en en
gevangen vint totent lxx man en men sende doe si eent vort gaderen en begonde te stunde
dat si eent storch vande of dat luttel secede. Ende als die van montfoude aldus ge
stredde gadden en haer gevangen bevaert en jaer vrende die geuont waer bestelt gad
den doctoenen si meder binnē montfoude mit jere gevangen die gevangen gaddē ende
mit jere vrende en danctē Gode en sinte martijn dat si mit sulcken eer en mit
sulcken geuon ontfaen waren. Int seene jaer wort sinte andries goet inder Stat van
xtreege gebracht en eerlijcken geset in sinte martijns kerck die lange jaren alsoo ges
ten gaddē en dat gesade bij jere zweder van Culenborg die doe domproest tot vint
vorb en dat geuige goet gad menig jaer geuue en geuue in sinte marciavande
mit hiltoer bi Culenborg daer die vort domproest vrentelic van geuue geuue
gaddē om den geuigen goet mer eer en vande geuue te den danmen den eerste
praes. Int jaer ont jere mcccc en xxv doe wort hartog Jan van burgon of ewig
inden jaer des saterdages op den dertiē die daes en vroum iacob die gaddē den
gertog van brabant tot eene man dat geuue naeste noest was en die seide dat geuue
Jan verlangt gaddē int lant te roefly noeg vijff jaer vintert als die en noeg was jaer
en doe geuue Jan geuue geuue was dat tege eendeel gude manne binnē sech joren van
die geuue die mit vroum iacob vrende waer dair die landen van solant en vrent
togē en sater dair lange wijl vore endie vande giuse scoten seer vande giuse of mer die
buiten lagē en moeste dat giuse niet ontfette van die van secongoue so dat si vengon et vord
die opten giuse lagē en gaven hem op die van decongoue. aldus vrent die seide van secongoue
goue dat giuse te bate en die solant sege steden seagen een bloegme vord die stede en
togē vnder tgiuse en si gadden menig seermusinge gesad tegen malcander die van
buiten en die van binnē gure vrende quam vroum iacob tot secongoue en vint se
goude dair jaer geuue wort vrende stede en slatte ende ouderwaer en vrent quam geuue
vrent te baten en die ander lande names gertog philip van burgongē te baten. Ende
almez sende se gaddē den gertog van brabant overgegeue den gertog van burgongē
vort als datter een swaer vort of quam dair menig guet man om stert en doorgla
geuue vrende acy bende syden dair Gode die Gue off ontfoume wil. Int jaer ont jere
mcccc xxxij op sinte pontiaer vrent doe was seer en gret seer van vrent tot Engen
geuue vroum iacob te guld dair den seer van saemstede mede en vel mit veel vrent
dat vrent den gertog van burgongē en vrent eende een groot geuue dair geuue en quam
tot vrent vrent dair si de engelsen vonden en vrent vrent acy malcander so dat dair
een grote bitteren stert of quam maer mit les te vrent vrent den engelsen si vrent mit
al doot geslegē en den seer van saemstede wort geuue mit seunge vrent geuue
manne ende dair vrent doot geslegē mitten Engelsen seer Jan van goden praes

mi
to
nt
nt
to
de
ad
do
to
ca
la
to
ny
to
nt
to

Sypesleyr ege

van Texel An. Voet

